

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ДО 2015 РОКУ**

**ЕКОНОМІКА. СУСПІЛЬСТВО.
СЕРЕДОВИЩЕ**

МОНІТОРИНГ ЗА 2005 РІК

ВИПУСК 2

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ
У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
2006**

Загальне керівництво:

Валерій П'ятак

Наукова редакція:

Семен Матковський, Ева Боньчак-Кухарчик

Авторський колектив:

Ніна Бонк, Ева Боньчак-Кухарчик, Людмила Івасіва, Мирослав Кармазин, Олена Кононова, Галина Корисько, Оксана Кравець, Надія Маман, Семен Матковський, Ігор Мельник, Ніна Мироненко, Олена Онищак, Мирослава Пинда, Світлана Пухир, Ірина Рихальська, Зоряна Самотій, Лариса Сотнікова, Наталія Токарчук, Ніна Шулигіна

Комп'ютерна верстка:

Ольга Полковнікова

Координатор проекту:

Головне управління статистики у Львівській області

Співробітництво:

Львівський національний університет ім.І.Франка, Головне управління економіки, управління культури та туризму обласної державної адміністрації, Державна податкова адміністрація у Львівській області, управління Державного казначейства у Львівській області, Західне регіональне відділення Державної прикордонної служби України

Публікація підготовлена за підтримки Проекту розвитку Львівщини

При передруку або використанні окремих даних посилання на першоджерело обов'язкове

© Головне управління статистики у Львівській області, 2006

ЗМІСТ

Передмова	3
Вступ	9
1 Ціль: Львівщина – регіон сталого економічного розвитку та розвитку підприємництва	15
1.0. Загальні показники оцінки	16
1.0.1. Структура та індекси валової доданої вартості за видами економічної діяльності	16
1.0.2. Індекс людського розвитку за регіонами України.....	19
1.0.3. Індекс людського розвитку за його складовими та регіонами України у 2004 році	20
1.0.4. Доходи та видатки бюджету області	23
1.0.5. Доходи та видатки місцевих бюджетів	25
1.0.6. Структура реалізованої продукції промисловості за видами діяльності	28
1.0.7. Індекси обсягу промислової продукції за видами діяльності	29
1.0.8. Індекси обсягу промислової продукції в розрізі міст і районів.....	34
1.0.9. Виробництво та споживання паливно-енергетичних ресурсів	35
1.0.10. Обсяг валової продукції сільського господарства	38
1.0.11. Індекси продукції сільського господарства	38
1.0.12. Індекси та виробництво основних видів продукції рослинництва	40
1.0.13. Використання ріллі сільськогосподарськими виробниками	43
1.0.14. Індекси та виробництво основних видів продукції тваринництва	44
1.0.15. поголів'я худоби та птиці	45
1.0.16. Індекси обсягу будівельних робіт	47
1.0.17. Індекси введення в експлуатацію загальної площі житлових будинків	48
1.0.18. Індекси фізичного обсягу роздрібного товарообороту	50
1.0.19. Структура продажу споживчих товарів за всіма каналами реалізації	50
1.0.20. Обсяг оптового товарообороту	52
1.0.21. Обсяг реалізованих послуг	54
1.0.22. Структура реалізованих послуг	55
Висновки до 1.0.	57
1.1. Операційна ціль: Сприятливі умови для розвитку українських міжнародних фірм	60
1.1.1. Кількість суб'єктів підприємництва у 2005 році.....	60
1.1.2. Кількість підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності за видами економічної діяльності у 2005 році	61

1.1.3.	Кількість підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності, які працюють на території області	62
1.1.4.	Кількість малих підприємств за видами економічної діяльності ...	63
1.1.5.	Кількість фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності за видами економічної діяльності	66
1.1.6.	Кількість інституцій, що консультують та надають послуги для суб'єктів підприємництва	68
1.1.7.	Кількість позовів господарюючих суб'єктів та фізичних осіб до податкових органів	68
	Висновки до 1.1.	70
1.2.	Операційна ціль: Сприятливі умови для створення підприємств і залучення інвестицій	71
1.2.1.	Кількість суб'єктів Єдиного Державного реєстру підприємств та організацій України по Львівській області	71
1.2.2.	Кількість платників податків на додану вартість	72
1.2.3.	Кількість підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють інвестиції та території області	73
1.2.4.	Обсяги капітальних інвестицій	75
1.2.5.	Структура капітальних інвестицій за джерелами фінансування	76
1.2.6.	Індекси інвестицій в основний капітал	78
1.2.7.	Обсяг прямих іноземних інвестицій	80
1.2.8.	Структура прямих іноземних інвестицій	81
	Висновки до 1.2.	84
1.3.	Операційна ціль: Розвиток ринкової інфраструктури	85
1.3.1.	Основні засоби	85
1.3.2.	Структура основних засобів за класифікаційними групами.....	87
1.3.3.	Рівень зносу основних засобів	88
1.3.4.	Наявність шляхів сполучення	90
1.3.5.	Наявність автомобільного транспорту	91
1.3.6.	Перевезення вантажів за видами транспорту	93
1.3.7.	Перевезення пасажирів за видами транспорту	94
1.3.8.	Розвиток телефонної мережі	96
1.3.9.	Кількість користувачів INTERNET	98
1.3.10.	Наявність обчислювальної техніки	98
1.3.11.	Кількість бірж та основні показники їх діяльності	99
1.3.12.	Організації ринкової інфраструктури	101
	Висновки до 1.3.	102
1.4.	Операційна ціль: Розвиток людського та соціального капіталу	103
1.4.1.	Чисельність населення	103
1.4.2.	Природний рух населення	105
1.4.3.	Коефіцієнти народжуваності, смертності та природного приросту (скорочення) населення	106

1.4.4.	Склад постійного населення за місцем проживання, статтю та віком	110
1.4.5.	Розподіл постійного населення за основними віковими групами...	111
1.4.6.	Коефіцієнт дитячої смертності	115
1.4.7.	Захворюваність на ВІЛ/СНІД, туберкульоз, злоякісні новоутворення	117
1.4.8.	Населення за економічною активністю	120
1.4.9.	Населення за економічною активністю, статтю та місцем проживання у 2005 році	120
1.4.10.	Кількість найманих працівників за видами економічної діяльності	122
1.4.11.	Рівні зайнятості та безробіття населення	124
1.4.12.	Рівні безробіття за методологією МОП за віковими групами, статтю та місцем проживання у 2005 році	124
1.4.13.	Рівень зареєстрованого безробіття у містах і районах.....	126
1.4.14.	Кількість економічно неактивного населення за причинами економічної неактивності та віковими групами у 2005 році	128
1.4.15.	Підготовка та підвищення кваліфікації кадрів на підприємствах...	130
1.4.16.	Працевлаштування незайнятих трудовою діяльністю громадян ...	132
1.4.17.	Працевлаштування незайнятого населення у містах та районах у 2005 році	133
1.4.18.	Доходи і витрати населення	135
1.4.19.	Рівень та глибина бідності	138
1.4.20.	Середньомісячна номінальна заробітна плата найманих працівників за видами економічної діяльності.....	139
1.4.21.	Середньомісячна номінальна заробітна плата найманих працівників у містах і районах.....	144
1.4.22.	Житловий фонд та забезпеченість населення загальною площею житла	146
1.4.23.	Рівень благоустрою житлового фонду	147
1.4.24.	Кількість об'єднань громадян	148
1.4.25.	Кількість релігійних громад	149
1.4.26.	Кількість зареєстрованих злочинів	150
	Висновки до 1.4.	153
2.	Ціль: Львівщина – ворота до ЄС	157
2.0.	Загальні показники	158
2.0.1.	Обсяг зовнішньої торгівлі товарами і послугами, у тому числі з країнами ЄС	158
2.0.2.	Частка країн ЄС у зовнішній торгівлі товарами і послугами	158
2.0.3.	Структура експорту за групами товарів	162
2.0.4.	Структура імпорту за групами товарів	164
2.0.5.	Структура експорту за видами послуг	166
2.0.6.	Структура імпорту за видами послуг	167

2.1.	Операційна ціль: Стимулювання відкритості регіону і розвитку міжнародних контактів	168
2.1.1.	Кількість відкритих дипломатичних установ, торговельних місій та іноземних представництв	168
2.1.2.	Кількість підприємств, у які вкладені іноземні інвестиції	168
2.1.3.	Кількість пунктів пропуску через кордон, обсяги їх перетину	168
2.1.4.	Спеціальні економічні зони	170
2.2.	Операційна ціль: Стимулювання розвитку прикордонної співпраці	174
2.2.1.	Обсяг зовнішньої торгівлі товарами та послугами Львівщини з Польщею	174
2.2.2.	Зовнішня торгівля Львівщини та Польщі за товарними групами	176
2.2.3.	Кількість підприємств з польськими інвестиціями	178
2.2.4.	Надходження прямих іноземних інвестицій з Польщі у Львівську область	179
2.2.5.	Прямі інвестиції з Польщі за видами економічної діяльності	180
2.3.	Операційна ціль: Львівщина – лідер у міжнародних програмах	182
	Висновки до цілі 2	183
3.	Ціль: Львівщина – регіон високоосвічених людей та інноваційного потенціалу	185
3.1.	Операційна ціль: Вдосконалення системи освіти	186
3.1.1.	Кількість установ освіти за видами	186
3.1.2.	Кількість осіб, які навчалися в закладах освіти	186
3.1.3.	Випуск студентів вищими закладами освіти	189
3.1.4.	Підготовлено аспірантів і докторантів	191
3.1.5.	Підготовлено кваліфікованих робітників професійно-технічними закладами освіти	191
3.2.	Операційна ціль: Посилення наукового потенціалу	192
3.2.1.	Кількість підприємств, які виконували наукові та науково-технічні роботи	192
3.2.2.	Кількість спеціалістів, які виконували наукові та науково-технічні роботи	192
3.2.3.	Обсяг наукових та науково-технічних робіт	193
3.2.4.	Чисельність наукових кадрів вищої кваліфікації	194
3.2.5.	Участь наукових працівників у міжнародному співробітництві ...	195
3.2.6.	Кількість виконаних наукових та науково-технічних розробок	195

3.3.	Операційна ціль: Зростання інноваційного потенціалу	196
3.3.1.	Кількість інноваційно активних підприємств	196
3.3.2.	Обсяг реалізованої інноваційної продукції	198
3.3.3.	Обсяг інноваційних витрат у промисловості	201
3.3.4.	Використання об'єктів інтелектуальної власності	204
	Висновки до цілі 3	205
4.	Ціль: Львівщина – регіон чистого і привабливого навколишнього середовища, культури, туризму, рекреації	207
4.1.	Операційна ціль: Поліпшення стану навколишнього середовища, підвищення його привабливості	208
4.1.1.	Земельна площа за напрямками використання	208
4.1.2.	Утворення небезпечних відходів I-III класів небезпеки, їх знешкодження і використання	209
4.1.3.	Викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря	210
4.1.4.	Споживання свіжої води та відведення стічних вод	211
4.1.5.	Інвестиції в основний капітал на охорону навколишнього середовища	213
4.2.	Операційна ціль: Зростання культурного потенціалу, плекання мультиетнічних традицій	214
4.2.1.	Мережа закладів та установ культури	214
4.2.2.	Мережа масових та універсальних бібліотек	214
4.2.3.	Кількість експонатів музейних фондів	214
4.3.	Операційна ціль: Розвиток туризму та збереження історичної спадщини	216
4.3.1.	Кількість туристів, обслужених упродовж 2005 року	216
4.3.2.	Кількість та одноразова місткість підприємств готельного господарства та їх використання	217
4.4.	Операційна ціль: Розвиток рекреаційного потенціалу	219
4.4.1.	Кількість ліжок у санаторних закладах області і їх використання	219
4.4.2.	Кількість місць у закладах для відпочинку населення і їх використання	219
	Висновки до цілі 4.	222

ПЕРЕДМОВА

Суспільно-економічні перетворення в Україні суттєво змінили умови розвитку Львівщини. Зростає конкуренція між регіонами та містами за сфери впливу на внутрішньорегіональних та міжрегіональних ринках. Західні кордони Львівщини стали кордоном з Європейським Союзом. Всі ці чинники вимагають нового погляду на перспективу довготривалого розвитку регіону. Тому виникла необхідність розробки Стратегії розвитку Львівщини до 2015 року.

Стратегія сформулювала нові шляхи розвитку, сміливо окреслила майбутні можливі досягнення регіону з урахуванням його потенціалу. В той же час Стратегія дає органам влади основу для конкретних дій на виконання накреслених цілей і прийняття відповідних рішень.

Така масштабна програма вимагає визначення необхідних орієнтирів, показників оцінки поступу на шляху одержання кінцевого результату. Для таких цілей і повинен слугувати моніторинг.

Користувачеві пропонується друге видання такого моніторингу. У цьому виданні, відповідно визначених цілей Стратегії розвитку Львівщини до 2015 року, здійснено оцінку соціально-економічного розвитку Львівщини за 2000-2005 роки. Поряд із табличним і графічним матеріалом подано аналітичний.

Моніторинг відображає структуру і тенденції розвитку економіки області, а також районів та міст обласного значення, зміни на ринку праці та у соціальній сфері, характеризує демографічну ситуацію, стан навколишнього середовища тощо. Окремі показники для порівняння наведено по Україні в цілому та окремих її регіонах. Як правило, усі показники моніторингу Стратегії одержані на основі існуючих статистичних та адміністративних даних.

Для прийняття управлінських рішень визначені ключові показники та їх нормативні (порогові) значення, досягнення яких характеризували б позитивні зміни в соціально-економічних процесах області, і в кінцевому результаті відображали б виконання стратегічних цілей. Проведення оперативного моніторингу таких показників дозволить відстежувати відхилення реального стану реалізації Стратегії від прогнозованого, сприятиме пошуку “вузьких місць” і забезпечить можливість своєчасно приймати виважені управлінські рішення щодо їх усунення.

Семен Матковський,

начальник Головного управління
статистики у Львівській області

ВСТУП

1. ОСНОВНІ ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ ЗВІТУ

Моніторинг розвитку Львівської області проводиться у рамках Проекту розвитку Львівщини, що спрямований на підтримку розвитку регіону з врахуванням переваг сусідства з Європейським Союзом.

Наприкінці 2003 – на початку 2004 рр. в рамках даного проекту була опрацьована Стратегія розвитку Львівської області. Триває робота над опрацюванням операційних програм, які будуть інструментами її реалізації.

Однією з програм є проведення постійного моніторингу розвитку Львівської області, мета якого контролювати процес здійснення заходів проекту, оцінювати їх ефективність, а також оцінювати відповідність процесу розвитку регіону планам та очікуванням. За результатами моніторингу, у разі виявлення негативних явищ, можна буде відреагувати на них вчасно і належним чином – внести корективи до дій та заходів, зробити їх більш інтенсивними або розпочати нові, внести зміни до прийнятої стратегії розвитку регіону тощо.

Моніторинг повинен проводитись постійно і регулярно надавати керівникам регіону інформацію про стан його розвитку. Управлінці повинні збирати інформацію і безпосередньо контролювати процес моніторингу. Проект розвитку Львівщини надав підтримку в опрацюванні принципів проведення моніторингу, проведенні підготовчої роботи та напрацюванні можливих організаційних розв'язків проведення моніторингу. Проект також надав підтримку у приготуванні двох перших звітів з моніторингу розвитку області. Передбачається, що подібні звіти будуть готуватись кожних шість місяців.

Перший звіт був опрацьований за перше півріччя 2005 року. Друге видання звіту, що пропонується, підготовлене за підсумками 2005 року. Основне призначення звіту – представити зібрані показники на тлі тенденцій і змін, що спостерігаються останнім часом. При підготовці звіту складено остаточний перелік даних і показників, на основі яких буде здійснюватись моніторинг. Чітко визначений набір показників не повинен змінюватись упродовж всього періоду реалізації стратегії. Показники можуть змінюватись лише у випадку зміни загального бачення розвитку регіону або у випадку зміни актуальної стратегії розвитку регіону.

Звіт підготовлений на основі даних Головного управління статистики у Львівській області, із залученням інформації головного управління економіки, управління культури та туризму облдержадміністрації, Державної податкової адміністрації у Львівській області, Західного регіонального відділення Державної прикордонної служби України, а також даних, отриманих в результаті проведення анкетування.

В окремому виданні до кожного показника підготовлено коротку інформацію, що містить:

-
- загальний опис та методологічні пояснення показника;
 - значення показника для оцінки розвитку регіону;
 - джерело надходження та періодичність подання показника;

Аналіз звіту з моніторингу повинен дати оцінку стану розвитку регіону і можливі рекомендації щодо подальшої роботи, а також полегшити процес проведення моніторингу розвитку окремих частин регіону органами адміністрації іншого рівня, наприклад, районною адміністрацією.

Для кожної із стратегічних цілей визначений бажаний рівень досягнення чи зростання низки важливих показників – т.зв. бенчмаркінгових показників. Окрім фактичної інформації про рівень формування показників, звіт повинен полегшити облдержадміністрації прийняття рішення щодо бажаного рівня зростання чи досягнення важливих показників. Такими показниками є наступні:

1. Структура та індекси валової доданої вартості за видами економічної діяльності.
2. Кількість малих підприємств за видами економічної діяльності.
3. Обсяги капітальних інвестицій, індекси інвестицій в основний капітал.
4. Надходження прямих іноземних інвестицій.
5. Обсяг зовнішньої торгівлі товарами та послугами Львівщини та Польщі.
6. Обсяг реалізованої інноваційної продукції.
7. Кількість туристів, яким надані послуги упродовж року.
8. Рівень безробіття.
9. Середньомісячна номінальна заробітна плата та індекси номінальної та реальної заробітної плати.
10. Кількість випускників вищих навчальних закладів.
11. Наявність токсичних відходів, їх знешкодження і використання.
12. Викиди шкідливих речовин в атмосферу.
13. Перевезення (відправлення) вантажів та пасажирів за видами транспорту.
14. Рівень та глибина бідності.

2. ОСНОВИ МОНІТОРИНГУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Моніторинг розглядає не процес реалізації прийнятої стратегії розвитку регіону, а сам процес розвитку. Моніторинг не відслідковує виконання або невиконання окремих заходів, передбачених стратегією розвитку регіону, а лише процес формування обраних показників, які повинні дати загальну картину розвитку регіону. Тому перелік показників повинен відповідати стратегічним і операційним цілям, що були сформульовані в стратегії розвитку Львівської області.

Основні положення моніторингу були сформульовані з урахуванням:

- сучасного стану існуючого моніторингу,
- стратегічної і операційної цілей,
- витрат на проведення моніторингу,
- потреби поділу оцінювання розвитку і виконання стратегії,
- необхідності визначення основних принципів моніторингу,
- необхідності прийняття основних положень організації моніторингу.

Вищезгаданим пунктам відповідають наступні основні положення моніторингу.

1. Адміністрація збирає занадто велику кількість даних, щоб оцінити розвиток регіону. Необхідно серед уже зібраних і проаналізованих даних вибрати ті показники, які відображають розвиток, визначений у Стратегії.
2. Серед уже наявних даних і показників необхідно вибрати такі, що відображають процес реалізації усіх операційних цілей Стратегії. З огляду на необхідність зменшення витрат моніторингу лише у випадку відсутності якогось показника можна запропонувати новий.
3. Для мінімізації витрат на проведення моніторингу треба використовувати вже існуючі організаційні структури, уникаючи додаткового обігу інформації, збору і аналізу однакових даних різними структурами.
4. Звіт із моніторингу повинен подаватись у чітко визначений термін, кожних 6 місяців, без проміжних звітів.
5. Одна і та ж особа чи організаційна структура не повинні одночасно займатись реалізацією стратегії і давати оцінку розвитку регіону. На основі поданої оцінки керівництво області і структура, що є відповідальною за реалізацію стратегії у Львівській облдержадміністрації, будуть приймати рішення щодо подальшої реалізації стратегії або її зміни.
6. Визначений перелік показників може змінюватись лише у випадку зміни стратегії. Остаточний перелік основних показників визначений при підготовці даного звіту.
7. Кожний показник повинен оцінюватись згідно попередньо опрацьованої схеми.
8. Певні показники вимагають визначення термінів виконання, оскільки за їх відсутності неможливо оцінювати виконання поставлених цілей і їх реалістичність. Тому при визначенні переліку загальних показників необхідно також визначити бенчмаркінгові показники. Бажані рівні цих показників визначені перед проведенням аналізу даного звіту.
9. Два перші повні звіти з проведення моніторингу виконані спеціалістами в рамках Проекту розвитку Львівщини у співпраці з представниками Львівської облдержадміністрації на основі даних Головного управління статистики у Львівській області, будуть передані керівництву Львівської облдержадміністрації для обговорення, прийняття кінцевих рішень та подання на громадські слухання.
10. Робота над двома першими звітами з моніторингу розвитку регіону стане основою діяльності Львівської облдержадміністрації і спрямована на організацію постійного процесу моніторингу розвитку регіону. Моніторинг буде проводитись без участі Проекту розвитку Львівщини, але на основі моделі, опрацьованої спільно з Проектом. Для пришвидшення процесу проведення моніторингу створена група, в склад якої увійшли представники Львівської облдержадміністрації і фахівці Проекту розвитку Львівщини. У рамках впровадження процесу моніторингу при сприянні Проекту розвитку Львівщини проводяться тренінги та навчання.

3. ПЕРЕЛІК ПОКАЗНИКІВ

Одним з найскладніших питань у процесі підготовки проекту моніторингу було формування переліку показників. Їх не повинно було бути занадто багато, і вони повинні відповідати стратегічним і операційним цілям стратегії, а також охоплювали всі важливі для розвитку регіону сфери.

При спробі пристосувати показники виключно до операційних цілей стратегії виявилась необхідність врахувати додаткові показники, що є важливими в процесі моніторингу розвитку регіону, оскільки характеризують регіон як такий і його розвиток. Такі показники повинні бути підпорядковані не операційним, а стратегічним цілям. Найбільша кількість таких показників стосується першої стратегічної мети, що присвячена економічному розвитку.

В результаті був складений перелік з майже 100 показників, які повинні становити основу моніторингу розвитку регіону. Треба зауважити, що серед обраних майже 100 показників є такі, що містять т.зв. субпоказники – внутрішню структуру, поділ за галузями або районами тощо.

У запропонованому переліку показників є декілька нових, що вимагали проведення анкетування. Це, зокрема стосується інформації щодо:

- середньої тривалості реєстрації підприємств
- відсотку підприємств, які позитивно оцінюють умови створення та діяльності на території області,
- відсотку інвестиційних підприємств, які позитивно оцінюють умови здійснення інвестицій на території області.

У процесі підготовки першого звіту прийнятий перелік показників був змінений, оскільки не всі показники можна представити керуючись опрацьованою схемою, а деяких даних не вдалось отримати взагалі (наприклад, не вдалось отримати даних щодо часу очікування на кордонних переходах, також не вдалось зібрати усіх необхідних даних щодо платників податків на умовно-чисту продукцію). Водночас, деякі показники варто було розширити. Ці зауваження і зміни були враховані при затвердженні остаточного переліку показників для проведення моніторингу розвитку Львівської області.

4. ОБСЯГ І СТРУКТУРА ЗВІТУ

Крім положень моніторингу, були прийняті певні положення щодо структури і обсягів звіту з моніторингу. Серед них наступні:

1. Крім вступу, де представлені основні цілі і завдання моніторингу, цілі звіту, звіт з моніторингу (як перший, так і всі подальші) повинен містити чотири розділи, які відповідають чотирьом основним цілям стратегії розвитку регіону (стратегічним цілям). У кожному з цих розділів мають бути подані показники, що демонструватимуть розвиток регіону з точки зору даної стратегічної мети.
2. Кожний показник має бути цифровим і представленим у таблицях. Окрім того, мають бути опис показника і діаграми його змін.
3. Для наочності звіту бажана пропорційність кількісних і описових та діаграмних частин звіту. Діаграми і описи повинні бути синтетичними і короткими.
4. Кількісні дані у таблицях за винятком нових показників повинні бути представлені в перспективі кількох попередніх років, що дасть можливість побачити тенденції змін. Проте, у випадку великих таблиць дані з попередніх років можна подати у діаграмі поруч з таблицею.
5. До звіту повинні увійти висновки щодо розвитку регіону, які будуть базуватись на аналізі представлених показників. З огляду на великий обсяг розділу щодо показників першої стратегічної мети, висновки щодо рівня її реалізації будуть подаються після кожного з підрозділів (які характеризують стан реалізації окремих операційних цілей). Висновки щодо інших трьох стратегічних цілей подані в кінці кожного розділу.
6. До звіту додаються кількісні дані, що дають змогу оцінити ситуацію на Львівщині у порівнянні з іншими регіонами України.
7. Окрім повного звіту буде підготовлена скорочена версія, в якій будуть подані основні положення та завдання для окремих органів влади, а також версія для представлення у ЗМІ.

Ціль 1:

**Львівщина – регіон
сталого економічного
розвитку та розвитку
підприємництва**

1.0. Загальні показники оцінки

1.0.1. Структура та індекси валової доданої вартості за видами економічної діяльності

	До підсумку, відсотків				Індекси фізичного обсягу, відсотків до попереднього року			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Всього	100	100	100	100	111,1	111,2	112,1	106,9
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	21,7	19,6	16,7	15,6	94,2	112,2	95,7	99,0
Рибне господарство	0,0	0,1	0,0	0,0	155,6	122,9	82,2	99,1
Добувна промисловість	2,0	2,1	1,9	1,6	114,9	85,4	105,6	95,1
Обробна промисловість	15,3	15,8	16,2	16,5	145,9	119,5	117,8	108,5
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	3,7	3,1	2,6	2,3	110,6	98,5	101,1	84,6
Будівництво	4,5	4,2	5,1	5,4	106,0	101,1	140,3	112,2
Оптова та роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	9,3	9,4	11,4	10,5	146,6	117,1	140,9	100,2
Готелі та ресторани	0,8	0,8	0,7	0,8	115,6	103,7	106,3	111,7
Транспорт і зв'язок	16,7	17,7	18,4	16,8	97,3	116,0	110,9	110,2
Фінансова діяльність	2,2	2,3	2,9	5,1	138,8	85,2	151,0	138,2
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	6,0	6,2	5,6	6,6	120,7	115,3	104,1	128,9
Державне управління	4,7	4,8	4,9	5,3	100,1	107,4	107,4	112,2
Освіта	7,0	6,9	7,0	6,8	103,8	95,7	108,3	98,5
Охорона здоров'я та соціальна допомога	4,6	5,3	4,9	5,1	107,7	113,9	100,6	105,2
Колективні, громадські та особисті послуги	1,5	1,7	1,7	1,6	99,7	118,5	105,3	105,1

Узагальнюючими показниками, які характеризують економічний і соціальний розвиток регіону, є валовий регіональний продукт і валова додана вартість.

Валовий регіональний продукт відображає додатково створену вартість у процесі виробництва і визначається як сума валової доданої вартості регіону та податків за виключенням субсидій на продукти, а також за виключенням оплати послуг фінансових посередників.

Розрахунок валового регіонального продукту розпочато з даних за 2004 рік.

У 2004 році обсяг створеного у Львівській області валового регіонального продукту становив 13992 млн.грн., або 4,1% від загальноукраїнського показника. У розрахунку на одну особу припадає 5396 грн. валового регіонального продукту, що на 25,8% менше, ніж у середньому в Україні.

Відповідно до міжнародних стандартів СНР-93 для визначення обсягів валової доданої вартості використовується виробничий метод, згідно з яким валова додана вартість визначається як різниця між випуском та проміжним споживанням і виражається в основних цінах, тобто з врахуванням субсидій на продукти, але за виключенням податків на продукти. Валова додана вартість регіону складається із суми валової доданої вартості всіх видів економічної діяльності.

У 2004 році обсяг створеної у Львівській області валової доданої вартості становив 12893 млн. грн.

Питома вага Львівщини в Україні за обсягом валової доданої вартості становила 4,0%, що є найнижчим показником за останні 8 років (попереднього року частка області в Україні становила 4,3%).

Показник валової доданої вартості у розрахунку на одного мешканця у 2004 році становив 74,1% середньодержавного значення та був у 4,5 раза меншим, ніж у місті Києві, у 1,8 раза – ніж у Донецькій області.

У 2004 році за абсолютною величиною валової доданої вартості у 2004 році Львівщина займала 7 місце серед областей України (у 2000-2003 роках – 6-9 місця); за величиною валової доданої вартості на одну особу - 11 місце (у 2000-2003 роках – 11-16 місця).

Серед видів економічної діяльності у 2004 році найбільше валової доданої вартості створено у промисловості – 20,4% (у тому числі - в обробній промисловості – 16,5%), транспорті і зв'язку – 16,8%, сільському господарстві, мисливстві та лісовому господарстві – 15,6%, оптовій та роздрібній торгівлі, торгівлі транспортними засобами та послугах з ремонту – 10,5%.

Треба зазначити, що ще у 2001 році переважаючим видом діяльності в економіці області було сільське господарство, мисливство та лісове господарство, проте у 2002-2004 роках його частка у структурі зменшилася на 6,1 в.п. Частка промисловості проти попереднього року зменшилася на 0,3 в.п. (незважаючи на збільшення частки обробної промисловості на 0,3 в.п.), проте третій рік поспіль саме промисловість є переважаючим видом діяльності у структурі ВДВ. Загалом на сферу послуг у 2004 році припало 58,6% валової доданої вартості.

Структура ВДВ Львівщини дещо відрізняється від загальноукраїнської. Загалом в Україні переважаючим видом діяльності теж є промисловість – 28%, високою є частка транспорту та зв'язку – 13,4%, оптової та роздрібною торгівлі – 12,9%, нижчою є частка сільського господарства (11,7%). На сферу послуг припадає 55,7% валової доданої вартості України.

Значно відмінною є структура валової доданої вартості у сусідніх країнах. Так, у сусідньому Люблінському воєводстві Польщі частка сільського господарства у 2002-2003 роках становила лише 5,0-5,3%, натомість на сферу послуг припадає біля 70%.

Якщо протягом 1996-1998 років валова додана вартість зменшувалася, то, починаючи з 1999 року спостерігається тенденція до її зростання.

У 2004 році фізичний обсяг валової доданої вартості у Львівській області зріс на 6,9%

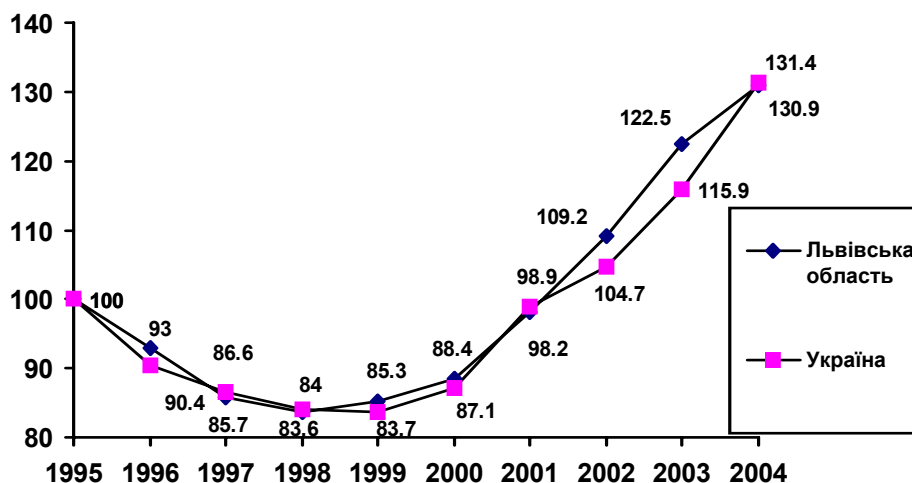
проти попереднього року (загалом в Україні – на 13,4%). Темп зростання ВДВ

Львівщини є найнижчим серед регіонів України. Порівняно з 2001-2003 роком темп

приросту валової доданої вартості зменшився на 4,2-5,2 відсоткового пункта.

Фізичний обсяг валової доданої вартості Львівщини 2004 року перевищує рівень 1995 року на 30,9%, 2000 року – на 48,0% (загалом в Україні – відповідно на 31,4% та на 50,9%).

**Індекси фізичного обсягу валової доданої вартості,
у % до 1995 року**

Серед окремих видів економічної діяльності в середньому за 2001-2004 роки найвищі темпи приросту валової доданої вартості зафіксовано у сфері оптової та роздрібною торгівлі, торгівлі транспортними засобами та послуг з ремонту – 24,8%, обробної промисловості – 22,2%, будівництва – 14,0%, транспорту і зв'язку – 8,4%; разом з тим зниження фізичного обсягу валової доданої вартості відбулося

у добувній промисловості та на підприємствах з виробництва та розподілу електроенергії, газу та води (щорічно в середньому на 0,2%).

1.0.2. Індекс людського розвитку за регіонами України

	Індекс людського розвитку					Ранг регіону				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
АР Крим	0,577	0,565	0,558	0,546	0,519	3	2	4	5	7
Вінницька	0,551	0,544	0,531	0,517	0,497	6	6	6	11	15
Волинська	0,485	0,496	0,490	0,488	0,505	21	17	15	19	13
Дніпропетровська	0,496	0,481	0,483	0,499	0,475	20	21	19	16	20
Донецька	0,450	0,425	0,421	0,413	0,418	26	26	26	27	26
Житомирська	0,496	0,481	0,470	0,474	0,487	19	22	21	21	18
Закарпатська	0,547	0,524	0,516	0,558	0,557	9	11	11	3	4
Запорізька	0,508	0,512	0,488	0,480	0,502	16	14	17	20	14
Івано-Франківська	0,509	0,482	0,490	0,499	0,489	15	19	14	15	17
Київська	0,539	0,538	0,503	0,518	0,509	10	7	12	9	12
Кіровоградська	0,501	0,487	0,485	0,490	0,464	18	18	18	17	25
Луганська	0,412	0,413	0,390	0,414	0,400	27	27	27	26	27
Львівська	0,555	0,530	0,530	0,534	0,529	5	9	7	6	6
Миколаївська	0,468	0,482	0,452	0,461	0,472	25	20	25	24	21
Одеська	0,507	0,476	0,468	0,466	0,465	17	24	22	22	24
Полтавська	0,576	0,559	0,563	0,530	0,553	4	4	3	7	5
Рівненська	0,482	0,520	0,499	0,514	0,513	22	13	13	13	10
Сумська	0,474	0,462	0,463	0,465	0,466	24	25	23	23	23
Тернопільська	0,533	0,527	0,521	0,523	0,489	12	10	10	8	16
Харківська	0,549	0,554	0,553	0,553	0,558	7	5	5	4	3
Херсонська	0,482	0,477	0,461	0,455	0,476	23	23	24	25	19
Хмельницька	0,537	0,523	0,527	0,518	0,513	11	12	8	10	9
Черкаська	0,548	0,535	0,522	0,504	0,517	8	8	9	14	8
Чернівецька	0,521	0,511	0,476	0,516	0,513	14	15	20	12	11
Чернігівська	0,523	0,509	0,489	0,489	0,469	13	16	16	18	22
м. Київ	0,717	0,699	0,688	0,691	0,711	1	1	1	1	1
м. Севастополь	0,588	0,560	0,599	0,605	0,570	2	3	2	2	2

1.0.3. Індекс людського розвитку за його складовими та регіонами України у 2004 році

	Індекс людського розвитку	у тому числі за складовими людського розвитку			
		демографічний розвиток	розвиток ринку праці	матеріальний добробут	умови проживання населення
		рейтинг (місце)			
АР Крим	7	17	15	8	3
Вінницька	15	6	11	21	20
Волинська	13	9	17	18	23
Дніпропетровська	20	20	7	5	4
Донецька	26	26	10	2	21
Житомирська	18	21	9	19	25
Закарпатська	4	14	3	6	19
Запорізька	14	16	18	4	6
Івано-Франківська	17	5	26	11	26
Київська	12	15	5	7	7
Кіровоградська	25	25	21	25	13
Луганська	27	27	22	3	22
Львівська	6	2	20	12	10
Миколаївська	21	18	16	14	12
Одеська	24	24	6	13	9
Полтавська	5	10	4	10	11
Рівненська	10	13	8	17	24
Сумська	23	19	14	23	18
Тернопільська	16	4	27	27	15
Харківська	3	11	13	9	5
Херсонська	19	23	19	22	8
Хмельницька	9	8	24	26	16
Черкаська	8	12	23	16	14
Чернівецька	11	7	25	20	27
Чернігівська	22	22	12	24	17
м. Київ	1	1	1	1	1
м. Севастополь	2	3	2	15	2

Продовження					
	у тому числі за складовими людського розвитку				
	стан та охорона здоров'я	рівень освіти	соціальне середовище	фінансування людського розвитку	екологічна ситуація
	рейтинг (місце)				
АР Крим	21	19	20	4	13
Вінницька	10	20	9	21	17
Волинська	9	22	7	17	2
Дніпропетровська	15	10	26	5	25
Донецька	23	26	17	7	26
Житомирська	6	11	10	18	16
Закарпатська	3	23	1	27	12
Запорізька	14	12	25	2	22
Івано-Франківська	5	24	3	26	23
Київська	27	5	16	11	8
Кіровоградська	1	16	19	22	19
Луганська	17	27	27	24	24
Львівська	16	13	4	16	18
Миколаївська	24	17	21	6	15
Одеська	26	9	23	19	20
Полтавська	7	7	11	8	4
Рівненська	8	14	5	13	14
Сумська	18	25	14	12	10
Тернопільська	13	18	6	25	3
Харківська	12	4	8	20	9
Херсонська	20	15	22	10	1
Хмельницька	4	3	12	14	6
Черкаська	11	6	13	9	5
Чернівецька	2	21	2	23	7
Чернігівська	25	8	15	15	11
м. Київ	19	1	18	1	27
м. Севастополь	22	2	24	3	21

Інтегральна регіональна оцінка рівня людського розвитку базується на спеціально сформованій системі показників, що відображає основні складові і чинники стану соціального розвитку в кожному конкретному регіоні, забезпечує можливості міжрегіональних співставлень як за узагальнюючими, так і за деталізованими характеристиками.

Кожному з дев'яти аспектів людського розвитку відповідає окремий блок показників, що формують систему індикаторів людського розвитку регіонів. Найсильніший вплив на визначення місця регіону на Єдиній шкалі індексів людського розвитку мають рівень освіти, умови проживання та матеріальний добробут населення.

Індекс людського розвитку розраховується на рівні областей та міст державного значення і базується виключно на інформаційній базі Держкомстату України - даних державних статистичних спостережень та систематичних вибіркового обстеження домогосподарств.

За допомогою міжрегіональних порівнянь рівнів людського розвитку у цілому та за його окремими аспектами можна визначити найбільш проблемні регіони та регіони з відносно сприятливим соціальним станом.

За даними 2000-2004 років перше місце за індексом людського розвитку з великим відривом займав Київ. Наступні місця належали м.Севастополю, Харківській, Закарпатській областям, але їх домінування не було таким виразним. Донецька і Луганська області помітно відстають від більшості регіонів України.

Львівська область за інтегральним показником людського розвитку серед регіонів України займала рейтингові місця не нижче дев'ятого (у 2000р. – 5, 2001р. – 9, 2002р. – 7, у 2003р. та 2004р. – 6). Вона стабільно займає високі місця з показників демографічного розвитку (у 2004р. – 2 місце), що пов'язано з низьким коефіцієнтом смертності немовлят та відносно високими показниками середньої очікуваної тривалості життя населення, а також з показників соціального середовища (4 місце) завдяки відносно низьким коефіцієнтам злочинності, рівня захворюваності на так звані “соціальні хвороби” та усталеності шлюбів.

Серед відносно стабільної групи регіонів перебуває область за умовами проживання населення (рівень урбанізації, забезпеченість житлом, зв'язком, благоустрій житлового фонду) – 10 місце у 2004 році; матеріальним добробутом (середня зарплата, пенсія, доходи та витрати населення, рівень бідності та глибина бідності) – 12 місце; рівнем освіти (охоплення дітей дошкільною та середньою освітою, чисельність студентів, частка осіб з вищою освітою) – 13 місце; станом та охороною здоров'я населення (виробничий травматизм, охоплення щепленням дітей, забезпеченість лікарями, станціями швидкої медичної допомоги) – 16 місце. Покращення фінансування соціальної сфери Львівщини (обсяг і частка видатків місцевих бюджетів на соціальний захист, освіту, охорону здоров'я) – за цією складовою область у 2004 році посіла 16 місце, могло б дати вагомий результат щодо підвищення загального індексу людського розвитку Львівщини.

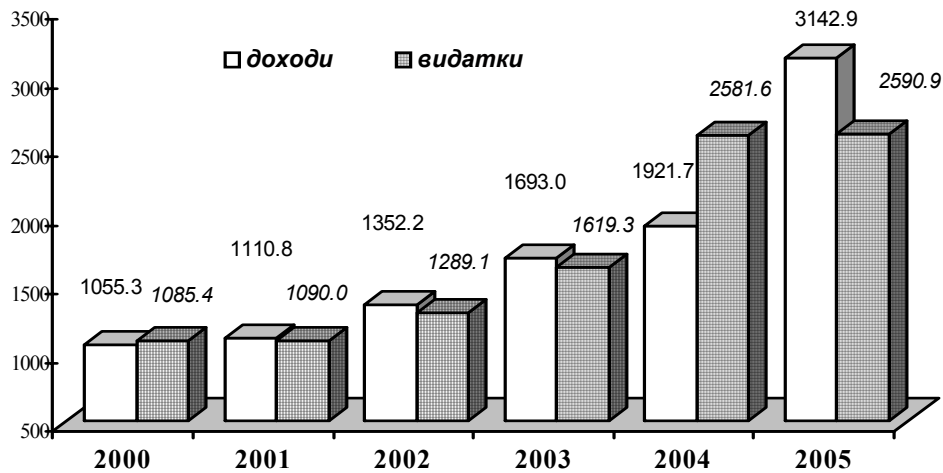
Розрахунки виявили низькі показники з розвитку ринку праці (економічна активність населення та ступінь її реалізації, умови та режими зайнятості) – 20 місце, екологічної ситуації (індикатори різного роду викидів) – 18 місце.

1.0.4. Доходи та видатки бюджету області

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	мільйонів гривень					
Доходи - всього	1055,3	1110,8	1352,2	1693,0	1921,7	3142,9
Податкові надходження	400,8	508,0	627,4	778,2	780,7	996,0
у тому числі:						
прибутковий податок з громадян	260,1	356,6	452,1	579,1	544,4	691,3
податок на прибуток підприємств та організацій	13,1	6,8	4,8	3,8	3,3	4,8
збори за спеціальне використання природних ресурсів	50,3	55,9	64,5	67,8	80,7	102,4
у тому числі плата за землю	48,0	55,5	63,0	66,2	77,9	98,5
місцеві податки та збори	23,9	21,8	20,6	22,9	20,0	22,4
Неподаткові надходження	61,7	84,4	83,4	84,9	89,0	136,6
Доходи від операцій з капіталом	5,8	17,5	32,8	53,4	99,8	114,0
Офіційні трансферти з державного бюджету України:						
дотації	338,7	298,1	320,8	428,1	610,0	913,3
субвенції	222,6	191,6	282,0	340,3	334,9	965,9
Видатки - всього	1085,4	1090,0	1289,1	1619,3	2581,6	2590,9
у тому числі:						
державне управління	32,8	38,2	46,4	62,6	80,1	102,7
соціально-культурна сфера	460,9	583,0	706,7	894,7	1098,6	1548,6
з них на:						
освіту	219,0	294,7	360,1	472,9	579,6	851,9
духовний та фізичний розвиток	39,6	43,7	54,0	74,1	89,7	129,4
охорону здоров'я	202,3	244,6	292,6	347,7	429,3	567,3
на соціальний захист населення та соціальне забезпечення	353,2	271,3	302,5	339,7	323,4	398,6
на розвиток окремих галузей економіки	104,0	107,1	94,3	172,1	255,3	300,4
житлово-комунальне господарство	82,0	63,9	59,0	78,8	100,7	166,3
Перевищення доходів над видатками, дефіцит (-)*	-30,1	20,8	63,1	73,7	-37,2	29,7

* З 2004 року визначається з урахуванням кредитів.

Доходи та видатки бюджету області, млн.грн.

За даними управління Державного казначейства у Львівській області, за 2005 рік доходи бюджету області становили 3142,9 млн.грн. (на 63,5% більше проти попереднього року).

Доходи бюджету області у 2005 році, на протипагу попереднім рокам, сформовані, в основному, за рахунок офіційних трансфертів (дотацій, субвенцій), одержаних з державного бюджету України – 1879,2 млн.грн. (59,8%), а решта складають податки та збори (1263,7 млн.грн., або 40,2%). Відносно 2004 року обсяг податків та платежів зріс на 29,4%, офіційних трансфертів – у 2 рази.

Серед податків та зборів, які відраховуються до місцевих бюджетів, основу становили податкові надходження – 996 млн.грн., з яких більш як дві третини (691,3 млн.грн., або 69,4%) припадало на податок з доходів фізичних осіб. Хоча надходження цього податку збільшилися відносно 2004 року на 27%, частка його у загальному обсязі доходів зменшилась на 0,3 відсоткового пункту.

Незважаючи на значне збільшення доходної частини бюджету області, видатки у 2005 році профінансовано в обсязі 2590,9 млн.грн., що на 0,4% більше проти 2004 року. Традиційно значну частину (1947,2 млн.грн., або 75,2%) бюджетних асигнувань спрямовується на утримання соціальної сфери: на освіту (851,9 млн.грн., або 32,9%), охорону здоров'я (567,3 млн.грн., або 21,9%), духовний та фізичний розвиток (129,4 млн.грн., або 5%), соціальний захист та соціальне забезпечення (398,6 млн.грн., або 15,4%).

Перевищення доходів над видатками з урахуванням кредитів склало 29,7 млн.грн. (у 2004 році навпаки видатки перевищили доходи на 37,2 млн.грн.).

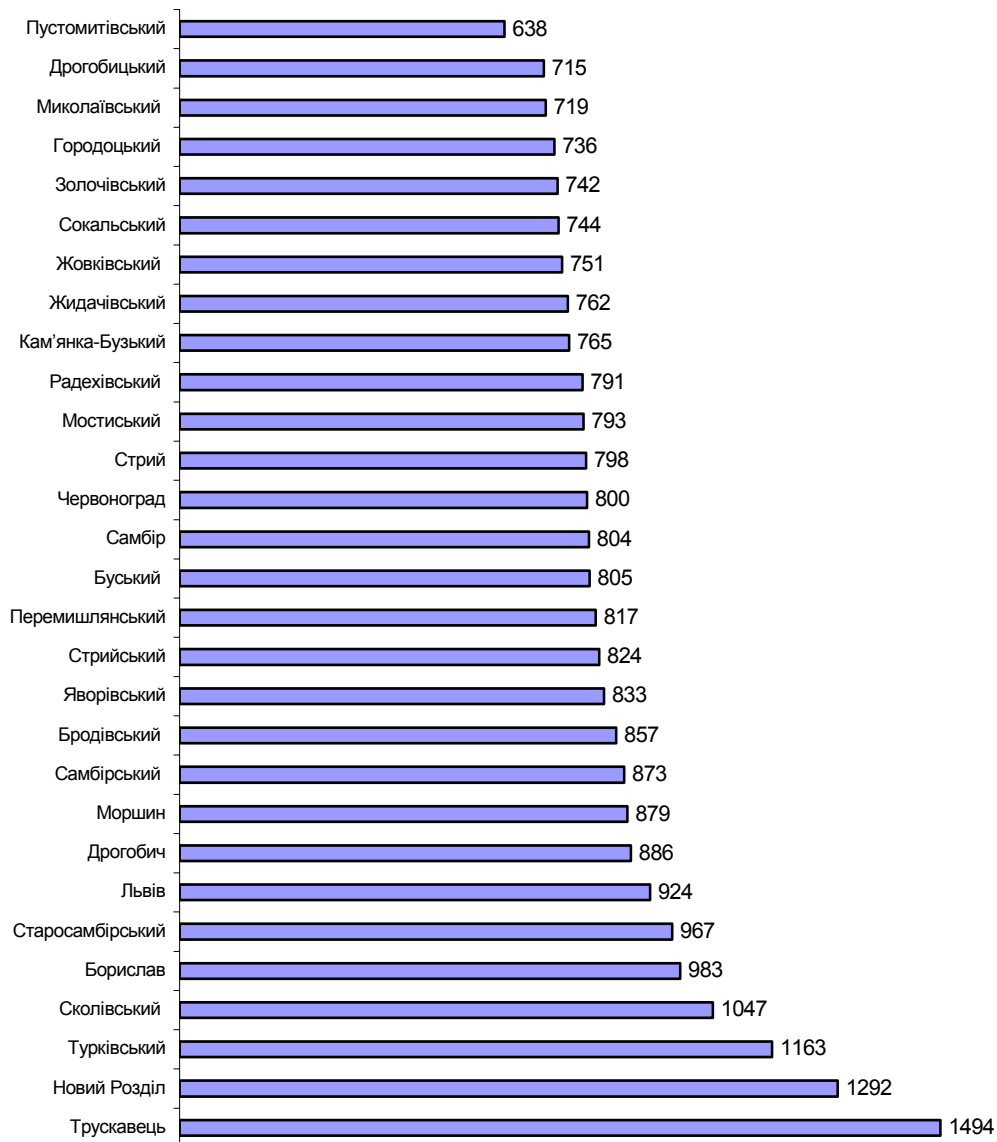
1.0.5. Доходи та видатки місцевих бюджетів

	2004			2005		
	доходи	видатки	перевищення доходів над видатками, дефіцит (-)**	доходи	видатки	перевищення доходів над видатками, дефіцит (-)**
мільйонів гривень						
Всього по області*	1921,7	2581,6	-37,2	3142,9	2590,9	29,7
Львів	506,8	681,1	-32,3	695,9	693,9	-0,5
Борислав	29,8	30,5	0,9	38,6	39,6	-0,7
Дрогобич	58,1	61,2	0,7	86,4	88,2	-1,0
Новий Розділ	4,9	5,5	0,1	6,2	6,9	0,0
Моршин	16,4	16,6	0,4	24,4	23,8	0,9
Самбір	27,0	26,9	0,5	28,1	25,7	-1,5
Стрий	36,0	37,3	0,0	48,7	49,4	-0,3
Трускавець	30,7	29,8	0,9	32,6	33,4	-0,7
Червоноград	45,5	43,1	3,0	66,9	67,8	0,4
Бродівський	38,6	42,9	-0,7	53,7	54,2	0,2
Буський	28,5	29,3	0,2	39,3	39,5	0,4
Городоцький	38,9	40,6	0,9	52,5	52,6	0,8
Дрогобицький	35,0	41,1	0,1	53,8	51,8	2,9
Жидачівський	38,1	41,0	0,2	58,6	57,5	2,3
Жовківський	55,8	60,3	0,8	81,6	81,1	1,1
Золочівський	39,6	40,9	0,9	53,8	54,3	0,0
Кам'янка-Бузький	30,1	33,9	-0,3	45,8	45,2	1,5
Миколаївський	35,6	38,5	0,2	46,6	45,2	1,7
Мостиський	32,5	36,0	0,2	47,3	47,2	0,8
Перемишлянський	25,3	27,0	0,1	36,3	35,9	0,7
Пустомитівський	46,4	50,2	1,0	70,7	69,1	2,7
Радехівський	27,7	29,6	0,3	40,4	40,5	0,6
Самбірський	40,6	45,6	0,7	63,1	67,3	1,0
Сколівський	33,0	34,4	0,2	50,4	50,9	0,0
Сокальський	52,3	59,6	1,3	71,2	73,4	-1,5
Старосамбірський	48,3	51,8	0,1	77,4	76,9	0,7
Стрийський	67,1	75,3	-0,3	51,5	51,1	1,0
Турківський	44,0	45,3	0,2	61,3	60,6	0,9
Яворівський	70,0	73,5	1,1	101,8	98,9	3,5
Обласний бюджет	339,2	752,8	-18,9	958,0	409,0	11,8

* З урахуванням взаємовідносин з державним бюджетом.

** Визначено з урахуванням кредитів.

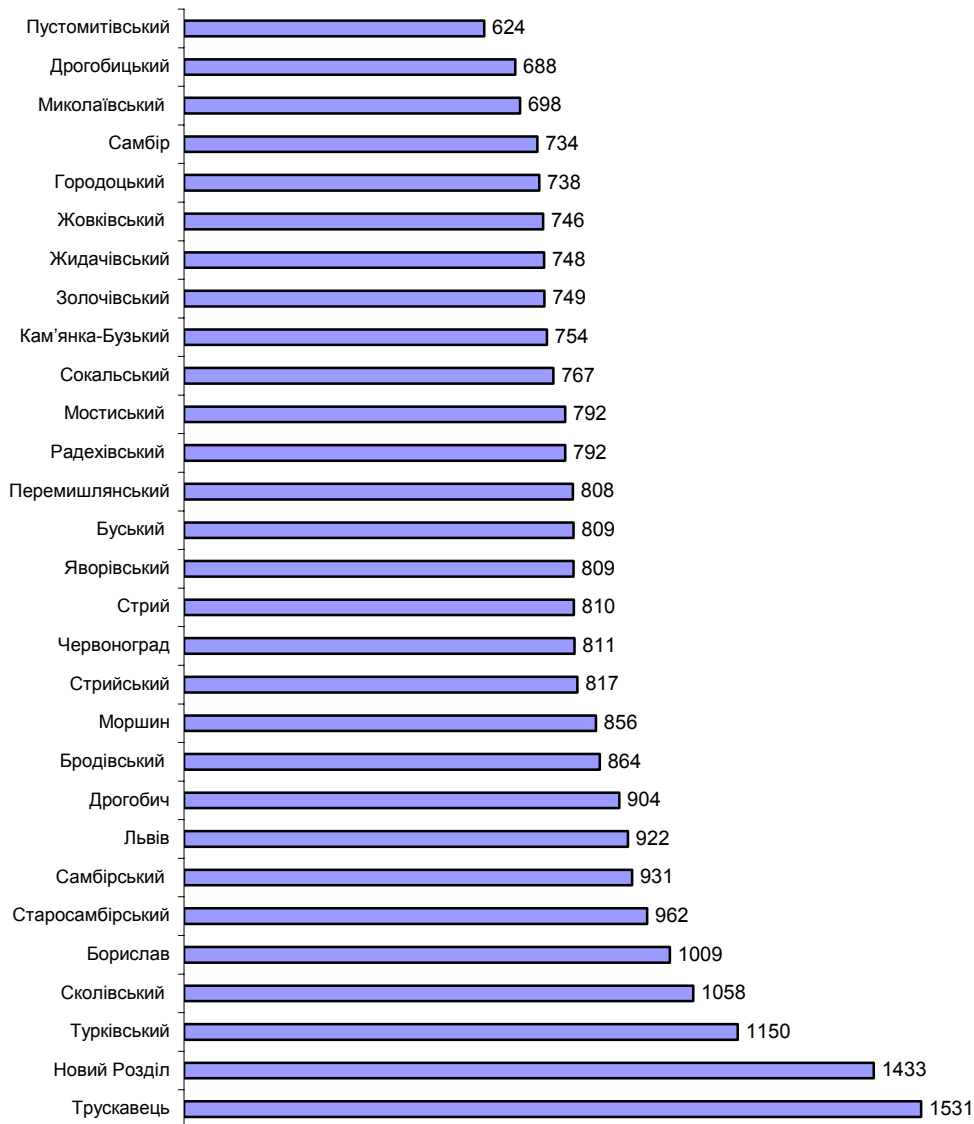
**Доходи місцевих бюджетів на одну особу населення в розрізі районів
і міст обласного значення у 2005 році, гривень**

Найбільші суми доходів та видатків місцевих бюджетів припадають на обласний центр. Значними вони є також у Жовківському, Пустомитівському, Самбірському, Сокальському, Старосамбірському, Яворівському районах, містах Дрогобич та Червоноград.

У 2005 році відносно 2004 року суттєво зросли доходи місцевих бюджетів у Дрогобицькому (на 53,9%), Жидачівському (на 53,8%), Самбірському (на 55,6%), Старосамбірському (на 60,1%) районах, Дрогобичі (на 48,7%), Новому Роздолі (на 49,1%).

**Видатки місцевих бюджетів на одну особу населення в розрізі районів
і міст обласного значення у 2005 році, гривень**

Значне збільшення видатків проти 2004 року спостерігалось у Сколівському (на 48,1%) та Старосамбірському (на 48,4%) районах, містах Дрогобич (на 44,1%) і Червоноград (на 57,4%).

Разом з тим перевищення видатків над доходами з урахуванням кредитів у 2005 році спостерігалось у Львові (0,5 млн.грн.), Бориславі (0,7 млн.грн.), Дрогобичі (1,0 млн.грн.), Самборі (1,5 млн.грн.), Стрию (0,3 млн.грн.), Трускавці (0,7 млн.грн.), Сокальському районі (1,5 млн.грн.).

1.0.6. Структура реалізованої продукції промисловості за видами діяльності

	2001	2002	2003	2004	2005*
	відсотків				
Промисловість області	100	100	100	100	100
Добувна промисловість	9,0	7,6	6,4	5,8	5,3
видобування енергетичних матеріалів	8,6	7,2	6,0	5,5	5,1
видобування неенергетичних матеріалів	0,4	0,4	0,4	0,3	0,2
Обробна промисловість	77,4	72,9	76,4	78,7	78,2
Харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів	27,8	25,9	23,2	23,2	21,5
Легка промисловість	4,5	4,1	4,1	5,0	5,0
текстильна промисловість та пошиття одягу	2,7	2,6	2,6	3,0	2,4
виробництво шкіри та шкіряного взуття	1,8	1,5	1,5	2,0	2,6
Виробництво деревини та виробів з деревини	1,8	2,5	3,5	4,9	4,3
Целюлозно-паперова, поліграфічна промисловість, видавнича справа	8,8	8,2	7,2	7,5	6,2
Виробництво продуктів нафтоперероблення	2,2	3,4	10,1	4,1	9,8
Хімічна і нафтохімічна промисловість	6,0	6,1	5,8	6,3	7,1
хімічне виробництво	3,7	3,3	2,7	2,5	2,6
виробництво гумових та пластмасових виробів	2,3	2,8	3,1	3,8	4,5
Виробництво інших неметалевих мінеральних виробів	5,6	5,6	5,3	6,3	5,6
Металургія та оброблення металу	2,6	2,0	2,4	2,6	2,0
Машинобудування	14,4	11,6	10,7	15,2	14,6
виробництво машин та устаткування	5,5	3,7	3,1	3,5	2,8
виробництво електричного та електронного устаткування	5,9	5,2	4,0	7,0	6,5
виробництво транспортного устаткування	3,0	2,7	3,6	4,7	5,3
Інше виробництво, не віднесене до інших угруповань	3,7	3,5	4,1	3,6	2,1
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	13,6	19,5	17,2	15,5	16,5

* Великі, середні та вагомні за обсягами малі підприємства.

1.0.7. Індекси обсягу промислової продукції за видами діяльності

	2001	2002	2003	2004	2005	2005 до 2000
	до попереднього року					
	відсотків					
Промисловість області	143,2	113,5	114,1	109,2	93,2	188,7
Добувна промисловість	106,7	83,1	102,9	95,7	102,6	89,7
видобування енергетичних матеріалів	107,7	81,9	102,8	96,0	102,8	89,5
видобування неенергетичних матеріалів	89,8	116,6	109,4	88,6	98,6	100
Обробна промисловість	150,1	117,6	115,7	111,3	91,9	208,9
Харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів	116,4	105,9	103,4	98,0	109,3	136,6
Легка промисловість	117,9	107,3	109,2	111,9	107,6	166,2
текстильна промисловість та пошиття одягу	121,1	113,1	108,8	108,6	105,4	170,6
виробництво шкіри та шкіряного взуття	108,1	80,7	111,8	121,1	114,7	142,1
Виробництво деревини та виробів з деревини	138,9	181,6	147,8	141,1	121,6	639,6
Целюлозно-паперова, поліграфічна промисловість, видавнича справа	117,6	103,2	117,6	104,4	111,2	165,8
Виробництво продуктів нафтоперероблення	373,5	142,2	122,5	105,9	50,3	346,6
Хімічна і нафтохімічна промисловість	115,5	110,6	120,5	125,6	133,1	257,3
хімічне виробництво	105,3	100,3	110,0	123,1	120,5	172,3
виробництво гумових та пластмасових виробів	150,8	129,7	133,4	128,0	141,4	472,3
Виробництво інших неметалевих мінеральних виробів	117,6	111,6	120,0	119,8	108,4	204,4
Металургія та оброблення металу	154,2	71,5	155,3	116,6	124,1	247,8
Машинобудування	126,0	90,8	114,3	142,1	127,3	236,7
виробництво машин та устаткування	162,6	88,8	96,1	110,4	109,1	167,1
виробництво електричного та електронного устаткування	151,2	98,0	102,8	194,5	127,4	377,4
виробництво транспортного устаткування	76,4	79,6	160,5	116,9	136,4	155,6
Інше виробництво, не віднесене до інших угруповань	112,8	98,3	127,8	115,6	107,5	176,1
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	109,7	98,5	104,1	91,9	110,5	114,3

У 2005 році промислові підприємства Львівської області реалізували промислової продукції майже на 10 млрд.грн., що склало у загальнодержавному обсязі реалізованої промислової продукції 2,3% (на 0,6 відсоткового пункту менше відносно 2001 року). За цим показником торік область займала 10-е місце серед регіонів України (після Донецької, Дніпропетровської, Запорізької, Луганської, Полтавської, Харківської, м.Києва, Київської, Одеської областей).

У структурі реалізованої промислової продукції за видами діяльності у 2005 році

найбільшу питому вагу займала обробна промисловість – 78,2%, 16,5% належало

підприємствам з виробництва та розподілення електроенергії, газу та води, 5,3% –

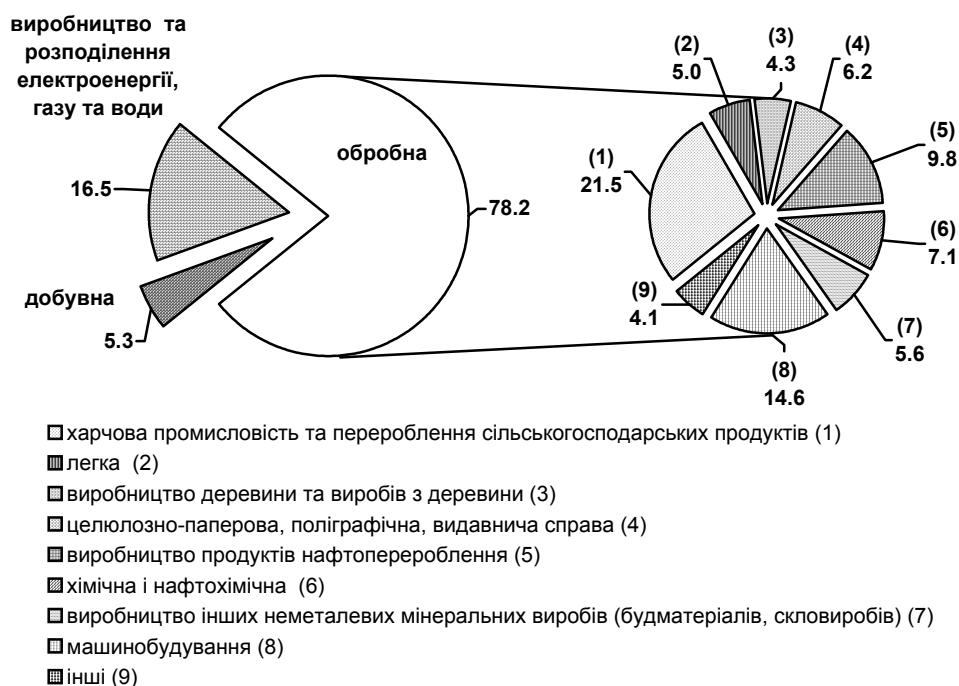
добувної промисловості. Останніми роками збільшилась питома вага обробної

промисловості, на противагу скоротилась частка добувної промисловості та підприємств

з виробництва та розподілення електроенергії, газу та води.

Структура промислового виробництва є нераціональною і характеризується невисокою питоною вагою продукції кінцевого споживання. У 2005 році в обсязі реалізованої продукції добувної і обробної промисловості більше половини займала сировинна продукція, майже третину – товари широкого вжитку і тривалого використання, десятю частину - інвестиційна продукція.

**Структура обсягу реалізованої промислової продукції
за видами діяльності у 2005 році, %**

У промисловості області у 2000-2004 роках спостерігалось нарощування обсягів виробництва, у 2005 році обсяг виробництва відносно попереднього року скоротився. Причому, у 2001-2002 роках темпи зростання у Львівській області були вищими від середніх в Україні, а у 2003-2005 роках спостерігалась протилежна тенденція.

Враховуючи нарощування обсягів у 2001-2004 роках, у 2005 році, незважаючи на зниження, рівень виробництва 2000 року перевищено у 1,9 раза (в Україні – у 1,6 раза). Серед регіонів України Львівщина за цим показником посіла 10 місце.

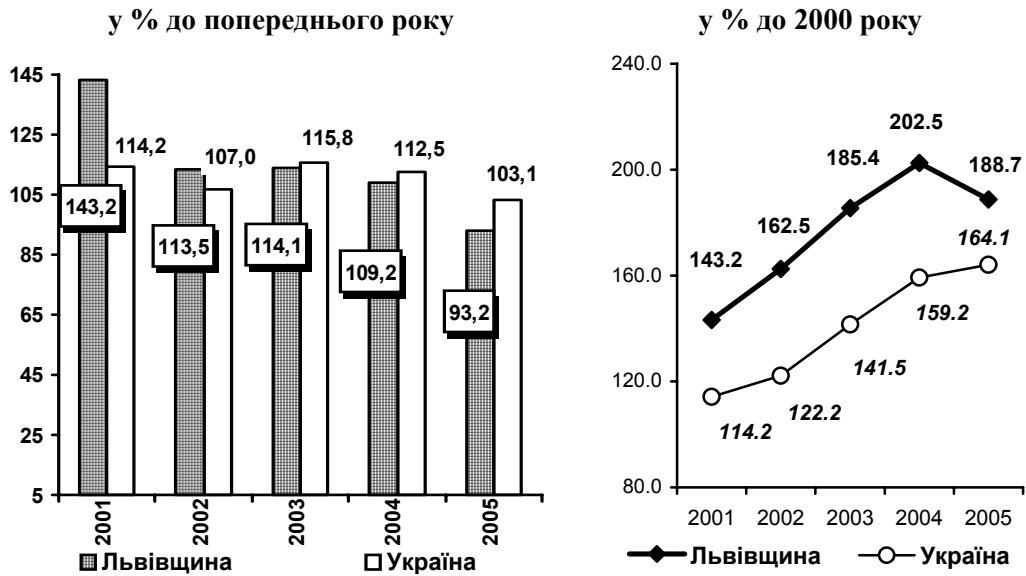
Рівень виробництва 2000 року перевищено майже в усіх основних видах діяльності, за винятком добувної промисловості. Вищий від середнього у промисловості темп зростання виробництва на підприємствах з виробництва деревини та виробів з деревини (у 6,4 раза), з виробництва гумових та пластмасових виробів (у 4,7 раза), з виробництва електричного та електронного устаткування (у 3,8 раза), з виробництва продуктів нафтоперероблення (у 3,5 раза).

У 2000, 2002-2003 роках темпи нарощування випуску продукції в області були в межах 12-14% і лише у 2001 році приріст був значно вищим (43,2%), а у 2004 році приріст промислового виробництва уповільнився до 9,2%. Проте, у 2005 році ситуація у промисловості області погіршилась: відносно 2004 року скорочення становило 6,8% за рахунок зменшення обсягів виробництва на підприємствах з виробництва продуктів нафтоперероблення (на 49,7%).

В Україні загалом у 2005 році відносно попереднього року обсяг промислового виробництва зріс на 3,1%. Львівська область є одним з п'яти регіонів України, де у 2005

році відбулось скорочення виробництва промислової продукції (у Херсонській області зниження становило 11,9%, Донецькій – 7,9%, Полтавській – 2,4%, Одеській – 0,5%).

Індекси обсягу промислової продукції

Провідною галуззю промисловості є харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів, її частка у загальнопромисловому обсязі реалізації у 2005 році становила 21,5% і проти 2001 року знизилась на 6,3 відсоткового пункту. Це відбулось внаслідок уповільнення темпів приросту виробництва у 2001-2003 роках і скороченням у 2004 році.

Нестабільна ситуація в галузі пов'язана із незадовільним станом власної сировинної бази і неконкурентоспроможністю продукції. З цієї причини чимала кількість харчових підприємств збанкрутувала і припинила діяльність. Суттєве скорочення виробництва продукції сільськогосподарськими підприємствами призвело до зміни структури харчової промисловості, а саме: зменшення частки м'ясної і молочної промисловості, підприємств з виробництва цукру, хліба та хлібобулочних виробів. Але саме підприємства цих видів діяльності виробляють основні види продуктів харчування. Натомість, значно зросла питома вага підприємств з виробництва напоїв (алкогольних, безалкогольних, пива, мінводи), а також з виробництва какао, шоколаду, шоколадних і цукристих кондитерських виробів.

Друге місце за обсягом продукції у структурі обробної промисловості посідає машинобудування. Протягом двох останніх років у цій галузі темпи зростання виробництва були вищими від середніх у промисловості. В результаті частка машинобудування у загальному обсязі реалізованої промислової продукції збільшилась з 10,7% у 2003 році до 14,6% у 2005 році, але залишається низькою і не досягає порогового значення (не менше 20%). Машинобудування володіє найбільшим виробничим потенціалом, тут зосереджено 14,7% вартості основних засобів промисловості й зайнято 22,9% працівників.

Зменшився внесок целюлозно-паперової, поліграфічної промисловості, видавничої справи, на яку ще у 2001 році припадало 8,8% від загальнопромислового обсягу реалізованої продукції, до 6,2% у 2005 році (на 2,6 відсоткового пункту менше). Це пов'язано із скороченням виробництва, в основному, через високу конкуренцію у цій галузі.

Високими темпами нарощується виробництво у хімічній та нафтохімічній промисловості, у 2005 році відносно 2004 року його обсяги збільшились на третину, а проти 2000 року – у 2,6 рази. Відповідно частка цієї галузі в обсязі реалізованої продукції зросла з 6% у 2001 році до 7,1% у 2005 році.

Структура хімічної та нафтохімічної промисловості змінюється на користь підприємств з виробництва гумових та пластмасових виробів: якщо у 2001 році їх частка у загальному обсязі реалізованої продукції хімічної та нафтохімічної промисловості становила 37,5%, то у 2005 році - 63%. Сприяло цьому налагодження виробництва труб із пластмас, різних видів тари та упаковки, дверей, вікон і жалюзі пластмасових тощо.

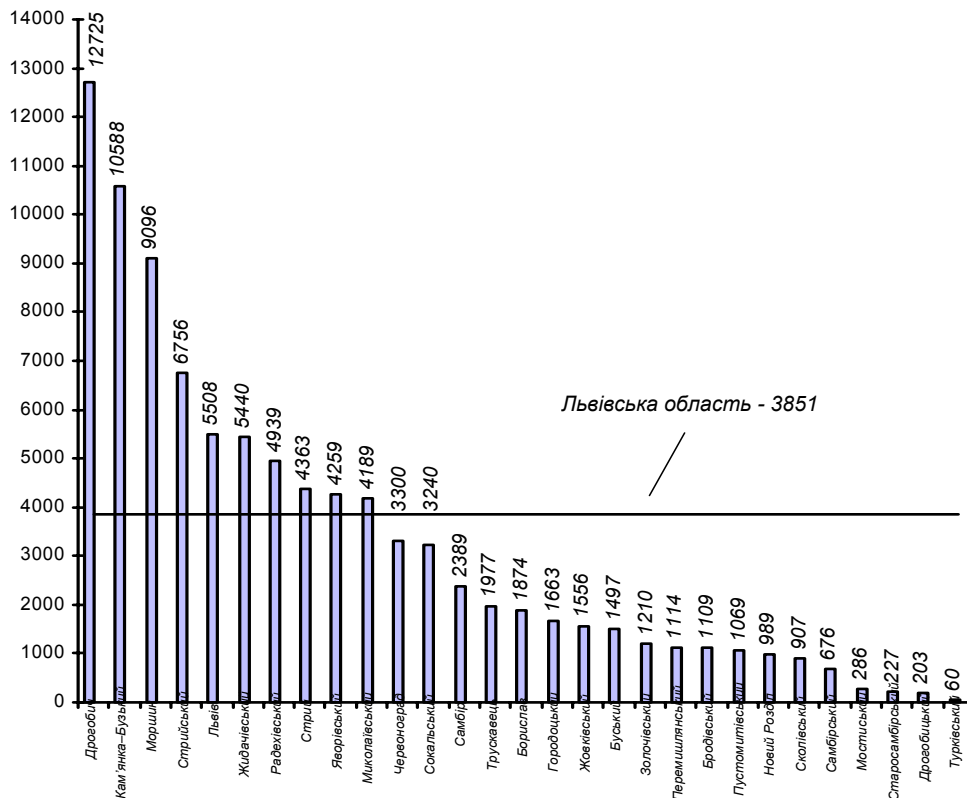
Напротивагу скоротилася частка підприємств з виробництва базової хімічної продукції (з 13% до 6,8%), фармацевтичного виробництва (з 21,6% до 15,4%), з виробництва мила, парфумерної продукції, очищувальних та полірувальних препаратів (з 9,9% до 0,7%). Зокрема, припинилось виробництво сірчаної кислоти, нітроамофоски, засобів захисту рослин.

Розвиток підприємств з виробництва інших неметалевих мінеральних виробів (будматеріалів, скловиробів) визначається станом справ у будівництві, розмірами інвестування в основний капітал. У 2005 році їх внесок у загальнопромислові результати склав 5,6% (на рівні 2001 та 2002 років). Проти 2004 року обсяг виробництва у цій галузі зріс на 8,4%, проти 2000 року – у 2 рази.

Рік у рік зростають обсяги виробництва у легкій промисловості. Її частка за обсягом реалізованої продукції збільшилась проти 2001 року на 0,5 відсоткового пункта, але залишається невисокою (5%) через широке використання практики виробництва продукції з давальницької сировини іноземних фірм. Більше половини обсягу продукції цієї галузі припадає на підприємства з виробництва одягу і ще третина – на підприємства з ґрунтування та дублення шкіри.

Найбільшого розвитку в останні роки набуло виробництво деревини та виробів з деревини, середньорічний темп приросту упродовж останніх п'яти років у цій галузі був у 3,3 раза більшим від середньпромислового показника. Частка підприємств з виробництва деревини та виробів з деревини у структурі реалізованої продукції збільшилась з 1,8% у 2001 році до 4,3% у 2005 році. Зокрема, суттєво зросло виробництво деревостружкових плит, струганого шпону, фанери, вікон і дверей дерев'яних.

Обсяг реалізованої промислової продукції* на одну особу у районах і містах області у 2005 році, гривень

* Великі, середні та вагомні за обсягами малі підприємства.

Ефективність промислового виробництва на Львівщині є низькою: так, у 2005 році на одну особу населення було реалізовано промислової продукції на 3851 грн., що на 52,6% менше від загальнодержавного показника (8122 грн.). Якщо порівнювати Львівщину з прикордонним регіоном Польщі – Люблінським воєводством, то ситуація не є кращою: на одного мешканця тут було реалізовано промислової продукції на 7439 злотих, що значно перевищує цей показник у Львівській області.

1.0.8. Індекси обсягу промислової продукції в розрізі міст і районів

	2001	2002	2003	2004	2005	2005
	до попереднього року					до 2000
	відсотків					
Всього по області	143,2	113,5	114,1	109,2	93,2	188,7
Львів	116,6	101,4	105,3	105,6	110,8	145,7
Борислав	94,2	103,5	107,3	108,7	95,2	108,2
Дрогобич	341,1	138,2	119,0	106,9	53,4	320,2
Моршин	172,7	144,0	119,6	...
Новий Розділ	78,8	88,3	201,4	...
Самбір	109,5	114,5	146,3	97,0	102,8	183,0
Стрий	109,4	97,8	129,8	121,1	110,3	185,5
Трускавець	139,1	120,5	120,1	98,9	155,4	309,4
Червоноград	116,6	92,3	115,5	89,3	109,4	121,4
Бродівський	120,4	85,7	100,3	94,6	106,8	104,6
Буський	114	105,9	118,7	138,9	116,4	231,6
Городоцький	120,6	105,8	143,9	132,8	105,2	256,5
Дрогобицький	105,9	100,7	112,2	95,8	138,4	158,6
Жидачівський	115,3	110,8	108,1	104,5	106,1	153,2
Жовківський	113,2	108,3	104,1	108,1	140,8	194,2
Золочівський	109,2	96,3	129,8	86,4	110,0	129,7
Кам'янка-Бузький	123,7	105,1	110,3	98,9	112,2	159,1
Миколаївський	88,5	107	123,9	117,4	114,0	157,0
Мостиський	107,8	104,3	69,2	106,5	107,8	89,4
Перемишлянський	211,8	222,3	181,1	105,8	137,0	у 12,4 р.
Пустомитівський	119,5	68,1	106,1	97,3	125,3	105,4
Радехівський	92,2	134	111,9	116,8	123,0	198,5
Самбірський	107,1	101,1	116,2	105,1	109,0	144,1
Сколівський	112,7	104,8	241,2	107,7	105,9	324,9
Сокальський	93,3	77,2	89,4	133,8	111,0	95,7
Старосамбірський	101,2	107,6	119,5	101,4	104,1	137,3
Стрийський	138,5	93,6	181,0	408,5	144,2	у 13,8 р.
Турківський	128,8	100,7	104,1	105,6	101,7	145,0
Яворівський	178,9	110,9	153,2	117,9	123,2	441,4

У 2005 році перевищено обсяги виробництва 2000 року усіма районами і містами обласного значення, крім Мостиського та Сокальського районів. Найбільшого зростання промислового виробництва за 2001-2005 роки досягли Стрийський (у 13,8 раза), Перемишлянський (у 12,4 раза), Яворівський (у 4,4 раза), Сколівський (у 3,2 раза), Городоцький (у 2,6 раза), Буський (у 2,3 раза) райони та міста Дрогобич (у 3,2 раза), Трускавець (у 3,1 раза).

Приріст промислового виробництва у 2005 році відносно 2004 року досягнуто в усіх районах та у 7 містах обласного значення з 9 (крім Борислава та Дрогобича).

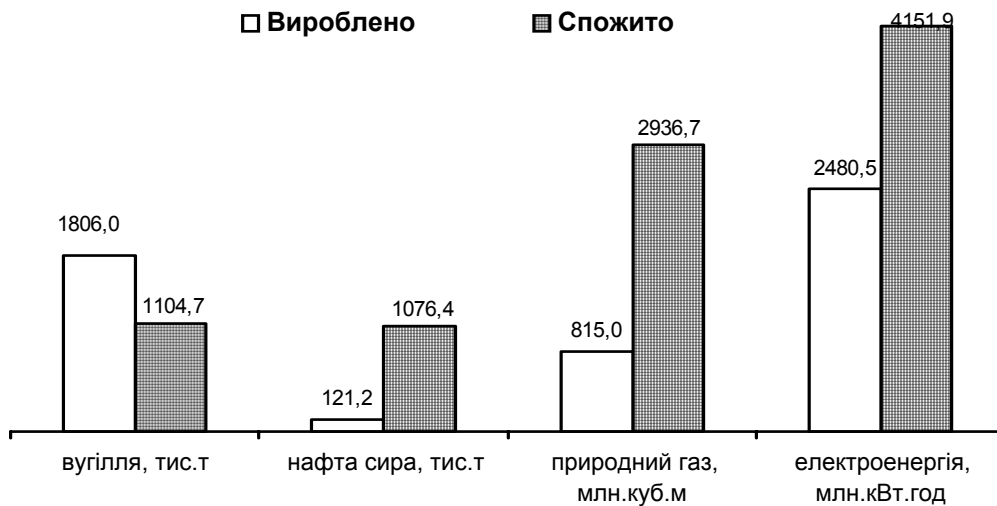
1.0.9. Виробництво та споживання паливно-енергетичних ресурсів

	Вироблено					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Електроенергія, млн.кВт.год.	2370,4	2718,7	2577,4	2554,0	2283,6	2480,5
Кам'яне вугілля, тис.т	2340	2486	1708	1793	1645	1806
Нафта сира, тис.т	115,3	110,7	114,1	121,0	124,8	121,2
Газовий конденсат, тис.т	4,1	3,3	2,2	1,5	1,0	0,6
Газ нафтовий попутний, млн.м ³	58,2	56,5	60,8	64,3	49,7	40,3
Газ природний, млн.м ³	845,9	894,4	867,4	826,6	867,7	815,0
Автомобільний бензин, тис.т	48,1	289,3	369,6	421,8	469,4	215,2
Дизельне пальне, тис.т	85,1	347,7	512,6	630,7	765,9	387,8

Продовження

	Спожито					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Електроенергія, млн.кВт.год.	4530,8	3388,1	3502,1	3772,6	4002,3	4151,9
Кам'яне вугілля, тис.т	1493,5	1573,9	1327,1	1273,0	1025,2	1104,7
Нафта, тис.т	317,5	1112,6	1686,9	2071,3	2192,1	1076,4
Газ природний, млн.м ³	2910,3	2808,9	2578,8	2731,8	2852,5	2936,7
Автомобільний бензин, тис.т	148,5	183,1	218,7	206,0	262,0	229,8
Дизельне пальне, тис.т	170,4	202,8	241,0	235,8	270,7	265,8

Виробництво та споживання основних паливно-енергетичних ресурсів у 2005 році

Наявність корисних копалин в області обумовила розвиток добувної промисловості. На Львівщині видобувається кам'яне вугілля, нафта, природний газ, торф. У загальнодержавному обсязі на Львівщину у 2005 році припало 2,7% випуску готового вугілля, 3,5% видобутку нафти сирової, 4,1% – газу природного (у 2004 році – відповідно 2,8%, 4,2%, 4,4%). Проте, запаси їх суттєво вичерпались.

Аналіз виробництва та споживання паливно-енергетичних ресурсів свідчить про те, що окрім вугілля та нафтопродуктів, інших видів палива недостатньо для потреб області.

У 2005 році випущено 1,8 млн.т готового вугілля, що у 1,6 раза більше, ніж спожито в області. Разом з тим у вугільній промисловості ускладнюються умови вуглевидобутку, оскільки верхні пласти вугілля вже відпрацьовані. Якість вугілля, що видобувається, погіршується і, відповідно, значні його обсяги потребують збагачення: у структурі готового вугілля більше половини складають продукти збагачення. Все це призводить до зростання собівартості вугілля, яка перевищує ціну реалізації. Для забезпечення функціонування вуглевидобувних підприємствам надаються кошти з державного бюджету.

Незважаючи на значні потреби області щодо природного газу, видобуток його скорочується: у 2005 році було видобуто на 6,1% менше проти 2004 року, відносно 2000 року – на 3,7% менше. В області видобувається природного газу у 3,6 раза менше, ніж споживається. Власним видобутком газу неможливо забезпечити в повному обсязі навіть потреби населення, а лише на 70%.

Значно гіршою є ситуація щодо забезпечення нафтою нафтопереробних підприємств. Упродовж п'яти останніх років в області споживалось 1,1-2,1 млн.т нафти при щорічному видобутку її 111-125 тис.т, у середньому за цей період потреби можна було забезпечити лише на 7%. Тому виробництво нафтопродуктів здійснюється із привозної нафти, яка переважно надходить як давальницька сировина.

Упродовж 2001-2004 років в області відбувалось нарощування виробництва нафтопродуктів (автомобільного бензину, дизельного пального), але у 2005 році через незабезпеченість нафтопереробних підприємств нафтою їх обсяги проти 2004 року скоротились більш як удвічі. Обсяги виробництва автомобільного бензину, дизельного пального, в основному, перевищують їх споживання в області.

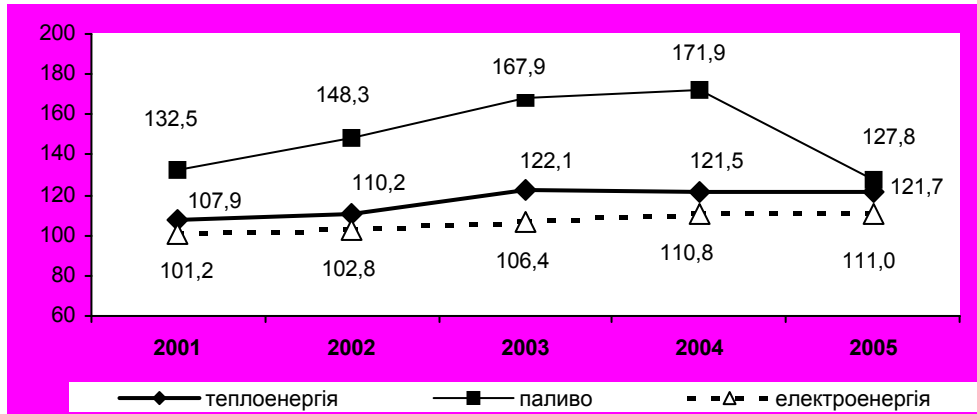
В електроенергетичному балансі України на Львівську область припадає незначна частка з виробництва електроенергії: у 2005 році – 1,3% (у 2000 році – 1,4%).

Починаючи з 2002 року виробництво електроенергії зменшувалося, однак у 2005 році її вироблено на 8,6% більше відносно 2004 року і на 4,6% – відносно 2000 року. В області споживається електроенергії більше, ніж виробляється. Причому відбувається збільшення від'ємного сальдо електробалансу: з 2,2 млрд.кВт.год. у 2002 році до 2,6 млрд.кВт.год. у 2005 році.

Значна кількість виробленої електроенергії втрачається через недосконалість електромереж загального користування. Частка втрат електроенергії у 2005 році становила 17,7% від обсягу електроспоживання в економіці області (у 2000 році – 20,7%).

Упродовж 2005 року на виробничо-експлуатаційні та комунально-побутові потреби підприємства та організації області використали 6040,5 тис.т паливно-енергетичних ресурсів в умовному обрахунку. У структурі споживання паливно-енергетичних ресурсів найвагомішу частку займало паливо (78,3%), на теплоенергію та електроенергію припало відповідно 9,3% та 12,4%.

Індекси обсягів споживання паливно-енергетичних ресурсів підприємствами та організаціями області, у % до 2000 року

Використання паливно-енергетичних ресурсів в області впродовж 2002-2004 років залишалось на рівні 3 відсотків від спожитого в Україні, а у 2005 скоротилося до 2,5 відсотка.

Чотири п'ятих енергоресурсів області становить паливо, в якому значну частку займає нафта, тому коливання в динаміці використання енергоресурсів пов'язане із обсягами переробки нафти. Найбільший спад використання нафти за останнє десятиріччя припав на 2000 рік (на 62% менше проти 1999 року), що й зумовило значне зменшення споживання енергоресурсів загалом в області. Починаючи з 2001 року, розпочалося поступове нарощування обсягів переробки нафти і в результаті спостерігалось стабільне зростання використання палива загалом, яке у 2004 році перевищило рівень 2000 року на 71,9%. У 2005 році відбулось значне (вдвічі) скорочення використання сирової нафти на нафтопереробних підприємствах, що, однак, відносно 2000 року більше у 3,4 раза.

Порівняно з 2004 роком використання всіх паливно-енергетичних ресурсів підприємствами та організаціями зменшилось на 21,2%, у тому числі палива загалом – на 25,6% (нафти сирової - на 50,9%, мазутів топкових важких – на 15%; при зростанні обсягів використання кам'яного вугілля – на 8,8%, природного газу – на 0,6%). При цьому використання теплоенергії та електроенергії зросло - відповідно на 0,2% та 0,1 відсотка.

У структурі використаних паливних ресурсів природний газ - найбільша складова (у 2005 році – 43,6%), на нафту сирову припало 32,6%, кам'яне вугілля - 14,8%.

Найбільшим споживачем паливно-енергетичних ресурсів в області залишається промисловість, на яку в загальному обсязі спожитих паливно-енергетичних ресурсів у 2005 році припало 79,8% (зокрема, палива – 83,9%, теплоенергії – 68,6%, електроенергії – 62,1%).

1.0.10. Обсяг валової продукції сільського господарства

	Усі категорії господарств					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	у порівнянних цінах 2000 року, млн.грн.					
Всього	2701,3	2549,0	2862,4	2775,9	2810,5	2763,8
рослинництво	1403,4	1188,8	1507,2	1437,7	1515,6	1415,3
тваринництво	1297,9	1360,2	1355,2	1338,2	1294,9	1348,5

Продовження

	Сільськогосподарські підприємства					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	до всієї продукції, відсотків					
Всього	11,0	11,0	9,7	9,3	10,7	12,1
рослинництво	14,3	14,5	11,3	11,4	13,1	13,6
тваринництво	7,6	8,0	8,0	7,0	7,8	10,6

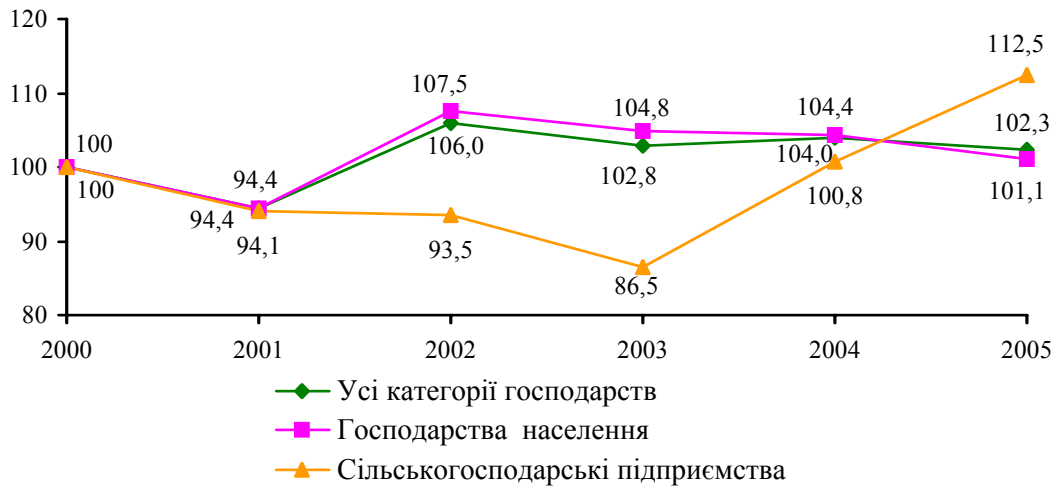
Продовження

	Господарства населення					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	до всієї продукції, відсотків					
Всього	89,0	89,0	90,3	90,7	89,3	87,9
рослинництво	85,7	85,5	88,7	88,6	86,9	86,4
тваринництво	92,4	92,0	92,0	93,0	92,2	89,4

1.0.11. Індекси продукції сільського господарства

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків					
Всього						
до попереднього року	108,1	94,4	112,3	97,0	101,2	98,3
до 2000 року	100	94,4	106,0	102,8	104,0	102,3
Сільськогосподарські підприємства						
до попереднього року	80,1	94,1	99,4	92,6	116,5	111,7
до 2000 року	100	94,1	93,5	86,5	100,8	112,5
Господарства населення						
до попереднього року	113,0	94,4	113,9	97,5	99,7	96,7
до 2000 року	100	94,4	107,5	104,8	104,4	101,1

**Індекси продукції сільського господарства,
у % до 2000 року**

Розвиток сільськогосподарського виробництва відбувався в умовах незавершеності заходів аграрної реформи. До позитивів розвитку можна віднести подолання спаду сільськогосподарського виробництва упродовж останніх п'яти років. Основною формою виробничих відносин на селі залишалась оренда земельних і майнових паїв, яка в кінцевому підсумку стала одним із стримуючих чинників інвестиційних процесів (підвищення родючості землі, оновлення машино-тракторного парку, освоєння інноваційних технологій та ефективного використання землі). Аграрна реформа проходила при відсутності, у багатьох випадках, чітких, економічно і соціально доцільних законодавчих актів, розрахованих на перспективу; при недостатньому, а найчастіше, й зовсім відсутньому фінансовому забезпеченні багатьох законодавчих актів; не виконання навіть тих статей закону, для яких не потрібне державне фінансування, а виконавча дисципліна.

Приріст валової продукції сільського господарства у порівнянні з попереднім роком досягнуто у 2000, 2002, 2004 роках за рахунок збільшення виробництва продукції рослинництва, яка переважає у структурі валової продукції сільського господарства Львівщини. Частка продукції рослинництва у загальному виробництві області у 2005 році становила 51,2% (в Україні – 62,7%) і дещо зменшилась порівняно з попереднім роком.

Обсяг виробництва валової продукції сільського господарства у 2005 році зменшився на 1,7% відносно рівня попереднього року.

Після затяжного спаду два роки поспіль (2004-2005р.р.) нарощували виробництво продукції сільського господарства сільськогосподарські підприємства. Проте, зважаючи на малу частку сільськогосподарських підприємств у виробництві продукції, не вдалося перекрити зниження, допущене господарствами населення у 2005 році (3,3%).

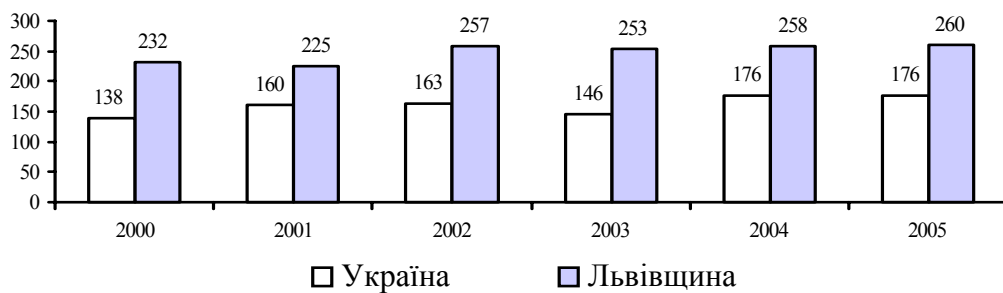
Переважаюча частина сільськогосподарської продукції виробляється господарствами населення. Їх частка у валовій продукції сільського господарства області за останні роки дещо зменшилась: з 89,3% у 2004 році до 87,9% за 2005 рік.

Частка області у загальнодержавному виробництві продукції сільського господарства у 2005 році становила 4,1%. Серед регіонів України за обсягами валової продукції сільського господарства Львівщина займає 10 місце, а з поміж сусідніх областей – одне із провідних місць.

З розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь продукція сільського господарства у 2005 році збільшилася порівняно з попереднім роком на 0,8%. В області за рахунок господарств населення ефективність використання сільськогосподарських угідь майже у 1,5 раза вища, ніж в Україні.

Господарства населення продуктивніше використовують сільськогосподарські угіддя, ніж сільськогосподарські підприємства. Так, у 2005 році виробництво продукції сільського господарства у домашніх господарствах з розрахунку на 100 га сільгоспугідь становило 322 тис.грн., у сільськогосподарських підприємствах - 109 тис.грн..

Валова продукція сільського господарства в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь, тис.гривень

1.0.12. Індекси та виробництво основних видів продукції рослинництва

	Індекси продукції рослинництва					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків					
Всього						
до попереднього року	118,0	84,7	126,8	95,4	105,4	93,4
до 2000 року	100	84,7	107,4	102,4	108,0	100,8
Сільськогосподарські підприємства						
до попереднього року	83,1	86,0	99,1	96,2	121,4	96,4
до 2000 року	100	86,0	85,2	82,0	99,5	95,9
Господарства населення						
до попереднього року	126,8	84,5	131,5	95,3	103,4	92,9
до 2000 року	100	84,5	111,1	105,9	109,4	101,7

Продовження

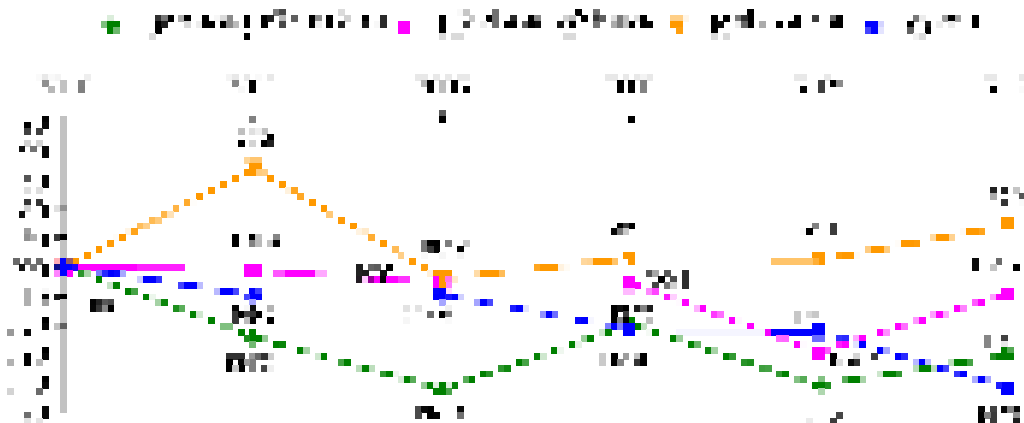
	Валовий збір, тисяч центнерів					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Зернові культури	4814,4	5979,4	6834,3	5769,3	6779,9	6268,1
Цукрові буряки (фабричні)	4005,6	4040,8	4221,5	4221,5	5180,8	4373,3
Льон-довгунець	10,6	14,7	11,1	13,6	14,8	7,7
Картопля	15103,4	9947,4	15675,2	14621,4	14705,4	12972,9
Овочі	2686,0	2946,3	2945,0	3265,2	3280,6	3795,7
Плодоягідні	905,3	757,3	792,6	747,9	904,5	738,3

Продовження

	Урожайність з 1 га зібраної площі, центнерів					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Зернові культури	20,1	21,8	25,5	23,4	26,4	23,4
Цукрові буряки (фабричні)	176	159	172	190	206	197
Льон-довгунець	4,1	4,9	4,7	5,2	4,9	4,9
Картопля	143	95	153	143	147	130
Овочі	138	148	147	158	162	184
Плодоягідні	68,4	58,3	61,2	57,6	70,4	57,1

У 2005 році виробництво продукції рослинництва в усіх категоріях господарств зменшилось порівняно з попереднім роком на 6,6%. У сільськогосподарських підприємствах за цей період зменшення обсягів виробництва продукції рослинництва склало 3,3% і у господарствах населення – 7%. У порівнянні з 2000 роком виробництво продукції рослинництва зросло майже на один відсоток за рахунок господарств населення.

Індекси виробництва основних видів продукції рослинництва в усіх категоріях господарств, у % до 2000 року

У 2005 році відносно 2004 року в рослинництві забезпечено ріст обсягів виробництва тільки овочів, зменшилось виробництво всіх основних груп сільськогосподарських культур і найсуттєвіше цукрових буряків, плодоягідних культур, картоплі, волокна льону-довгунця, меншою мірою – зернових культур. Порівняно з 2000 роком вироблено більше зернових культур, цукрових буряків (фабричних), овочів, менше – картоплі, волокна льону-довгунця, плодоягідних культур. Збільшення виробництва відбулося як за рахунок підвищення рівня врожайності, так і розширення площі посіву.

У 2005 році в господарствах усіх категорій було одержано зернових культур (включаючи кукурудзу) на 7,6% менше, ніж у 2004 році за рахунок зменшення виробництва пшениці, жита, ячменю, вівса, проса, гречки, зернобобових культур. Проте збільшився валовий збір кукурудзи на зерно. Спад виробництва відбувся за рахунок зниження інтенсивності використання землі.

Урожайність зернових культур в області була нижчою відносно 2004 року на 11,4%, нижчою як в Україні на 10% і у середньому становила 23,4 ц з га. Лише у 65 сільгоспідприємствах (4,4% від загальної кількості підприємств, що їх вирощували) було одержано 40 ц з га і більше.

У 2005 році порівняно до попереднього року зменшився обсяг виробництва цукрових буряків на 15,6%. Майже весь спад отримано за рахунок скорочення посівної площі. Деяко вплинуло зменшення інтенсивних чинників (зниження врожайності). Урожайність зменшилась на 9 ц з га (на 4,4%), а в порівнянні з цим показником в Україні вона була нижчою на 20,6%. Більше половини підприємств мали урожайність до 150 ц з га (28% зібраних площ), лише 11 сільгоспідприємств (3,5%) досягли урожайності більше 400 ц з га (1,5% зібраних площ).

Минулий рік був малосприятливим для вирощування картоплі. За рахунок зниження її урожайності валовий збір був менший рівня 2004 року на 21,8%.

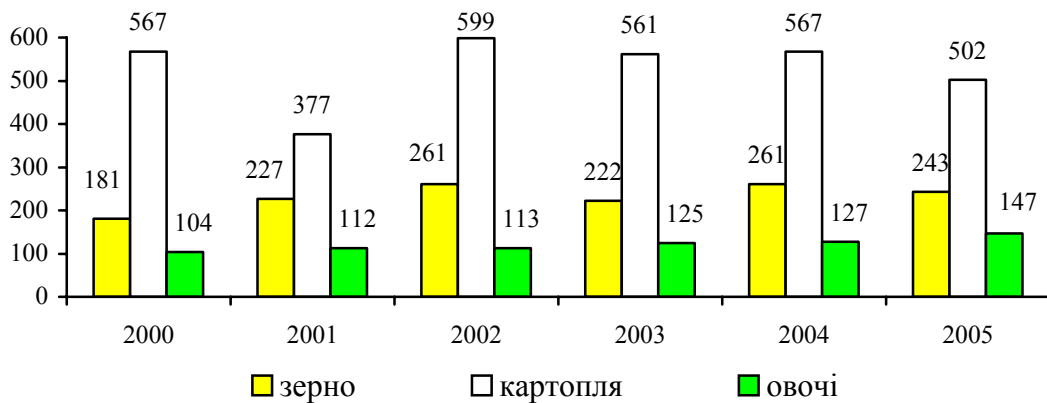
Більш сприятливим 2005 рік виявився для вирощування овочевих культур (валовий збір збільшився на 15,7%). Урожайність овочів зросла до 184 ц з га, проти 162 ц у 2004 році.

Зменшилися на 18,4% обсяги виробництва плодоягідної продукції, у два рази - волокна льону-довгунця.

Урожайність сільськогосподарських культур у Львівській області набагато нижча, ніж у ряді країн світу. Наприклад, урожайність зернових і зернобобових культур, цукрових буряків, картоплі в області нижча майже у два рази, ніж в Угорщині, і у три рази, ніж в Нідерландах; овочів та баштанних культур, плодів, ягід та винограду - в півтора рази менша, ніж у Польщі, і у 3-4 рази, ніж у Нідерландах.

У 2005 році, як і у попередні роки, основними виробниками продукції рослинництва залишалися господарства населення, їх частка у виробництві становила: зернових культур – 54,5%, цукрових буряків – 47%, картоплі, овочів, плодів та ягід - у межах 97-99,5%.

**Виробництво основних видів продукції рослинництва
на одну особу, кг**

Виробництво зернових і зернобобових культур, плодів, ягід та винограду на одну особу в області майже у півтора рази менше, ніж у середньому в усьому світі; овочів та баштанних культур – на рівні світового показника; картоплі – у 10 разів більше.

1.0.13. Використання ріллі сільськогосподарськими виробниками

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	тисяч гектарів					
Площа ріллі на початок року	840,2	823,4	799,7	799,6	799,3	799,1
Посівна площа на 1 червня	705,5	708,0	652,9	603,1	603,4	580,4
Недосіяна площа ріллі	134,7	115,4	140,5	196,5	195,9	218,7
Частка недосіяної площі, %	16,0	14,0	17,6	24,6	24,5	27,4

В області і надалі залишається низька ефективність використання земельних угідь сільськогосподарськими виробниками. За період 2003-2005 років інтенсивно зростали площі, які не засівались сільськогосподарськими культурами і їх розміри за останні роки перевищили четверту частину площі ріллі області.

Упродовж останніх п'яти років все в більших розмірах спостерігається розрив між площею ріллі та засіяними площами. Проте, у господарствах населення частка недосіяної площі збільшилася з 13,6% у 2003 році до 27% у 2005 році, а у сільськогосподарських підприємствах, навпаки, зменшилася за вказаний період з 37,8% до 27,9%. Сільськогосподарські підприємства найбільші площі ріллі не засівали у 2003 році, господарства населення – у 2005 році.

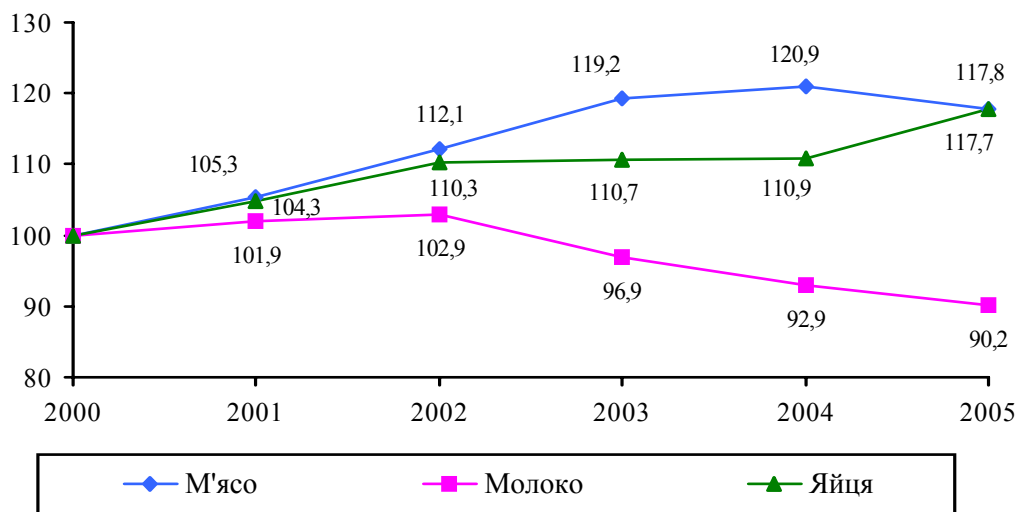
1.0.14. Індеси та виробництво основних видів продукції тваринництва

	Індеси продукції тваринництва					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків					
Всього						
до попереднього року	99,1	104,8	99,6	98,8	96,8	104,1
до 2000 року	100	104,8	104,4	103,1	99,8	103,9
Сільськогосподарські підприємства						
до попереднього року	74,5	110,6	99,8	86,8	107,9	141,6
до 2000 року	100	110,6	110,4	95,8	103,4	146,3
Господарства населення						
до попереднього року	101,8	104,3	99,6	99,8	95,9	101,0
до 2000 року	100	104,3	103,9	103,7	99,5	100,4

Продовження

	Виробництво					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
М'ясо, тис.т	105,3	110,9	118,0	125,5	127,3	124,0
Молоко, тис.т	1032,0	1051,3	1061,5	1000,2	958,9	924,4
Яйця, млн.штук	465,9	485,9	513,7	515,8	516,6	548,2
Вовна, т	21	22	22	20	15	14

Індеси виробництва основних видів продукції тваринництва в усіх категоріях господарств, у % до 2000 року

У 2005 році дещо покращилась ситуація у тваринництві. Загальний обсяг виробництва продукції тваринництва збільшився на 4,1%, у тому числі у сільськогосподарських підприємствах – на 41,6%, в господарствах населення – на 1%.

У господарствах усіх категорій порівняно з 2004 роком зафіксовано збільшення виробництва яєць та вирощування худоби і птиці. Водночас ними було менше вироблено м'яса (реалізовано худоби та птиці на забій живою вагою), молока та вовни.

Зменшення виробництва продукції тваринництва відбулося за рахунок скорочення чисельності поголів'я худоби: великої рогатої худоби (на 8,2%), у тому числі корів (на 9,8%), свиней (на 1,6%), овець та кіз (на 12%); збільшилося поголів'я птиці (на 8,6%). У 2005 році досягнуто росту продуктивності худоби і птиці, що сприяло зростанню виробництва деяких видів продукції тваринництва, або дещо зменшило рівень скорочення. Несучість курей-несучок збільшилась на 13 штук, або на 5,6%.

Надій молока на корову в усіх категоріях господарств зріс на 242 кг, у сільськогосподарських підприємств – на 238 кг за рахунок поліпшення селекційно-племінної роботи. Проте середня продуктивність молочних корів у Львівській області, для прикладу, є нижча у порівнянні з прикордонними польськими воєводствами майже на 1000 кг щороку. У Данії, Нідерландах, Фінляндії, Франції, Швеції, Австрії, Великобританії, Німеччині продуктивність корів вища удвічі.

Темпи змін обсягів виробництва основних продуктів тваринництва в усіх категоріях господарств України у 2005 році дещо оптимістичніші обласних. Так, скорочення обсягів виробництва м'яса в Україні склало 1,5%, на Львівщині 2,6%; при зростанні в Україні виробництво молока на 0,1%, у Львівській області воно скоротилось на 3,6%; одержаний в області приріст виробництва яєць на 6,4% нижчий середнього в Україні, який склав 9,1%.

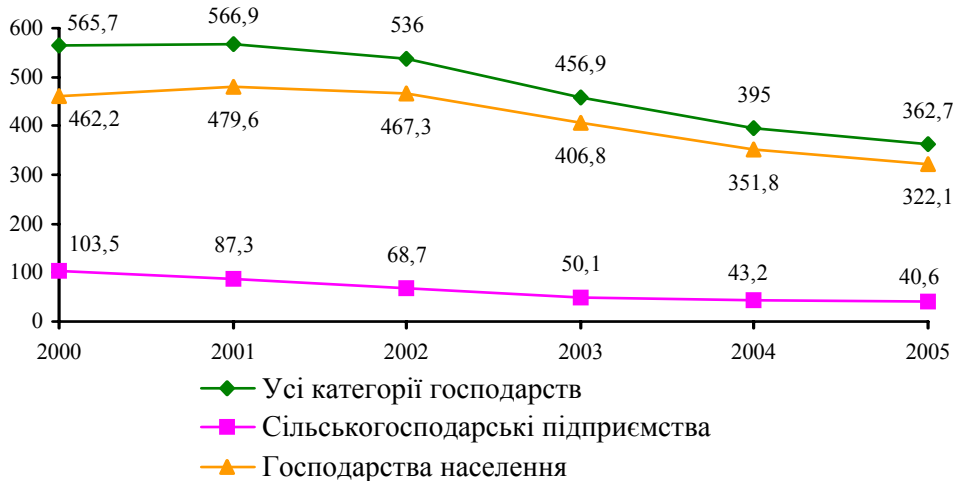
Частка Львівської області з виробництва основних продуктів тваринництва в Україні у 2005 році склала: м'яса – 5,2%, молока – 6,7%, яєць – 4,2%, вовни – 0,4%.

Виробництво м'яса всіх видів, яєць на одну особу в області майже на рівні світового показника, молока – майже у чотири рази більше.

1.0.15. Поголів'я худоби та птиці

	Усі категорії господарств					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
на кінець року, тисяч голів						
Велика рогата худоба	565,7	566,9	536,0	456,9	395,0	362,7
у тому числі корови	336,9	337,9	321,2	288,5	261,0	235,4
Свині	260,8	270,5	284,4	263,1	234,0	230,2
Вівці і кози	33,5	34,4	33,6	29,3	26,7	23,5
Птиця	6510,1	6266,8	6608,2	6910,9	6617,5	7186,9

**Зміна поголів'я великої рогатої худоби,
на кінець року, тисяч голів**

Динаміка чисельності поголів'я продуктивної худоби Львівщини вказує на подальшу тенденцію його скорочення. На початок 2006 року в області порівняно з попереднім і 2000 роками зменшилося поголів'я всіх видів худоби, збільшилося поголів'я птиці. Зменшення поголів'я худоби відбулось як у сільськогосподарських підприємствах (крім поголів'я свиней, птиці), так і в господарствах населення. Проте, темп скорочення за останній рік дещо уповільнився: у сільськогосподарських підприємствах за 2005 рік поголів'я великої рогатої худоби зменшилось на 6% (у 2004 році – на 13,8%), у тому числі корів – на 3,4% (10,8%), коней – на 19,1% (21,7%); у господарствах населення поголів'я великої рогатої худоби скоротилось – на 8,4% (13,5%), у тому числі корів – на 10,2% (9,5%), свиней – на 4,9% (11,8%), овець та кіз – на 12,5% (9,2%), птиці всіх видів – на 4% (1,9%), коней – на 3,7% (3,1%).

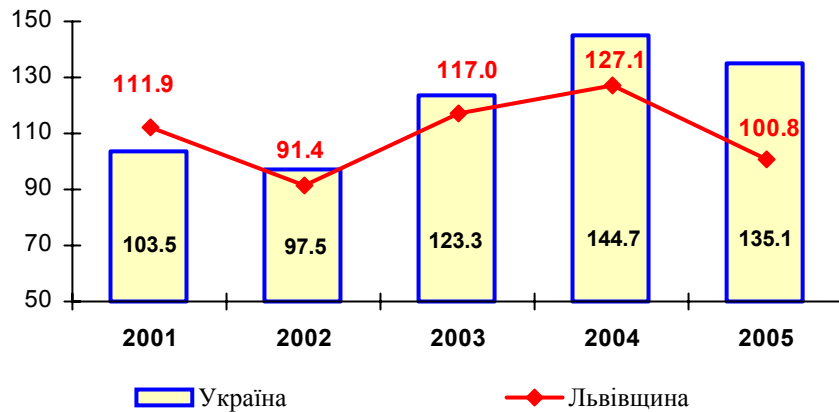
Основну частку поголів'я худоби та птиці утримують господарства громадян: великої рогатої худоби – 88,8% від загального поголів'я області, корів – 93,9%, свиней – 85,4%, овець та кіз – 95,7%, птиці всіх видів – 75,8%, коней – 93,8 відсотка.

Частка поголів'я продуктивної худоби Львівської області у загальній чисельності поголів'я України станом на 1 січня 2006 року відносно відповідного періоду попереднього року дещо зменшилася: великої рогатої худоби – з 5,7% до 5,6%, корів – з 6,6% до 6,5%, свиней – з 3,6% до 3,3%, овець і кіз – з 1,5% до 1,4%, птиці всіх видів – збільшилася з 4,3% до 4,4%.

1.0.16. Індекси обсягу будівельних робіт

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків до попереднього року					
Всього	113,9	111,9	81,7	128,0	108,6	79,3

**Зміни обсягів будівельних робіт,
у % до 2000 року**

Після активізації будівельної діяльності у 2003 та 2004 роках будівельні підприємства у минулому році допустили значний спад. У 2005 році ними виконано робіт на 1155,9 млн.грн., що на 20,7% менше, ніж у 2004 році.

За останні роки обсяги будівельних робіт у цілому в Україні нарощувались вищими темпами, ніж у Львівській області. Так, якщо обсяг виконаний у 2005 році будівельниками області, залишився на рівні 2000 року, то загальнодержавний обсяг більш, ніж на третину.

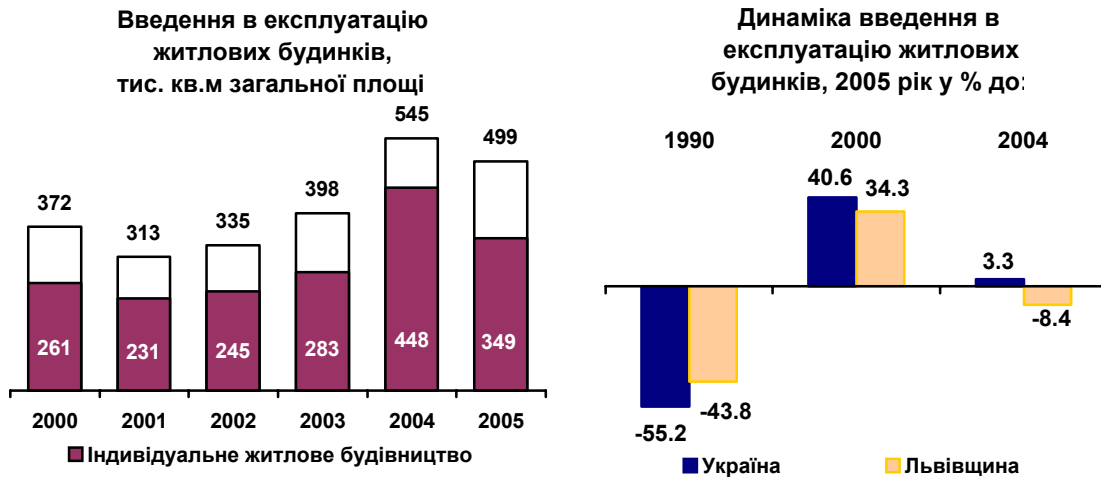
Частка обсягів робіт, виконаних будівельниками Львівської області, у загальному обсязі в Україні у 2005 році скоротилась і становила 4,5%. Якщо за обсягом підрядних робіт Львівщина серед усіх регіонів посіла сьоме місце, то за темпами їх приросту - лише 22.

Обсяг будівельно-монтажних робіт у розрахунку на 1 грн. вартості основних засобів у будівництві становив 1,22 грн. і є більшим, ніж в Україні загалом (0,95 грн.). Проте, наприклад, у Польщі фондовіддача у будівництві є втричі більшою.

Найголовнішими причинами спаду у 2005 році було значне зменшення обсягів робіт на будівництві нафтопроводів, волоконно-оптичних ліній зв'язку, об'єктів Львівської залізниці та завершення робіт на Рівненській та Хмельницькій АЕС. Треба зазначити, що значні обсяги цих робіт будівельники Львівщини виконували в інших регіонах України. На території області торік великі обсяги були виконані на будівництві житлових будинків, торгових центрів, санаторно-готельних комплексів у Трускавці, монтажі вишок для мобільного зв'язку, з капітального ремонту вулиць м.Львова тощо.

1.0.17. Індекси введення в експлуатацію загальної площі житлових будинків

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків до попереднього року					
Всього	105,4	84,2	107,2	118,5	137,2	91,6

Упродовж 2005 року відбулося піднесення багатоквартирного житлового будівництва. Натомість, скоротилося введення в експлуатацію індивідуальних помешкань, що обумовило загальне зменшення обсягів будівництва житла в області.

У 2005 році підприємства усіх форм власності та індивідуальні забудовники ввели в експлуатацію 1824 житлові будинки загальною площею 499,4 тис.м², що порівняно з 2004 роком менше на 8,4%. Нарощування обсягів у попередні роки дозволило перевищити рівень 2000 року на третину, проте порівняно з 1988 роком, коли було збудовано найбільше житла, минулорічний обсяг є вдвічі менший.

Частка Львівської області у загальнодержавному введенні житла становила 6,4%. За цим показником вже третій рік поспіль Львівщина посідає третє місце серед інших регіонів, поступаючись тільки м.Києву та Київській області.

На Львівщині три чверті збудованого житла припадає на індивідуальне житлове будівництво, тоді як в цілому в країні цей показник становив 56%, а, наприклад, в Києві приватні забудовники звели лише 5,4% житла, в Одеській області – 44%.

У 2005 році з розрахунку на 1000 мешканців області було збудовано 194,8 м² загальної площі житла, що на 28,2 м² більше, ніж у цілому в Україні. Треба

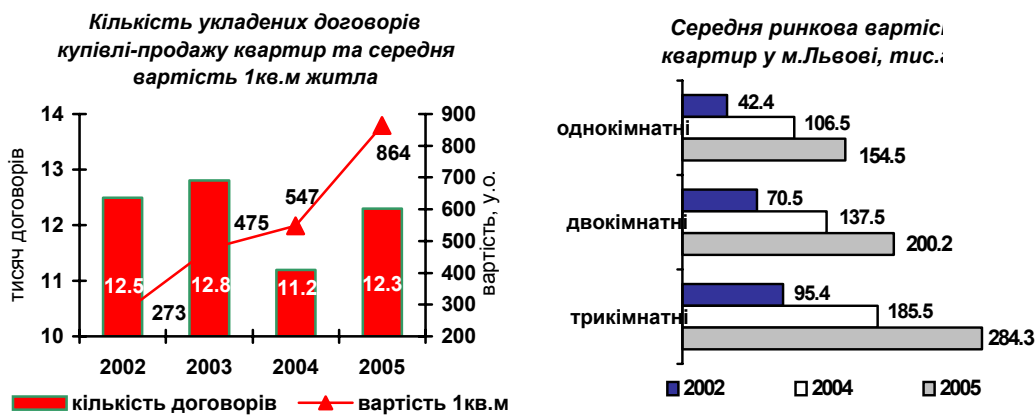
зазначити, що у сусідніх країнах цей показник є вищим: 305,4 м² нового житла припадає на 1000 мешканців Росії, 387,7 м² – Білорусії.

Зростання обсягів житлового будівництва останніми роками відбувалося за рахунок збільшення середнього розміру новозбудованих квартир. Так, якщо у 2005 році порівняно з 1995 роком введення в експлуатацію житла за загальною площею зросло на 19,2%, то за кількістю збудованих квартир – зменшилось на 19,1%.

За рахунок коштів державного бюджету введено в експлуатацію 8,7 тис.м² загальної площі житла (1,7% від загального введення в області), що у 2 рази більше, ніж у 2004 році, проте вдвічі менше, ніж у 2000 році. Для порівняння, у цілому в Україні за рахунок коштів держбюджету збудовано 3,6% житла, а в деяких регіонах (Автономна республіка Крим та Чернігівська область) цей показник перевищив 12%.

З кожним роком зростає вартість будівництва житла. Середня вартість 1 м² загальної площі збудованого житла, виходячи із фактичних затрат замовника на будівництво багатоквартирних житлових будинків, які були введені в експлуатацію в області упродовж минулого року, склала 1740 грн., що на 29,6% більше, ніж у 2004 році (у 2000 році – 755 грн.). Треба зазначити, що серед введених будинків вартість 1 м² коливається від 200 грн. у довгобудах до 4,5 тис.грн. у будинках підвищеної комфортності.

Вартість будівництва індивідуального житла є значно меншою, ніж багатоквартирних житлових будинків. У середньому в області будівництво 1 м² загальної площі житла обійшлося населенню у 661 грн. (у 2004 році – 477 грн., у 2000 році – 325 грн.).

Зростання попиту на нерухомість призвело до активізації на вторинному ринку житла. За останні чотири роки на Львівщині було укладено 48,8 тис. договорів купівлі-продажу квартир та одноквартирних будинків. За останній рік було продано 12338 квартир, що на 10,5% більше, ніж у 2004 році.

Обмежена пропозиція житла за умов високого попиту призвела до різкого підвищення цін на квартири. Так, згідно розрахунків доходів населення від продажу власної нерухомості невиробничого призначення, якщо у 2002 році ринкова вартість 1 м² житла у Львові у середньому складала 358 умовних одиниць (у.о.) або 1,9 тис.грн., то вже через рік вона зросла на третину, а у 2005 році сягнула 864 у.о. (4,4 тис.грн.). Тобто, за період з 2002 по 2005 рік ціна житла виросла у 3,2 рази, зокрема у 2005 році – в 1,6 рази.

Треба зазначити, що вартість 1 м² житла в однокімнатних квартирах є найвищою і становила торік 1037 у.о., тоді як у двокімнатних – 793 у.о. та трикімнатних - 840 у.о. За останні три роки однокімнатні квартири подорожчали у 3,8 раза, а більші – у 3 рази.

1.0.18. Індеси фізичного обсягу роздрібного товарообороту *

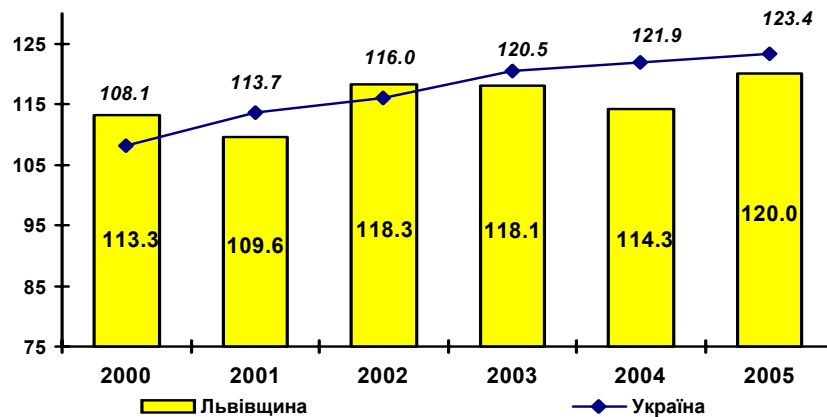
	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків до 2000 року				
Всього	109,6	129,7	153,2	175,1	210,1
Продовольчі товари	98,0	111,4	127,9	145,1	174,7
Непродовольчі товари	123,1	151,2	183,1	210,7	252,3
<i>Довідково: Україна</i>	<i>113,7</i>	<i>130,8</i>	<i>157,6</i>	<i>192,1</i>	<i>236,3</i>

1.0.19. Структура продажу споживчих товарів за всіма каналами реалізації

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків					
Всього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Загальний обсяг роздрібного товарообороту:	68,3	68,4	69,3	75,7	76,0	77,6
у тому числі:						
роздрібний товарооборот підприємств - юридичних осіб	65,0	61,6	62,4	64,4	62,8	64,0
обсяг виручки фізичних осіб, що мають мережу роздрібної торгівлі та ресторанного господарства	3,3	6,8	6,9	11,3	13,2	13,6
Оборот організованих ринків	27,5	27,1	26,7	20,6	20,8	19,2
Оборот неформального ринку	4,2	4,5	4,0	3,7	3,2	3,2

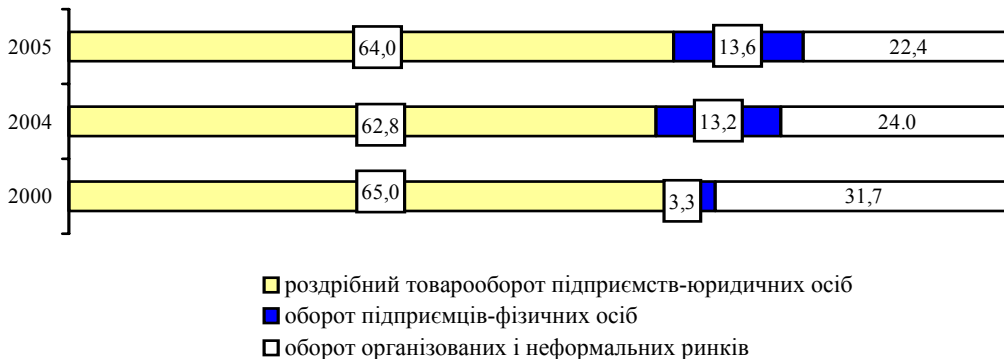
Індеси фізичного обсягу роздрібного товарообороту,* у % до попереднього року

* Без врахування роздрібного товарообороту приватних підприємств (фізичних осіб)

Щорічно зростає обсяг продажу споживчих товарів населенню. У 2005 році, за всіма каналами реалізації продано споживчих товарів населенню (дані розрахункові), на 8,7 млрд.грн., що за порівнянними цінами більше на 26,4%, ніж за попередній рік. Відносно 2000 року цей показник зріс у 2,4 раза. При цьому розвиток окремих секторів реалізації товарів відбувався з різною інтенсивністю: обсяг роздрібного продажу товарів фізичними особами за цей період зріс більш, ніж у 9 разів, роздрібний товарооборот підприємств (юридичних осіб) – у 2,1 раза, оборот організованих і неформальних ринків – у 2,2 раза. Відповідно, відбулись зміни у структурі продажу споживчих товарів у бік зростання питомої ваги обороту фізичних осіб, зменшення частки обороту організованих і неформальних ринків та підприємств - юридичних осіб.

Структура продажу споживчих товарів за каналами реалізації, %

У загальному обсязі продажу споживчих товарів населенню визначальна роль належить підприємствам торгівлі - юридичним особам, за рахунок яких формується майже дві третини обсягу продажу. За 2005 рік обсяг роздрібного товарообороту підприємств торгівлі та ресторанного господарства збільшився проти 2004 року за порівнянними цінами на 20%. Треба зазначити, що темпи його зростання у 2005 році випереджали минулорічні (14,3%), а відтак, зросла частка підприємств-юридичних осіб у загальному обсязі продажу зросла на 1,2 відсоткового пункту і становила 64 відсотки.

Надалі у сфері торгівлі розширюється діяльність суб'єктів підприємницької діяльності - фізичних осіб: у 2005 році питома вага обсягу виручки фізичних осіб, що мають мережу роздрібної торгівлі та ресторанного господарства, склала 13,6% і була більшою на 0,4 відсоткового пункту порівняно з 2004 роком.

За рахунок організованих ринків у 2005 році формувалось 19,2% загального обсягу продажу споживчих товарів, що на 1,6 відсоткового пункту менше відносно 2004 року. Більше половини обсягу в їх обороті склала реалізація непродовольчих товарів, третину – продаж сільськогосподарських продуктів. Частка обороту на неформальних ринках склала 3,2% і залишилась незмінною порівняно з попереднім роком, проте порівняно з 2000 роком знизилась на 1 відсотковий пункт.

Зростання індексу фізичного обсягу роздрібного товарообороту в області (за порівнянними цінами) є нижчим за загальнодержавний показник (у 2005 році до 2004 року – на 3,4 в.п., до 2000 року – на 26,2 в.п.). Частка Львівської області у роздрібному товарообороті України знизилась з 6,4% у 2000 році до 5,9% у 2005 році.

З розрахунку на одну особу за 2005 рік реалізовано товарів на 3378 грн., з яких витрачено у роздрібній торгівлі та ресторанному господарстві підприємств (юридичних осіб) – 2141 грн. (в Україні - 1958 грн.).

1.0.20. Обсяг оптового товарообороту

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	мільйонів гривень					
Всього	5905,4	8000,4	10208,0	16603,5	18669,3	16387,5
Продукція виробничо-технічного призначення	3873,3	4273,8	5587,9	11711,1	12668,5	10165,7
Продовольчі товари	1178,1	1903,7	2454,3	2836,4	2778,9	3147,2
Непродовольчі товари	854,0	1822,9	2165,8	2056,0	3221,9	3074,6

Структура оптового товарообороту за групами товарів, %

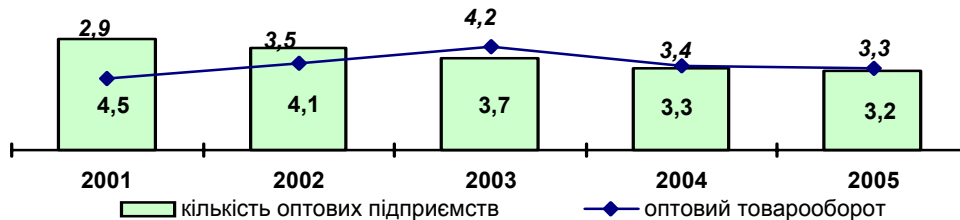

За останнє десятиріччя особливого розвитку набула діяльність підприємств оптової торгівлі, оскільки цей вид діяльності не потребує значної матеріальної бази та капітальних вкладень і при цьому забезпечує досить швидкий оборот коштів та одержання прибутку. Вигідне географічне розташування області (близькість кордону), розвинута транспортна інфраструктура також сприяє діяльності оптових підприємств. І сьогодні вони займають чільне місце у підприємництві області: тут функціонує кожне п'яте підприємство з числа тих, що займаються підприємницькою діяльністю, на них припадає близько половини реалізованої продукції.

У Львівській області впродовж 2005 року працювало 2,4 тисячі підприємств та організацій, основним видом діяльності яких була оптова торгівля. В результаті трансформації державної регульованої системи оптової торгівлі, її інфраструктура майже повністю роздержавлена і на сьогодні 99,3% оптових підприємств - приватної форми власності.

У 2005 році за кількістю діючих оптових підприємств Львівщина посіла 9-те місце після м.Києва та Донецької, Дніпропетровської, Запорізької, Харківської, Луганської, Одеської, Полтавської областей. За обсягом оптового товарообороту частка Львівщини в Україні становила 3,3 відсотка.

**Частка Львівщини у загальнодержавних показниках
з оптової торгівлі, у %**

Оптовий товарооборот підприємств та організацій Львівщини у 2005 році становив 16,4 млрд.грн. і зменшився у фактичних цінах проти попереднього року на 12,2 відсотка. Більше, ніж дві третіх вартості товарів (11,2 млрд.грн.), реалізовано іншим підприємствам оптової торгівлі для подальшого перепродажу.

Впродовж 2005 року товарів вітчизняного виробництва продано на суму 11,8 млрд.грн., що становило 72,4% від оптового товарообігу області (у попередньому році – 59,3%), що свідчить про деяке збільшення попиту на товари власного виробництва.

У загальному обсязі оптового товарообороту найбільшу питому вагу займав товарооборот підприємств, основним видом діяльності яких є оптова торгівля паливом (30,3%) і оптова торгівля продовольчими товарами (19%).

У структурі оптового товарообороту домінує продукція виробничо-технічного призначення, її питома вага становила 62% і проти 2004 року знизилася на 5,9 відсоткового пункту. Напротивагу цьому, дещо збільшилася частка продовольчих (на 4,3 в.п.) і непродовольчих (на 1,6 в.п.) товарів.

Обсяги продажу продукції виробничо-технічного призначення у фактичних цінах у 2005 році становили 10,2 млрд.грн. і проти попереднього року зменшилися на 19,8%. Значні темпи приросту товарообігу цієї товарної групи впродовж 2002-2004 років обумовлені торгівельною активністю нафтотрейдерів (приріст товарообороту у 2004 році до 2000 склав 2,3 раза). Пік обсягів продажу нафти, включаючи газовий конденсат, спостерігався у 2003 році, коли показники сягали позначки 6,7 млн.т, у 2004 – 4,1 млн.т, а у 2005 – тільки 158 т.

В оптовому товарообороті продукції виробничо-технічного призначення найбільш представницька група паливних ресурсів, будівельних матеріалів, продуктів хімічного виробництва. Продаж паперу газетного підприємствами області в оптовому товарообороті держави склав 27,9%, деревини ділової – 24,3%, пиломатеріалів – 10,7%, паперу друкарського – 7,6 відсотка.

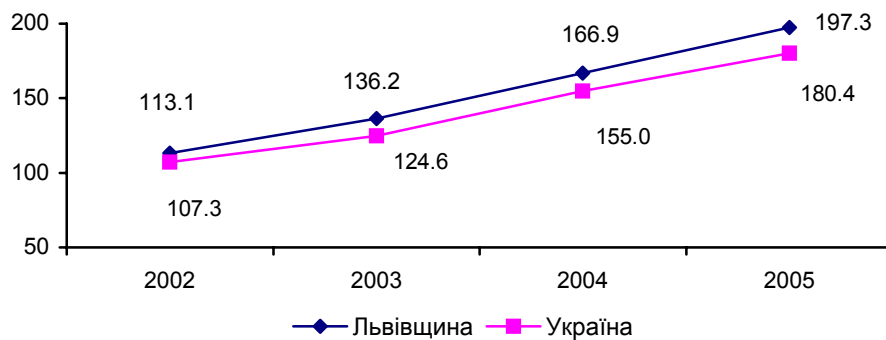
Обсяги продажу продовольчих товарів у 2005 році становили 3,1 млрд.грн. і проти попереднього року за фактичними цінами збільшились на 13,3%. Традиційно висока частка продажу підприємствами області в оптовому товарообороті держави тих продовольчих товарів, які виробляються на Львівщині: маргарин та майонез (16,2%), горілка і лікєро-горілки (7,2%), безалкогольні напої (6,2%), кондитерські вироби (4,1%), пиво (3,3%).

Обсяги оптового товарообороту непродовольчих товарів у 2005 році становили 3,1 млрд.грн. і порівняно з 2004 роком за фактичними цінами зменшилися на 4,6%. Частка Львівщини з оптового товарообороту непродовольчих товарів в Україні склала 3,1%.

1.0.21. Обсяг реалізованих послуг

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	мільйонів гривень					
Всього	1991.2	2305.2	2816.5	3593.9	3998.5	5225.5
у тому числі:						
Технічне обслуговування та ремонт автомобілів	28.3	11.3	21.9	21.4	30.1	44.2
Готелі та інші місця для короткотермінового проживання	23.8	29.8	33.2	40.3	47.2	58.4
Транспорт	1215.8	1173.2	1259.5	1540.8	1767.0	2360.1
Пошта та зв'язок	286.7	417.7	608.1	815.8	621.0	854.0
Операції з нерухомістю	68.7	76.7	105.4	126.5	153.2	180.1
Діяльність у сфері інформатизації	22.2	19.6	29.1	36.8	46.7	64.0
Діяльність у сфері архітектури та будівництва	37.3	55.6	86.2	88.9	116.1	154.4
Реклама	8.8	21.9	36.5	54.0	78.9	118.0
Слідча діяльність та забезпечення безпеки	3.2	32.5	42.4	58.0	70.6	90.9
Освіта	54.4	108.6	125.0	159.6	199.8	246.1
Діяльність з охорони здоров'я людини	136.5	179.2	240.7	308.6	370.0	454.9
Асенізація, прибирання вулиць та оброблення відходів	20.5	28.6	32.3	40.2	57.1	68.5
Діяльність у сфері відпочинку та розваг, культури та спорту	9.4	39.6	63.8	84.5	119.7	164.1
Інші послуги	75.6	110.9	132.4	218.5	321.1	367.8

Індекси обсягів реалізованих послуг,
за порівнянними цінами, у % до 2001 року

Спостерігається стала тенденція щорічного збільшення обсягу послуг. За останні чотири роки обсяг реалізованих послуг у порівнянних цінах зріс на 97,3%. У

2005 році найбільше зростання спостерігалось у таких видах послуг, як діяльність у сфері відпочинку та розваг, культури та спорту, освіта, слідча діяльність та забезпечення безпеки, інформатизація, асенізація, у операціях з нерухомістю.

У 2005 році частка області в загальнодержавному обсязі реалізованих послуг становила 5,3%. Треба відмітити, що індекс реалізації послуг у 2005 році порівняно з 2004 роком в області був дещо вищим від загальнодержавного (відповідно 118,2% та 116,4%). За обсягами реалізованих послуг Львівщина, як і у 2004 році, посіла четверте місце (після м.Києва, Одеської та Донецької областей).

1.0.22. Структура реалізованих послуг

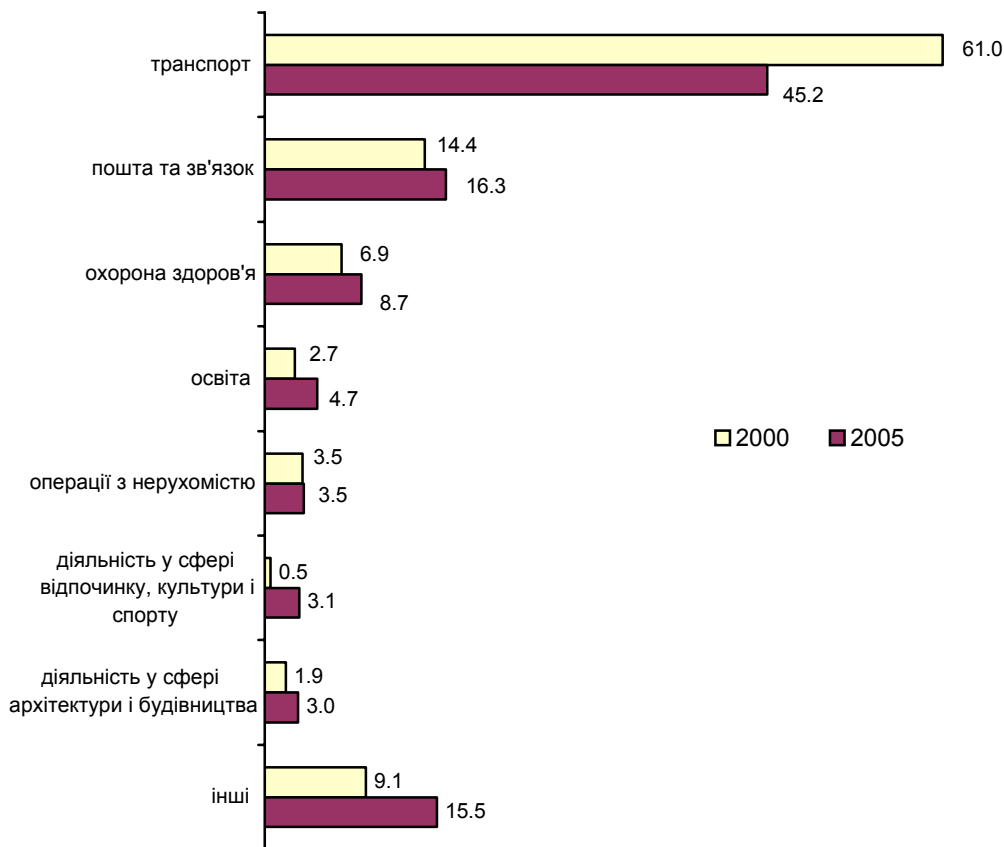
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків					
Всього	100	100	100	100	100	100
у тому числі:						
Технічне обслуговування та ремонт автомобілів	1.4	0.5	0.8	0.6	0.7	0.8
Готелі та інші місця для короткотермінового проживання	1.2	1.3	1.2	1.1	1.1	1.1
Транспорт	61.0	50.9	44.7	42.9	44.2	45.2
Пошта та зв'язок	14.4	18.1	21.6	22.7	15.5	16.3
Операції з нерухомістю	3.5	3.3	3.7	3.5	3.8	3.5
Діяльність у сфері інформатизації	1.1	0.9	1.0	1.0	1.2	1.2
Діяльність у сфері архітектури та будівництва	1.9	2.4	3.1	2.5	2.9	3.0
Реклама	0.4	1.0	1.3	1.5	2.0	2.3
Слідча діяльність та забезпечення безпеки	0.2	1.4	1.5	1.6	1.8	1.7
Освіта	2.7	4.7	4.4	4.5	5.0	4.7
Діяльність з охорони здоров'я людини	6.9	7.8	8.6	8.6	9.3	8.7
Асенізація, прибирання вулиць та оброблення відходів	1.0	1.2	1.1	1.1	1.4	1.3
Діяльність у сфері відпочинку та розваг, культури та спорту	0.5	1.7	2.3	2.4	3.0	3.1
Інші послуги	3.8	4.8	4.7	6.0	8.1	7.1

На ринку послуг Львівщини переважають послуги транспорту, пошти і зв'язку та послуги у сфері охорони здоров'я людини. Майже половина обсягу послуг, реалізованих у 2005 році, припала на підприємства транспорту, хоча їх частка порівняно з 2000 роком скоротилася на 15,8 відсоткового пункта. Натомість зросла частка послуг у сфері відпочинку та розваг, культури та спорту – на 2,6 відсоткового пункта, послуг освіти – на 2 відсоткових пункти, послуг пошти та зв'язку – на 1,9 відсоткового пункта.

Серед транспортних послуг переважали послуги з функціонування залізничного транспорту (1497,0 млн.грн. або 63,4%), а також послуги автомобільного вантажного та залізничного транспорту (відповідно 12,5% та 10,3%).

Одне діюче підприємство (структурний підрозділ) у 2005 році реалізувало послуг у середньому на 1222,3 тис.грн. Значне коливання цього показника спостерігалось за різними видами діяльності: найвищий – у сфері пошти та зв'язку (7,4 млн.грн.), транспорту (5,5 млн.грн.), пакувальних робіт (2,7 млн.грн.), охорони здоров'я людини (1,5 млн.грн.), найнижчий – у сфері прокату речей особистого користування (21,7 тис.грн.) та у сфері фотографії (45,6 тис.грн.).

**Структура реалізованих послуг
за видами економічної діяльності, %**

Обсяг послуг, реалізованих населенню, склав чверть загального обсягу. Структура цих послуг упродовж п'яти років не зазнала суттєвих змін. Найбільшу питому вагу становили послуги пошти та зв'язку (24,9%), освіти (17,6%), охорони здоров'я (14,5%) та транспорту (14%).

У розрахунку на одну особу реалізовано послуг на 497,4 грн. Цей показник значно коливається за районами і містами області. Так, якщо у Моршині та Трускавці він становив відповідно 4496,4 грн. та 4239,1 грн., то у Старосамбірському та Кам'янка-Бузькому районах – 13,6 та 17,8 грн. відповідно. Для порівняння у середньому в Україні цей показник становив 556 грн., у тому числі у м. Києві – 2720 грн., АР Крим – 801 грн., Івано-Франківській області – 210 грн.

За даними Державної податкової адміністрації України, у 2005 році послуги споживачам Львівської області надавали 15,2 тис. підприємців - фізичних осіб, які реалізували послуг на 306 млн.грн., що склало 6,3% від загального обсягу послуг, реалізованих як підприємствами - юридичними особами, так і фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності.

Серед послуг, що надавали фізичні особи, домінували транспортні (37,3%) та індивідуальні послуги (34,3%), дещо меншу частку становили послуги з техобслуговування та ремонту автомобілів (6,3%), у сфері інформатизації (5%), у сфері права (4,9%), операцій з нерухомістю (3,5%).

Висновки до 1.0. Загальні показники оцінки

1. За останні роки економіка Львівщини набула сталого розвитку. Валова додана вартість, яка характеризує економічний розвиток регіону, упродовж 2000-2004 років зростає у півтора раза. Проте, у 2004 році темпи приросту ВДВ суттєво уповільнились і за цим показником область посіла останнє місце серед регіонів України. Суттєво зменшились темпи приросту ВДВ в обробній промисловості, будівництві, оптовій та роздрібній торгівлі. За умови збереження динаміки зростання ВДВ на рівні чотирьох попередніх років, обсяг валової доданої вартості області відносно рівня 2000 року у 2010 році подвоїться, у 2015 році – зросте у 2,6 раза.

Структура економіки області є малоефективною. Хоча найбільший розвиток набуває сфера послуг, але частка сільського господарства є дуже високою, а частка промисловості зменшується.

Частка області у валовій доданій вартості України у 2004 році була найнижчою за останні 8 років (4%), а показник ВДВ на одну особу на чверть менший від загальнодержавного значення.

2. Львівська область за обсягом валової доданої вартості на одну особу є середньорозвиненим регіоном України (у 2000-2004 роках – 11-16 місця), але за інтегральним показником людського розвитку, що відображає основні складові й чинники стану соціального розвитку регіону, серед областей та міст республіканського значення стабільно займає високі рейтингові місця (п'яте-дев'яте). У той же час покращення ситуації на ринку праці, в екології, фінансуванні соціальної сфери можуть дати вагомий результат щодо підвищення загального індексу людського розвитку Львівщини.

3. Доходи бюджету області у 2005 році, на противагу попереднім рокам, формувалися, в основному, за рахунок офіційних трансфертів з держбюджету України; дещо менше третини склали податкові надходження. В обсязі видатків місцевих бюджетів переважна частина асигнувань спрямовується на утримання соціальної сфери з одночасним скороченням асигнувань на економічну діяльність, житлово-комунальне господарство та соціальний захист населення. Частка капітальних інвестицій з державного та місцевих бюджетів у видатках бюджету області становила трохи більше 7%.

4. У промисловості у 2000-2004 роках спостерігалось нарощування обсягів виробництва, у 2005 році відносно попереднього року відбулося скорочення на 6,8% за рахунок зменшення випуску продукції на підприємствах з виробництва продуктів нафтоперероблення. Рівень виробництва 2000 року перевищено в 1,9 раза, що вище загальнодержавного показника (1,6 раза). Найбільш суттєво зросли обсяги виробництва на підприємствах з виробництва деревини та виробів з деревини, гумових та пластмасових виробів, електричного та електронного устаткування.

Структура промисловості області є нераціональною і характеризується малою часткою видів промислової діяльності, які виготовляють продукцію

кінцевого споживання. Так, частка машинобудування у загальному обсязі реалізованої продукції не досягає 15%, хоча власне цей вид діяльності повинен сприяти інноваційному розвитку. Робота легкої промисловості переважно на давальницькій сировині призводить до невисокої її частки. Через незадовільний стан власної сировинної бази скорочується частка харчової промисловості.

Область характеризується значною концентрацією промислового виробництва в обласному центрі, на який припадає половина обсягу промислової продукції. У 2005 році рівень 2000 року тут перевищено в 1,5 рази. За 2000-2005 роки найбільше нарощування обсягу промислового виробництва спостерігалось у Стрийському, Перемишлянському, Яворівському, Сколівському, Городоцькому, Буському районах та містах Дрогобичі і Трускавці.

5. В області виробляється паливно-енергетичних ресурсів значно менше, ніж споживається. Через використання застарілих технологій та обладнання значна кількість ресурсів втрачається. Найбільшим споживачем паливно-енергетичних ресурсів є промисловість.

Особливого значення набирає проблема зниження питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів на виробництво одиниці продукції, їх економія у житлово-комунальному секторі.

6. Найбільш вираженим аспектом процесу перебудови у сільському господарстві є збільшення виробництва продукції рослинництва і тваринництва у господарствах населення. Різкий спад з усіх показників діяльності сільськогосподарських підприємств поряд з відносною стабільністю у господарствах населення обумовив зростання частки останніх у структурі продукції сільського господарства. Необхідно зазначити деякі позитивні тенденції у розвитку сільськогосподарських підприємств, які у 2004-2005 роках збільшили виробництво продукції сільського господарства.

У той же час, продуктивність використання землі, з огляду урожайності сільськогосподарських культур є малоефективною. Низька урожайність не є випадковою, якщо порівняти внесення мінеральних і органічних добрив під сільськогосподарські культури. Безпосереднім наслідком зменшення поголів'я сільськогосподарських тварин є низький рівень виробництва м'яса, зокрема свинини, яловичини.

Досягнення стану рівноваги та суттєвого покращення ситуації в сільському господарстві повинні відіграти інвестиції, вкладення яких на теперішній час у сільське господарство є дуже низьким (близько 1% від усіх інвестицій).

Для комплексного вирішення проблем у сільському господарстві потрібна концептуальна програма аграрного та сільськогосподарського розвитку, яка б включала три основні складові: виробництво сільськогосподарської продукції й продовольства; формування та функціонування аграрного ринку; розвиток інфраструктури сільської місцевості. Необхідна політика місцевих органів влади щодо створення сприятливих умов для розвитку приватної ініціативи та підприємництва у сільській місцевості, реалізації територіальними громадами

повноважень у розв'язанні проблем соціально-економічного розвитку населених пунктів.

7. Активізація будівельної діяльності, що відбулася у 2003 та 2004 роках, призвела до збільшення кількості будівельних підприємств та обсягів підрядних робіт. Разом з тим, у 2005 році будівельники області допустили значний спад, що зумовлено значним зменшенням підрядних робіт, виконаних підприємствами Львівщини в інших регіонах України – на будівництві волоконно-оптичних ліній зв'язку, нафтопроводів, об'єктів залізниці та атомних електростанцій. У 2006 році відбуватиметься нарощування обсягів підрядних робіт, переважно на будівництві житла та об'єктів інфраструктури.

8. Упродовж попередніх років в області відбувалося піднесення житлового будівництва, а у 2005 році введення житла за загальною площею скоротилось, за кількістю збудованих квартир – залишилось на рівні 2004 року, що обумовлено зменшенням обсягів будівництва індивідуальних помешкань. Зростання обсягів житлового будівництва за останні роки відбувалось, в основному, за рахунок збільшення середнього розміру новозбудованих квартир. Спостерігається значна кількість недобудованих приватних будинків на територіях, де відсутня інженерна інфраструктура. Недостатньо виділяється коштів для будівництва житла для соціально незахищених верств населення.

9. Динамічно зростають обсяги роздрібного товарообороту. Сприяють розвитку роздрібної торгівлі зростання доходів населення, розширення мережі торгово-сервісних центрів (супермаркетів, гіпермаркетів), активізація діяльності підприємців-фізичних осіб.

10. Особливого розвитку набула діяльність підприємств оптової торгівлі, чому сприяє вигідне географічне розташування області, розвинута транспортна інфраструктура, наявна матеріальна база. Проте, обсяг оптового товарообороту у 2005 році зменшився, що було обумовлене зниженням активності нафтотрейдерів.

11. Відбувається поживлення у діяльності з надання послуг. Основу складають послуги з транспорту, пошти та зв'язку та послуги у сфері охорони здоров'я людини.

12. У 2006 році в області можна очікувати підвищення темпів економічного розвитку: збільшення обсягів виробництва у промисловості, сільському господарстві при значному зростанні обсягів будівництва, роздрібного і оптового товарообороту та реалізації послуг.

Операційна ціль 1.1. Сприятливі умови для розвитку українських та міжнародних фірм

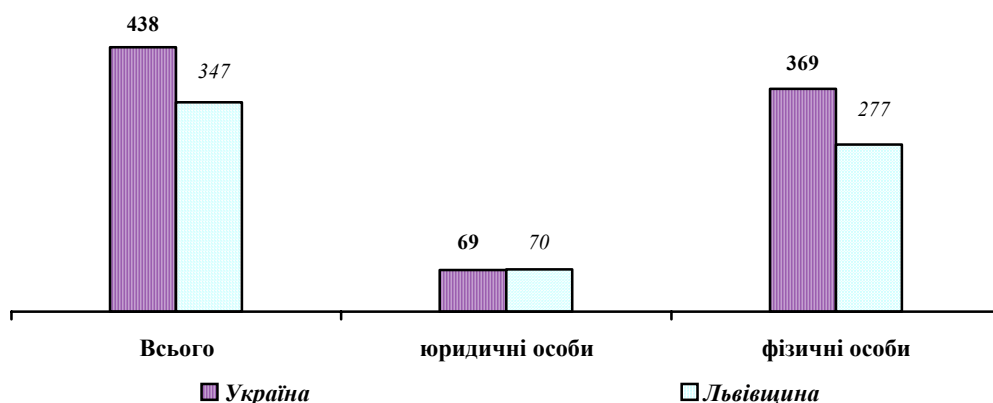
1.1.1. Кількість суб'єктів підприємництва у 2005 році

	Всього суб'єктів підприємництва	у тому числі	
		підприємств-юридичних осіб ¹⁾	фізичних осіб-підприємців ²⁾
Всього	97976	18542	79434

¹⁾активні суб'єкти підприємництва без селянських (фермерських) господарств та банків.

²⁾дані Державної податкової адміністрації у Львівській області.

Кількість суб'єктів підприємництва на 10 тис. наявного населення у 2004 році, одиниць

Примітка. Інформація наведена за 2004 рік, так як дані по Україні за 2005 рік відсутні.

У 2005 році на теренах області здійснювали господарську діяльність 98 тис. суб'єктів підприємництва, з них 18,6 тис. підприємств-юридичних осіб та 79,4 тис. підприємців-фізичних осіб. Внесок фізичних осіб у загальні показники підприємництва області у 2004 році склав: за кількістю суб'єктів - 78,3%, за кількістю зайнятих працівників - 19,9%, за обсягом реалізованої продукції (робіт, послуг) - 6,7%. В Україні ці показники становили відповідно 82,2%, 23,8% та 5,5%.

На 10 тис. осіб наявного населення області у 2004 році припало 347 суб'єктів підприємництва, а це на одну п'яту менше від середнього показника в Україні, у 2 рази менше, ніж у Києві та Севастополі, в 1,5 раза - порівняно з АР Крим, Запорізькою, Миколаївською, Одеською, Херсонською областями. За вищевказаним показником Львівщина посіла 26 місце серед 27 регіонів України, що свідчить про значне відставання області щодо розвитку підприємництва.

**1.1.2. Кількість підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності
за видами економічної діяльності у 2005 році**

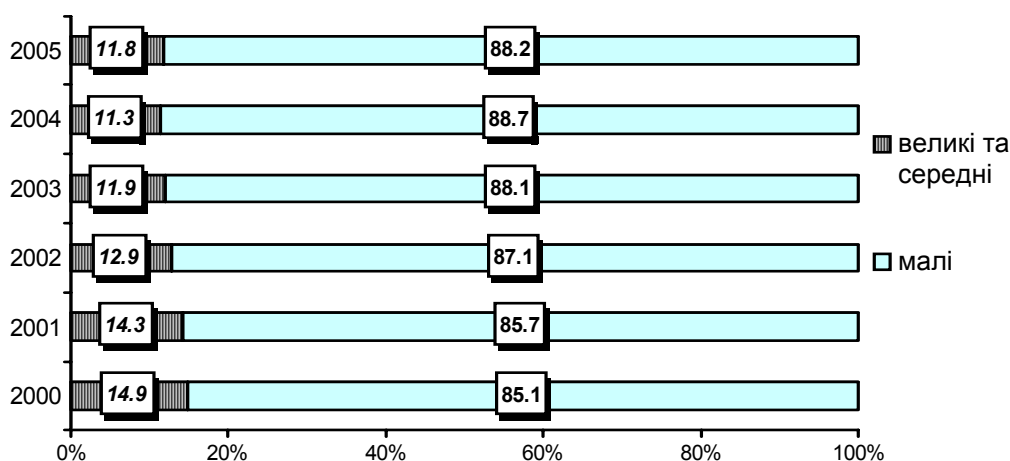
	Всього	у тому числі:		
		великі	середні	малі
Всього	18542	30	2157	16355
у тому числі:				
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	733	1	144	588
Рибне господарство	13	-	2	11
Промисловість	3424	20	589	2815
добувна промисловість	34	3	12	19
обробна промисловість	3297	12	541	2744
виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	93	5	36	52
Будівництво	1455	2	213	1240
Оптова та роздрібна торгівля; послуги з ремонту	6477	2	833	5642
з неї роздрібна торгівля побутовими товарами та їх ремонт	2302	1	133	2168
Готелі і ресторани	1057	-	19	1038
у тому числі ресторани, бари, їдальні	981	-	9	972
Транспорт	923	1	85	837
у тому числі пошта та зв'язок	120	-	19	101
Фінансова діяльність	204	1	15	188
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	3121	1	174	2946
Державне управління	13	-	1	12
Освіта	134	-	11	123
Охорона здоров'я та соціальна допомога	293	1	30	262
Колективні, громадські та особисті послуги	695	1	41	653

Примітка. До малих підприємств відносяться підприємства з середньорічною кількістю працюючих до 50 осіб та обсягом доходу за рік не більше 500 тис.євро; до великих – відповідно з середньорічною кількістю працюючих понад 1000 осіб та обсягом доходу за рік понад 5 млн.євро, усі інші підприємства вважаються середніми (ст.63 Господарського кодексу України).

1.1.3. Кількість підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності, які працюють на території області

	Кількість діючих підприємств						у тому числі з іноземним капіталом		
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Всього	16002	16324	16946	17545	18265	18542	764	786	860
у тому числі розпочали діяльність у даному році	1183	1006	928	1005	853	871	31	26	21

Розподіл підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності на групи, %

У 2005 році на Львівщині діяло 18542 підприємств-юридичних осіб, які займалися підприємницькою діяльністю, у тому числі 860 підприємств з іноземним капіталом. Із загальної кількості суб'єктів підприємницької діяльності – юридичних осіб: 0,2% - великі підприємства (30), 11,6% - середні (2157), 88,2% - малі (16355). Суттєвою є частка великих та середніх підприємств у промисловості (17,8% від загальної кількості у даному виді діяльності), будівництві (14,8%), оптовій та роздрібній торгівлі (12,9%).

В області відбулось уповільнення процесу збільшення кількості підприємств-юридичних осіб загалом внаслідок уповільнення нарощування кількості малих підприємств: у 2004 році проти попереднього року – на 4,8%, у 2005 році – на 1%. Так, у 2005 році порівняно з попереднім роком кількість підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності збільшилась на 1,5% (у тому числі підприємств з іноземним капіталом – на 9,4%), тоді як у 2004 році - на 4,1%.

У 2005 році відносно 2004 року скоротилася кількість підприємств-юридичних осіб у сільському господарстві, мисливстві та лісовому господарстві, промисловості, готельно-ресторанному бізнесі, на транспорті.

Водночас суттєво збільшилась кількість підприємств-суб'єктів підприємництва в операціях з нерухомістю, здаванні під найм та послугах юридичним особам – на 15%. Також зросла кількість підприємств у будівництві, у наданні колективних, громадських та особистих послуг.

У 2005 році розпочало діяльність 871 підприємство (у 2004 році – 853 підприємства), у тому числі 21 – з іноземним капіталом.

Проте, не зменшується кількість підприємств, які призупиняють свою діяльність: у 2005 році таких підприємств було 3647, з яких 3627 – це малі підприємства.

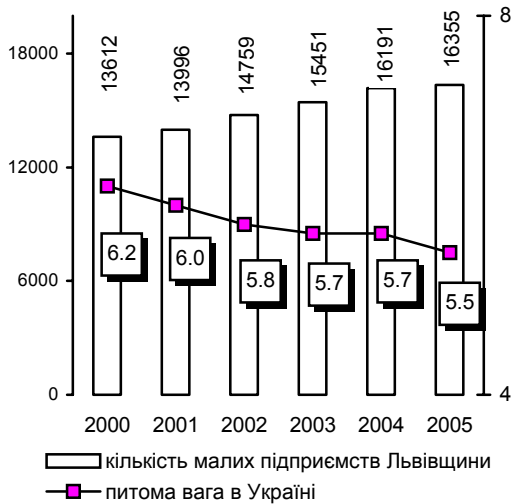
За видами економічної діяльності останніми роками найбільше функціонує підприємств в оптовій та роздрібній торгівлі, хоча їх кількість зменшується внаслідок активізації діяльності підприємців-фізичних осіб у цій сфері. Так, у 2005 році тут діяло 6477 підприємств, що на 3,1% менше проти 2004 року. В результаті їх питома вага у загальній кількості підприємств-юридичних осіб зменшилась з 36,6% у 2004 році до 34,9% у 2005 році.

Значною є кількість суб'єктів підприємництва у промисловості – 3424 підприємства; тих, що займаються операціями з нерухомістю, здаванням під найм та послугами юридичним особам – 3121; у будівництві – 1455; у готельному і ресторанному бізнесі – 1057; на транспорті - 923.

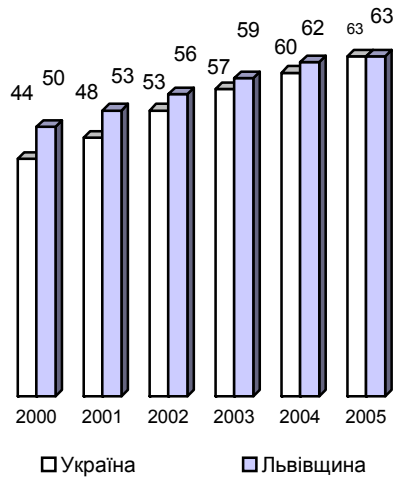
1.1.4. Кількість малих підприємств за видами економічної діяльності

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	13612	13996	14759	15451	16191	16355
у тому числі:						
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	341	397	450	549	597	588
Рибне господарство	11	7	11	13	12	11
Промисловість	2354	2611	2738	2831	2940	2815
добувна промисловість	12	18	20	25	22	19
обробна промисловість	2309	2551	2677	2757	2864	2744
виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	33	42	41	49	54	52
Будівництво	732	770	886	985	1130	1240
Оптова та роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	6413	6071	5881	5846	5899	5642
з неї роздрібна торгівля побутовими товарами та їх ремонт	3059	2743	2518	2413	2390	2168
Готелі та ресторани	942	916	988	1035	1062	1038
у тому числі ресторани, бари, їдальні	910	881	949	985	1006	972
Транспорт і зв'язок	526	606	706	741	847	837
у тому числі пошта та зв'язок	57	68	77	86	98	101
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	1416	1677	2037	2304	2551	2946
Державне управління	21	21	19	15	7	12
Освіта	67	86	107	112	113	123
Охорона здоров'я та соціальна допомога	108	127	174	213	224	262
Колективні, громадські та особисті послуги	529	536	578	609	612	653

Динаміка кількості малих підприємств Львівщини

Кількість малих підприємств на 10 тис. наявного населення, одиниць

За підсумками 2005 року у Львівській області функціонувало 16,4 тис. малих підприємств, що на 0,2 тис., або на 1% більше проти 2004 року.

За видами економічної діяльності кількість малих підприємств зросла проти 2004 року в операціях з нерухомістю, здаванні під найм та послугах юридичним особам (на 395 підприємств, або на 15,5%), в освіті (на 10 підприємств, або на 8,8%), в охороні здоров'я та соціальній допомозі (на 38 підприємств, або на 17%), у наданні колективних, громадських та особистих послуг (на 41 підприємство, або на 6,7%).

Проте зменшилась кількість малих підприємств у сільському господарстві, мисливстві та лісовому господарстві (на 1,5%), промисловості (на 0,9%), оптовій та роздрібній торгівлі (на 4,4%), у готельно-ресторанному бізнесі (на 2,3%), на транспорті та зв'язку (на 1,2%).

За 2001-2005 роки кількість малих підприємств у Львівській області зросла на 2,8 тис. (на 20,2%), проте інтенсивність їх створення у порівнянні з іншими регіонами України знизилася. Свідченням цього є скорочення частки області у загальній кількості малих підприємств у державі загалом: з 7,3% у 1998 році до 5,7% у 2004 році і до 5,5% у 2005 році.

У розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення на Львівщині припадало 63 малих підприємства, що на рівні загальнодержавного показника, тоді як у 2000 році – 50 малих підприємств в області проти 44 загалом в Україні. В результаті за цим показником Львівщина перемістилась з 3-го місця у 1998 році на 6 місце у 2004 році і на 6-7 місце разом із Закарпатською областю у 2005 році (після міста Києва, Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, Харківської, Миколаївської областей).

За видами економічної діяльності найбільше малих підприємств діє у торговельно-посередницькій діяльності. Так, у 2005 році в оптовій та роздрібній торгівлі функціонувало 5642 малих підприємства, або 34,5% від загальної їх кількості. Але проти 2000 року кількість їх у цьому виді діяльності зменшилася на 12% через перехід у середній бізнес та активізацію діяльності підприємців-фізичних осіб. В усіх інших основних видах економічної діяльності кількість малих підприємств відносно 2000 року зросла, і найсуттєвіше – серед тих, що здійснюють операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам.

У промисловості у 2005 році функціонувало 17,2% від загальної кількості малих підприємств, проте їх питома вага відносно 2000 року зменшилась на 0,1 відсоткового пункта. Привабливим для малого бізнесу є машинобудування, легка та харчова промисловість, виробництво деревини та виробів з деревини.

Суттєво збільшилась кількість малих підприємств у будівництві (у 1,7 рази відносно 2000 року), в результаті їх частка зросла на 2,2 відсоткового пункта і становила 7,6%.

Збільшується кількість малих підприємств, що надають ринкові послуги, зокрема, в операціях з нерухомістю, здаванні під найм та послугах юридичним особам. За останні п'ять років їх кількість зросла у 2,1 рази, питома вага збільшилась з 10,4% до 18%.

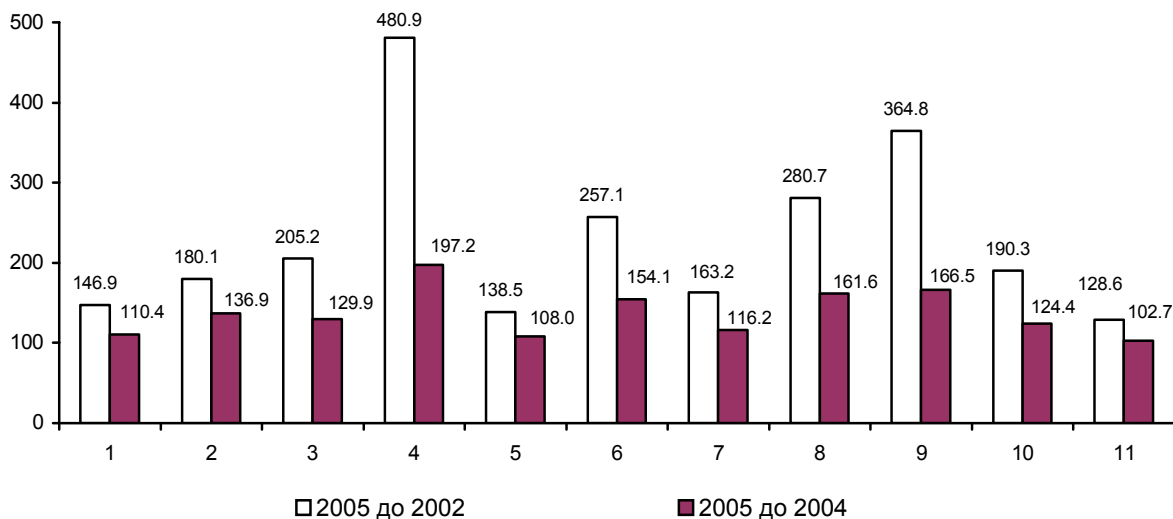
Набувають розвитку малі підприємства з надання транспортних послуг, а саме: з пасажирських та вантажних автомобільних перевезень та надання допоміжних транспортних послуг, в яких переважають туристичні агентства. Відносно 2000 року кількість малих підприємств з надання транспортних послуг збільшилась у 1,6 рази.

Щороку зростає кількість підприємств малого бізнесу з надання колективних, громадських та особистих послуг. Так, у 2005 році нараховувалось 653 таких підприємств, що на 23,4% більше проти 2000 року. Найбільш поширені вони у сфері відпочинку та розваг і з надання індивідуальних послуг (переважно послуг перукарень і салонів краси).

1.1.5. Кількість фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, за видами економічної діяльності

	2002	2003	2004	2005		
	одиниць				до підсумку, відсотків	
Всього	54062	66336	71963	79434	100	
у тому числі:						
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	488	567	642	879	1,1	
Рибне господарство	35	54	83	92	0,1	
Промисловість	1816	2237	2869	3727	4,7	
добувна промисловість	-	-	-	2	0,0	
обробна промисловість	1816	2237	2889	3724	4,7	
виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	-	-	-	1	0,0	
Будівництво	178	296	434	856	1,1	
Оптова та роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	38909	46693	49929	53904	67,9	
Готелі та ресторани	473	609	789	1216	1,5	
Транспорт і зв'язок	3162	4079	4439	5159	6,5	
Фінансова діяльність	114	169	198	320	0,4	
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	883	1225	1935	3221	4,0	
Державне управління	-	-	-	-	-	
Освіта	22	31	41	54	0,1	
Охорона здоров'я та соціальна допомога	321	398	491	611	0,8	
Колективні, громадські та особисті послуги	3715	4267	4653	4779	6,0	
Вид діяльності не визначений	3946	5711	5460	4616	5,8	

Динаміка кількості фізичних осіб – підприємців за видами економічної діяльності, %

1 - всього	7 – транспорт та зв'язок
2 – сільське господарств, мисливство, лісове господарство	8 – фінансова діяльність
3 – промисловість	9 – операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичних осіб
4 – будівництво	10 – охорона здоров'я та соціальна допомога
5 – оптова та роздрібна торгівля	11 – колективні, громадські та особисті послуги
6 – готелі і ресторани	

За даними державної податкової адміністрації, у Львівській області на кінець 2005 року нараховувалось 79,4 тис. фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності. За 2002-2005 роки їх кількість зросла на 25,4 тис., або в 1,5 раза. Водночас інтенсивність їх створення порівняно з іншими регіонами України є низькою. Якщо у 2004 році з розрахунку на 10 тис. наявного населення в Україні припадало 369 фізичних осіб – підприємців, то на Львівщині – 277, або менше на чверть.

За видами економічної діяльності найбільше фізичних осіб функціонувало в оптовій та роздрібній торгівлі – 53,9 тис., або 67,9% від їх загальної кількості. Але порівняно з 2002 роком їх питома вага у загальній чисельності зменшилась на 4,1 відсоткового пункта.

Значна частка фізичних осіб надавала транспортні послуги (6,5%), колективні, громадські та особисті послуги (6%), здійснювала промислову діяльність (4,7%) та проводила операції з нерухомості, здавання під найм та надавала послуги юридичним особам (4%).

За останні роки найбільш привабливим для підприємців стало будівництво, де їх кількість з 2002 по 2005 рік зросла майже у 5 разів, а також операції з нерухомістю, здавання під найм та надання послуг юридичним особам – ріст у 3,6 раза, фінансова діяльність – у 2,8 раза, готелі та ресторани – у 2,6 раза. Найнижчий приріст кількості

фізичних осіб за цей період відбувся у такому виді діяльності як «колективні, громадські та особисті послуги» – на 28,6%.

1.1.6. Кількість інституцій, що консультують та надають послуги для суб'єктів підприємництва

	На кінець року, одиниць			
	2002	2003	2004	2005
Агенції регіонального розвитку*	20	22	27	37
Аудиторські фірми	45	40	53	55
Консалтингові фірми	24	23	33	35
Бізнес-центри*	5	5	15	15
Бізнес-інкубатори*	3	3	1	1
Технопарки*	1	1	1	3

* За даними Головного управління економіки Львівської обласної держадміністрації

Розвиток підприємництва в ринкових умовах, особливо малого, сприяв формуванню інфраструктури підтримки підприємництва, створенню інституцій, які надають інформаційно-консультативні послуги підприємствам.

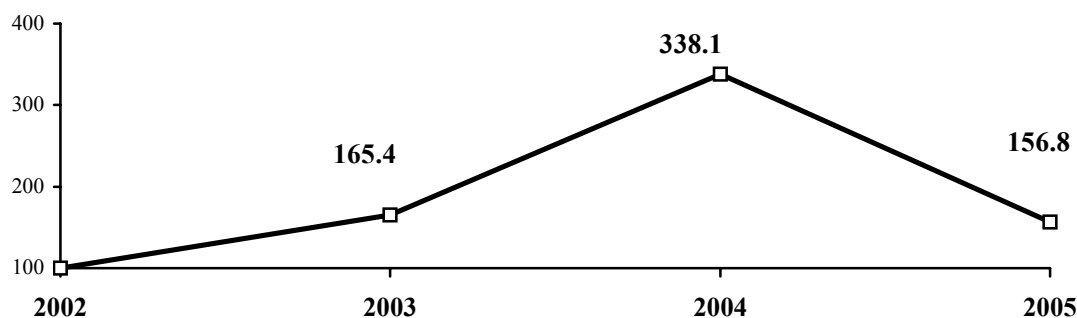
У 2005 році в області нараховувалось 37 агентств регіонального розвитку, 15 бізнес-центрів, діяло 35 консалтингових і 55 аудиторських фірм.

З'явилися об'єкти інноваційної інфраструктури (бізнес-інкубатори, технопарки), проте ефективність їх діяльності є невисокою, про що свідчить низький рівень інноваційної діяльності в області.

1.1.7. Кількість позовів господарюючих суб'єктів та фізичних осіб до податкових органів

	2002	2003	2004	2005
Всього	451	746	1525	707

Зміна кількості позовів господарюючих суб'єктів та фізичних осіб до податкових органів, у % до 2002 року

Упродовж 2002-2004 років кількість позовів господарюючих суб'єктів та фізичних осіб до податкових органів Львівської області щорічно зростала. У 2004 році порівняно з попереднім роком їх чисельність збільшилась у 2 рази, а відносно 2002 року – у 3,4 рази.

Оскарження результатів проведених перевірок в апеляційному та судовому порядку, в основному, було пов'язане з наступними причинами:

- безпідставними перевітками деяких підприємств області на замовлення окремих політичних сил;
- недосконалістю чинного законодавства та подвійним трактуванням окремих положень нормативно-правових актів.

У 2005 році суб'єкти господарювання оскаржили 707 перевірок податкових органів. Порівняно з 2004 роком їх кількість суттєво зменшилась – більш як у 2 рази, але все ж таки перевищила рівень 2002 року в 1,5 рази.

Зменшення позовів до податкових органів у 2005 році пояснюється вдосконаленням системи податкового аудиту в рамках виконання заходів, передбачених Програмою діяльності Кабінету Міністрів України “Назустріч людям”, прийняттям законодавчих актів щодо посилення правового захисту громадян та запровадження механізмів реалізації конституційних прав громадян на підприємницьку діяльність, особисту недоторканість, безпеку, повагу до гідності особи, правову допомогу, захист, а також припиненням практики проведення перевірок з політичних мотивів.

Висновки до 1.1. Сприятливі умови для розвитку українських та міжнародних фірм

1. Кількість суб'єктів підприємницької діяльності в області щорічно збільшується. Сприяє цьому зростання кількості підприємців–фізичних осіб та підприємств–юридичних осіб, у першу чергу, малих, оскільки кількість великих та середніх підприємств зменшується, особливо у сільському господарстві. Зростання загальної кількості суб'єктів господарювання, збільшення кількості інституцій, які надають послуги підприємцям, які є важливими з точки зору стратегії розвитку області, створюють належні умови для розвитку і є свідченням позитивних тенденцій.

2. Рівень розвитку підприємництва на Львівщині ще явно недостатній: на 10000 мешканців області у середньому припадає суб'єктів господарської діяльності на 20% менше, ніж в Україні. За цим показником Львівщина серед інших регіонів посідає останні місця.

3. Найбільша кількість підприємств–юридичних осіб зосереджена у сфері торгівлі та послуг. Швидшими темпами зростає питома вага підприємств, що здійснюють операції з нерухомістю, здавання під найм та надання послуг юридичним особам. Значною є кількість суб'єктів підприємництва у промисловості, будівництві, готельному і ресторанному бізнесі, на транспорті.

4. Незважаючи на значну кількість малих підприємств, їх вплив на економічний потенціал області ще не є суттєвим (менше 10% обсягу реалізованої продукції, близько чверті зайнятих працівників). Останні роки характеризуються зменшенням інтенсивності створення малих підприємств. Скорочується частка області у загальній кількості малих підприємств України.

5. Активізувалась діяльність підприємців–фізичних осіб, їх кількість за останні три роки зросла в 1,5 раза. Найбільше підприємців функціонує в оптовій та роздрібній торгівлі, а найбільш привабливим за останні роки стало будівництво, операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам. Внесок фізичних осіб у загальні показники підприємництва області становить близько 7% за обсягом реалізованої продукції, 20% - за кількістю зайнятих працівників.

6. Ринкові інституції (інфраструктура підтримки), що консультують та надають послуги підприємствам і юридичним особам, є здебільшого слабкими і поки що не можуть відіграти свою посередницьку та супровідну роль, про що свідчить низький рівень інноваційної діяльності та залучення інвестицій в області.

7. Існує низка чинників, які утруднюють здійснення господарської діяльності на Львівщині. З цього приводу виникає потреба у прийнятті довготривалих заходів з метою усунення перешкод для розвитку підприємницької діяльності, необхідно розробити спеціальні програми для покращення інфраструктури ринку, фінансування бізнесу, забезпечення доступу суб'єктів господарювання до необхідної інформації, тощо.

Операційна ціль 1.2. Сприятливі умови для створення підприємств і залучення інвестицій

1.2.1. Кількість суб'єктів Єдиного Державного реєстру підприємств та організацій України по Львівській області

Показники	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Кількість суб'єктів на кінець року	44997	47316	49382	51609	53364	55336
<i>з них:</i>						
включені упродовж року	3201	2817	2633	2798	2174	2655
у відсотках до загальної кількості	7,1	6,0	5,3	5,2	4,1	4,8
Кількість суб'єктів, виключених						
з Державного реєстру упродовж року	311	498	604	490	420	544
у відсотках до загальної кількості	0,7	1,1	1,2	0,9	0,8	1,0

Рік у рік у Львівській області зростає кількість зареєстрованих підприємств і організацій. Станом на 1 січня 2006 року в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) по Львівській області нараховувалось 55336 суб'єктів господарської діяльності. За формами власності вони розподілились таким чином: 74,4% - підприємства та організації приватної форми власності, 3,9% - державної, 8,8% - комунальної; 12,9% склали об'єднання громадян, профспілки, благодійні організації та інші подібні організації (без форми власності). Найбільше зареєстровано суб'єктів господарювання в оптовій і роздрібній торгівлі (23,3%), з надання колективних, громадських та інших послуг (14,4%), у промисловості (12,6%). За останній рік кількість суб'єктів ЄДРПОУ збільшилась на 3,7% (проти 2000 року – на 23%). Треба зазначити, що темпи приросту суб'єктів у ЄДРПОУ суттєво зменшились: якщо упродовж 1998-2001 років середньорічний темп приросту становив 6,4%, то у 2002-2005 роках – 4%. Маемо менш інтенсивні темпи створення нових підприємств і більш стійкі темпи ліквідації підприємств.

Упродовж 2005 року до ЄДРПОУ по Львівській області включено 2655 суб'єктів, що на 22,1% більше, ніж у 2004 році, але на 2% менше, ніж у 2003 році і на 17,1% менше, ніж у 2000 році. В той же час, виключено у 2005 році 544 суб'єкти, що на 29,5% більше проти 2004 року і на 74,9% - проти 2000 року.

Із загальної кількості суб'єктів, вилучених торік з ЄДРПОУ, третина була ліквідована за рішенням суду, переважно у зв'язку із визнанням їх банкрутами та проведенням ліквідаційної процедури.

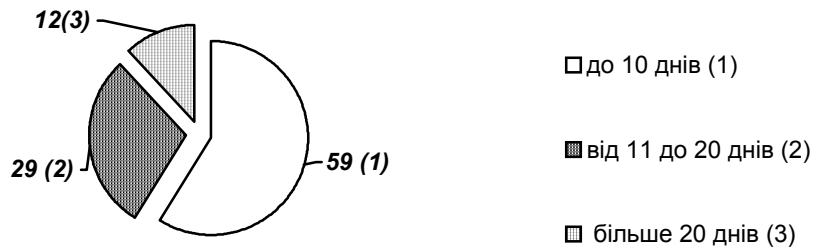
Станом на 1 січня 2006 року в ЄДРПОУ по Львівській області нараховувалось 2,5 тис. суб'єктів, створених за участю іноземних засновників, у тому числі 0,8 тис. – з Польщі.

В Україні темпи приросту суб'єктів у ЄДРПОУ дещо вищі: у 2005 році проти 2004 року – 4,6%, проти 2000 року – 28,2%. Найбільша кількість суб'єктів припадає на м. Київ – 17,2%, а також Дніпропетровську область – 8,2%, Донецьку – 7,6%, Харківську – 6,4%, Одеську – 6,0%, Львівську – 5,2% та Автономну Республіку Крим – 4,2%.

З метою визначення тривалості реєстрації підприємств було проведено їх опитування. Як свідчать результати проведеного у травні 2006 року вибіркового опитування підприємств, які були створені упродовж останніх 12 місяців, тривалість реєстрації підприємства у середньому складає 14 днів. Найбільше респондентів (59% з числа опитуваних) зазначили, що на реєстрацію затратили не більше 10 днів, 29% - від 11 до 20 днів.

Розподіл респондентів за кількістю днів реєстрації підприємства,

у % до кількості опитаних

На думку респондентів, гальмує реєстрацію підприємства значна кількість документів, які необхідно оформити у різних структурах, що здійснюють передбачені законодавством функції з надання дозволів та погоджень, потрібних для ведення підприємницької діяльності.

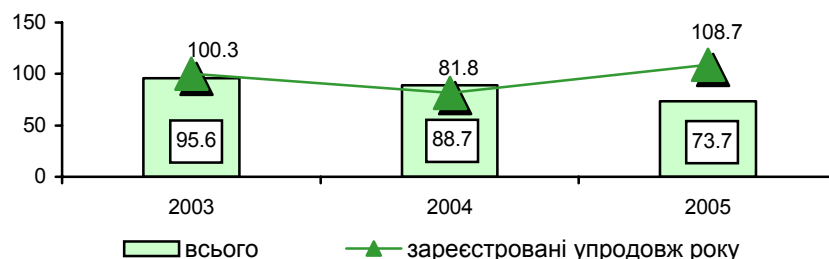
Половина підприємців із числа опитаних звертались до інституцій, що надають консультації та послуги зі створення підприємства.

1.2.2. Кількість платників податку на додану вартість

	2002	2003	2004	2005
Всього на кінець року	25913	24772	22983	19097
з них зареєстровано упродовж року	3548	3558	2903	3857

Зміна кількості платників податку на додану вартість,

у % до 2002 року

На кінець 2005 року в області нараховувалось 19,1 тис. платників податку на додану вартість, з них чотири п'ятих – підприємства-юридичні особи, решта – підприємці-фізичні особи.

Кількість господарюючих суб'єктів – платників ПДВ щорічно зменшується. У 2005 році порівняно з попереднім роком їх кількість скоротилась на 16,9%, а відносно 2002 року – на 26,3%. Разом з тим, кількість платників податку, зареєстрованих упродовж календарного року, у 2005 році відносно 2004 року зросла на третину, а проти 2002 року – на 8,7%.

Щорічне зменшення кількості платників податку на додану вартість пояснюється перереєстрацією господарюючих суб'єктів, насамперед, у торговельно-посередницькій сфері, на платників інших видів податків (єдиного, фіксованого тощо).

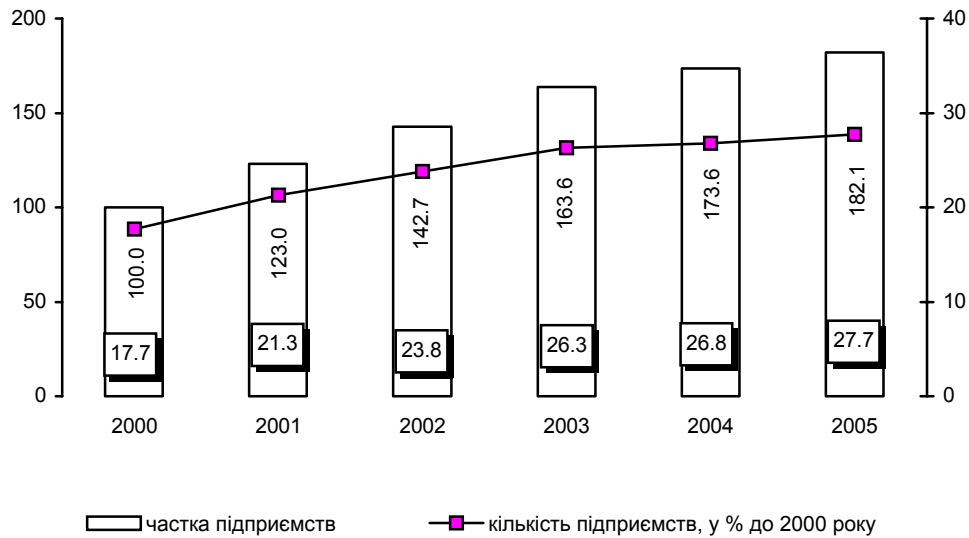
На суттєве скорочення кількості платників ПДВ у 2005 році також вплинуло зняття з реєстрації суб'єктів, які не подавали звітність та не сплачували податок.

1.2.3. Кількість підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності, які

здійснюють інвестиції на території області

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	2825	3475	4032	4621	4904	5145
у % до загальної кількості підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності	17,7	21,3	23,8	26,3	26,8	27,7

Зміна кількості інвестиційно активних підприємств

Кількість інвестиційно активних підприємств щорічно зростає. У 2005 році на території області здійснювали інвестиції 5,1 тис. суб'єктів підприємницької діяльності, або 27,7% від їх загальної кількості. Порівняно з 2000 роком чисельність таких підприємств зросла в 1,8 раза, а їх частка – на 10 відсоткових пунктів.

Для оцінки інвестиційного клімату в області Головне управління статистики провело *вибіркове анкетування підприємств, що здійснюють інвестиції, щодо інвестиційної ситуації в області.*

Обстеженням охоплено 95 підприємств, з них 89% - приватної форми власності, 7% - державної та 4% - комунальної. Із загальної кількості опитаних підприємств кожне друге – законодавчо мале (з чисельністю працюючих до 50 осіб).

Серед респондентів - 40 промислових підприємств (42% від загальної кількості), 7 торговельних, 15 підприємств, що надають послуги юридичним особам, 11 будівельних, 13 підприємств транспорту і зв'язку, 3 фінансові установи.

За результатами опитування більшість підприємств у 2005 році спрямовували кошти у придбання нового обладнання (39,5%) та збільшення виробничих потужностей старого обладнання (19,3%), кожне восьме підприємство

здійснювало ремонт існуючого обладнання, 15 респондентів впроваджували нові технології. Менш привабливими напрямками інвестування були механізація та автоматизація виробничих процесів (3,5%), підвищення безпеки праці (1,8%).

Лише 18% підприємств оцінює умови здійснення інвестицій на території області як сприятливі, більше двох третин (69%) – як задовільні, 13% - як погані.

Основними чинниками, що обмежують освоєння інвестицій, як вважають респонденти, є нестача коштів (49% підприємств), недостатня прибутковість інвестицій (17%), високі відсоткові ставки кредиту (14%), а також труднощі з отриманням довгострокових кредитів (5%). Більше чверті (27%) підприємств вважає, що обмежень в інвестуванні немає.

Результати *опитування підприємств, які здійснюють господарську діяльність*, показали, що половина опитаних оцінюють умови для створення підприємств у Львівській області задовільно, 45% - добре і лише 5% респондентів вважає їх поганими.

Щодо умов проведення господарської діяльності в області, більшість респондентів дають позитивну оцінку: 32% із числа опитаних – добру, 50% - задовільну. Водночас кожний шостий респондент вважає їх поганими.

Серед причин, які найбільше стримують господарську діяльність, підприємства відмічають: податки (44% всіх опитаних підприємств), висока конкуренція (31%), нестача фінансових коштів (23%), труднощі з пошуком замовників (22%), високі відсоткові ставки кредиту (18%), труднощі з реалізацією продукції, послуг (13%),.

У такому виді діяльності, як “промисловість” 18% опитаних підприємств вказали причину – нестача кваліфікованих кадрів.

Лише 11% респондентів зазначили, що нічого не стримує господарську діяльність.

**Результати опитування підприємств щодо причин,
які стримують господарську діяльність,
у % до кількості опитаних підприємств**

Нічого не стримує	Податки	Високі відсоткові ставки і кредиту	Нестача кваліфікованих кадрів	Нестача фінансових коштів	Висока конкуренція	Труднощі з пошуком замовників	Труднощі з реалізацією продукції (послуг)
2005 р.							
7	55	19	11	26	21	24	19
2006 р.							
11	44	18	11	23	31	22	13

Якщо порівняти з результатами аналогічного опитування, яке проводилось торік, то суттєво змінилась частка респондентів, які вказували такі причини, як «податки» і «висока конкуренція», а саме: менше їх нарікає на високі податки, але більше стурбовані високою конкуренцією, що характерним є для ринкової економіки.

Найбільше респондентів відзначають високу конкуренцію як стримуючий чинник господарської діяльності у промисловості, оптовій та роздрібній торгівлі.

1.2.4. Обсяги капітальних інвестицій

	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
	мільйонів гривень				до підсумку, відсотків			
Всього	2130,6	3082,6	4377,0	5441,8	100	100	100	100
Інвестиції в основний капітал	1807,0	2559,0	3634,0	4681,7	84,8	83,0	83,0	86,0
Витрати на інші необоротні матеріальні активи	38,3	60,9	101,3	142,2	1,8	2,0	2,3	2,6
Витрати, пов'язані з поліпшенням об'єкта (капітальний ремонт)	244,1	353,7	494,9	579,4	11,5	11,5	11,3	10,7
Інвестиції в нематеріальні активи	37,4	104,2	143,8	34,8	1,7	3,4	3,3	0,6

Витрати на формування основного стада	3,8	4,8	3,0	3,7	0,2	0,1	0,1	0,2
---------------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1.2.5. Структура капітальних інвестицій за джерелами фінансування

	2002	2003	2004	2005
	до підсумку, відсотків			
Всього	100	100	100	100
у тому числі за рахунок:				
коштів державного бюджету	3,2	4,1	4,7	5,4
коштів місцевих бюджетів власних коштів підприємств та організацій	3,0	2,9	4,4	3,0
кредитів банків та інших позик	73,7	71,6	68,3	57,9
коштів іноземних інвесторів	4,1	6,1	8,4	15,1
коштів вітчизняних інвесторів	9,3	6,8	4,4	8,9
інших джерел фінансування	0,6	1,9	0,2	0,7
	6,1	6,6	9,6	9,0

На розвиток економіки Львівщини у 2005 році було спрямовано 5,4 млрд.грн. капітальних інвестицій. Переважну частку з них становили інвестиції в основний капітал (86%); на поліпшення об'єктів (капітальний ремонт) витрачено 10,7% усіх вкладень, на придбання та створення інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів – 3,2%.

Головним джерелом інвестування залишаються внутрішні інвестиційні ресурси підприємств, хоча їх питома вага скорочується. Позитивним є щорічне зростання обсягів залучення банківського капіталу та інших позик, частка яких у 2005 році досягла 15,1%. Вкладення іноземних інвесторів в економіку області минулого року зросли, проте їх обсяги є недостатніми та три чверті з них направлені на розвиток стільникового зв'язку.

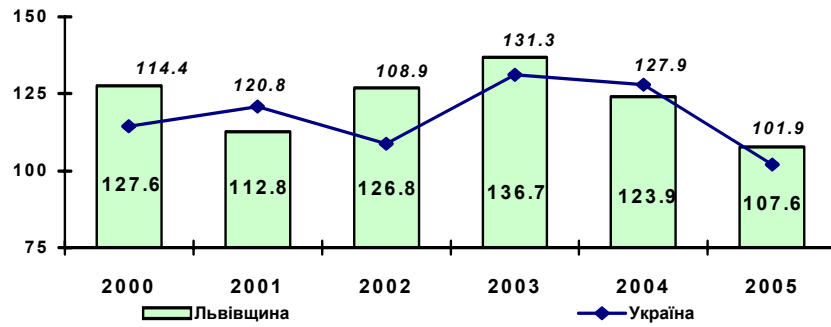
Незначною є державна допомога для розвитку економіки та соціальної сфери регіону,

про що свідчить низька питома вага коштів державного бюджету (5,4% загального

обсягу інвестицій). В державі загалом цей показник склав 8%. Для порівняння в Росії за

рахунок централізованих коштів освоєно 19% інвестицій, у Білорусії – 25%.

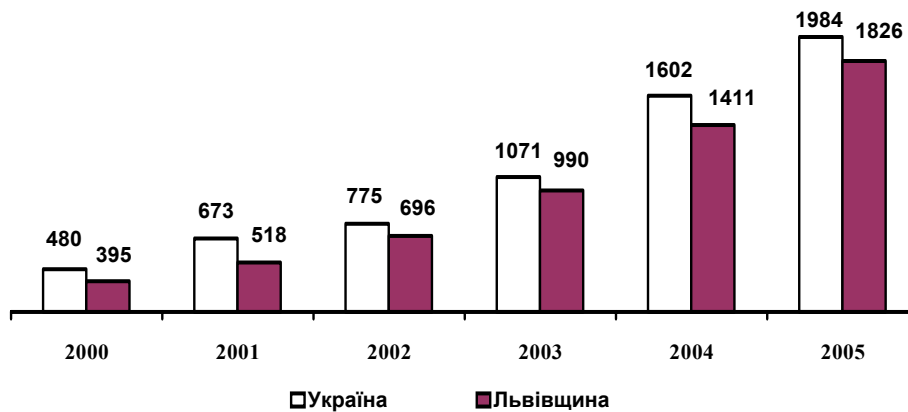
**Зміни обсягів інвестицій в основний капітал,
у % до попереднього року**

Шість років поспіль відбувається зростання інвестицій в основний капітал, що призвело до перевищення рівня 2000 року у 2,6 раза. У 2005 році спостерігалось деяке зниження активності інвесторів. Уповільнення темпів у багатьох випадках пояснюється завершенням у попередньому році розпочатих інвестиційних проектів та введенням в дію потужностей.

Темпи зростання інвестицій в області є вищими, ніж у цілому в країні: у 2005 році загальнодержавний приріст капвкладень склав 1,9%, що на 5,7 відсоткових пунктів менше, ніж на Львівщині. Відносно 2000 року капвкладення в Україні зросли у 2,3 раза, а, наприклад, в Росії – в 1,6 раза, у Польщі інвестиції в основний капітал скоротилися на 12,7%. Разом з тим, якщо в жодній з країн СНД не досягнуто рівня 1990 року, то в Польщі тепер освоюється інвестицій майже вдвічі більше, ніж у 1990 році.

Інвестиції в основний капітал на 1 особу населення, гривень

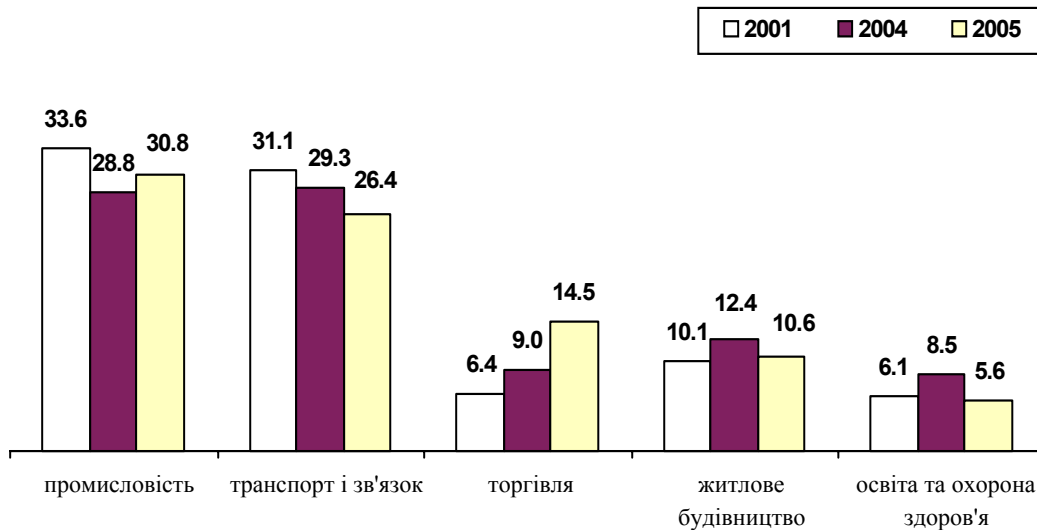
Обсяг інвестицій в основний капітал на одного мешканця є меншим, ніж у середньому в Україні, а серед регіонів за цим показником Львівщина посідає 9 місце. Так, у Києві на одну особу вкладається інвестицій у 4 рази більше, ніж у Львівській області, у Київській – в 1,4 раза, в Одеській, Дніпропетровській областях – в 1,2 раза. Для досягнення середнього в Україні рівня інвестицій на 1 особу

необхідно, щоб упродовж трьох найближчих років темпи їх зростання в області перевищували загальнодержавні на 5-7 відсоткових пунктів. Треба зазначити, що у Росії на 1 мешканця припадає у 2,4 рази більше інвестицій, ніж в Україні, а в Польщі – у 2,2 рази.

1.2.6. Індекси інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності

	2001	2002	2003	2004	2005	
	до попереднього року				до 2000	
	відсотків					
Всього	112,8	126,8	136,7	123,9	107,6	260,5
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	106,7	71,6	194,8	109,0	152,3	273,4
Рибне господарство	929,4	455,5	37,0	261,7	78,3	y 32,1 p.
Промисловість	99,5	133,3	123,4	113,1	116,7	216,0
Добувна промисловість	109,6	79,6	96,7	132,5	124,8	139,5
Обробна промисловість	97,9	159,3	125,5	87,3	135,5	231,4
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	83,2	130,6	160,6	266,3	69,1	321,0
Будівництво	111,5	108,4	151,0	82,1	100,6	150,7
Оптова та роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами, послуги з ремонту	112,6	184,3	123,6	132,3	168,3	571,0
Готелі та ресторани	67,1	191,9	222,4	57,9	271,9	450,8
Транспорт і зв'язок	150,7	118,3	145,9	117,9	98,1	301,0
транспорт	153,9	105,5	137,1	104,7	65,6	152,9
пошта і зв'язок	290,5	142,9	153,8	135,0	129,6	y 11,2 p.
Фінансова діяльність	80,7	184,2	120,9	84,3	111,8	169,4
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	83,2	116,1	143,1	167,1	89,1	198,0
з них житлове будівництво	79,7	111,4	142,4	156,7	88,0	174,3
Державне управління	99,3	69,6	258,4	177,3	36,1	114,3
Освіта	132,7	229,0	158,2	95,0	63,4	380,9
Охорона здоров'я та соціальна допомога	141,9	90,6	151,9	207,5	74,3	301,1
Колективні, громадські та особисті послуги	160,7	72,1	107,0	180,3	150,8	337,2

**Частка інвестицій в основний капітал
за основними видами економічної діяльності, %**

Пріоритетні напрями інвестування – промислове виробництво та розвиток інфраструктури області (транспорт, зв'язок), куди спрямовується більше половини від загального обсягу капіталовкладень. Серед промислових виробництв в області найбільш активно інвестується легка, харчова промисловість та виробництво деревини та виробів з деревини.

З кожним роком зростають обсяги інвестування зв'язку та торгівлі, як найбільш прибуткових галузей. Торік капітальні вкладення у зв'язок зросли в 1,3 раза, а відносно 2000 року – в 11,8 раза, у торгівлю – відповідно в 1,7 та 5,7 раза. Динамічно розвивається готельне господарство, на розвиток якого направлено у 2005 році у 2,7 раза більше, ніж у 2004 році.

Збільшуються інвестиції у таку соціально важливу галузь, як охорона здоров'я, їх обсяг проти 2000 року зріс втричі (в основному, за рахунок інтенсивного розвитку рекреаційних зон).

Після трьох років приросту капіталовкладень в освіту (у 4,8 раза за період з 2001 по 2003 роки), у 2004-2005 роках обсяги дещо скоротились (відповідно на 5% та 16,6%).

Упродовж 2002-2004 років в області відбувалося поживлення житлового будівництва. Витрати на будівництво житла відносно 2000 року зросли в 1,7 раза, проте минулого року відбувся спад (на 12%) за рахунок скорочення індивідуального житлового будівництва.

Останнім часом зросли обсяги інвестування сільського господарства (у 2,7 раза порівняно з 2000 роком), хоча їх частка у загальному обсязі залишається незначною (1,8%).

У 2005 році відбулося скорочення інвестицій, направлених у розвиток транспорту, що перш за все обумовлено суттєвим зменшенням капіталовкладень підприємств, що здійснюють транспортування трубопроводами (у 2,5 раза).

1.2.7. Обсяг прямих іноземних інвестицій

	На кінець	у тому числі надійшло за роками				
	2005	2001	2002	2003	2004	2005
тисяч доларів США						
Всього	382274,6	20397,0	55248,4	74693,0	56958,6	47911,4
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	777,8	–	536,7	–	63,6	188,4
Промисловість	243747,3	16991,3	33657,3	63365,2	32480,0	28743,3
Добувна промисловість	6126,3	290,8	590,3	1228,5	47,9	8,0
Обробна промисловість	237621,0	16499,8	33067,0	62136,7	32432,1	28735,3
у тому числі:						
харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів	52907,8	8860,7	1993,9	712,4	6645,8	1543,0
легка промисловість	25330,4	669,3	4198,7	5885,0	3867,6	8060,6
виробництво деревини та виробів з деревини	26989,1	4333,5	6211,8	1871,5	6514,9	5430,2
целюлозно-паперова промисловість; видавнича справа	12310,3	704,6	2416,2	33,0	55,1	355,1
хімічна та нафтохімічна промисловість	11588,3	42,1	2919,6	447,5	667,6	2087,8
виробництво інших неметалевих мінеральних виробів	10217,4	222,1	4328,3	3104,4	149,3	1866,5
металургія та оброблення металу	10030,5	–	316,7	536,2	2075,5	1523,0
машинобудування	82544,1	1650,4	10398,2	48320,5	12048,6	4925,4
інше виробництво, не віднесене до інших угруповань	5681,7	17,2	283,7	1204,9	407,7	2943,8
з нього виробництво меблів	4582,0	16,0	283,7	1104,9	234,3	2739,9
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	–	200,7	–	–	–	–
Будівництво	4620,2	140,1	55,9	37,4	442,4	2188,4
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	24084,7	1188,7	1991,6	3196,9	7490,3	3725,9
Готелі та ресторани	3748,5	90,1	32,9	265,2	176,7	304,5
Транспорт і зв'язок	26401,5	403,3	905,2	2369,4	12129,2	4752,2
Фінансова діяльність	40505,8	–	12326,4	39,2	–	2978,9
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	17924,7	573,8	2852,9	714,4	2462,6	3779,3
Освіта	444,2	–	–	–	486,3	–
Охорона здоров'я та соціальна допомога	16526,0	1002,6	2882,6	4476,0	1037,3	606,0
Колективні, громадські та особисті послуги	3494,0	7,0	6,9	229,4	190,1	644,3

1.2.8. Структура прямих іноземних інвестицій

	На кінець	у тому числі надійшло за роками				
	2005	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків до підсумку					
Всього	100	100	100	100	100	100
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	0,2	–	1,0	–	0,1	0,4
Промисловість	63,8	83,3	60,9	84,8	57,0	60,0
Добувна промисловість	1,6	1,4	1,1	1,6	0,1	0,0
Обробна промисловість	62,2	80,9	59,9	83,2	56,9	60,0
у тому числі:						
харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів	13,8	43,4	3,6	1,0	11,7	3,2
легка промисловість	6,6	3,3	7,6	7,9	6,8	16,8
виробництво деревини та виробів з деревини	7,1	21,2	11,2	2,5	11,4	11,3
целюлозно–паперова промисловість; видавнича справа	3,2	3,5	4,4	0,0	0,1	0,7
хімічна та нафтохімічна промисловість	3,0	0,2	5,3	0,6	1,2	4,4
виробництво інших неметалевих мінеральних виробів	2,7	1,1	7,8	4,2	0,3	3,9
металургія та оброблення металу	2,6	–	0,6	0,7	3,6	3,2
машинобудування	21,6	8,1	18,8	64,7	21,2	10,3
інше виробництво, не віднесене до інших угруповань	1,5	0,1	0,5	1,6	0,7	6,1
з нього виробництво меблів	1,2	0,1	0,6	1,5	0,4	5,7
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	–	1,0	–	–	–	–
Будівництво	1,2	0,7	0,1	0,1	0,8	4,6
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	6,3	5,8	3,6	4,3	13,2	7,8
Готелі та ресторани	1,0	0,4	0,1	0,4	0,3	0,6
Транспорт і зв'язок	6,9	2,0	1,6	3,2	21,3	9,9
Фінансова діяльність	10,6	–	22,3	0,1	–	6,2
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	4,7	2,8	5,2	1,0	4,3	7,9
Освіта	0,1	–	–	–	0,9	0,0
Охорона здоров'я та соціальна допомога	4,3	4,9	5,2	6,0	1,8	1,3
Колективні, громадські та особисті послуги	0,9	0,0	0,0	0,3	0,3	1,3

Обсяг прямих іноземних інвестицій Львівщини на кінець 2005 року становив 382,3 млн.дол.США, що на 9,2% більше, ніж на кінець 2004 року. За цим показником Львівщина в Україні перемістилася з 8 місця у 2004 році на 9 – у 2005.

Хоча за кількістю підприємств, у які вкладено іноземний капітал, Львівщина в Україні посіла друге місце після м.Кієва, обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одне підприємство у 2,8 раза менший від загальнодержавного показника і становив 335,9 тис.дол. Порівняно з початком 2005 року цей показник збільшився на 18,2 тис.дол., або на 5,7%.

У 2005 році в економіку Львівщини іноземними інвесторами вкладено 47,9 млн.дол.США прямих інвестицій (на 15,9% менше, ніж у 2004 році).

Динаміка надходження прямих іноземних інвестицій в економіку Львівщини, млн.дол.США

Середньорічний темп приросту надходження прямих іноземних інвестицій за останні п'ять років становив 23,8% і був у 3,2 раза менший від загальнодержавного показника (76,3%).

Прямі інвестиції з найбільших країн-інвесторів

Країни	Обсяг у тому числі надійшло		
	на кінець 2005	2004	2005
млн.дол.США			
Всього	382,3	57,0	47,9
з них:			
Польща	70,9	8,0	9,2
Німеччина	48,9	9,2	4,9
Угорщина	38,9	0,4	0,8
Данія	33,3	7,9	11,9
Сполучене Королівство	27,8	2,7	3,8
Швейцарія	25,4	–	0,1
Швеція	17,5	4,0	0,6
Кіпр	17,1	10,7	0,1
США	16,8	1,1	0,7

Географічна структура прямих інвестицій області на кінець 2005 року

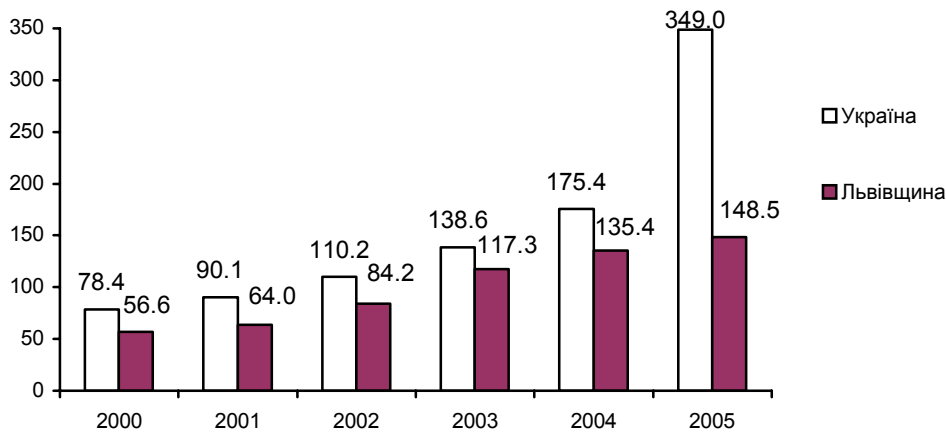

Вкладення в економіку області у 2005 році здійснили нерезиденти з 33 країн, вісім з яких забезпечили 83,9% річного обсягу надходження. Найбільші обсяги надходжень у 2005 році спостерігалися з Данії (24,8%), у той час як за попередні роки частка Данії у загальному обсязі прямих іноземних інвестицій Львівщини була незначною. Польща вклала 19,1% прямих інвестицій, Німеччина – 10,2%, Сполучене Королівство – 7,9%. Хоча партнери з Ліхтенштейну (7,8%), Канади (7%), Італії (4%) та Іспанії (3,1%) не входять у десятку лідерів-інвесторів підприємств області, їх вклад в економіку упродовж 2005 року був значним.

На кінець 2005 року промислова сфера діяльності залишилася пріоритетною для іноземного інвестування: майже дві третини усіх іноземних інвестицій припало на промислові підприємства. Значні обсяги інвестицій зосереджено на підприємствах машинобудування – 21,6% (82,5 млн.дол.), у харчовій промисловості та переробленні сільськогосподарських продуктів – 13,8% (52,9 млн.дол.), на підприємствах з виробництва деревини та виробів з неї – 7,1% (27 млн.дол.), у легкій промисловості – 6,6% (25,3 млн.дол.). У фінансову галузь залучено 10,6% прямих іноземних інвестицій (40,5 млн.дол.), в оптову торгівлю та посередництво в торгівлі – 5,2% (19,8 млн.дол.), в операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам – 4,7% (17,9 млн.дол.). Зовсім незначні обсяги іноземних інвестицій залучено у сільське господарство – на кінець 2005 року лише 0,7 млн.дол., що склало 0,2% загальнообласного обсягу.

У 2005 році залучення значних обсягів прямих іноземних інвестицій спостерігалося у легку промисловість – 8,1 млн.дол., у виробництво деревини та виробів з деревини – 5,4 млн.дол., у машинобудування – 4,9 млн.дол. В операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам залучено 3,8 млн.дол., в оптову торгівлю та посередництво в торгівлі – 3,6 млн.дол., у будівництво – 2,2 млн.дол.

Прямі іноземні інвестиції на 1 особу населення, дол.США

Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одного жителя області є значно меншим від середньодержавного показника. Зокрема, у м.Києві на одну особу вкладається інвестицій у 9 разів більше, ніж у Львівській області, у Дніпропетровській області – у 3 рази, у Київській та Запорізькій областях – у 2 рази більше.

Висновки до 1.2. Сприятливі умови для створення підприємств і залучення інвестицій

1. Кількість підприємств і організацій, зареєстрованих в ЄДРПОУ, зростає, водночас знижується інтенсивність створення нових суб'єктів господарської діяльності.

2. Умови для створення підприємств у Львівській області вважає добрими половина з опитаних респондентів, тривалість реєстрації підприємств становить у середньому 14 днів. Гальмує реєстрацію значна кількість документів, які необхідно оформити у різних структурах. Необхідні подальші заходи щодо спрощення процедур реєстрації, ліцензування та започаткування бізнесу.

3. Інвестиції в основний капітал зростають, проте у 2005 році спостерігалось зниження активності інвесторів.

Фінансування капітальних вкладень відбувається переважно за рахунок внутрішніх інвестиційних ресурсів підприємств та організацій, зростає залучення банківського капіталу, але їх обсяги ще є недостатніми.

Пріоритетні напрями інвестування – промислове виробництво та розвиток інфраструктури області (транспорт, зв'язок). Активно інвестується житлове будівництво, розвиток рекреаційних зон. Незначним є інвестування сільського господарства.

4. Надходження прямих іноземних інвестицій у Львівську область має позитивну динаміку. За весь період інвестування залучено інвестицій на 382,3 млн.дол.США. Проте, у 2004 та 2005 роках спостерігалось зменшення темпів надходжень прямих іноземних інвестицій в область. Обсяг іноземних інвестицій на одного мешканця Львівщини є значно меншим, ніж в Україні.

Спостерігаються диспропорції щодо надходження інвестицій за регіонами області. Так, мізерні надходження інвестицій у такі райони як Турківський, Радехівський, Самбірський, Золочівський, Бродівський, Старосамбірський, хоча деякі з них є прикордонними.

Найактивнішими інвесторами області є Польща, Німеччина та Угорщина. Пріоритетною для іноземного інвестування є промислова та фінансова сфера діяльності.

5. На території області діють одні з найбільш успішних вільних економічних зон України – “Яворів” та “Курортополіс “Трускавець”, де реалізуються 102 проекти і в які вкладено 161 млн.дол.США українського та іноземного капіталу. Завдяки діяльності зон у Яворівському районі та Трускавці суттєво збільшилися обсяги виробництва та зросла зайнятість населення.

6. Інвестиційний клімат є далеким від того рівня, який потрібен для швидкої модернізації економіки. Лише кожне п'яте підприємство з опитаних оцінює умови для здійснення інвестицій на теренах області як сприятливі. Для покращення інвестиційної привабливості області необхідно запровадити прозорі і передбачувані умови ведення бізнесу, спрощення адміністративних процедур та посилити боротьбу з корупцією.

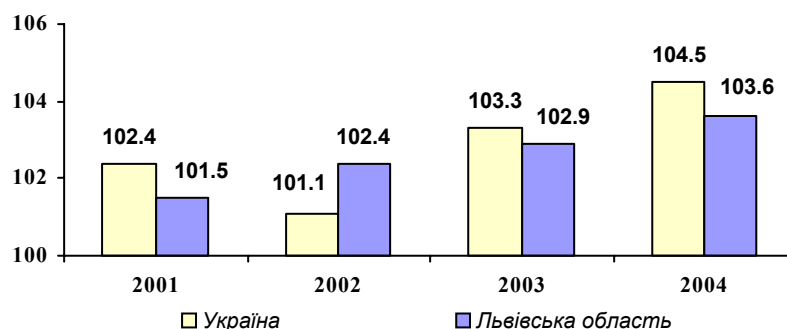
Операційна ціль 1.3. Розвиток ринкової інфраструктури

1.3.1. Основні засоби

	2000	2001	2002	2003	2004	2005 ¹
	за первісною вартістю на кінець року, мільйонів гривень					
Всі основні засоби	35646,0	41350,7	44242,1	47085,4	51890,2	56939,3
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	3092,6	2943,5	2547,5	2196,3	2261,8	1971,6
Рибне господарство	16,9	19,2	19,5	19,2	19,3	19,8
Промисловість	10755,5	12878,2	14716,8	15440,8	16391,8	17211,7
добувна	2303,1	2220,1	2282,9	2331,8	2499,7	2662,9
обробна	6353,4	7062,2	7414,5	7493,2	8067,7	8539,9
виробництво та розподі- лення електроенергії, газу та води	2099,0	3595,9	5019,4	5615,8	5824,4	6008,9
Будівництво	798,2	791,4	836,0	795,5	897,7	983,2
Оптова та роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами, послуги з ремонту	911,3	993,3	1133,3	1336,9	1653,6	2121,8
Готелі та ресторани	129,1	165,7	201,5	225,2	254,3	309,1
Транспорт та зв'язок	6626,6	7226,2	7498,3	7617,5	8642,0	9995,8
Фінансова діяльність	210,8	211,4	263,0	342,7	522,9	850,7
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	8648,6	10962,8	11317,9	12520,1	13667,4	14843,4
Державне управління	679,3	664,1	651,6	953,3	1246,6	1405,2
Освіта	1840,3	2292,1	2408,2	2486,6	2572,9	2749,1
Охорона здоров'я та соціальна допомога	1203,3	1443,0	1421,5	1558,7	1710,6	1960,8
Колективні, громадські та особисті послуги	733,0	759,8	821,3	797,2	852,1	901,5
Вартість земельних ділянок	405,7	795,4	1197,3	1615,6

¹ Без вартості індивідуального житлового фонду, робочої і продуктивної худоби та багаторічних насаджень, що перебувають у власності громадян

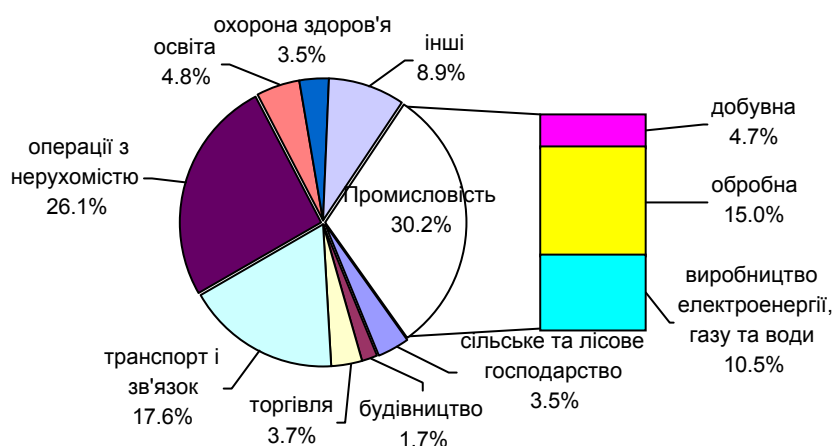
Індекси основних засобів, у % до попереднього року

На кінець 2005 року первісна вартість основних засобів підприємств, організацій та установ Львівщини становила 56,9 млрд.грн. За обсягом основних засобів у 2004 році область серед регіонів України посіла восьме місце, а її частка склала 4,5%.

Починаючи з 2000 року обсяг основних засобів Львівщини щорічно зростає. На кінець 2004 року первісна вартість основних засобів порівняно з 2000 роком збільшилась на 10,8%. В Україні загалом вартість основних засобів зросла на 11,8% (для порівняння: в Польщі – на 9,4%).

Структура основних засобів за видами економічної діяльності, на кінець 2005 року

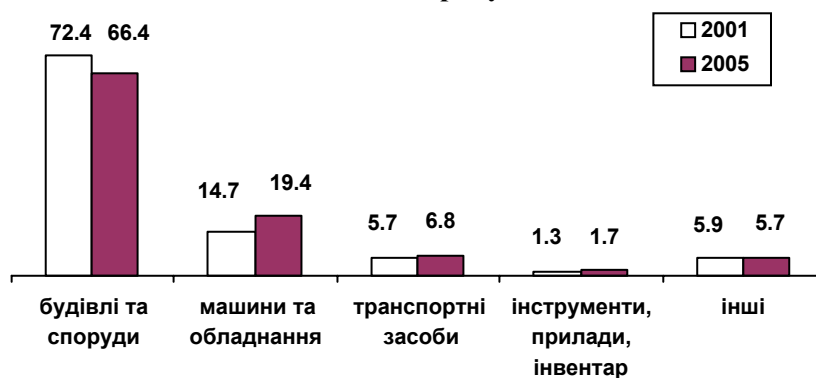
Майже третина основних засобів області зосереджена у промисловості, більш як чверть – на підприємствах, що здійснюють операції з нерухомістю, здавання під найм та надають послуги юридичним особам (включаючи житлове господарство), 17,6% - на підприємствах транспорту та зв'язку.

За останні п'ять років частка основних засобів сільського та лісового господарства скоротилась з 8,6% до 3,5%, освіти – на 0,7 відсоткового пункта. Натомість, питома вага житлового фонду зросла з 2001 року на 4,8 в.п. і склала 22,6%. Найбільше наростили обсяги основних засобів підприємства зв'язку, торгівлі, фінансові установи, у промисловості - підприємства з виробництва деревини та виробів з неї, целюлозно-паперової, поліграфічної та видавничої справи.

1.3.2. Структура основних засобів за класифікаційними групами

	2001	2002	2003	2004	2005
	до підсумку, відсотків				
Всього	100	100	100	100	100
Земельні ділянки	0.2	1.0	1.8	2.5	3.0
Капітальні витрати на поліпшення земель	0.1	0.2	0.1	0.4	0.3
Будинки, споруди та передавальні пристрої	72.4	70.0	68.6	67.1	66.4
Машини та обладнання	14.7	17.1	18.1	18.9	19.4
Транспортні засоби	5.7	7.6	7.1	7.1	6.8
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	1.3	1.5	1.7	1.6	1.7
Робоча і продуктивна худоба	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1
Багаторічні насадження	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Інші основні засоби	4.5	1.5	1.4	1.2	1.1
Бібліотечні фонди	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Малоцінні необоротні матеріальні активи	0.5	0.6	0.6	0.7	0.7
Тимчасові (нетитульні) споруди	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Інвентарна тара	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Інші необоротні матеріальні активи	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3

Структура основних засобів за класифікаційними групами на кінець року, %

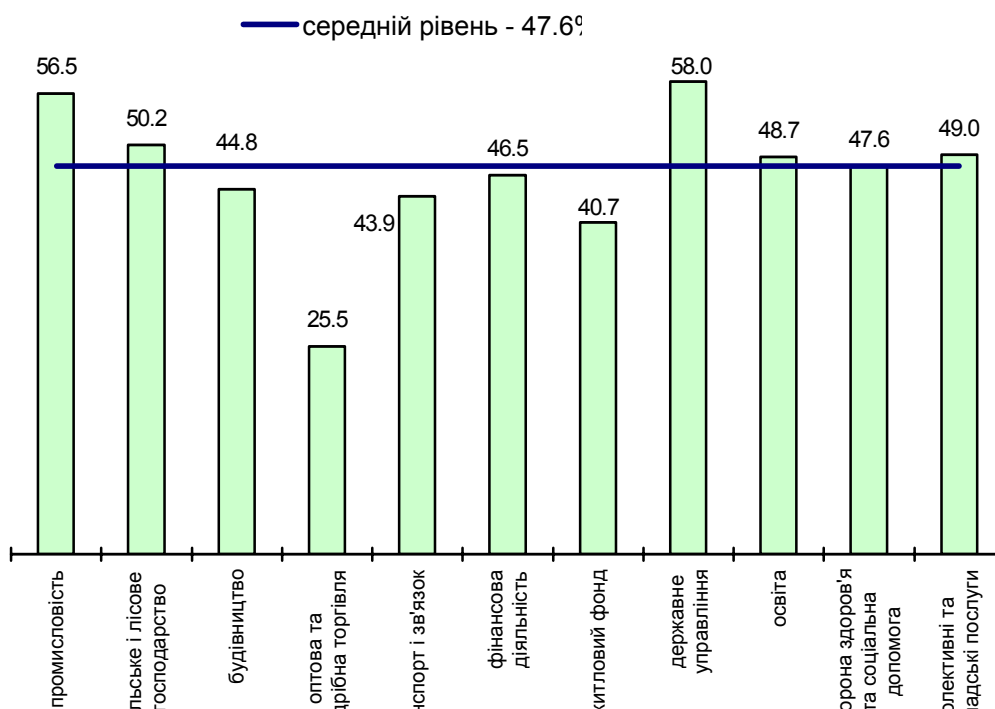

Головною складовою основних засобів є будівлі, споруди та передавальні пристрої, які у загальній вартості становили майже дві третини (66.4%); їх питома вага за останні п'ять років скоротилася на 6 відсоткових пунктів. Порівняно з 2001 роком частка активної частини основних засобів зросла на 6.2 відсоткового пункта. На машини та устаткування припало 19.4%, транспортні засоби – 6.8%, меблі, приладдя та інструменти – 1.7%.

1.3.3. Рівень зносу основних засобів

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків					
Всі основні засоби	43,1	46,0	47,4	48,3	48,2	47,6
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	49,9	55,1	55,0	55,9	57,3	50,2
Рибне господарство	54,3	58,6	60,1	57,9	57,7	56,8
Промисловість добувна	52,0	53,5	56,2	57,7	57,0	56,5
обробна	54,2	52,8	53,1	53,8	54,8	54,2
виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	51,5	56,0	55,6	54,5	52,6	51,1
Будівництво	49,0	47,3	47,4	46,4	45,5	44,8
Оптова та роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами, послуги з ремонту	35,0	33,9	34,0	29,1	27,0	25,5
Готелі та ресторани	32,1	32,0	36,6	37,1	39,3	37,5
Транспорт та зв'язок	49,1	50,6	49,0	49,5	49,0	43,9
Фінансова діяльність	16,3	18,0	26,2	25,2	26,6	46,5
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	29,7	34,5	36,0	38,1	38,5	41,6
Державне управління	33,6	40,9	44,2	52,8	55,7	58,0
Освіта	33,9	42,5	45,5	44,8	48,5	48,7
Охорона здоров'я та соціальна допомога	33,3	45,6	45,2	47,1	49,3	47,6
Колективні, громадські та особисті послуги	50,6	50,4	48,3	49,7	48,2	49,0

**Коефіцієнт зносу основних засобів за видами економічної діяльності,
на кінець 2005 року, %**

Незважаючи на позитивні тенденції, що мають місце в останні роки, оновлення основних засобів відбувається недостатніми темпами, що призводить до подальшого зростання їхнього зносу.

На кінець 2005 року зношеність основних засобів досягла 47,6%, тоді як у 2000 році вона становила 43,1 відсотка. У 2004 році у середньому в Україні рівень зносу основних засобів був вищий, ніж в області, на 1.1 відсоткового пункта (49,3%), а, наприклад, у сусідній Польщі рівень зносу є меншим – 45.9%.

Зростання зношеності основних фондів при значному прирості обсягів інвестицій в основний капітал зумовлене оновленням переважно активної частини основних засобів з високою нормою амортизації (комп'ютери, обладнання тощо), а основна частина фондів (будинки, споруди) є застарілою і майже не оновлюється.

Вищий ступінь зносу основних засобів у промисловості – 56.5%. У незадовільному технічному стані перебувають основні фонди підприємств з хімічного виробництва (ступінь зносу – 78,4%), машинобудування (58,3%), з виробництва та розподілення електроенергії, газу та води (65,1%). Не кращий стан основних фондів на підприємствах сільського, лісового та рибного господарства, транспорту та зв'язку, установах державного управління, охорони здоров'я, освіти. Найменш спрацьованими є основні засоби фінансових установ та закладів торгівлі.

Значною є питома вага засобів, на які повністю нарахована амортизація, у загальній вартості основних засобів вона становила 6,2%, а у промисловості цей

показник склав 5,3%. Повністю зношена п'ята частина основних засобів в установах освіти та охорони здоров'я.

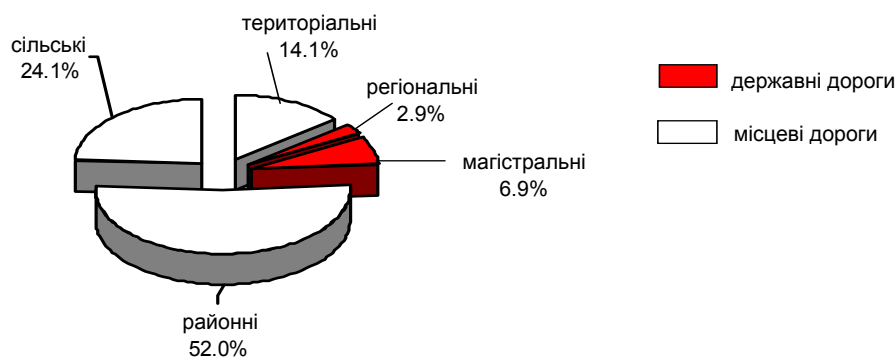
1.3.4. Наявність шляхів сполучення

	Протяжність на кінець року, кілометрів					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Залізничні колії загального користування	1297.4	1292.2	1292.2	1292.2	1292.2	1292.2
Автомобільні дороги загального користування	8303.4	8304.2	8311.2	8318.4	8328.6	8334.4
Тролейбусні лінії загального користування	117.3	117.3	117.3	117.3	117.3	117.3
Трамвайні колії загального користування	67.0	65.7	71.4	71.0	71.0	73.5

Львівська область має найбільшу щільність автомобільних доріг із твердим покриттям серед областей України – 374,4 км на 1000 км² (у середньому в Україні – 273,2 км на 1000 км²).

Майже усі автодороги загального користування (97,9%) – з твердим покриттям. Найбільш наближеними до європейських стандартів є автомобільні дороги загальнодержавного значення I категорії (з чотирма і більше смугами руху та шириною проїзної частини понад 15 м), які становили всього 0,5% від протяжності доріг з твердим покриттям, а також дороги II категорії – 11% (в Україні – відповідно 1,5% та 7,6%).

**Структура доріг загального користування,
на 1 січня 2006 року**

Дві третини протяжності доріг загального користування складають дороги з удосконаленим покриттям (цементнобетонним, асфальтобетонним, чорні шосе), у тому числі усі державні дороги – з удосконаленим покриттям, місцеві – лише на 60,9%. Серед державних доріг найбільш поширеними є асфальтобетонні. Місцеві автомобільні дороги в переважній більшості – це чорні шосе. Проте, 2,3% місцевих доріг залишаються ґрунтовими.

Через обмежене фінансування мережа автодоріг Львівщини не має достатнього розвитку. Упродовж 2001-2005 років загальна протяжність автомобільних доріг загального користування області зросла лише на 31 км, з них на 5,8 км – у 2005 році (сільські дороги), що є недостатньо, враховуючи значення транспорту для розвитку економіки області, зокрема ринку праці.

Львівська область (після Донецької) має найбільшу щільність залізничних колій в Україні – 59,3 км на 1000 км² території (у середньому в Україні – 36,4 км на 1000 км², у Донецькій області – 60,9 км на 1000 км²).

Довжина залізничних колій та тролейбусних ліній області упродовж останніх п'яти років залишалася незмінною, трамвайних колій – зросла на 6,5 км, з них на 2,5 км – у 2005 році.

1.3.5. Наявність автомобільного транспорту

	2000	2001	2003*	2004*	2005*
Всього	261035	261561	276551	295580	303744
у тому числі:					
легкові автомобілі	206139	209484	226775	241910	249734
вантажні автомобілі	37592	35629	28078	29035	29208
автобуси	6568	6680	7124	7611	7642
спеціальні автомобілі	10736	9768	14574	17024	17160

* За даними Управління державтоінспекції у Львівській області на 1 серпня відповідного року.

Простежується тенденція щорічного збільшення загальної кількості автотранспорту.

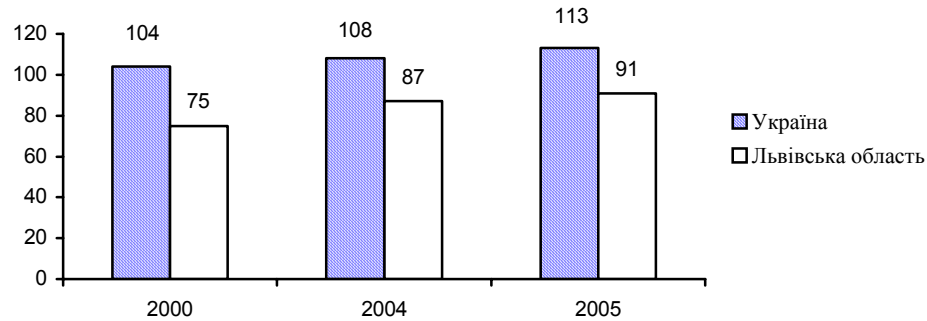
Середньорічний темп його приросту за 2000-2005 рр. становив 3,1%. Це зростання, головним чином, було забезпечене збільшенням кількості легкових автомобілів (на 21,1% у 2005 році проти 2000 року). Крім того, переорієнтація пасажирського автотранспорту на маломісні автобуси спричинила їх ріст на 16,4%. Натомість на 2 тис. одиниць (на 4,1%) зменшилася загальна кількість вантажних та спеціальних автомобілів.

Чотири п'ятих автотранспортних засобів (80,8%) знаходиться в індивідуальній власності, зокрема 27,8% вантажних автомобілів, 30,9% автобусів, 92,8% легкових та 17,1% спеціальних автомобілів.

У 2005 році рівень забезпечення населення Львівщини легковими автомобілями становив 91 одиницю на 1000 осіб населення (в Україні – 113). За даним показником область посіла 18 місце серед регіонів України, тоді як у 2000 році перебувала на останньому місці. Для порівняння у м. Києві на 1000 осіб населення припали 183 автомобілі, у Запорізькій, Київській та Дніпропетровській областях – відповідно 170, 144 та 118 одиниць. На одному рівні з Львівщиною знаходиться Рівненська область (91 одиниця), дещо вище – Івано-Франківська та Чернівецька області (по 98 одиниць).

Майже половина автотранспорту юридичних та фізичних осіб (43,8%) перебуває в експлуатації понад 10 років, питома вага нових автомобілів (з терміном експлуатації до 3-х років) – 5,9%. Треба зазначити, що у підприємств-юридичних осіб частка старих автомобілів (понад 10 років) на 5,1 відсоткового пункта переважає аналогічний показник у індивідуальних власників.

**Забезпеченість населення легковими автомобілями,
одиниць на 1000 осіб постійного населення**

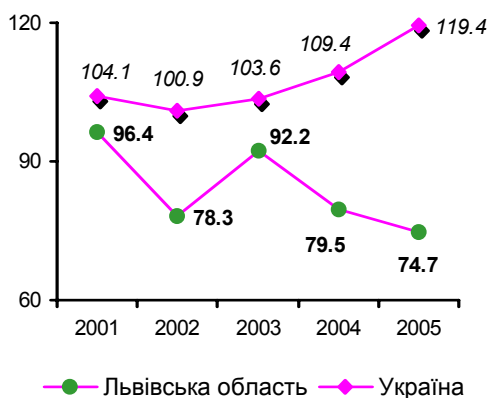
1.3.6. Перевезення вантажів за видами транспорту

	Перевезено (відправлено) вантажів, тисяч тонн					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	35778.4	34476.2	28015.8	32981.6	28453.4	26742.9
у тому числі:						
залізничний*	6168.3	7216.0	6665.0	7910.2	7602.6	6487.0
автомобільний	29607.0	27258.8	21350.1	25070.8	20850.6	20255.8
авіаційний	3.1	1.4	0.7	0.6	0.2	0.1

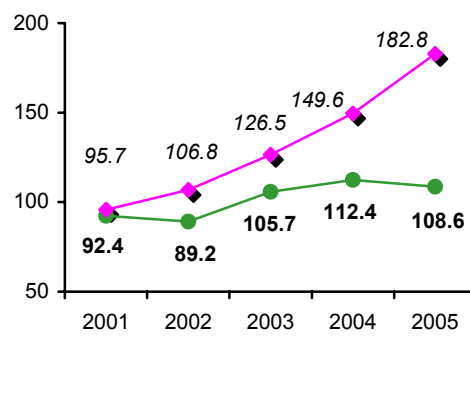
	Продовження					
	Вантажооборот, мільйонів тонно-кілометрів					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	9528.3	8807.0	8501.8	10071.2	10707.1	10346.0
у тому числі:						
залізничний*	7770.9	7576.6	7379.9	8514.7	8869.2	8434.4
автомобільний	1748.8	1226.3	1117.1	1553.6	1837.4	1911.3
авіаційний	8.6	4.1	4.8	2.9	0.5	0.3

* Дані Львівської дирекції залізничних перевезень.

Зміни обсягів перевезень вантажів
у відсотках до 2000 року

Зміни обсягів вантажообороту
у відсотках до 2000 року

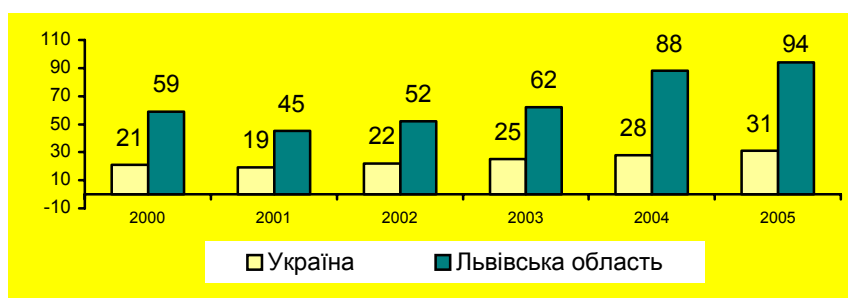
На Львівщині спостерігається зниження обсягів перевезень вантажів. Упродовж останніх років це було спричинено в основному зменшенням перевезень автомобільним транспортом, оскільки саме автотранспорт забезпечує три чверті вантажних перевезень області. У 2005 році зменшення обсягу вантажних перевезень на 6% порівняно з попереднім роком відбулося головним чином за рахунок залізничних перевезень.

Порівняно з 2004 роком обсяг перевезень вантажів Львівською дирекцією залізничних перевезень зменшився на 14,7% (в Україні – на 2,6%), хоча за останні п'ять років їх обсяг зріс на 5,2%. У загальнодержавному обсязі залізничних вантажних перевезень частка Львівської дирекції залізничних перевезень є незначною – 1,4%.

У структурі відправлень Львівською дирекцією залізничних перевезень у 2005 році переважали кам'яне вугілля (33,4%), нафта і нафтопродукти (14,4%) та будівельні матеріали (11,6%).

У 2005 році порівняно з попереднім роком обсяг вантажних автоперевезень зменшився на 2,9%, а відносно 2000 року – на 31,6%. Одночасно треба відмітити збільшення обсягу міжнародних автомобільних перевезень, що спричинило зростання середньої відстані перевезення однієї тонни вантажу з 59 км у 2000 році до 94 км у 2005 році.

Середня відстань автоперевезення 1 тонни вантажу, кілометрів

У структурі автоперевезень вантажів у 2005 році переважали мінеральна сировина, мінерально-будівельні матеріали та вироби (22%), нафта і нафтопродукти (11%), продукція лісової, деревообробної та целюлозно-паперової промисловості (8%).

На ринку вантажних автомобільних перевезень області частка підприємців– фізичних осіб становила 5,9% від обсягу перевезень вантажів та 22,8% –вантажообороту. У 2005 році ними перевезено 1,2 млн. тонн вантажів, що на 12,6% менше порівняно з 2004 роком. Вантажооборот зменшився на 18,8% і становив 436,4 млн.ткм. Середня відстань перевезення однієї тонни вантажу зменшилася на 7,1%.

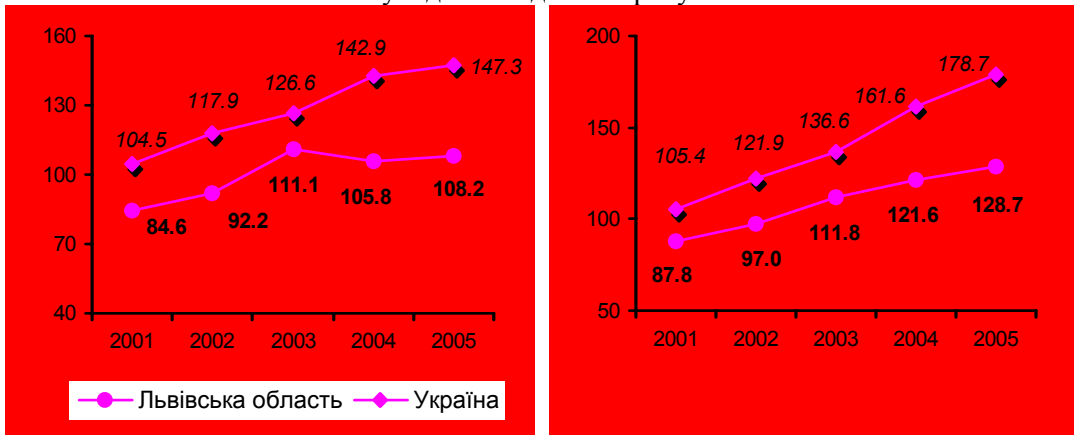
Постійно знижуються обсяги вантажних перевезень авіаційним транспортом за рахунок різкого спаду обсягу міжнародних перевезень. Частка Львівської області у структурі вантажних перевезень повітряним транспортом України склала торік лише 0,1%.

1.3.7. Перевезення пасажирів за видами транспорту

	Перевезено (відправлено) пасажирів, тисяч					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	276209.9	233537.7	254575.6	306761.7	292339.7	298889.5
у тому числі:						
залізничний*	32402.6	30725.9	28848.7	28409.6	28490.8	29069.6
автомобільний	143883.5	104178.7	141550.3	200437.6	164957.1	173131.0
авіаційний	54.4	49.2	64.3	65.7	123.3	140.1
трамвайний	58780.1	57971.1	49783.1	48799.2	61088.9	60049.9
тролейбусний	41089.3	40612.8	34329.2	29049.6	37679.6	36498.9
	Продовження					
	Пасажирооборот, мільйонів пасажиро-кілометрів					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	5086.2	4463.9	4931.3	5684.1	6185	6547.6
у тому числі:						
залізничний*	2129.2	2170.7	2130.9	2101.8	2028.3	2130.6
автомобільний	2211.8	1586.5	2178.3	2990.1	3382.8	3642.2
авіаційний	81.5	51.4	63.2	76.6	119.1	135.0
трамвайний	376.2	371.0	318.6	312.3	391.0	384.3
тролейбусний	287.6	284.3	240.3	203.3	263.8	255.5

* Дані Львівської дирекції залізничних перевезень

Зміни обсягів перевезень пасажирів **Зміни обсягів пасажирообороту**
у відсотках до 2000 року

На відміну від перевезень вантажів, робота пасажирського транспорту області дещо активізувалась. Середньорічний темп приросту обсягу перевезень пасажирів усіма видами транспорту у 2000-2005 роках становив 1,6% (в Україні – 1,5%). Дещо вищими темпами (3,8%) зростав обсяг пасажирських автоперевезень області.

У структурі пасажирських перевезень переважають автотранспортні перевезення – 57,9% від загальнообласного обсягу, на залізничний транспорт припало 9,7%, електротранспорт – 32,3%.

Обсяги пасажирських перевезень автотранспортом (з урахуванням перевезень, виконаних підприємцями – фізичними особами) у 2005 році порівняно з 2004 роком зросли на 5%. Водночас на 2,9% збільшилася середня відстань перевезення одного пасажирів і склала 21 кілометр.

Порівняно з 2000 роком у 2,6 рази зросли обсяги перевезень пасажирів авіаційним транспортом, у тому числі у внутрішньому сполученні – у 5 разів, у міжнародному – у 2,2 рази. Частка Львівської області у структурі пасажирських перевезень повітряним транспортом України склала 3,7%, у тому числі у внутрішньому сполученні – 8,3%.

Якщо упродовж 2000-2004 років відбувалося постійне зменшення відправлення

пасажирів залізничним транспортом як в області (щорічно в середньому на 4,7%), так і в

Україні загалом (на 1,2%), то у 2005 році відправлення пасажирів збільшилися проти

2004 року на 2%, хоча в Україні продовжувався спад (на 1,5%).

Перевезення пасажирів електротранспортом області не зазнали суттєвих змін. Питома

вага пасажирів, перевезених електротранспортом, коливалась від 37,3% у 2000 році до

32,3% – у 2005 році.

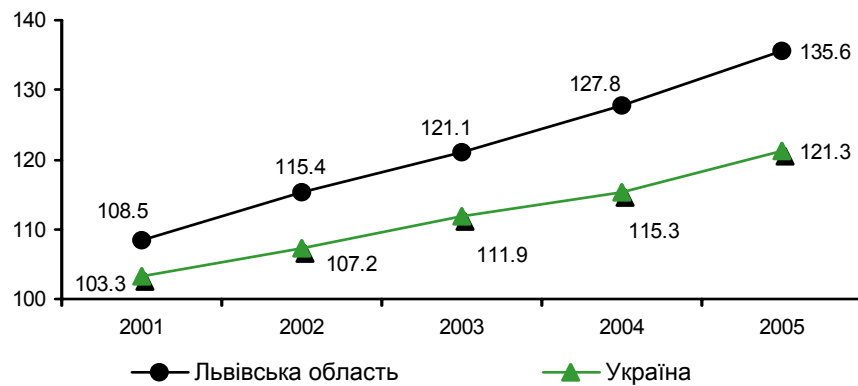
Загалом пасажирські перевезення Львівщини у 2005 році склали 4,1% у загальнодержавному обсязі, зокрема залізничного, автомобільного та електротранспорту – відповідно 6,5%, 4,5% та 3,2%.

1.3.8. Розвиток телефонної мережі

	Основні домашні телефонні апарати, тисяч одиниць					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	335.2	363.6	386.9	405.8	428.4	454.5
Міська телефонна мережа	286.7	310.9	329.0	343.9	360.3	379.5
Сільська телефонна мережа	48.5	52.7	57.9	61.9	68.1	75.0

	Продовження					
	На 100 домогосподарств, одиниць					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	40	43	46	49	51	54
Міська телефонна мережа	55	59	63	65	69	72
Сільська телефонна мережа	15	17	18	19	21	24

Зміна кількості основних домашніх телефонів,
у % до 2000 року

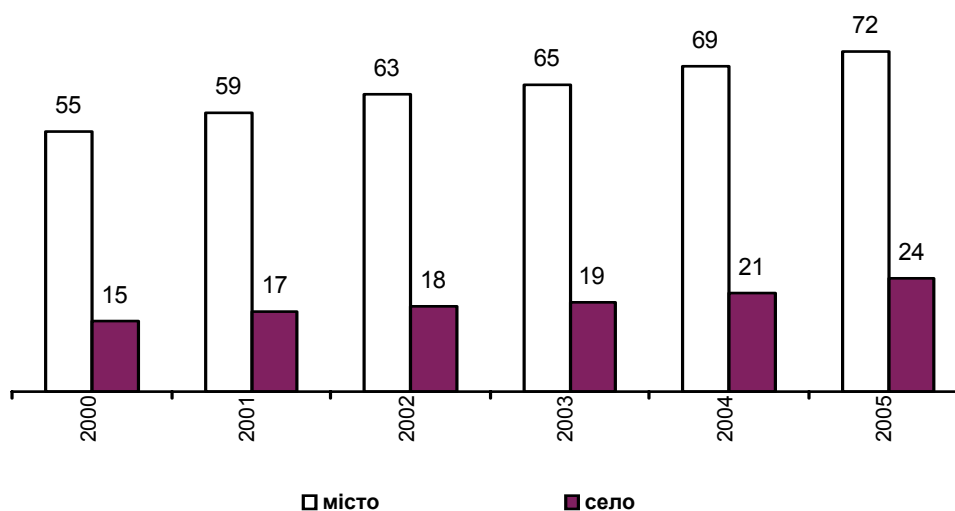

Упродовж 2000-2005 років в області продовжувала розвиватись мережа телефонного зв'язку. За останні п'ять років загальна кількість основних домашніх телефонних апаратів (включаючи відомчі) зросла більш, як на третину (на 35,6%), в той час як в Україні – лише на 21,3%.

Постійно підвищується рівень телефонізації квартир населення. Забезпеченість населення основними домашніми телефонами в середньому на 100 домогосподарств у 2005 році досягла загальнодержавного рівня і становила 54 одиниці проти 40 у 2000 році. В Україні найвища забезпеченість основними домашніми телефонами у містах Севастополі (94 одиниці) та Києві (92), в Одеській (69) та Запорізькій (68) областях.

Забезпеченість міського населення Львівської області телефонами є дещо вищою, ніж у середньому в Україні (72 одиниці проти 68), а сільського населення – нижчою (24 проти 26). Необхідно зазначити, що у сільській місцевості Львівщини забезпеченість телефонними апаратами у 3 рази менша, ніж у міській.

Забезпеченість міського і сільського населення основними домашніми телефонними апаратами, на кінець року, одиниць на 100 домогосподарств

Водночас, попит на телекомунікаційні послуги задовільняється не повністю. У черзі на встановлення телефону перебуває кожна восьма сім'я, що проживає у міській місцевості, і кожна сьома сім'я – у селах.

Інтенсивно розвивається мережа мобільного зв'язку. Станом на 1 січня 2006 року стільниковим зв'язком користувалося понад 975 тис. абонентів, з розрахунку на 1000 осіб населення припадало 378 абонентів мобільного зв'язку. Для порівняння: в Україні мобільним зв'язком користувалося 639 осіб з 1000 осіб населення, у Польщі – 259 осіб, Великобританії – 770 осіб.

1.3.9. Кількість користувачів INTERNET

	2002	2003	2004	2005
Всього	8546	13256	23305	39637

Із сучасних видів зв'язку на Львівщині набуває динамічного розвитку комп'ютерний зв'язок, що пов'язано з підключенням до інформаційної мережі "Інтернет" все більшої кількості користувачів (на 1 січня 2006 року в області нараховувалося 39,6 тис. абонентів, що склало 5,6% загальнодержавної кількості).

Кількість користувачів мережі "Інтернет" в області зростає дещо вищими темпами, ніж у середньому в Україні (середньорічний темп приросту за 2002-2005 роки становив 67% проти 64,9% в Україні).

У розрахунку на 1000 осіб населення кількість користувачів мережі "Інтернет" на Львівщині у 2005 році становила 15 абонентів (в Україні – 15, у Великобританії – 330, Польщі – 98). За даним показником серед областей України Львівська область посіла сьоме місце (після м.Києва, Харківської та Одеської областей, м.Севастополя, Дніпропетровської та Запорізької областей).

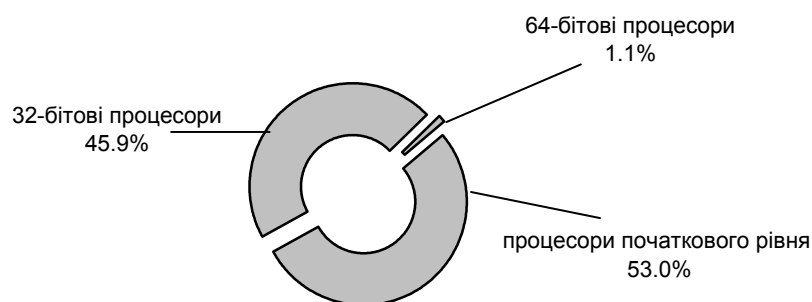
Кількість провайдерів інформаційної мережі "Інтернет" постійно зростає і кінець 2005 року досягла 33 (проти 19 у 2002 році).

1.3.10. Наявність обчислювальної техніки

	2003	2004	2005	2006
	на 1 січня, одиниць			
Всього	40179	48278	64855	72990
у тому числі:				
персональні ЕОМ	40105	48227	64822	72925
великі ЕОМ (мейнфрейми)	15	10	10	7
середні ЕОМ типу "СМ"	59	41	23	58

Станом на 1 січня 2006 року на балансі підприємств та організацій Львівської області перебувало 73 тис. одиниць обчислювальної техніки. За останні 4 роки кількість обчислювальної техніки зросла в 1,8 раза. Основу парку обчислювальної техніки складають персональні обчислювальні машини.

Структура парку персональних обчислювальних машин за типами процесорів на 1 січня 2006 року

Частка Львівської області у загальнодержавній кількості обчислювальної техніки склала 4%.

1.3.11. Кількість бірж та основні показники їх діяльності

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Кількість бірж	4	4	4	9	10	10
Кількість брокерських контор	94	91	122	98	104	77
Кількість членів біржі	406	378	308	321	314	287
Обсяг укладених угод, млн. грн.	39,0	48,4	53,6	110,9	152,7	114,9
Коефіцієнт ліквідності, %	24,2	31,9	41,3	75,9	93,4	55,7
Статутний фонд, тис. грн.	651,7	651,7	651,7	1162,2	1168,2	1172,8
Середньорічна чисельність штатних найманих працівників, осіб	36	41	37	59	62	60

Кількість бірж, які проводять активну діяльність, проти 2000 року збільшилася більш як удвічі, а обсяги біржової торгівлі – у 2,9 раза, що є ознакою пожвавлення економічної активності. Однак, питома вага обсягу укладених угод на біржах області у загальнодержавному показнику у 2005 році склала лише 0,6 відсотка.

На початок 2006 року в області було зареєстровано 12 бірж. Практичну діяльність здійснювали 10 бірж, з них 9 товарних та одна агропромислова.

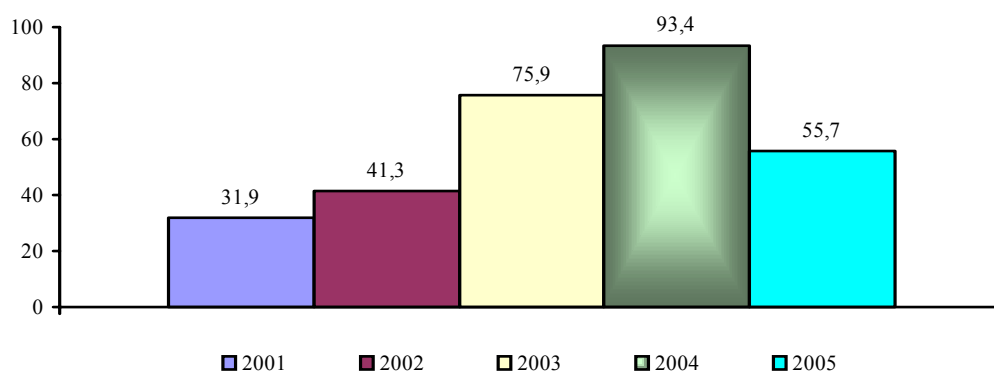
Статутний фонд (капітал), який відображає фінансовий потенціал бірж Львівщини, на 1 січня 2006 року становив 1,2 млн.грн.

У 2005 році усі біржі області провели 2789 торгів, що у 2,7 раза більше, ніж за попередній рік. На біржових торгах було укладено 11486 угод. Сума доходу бірж за відсотками від угод становила 930,7 тис.грн. проти 817,3 тис.грн. у 2004 році.

Для продажу на біржах упродовж 2005 року було запропоновано різних товарів і послуг на суму 206,1 млн.грн. Обсяги укладених угод за цей період становили 114,9 млн.грн., що на 24,8% більше, ніж у 2004 році.

Починаючи з 2001 року до 2004 року відбувалося систематичне зростання коефіцієнту ліквідності біржових операцій. У 2005 році коефіцієнт ліквідності зменшився і склав 55,7 відсотка (у 2004 році – 93,4%).

Коефіцієнти ліквідності біржових пропозицій, %

У структурі пропозицій для продажу на біржах у 2005 році найбільшу частку займали нерухомість (25%), транспортні засоби (35,8%), сільгосппродукція (8,8%). Низьким попитом користувалися транспортні засоби (коефіцієнт ліквідності становив 42%), цілком не продавалися метал і металопродукція.

Найбільші обсяги угод у 2005 році були укладені з продажу нерухомості (51,6 млн.грн.), транспортних засобів (30,9 млн.грн.) та сільськогосподарської

продукції (18,1 млн.грн.). У структурі укладених угод з сільгосппродукції основну частку займали ріпак (58,1%), ячмінь фуражний (15,6%), кукурудза (6,4%).

1.3.12. Організації ринкової інфраструктури

	2002	2003	2004	2005
Банківські установи*	80	83	88	86
Страхові організації*	85	91	94	98
Довірчі товариства	5	5	5	5
Інвестиційні фонди та компанії	10	9	9	9

*з урахуванням філій

Позитивні структурні перетворення в економіці можливі при наявності розгалуженої банківської системи, кредитно-розрахункових, інвестиційних, довірчих та низки інших операцій, які забезпечують тісний зв'язок фінансового капіталу з реальним сектором економіки. На початок 2006 року в області нараховувалось 86 банківських установ (з урахуванням філій).

Насиченість банківськими установами в області є досить високою – на 30 тис. населення припадає одна банківська установа. Проте, на тлі західноєвропейських країн, де 10 тис. населення обслуговує від одного до чотирьох банків, цей показник є низький.

Упродовж останніх років спостерігається чітка тенденція до збільшення кредитних вкладень в економіку області. На початок 2006 року залишки кредитів банків становили 4,3 млрд.грн. і проти початку 2000 року зросли у 13,4 раза. Позитивним є те, що випереджаючими темпами, починаючи з 2002 року, зростали залишки довгострокових вкладень (їх частка збільшилась з 15% до 62,3%), оскільки кредитні ресурси, які мають короткотерміновий характер, суттєво на розвиток підприємництва не впливають.

Вимоги за кредитами, наданими комерційними банками суб'єктам господарювання, на 1 січня 2006 року становили 3,1 млрд.грн. і зросли за рік в 1,4 раза. Найбільше кредитів отримали промислові підприємства, тоді як у 2004 році пріоритетною була оптова та роздрібна торгівля; ці галузі торік отримали відповідно 40% і 36% від загального обсягу наданих кредитів суб'єктам господарювання.

Набував розвитку страховий ринок. У 2005 році в області функціонувало 98 страхових організацій (з урахуванням філій), у тому числі 6 страхових компаній, статутний капітал яких становив 72,8 млн.грн. Загальна сума доходів, отриманих страховими компаніями області, у 2005 році склала 292 млн.грн., у тому числі 169 млн.грн. становили надходження страхових платежів, які збільшились проти 2000 року у 4,4 раза.

У 2005 році в області нараховувалось 5 довірчих товариств (у 1996 році – 11), жодне з яких не займалось діяльністю. Найактивніше працювали довірчі товариства під час масової приватизації і початкового становлення фондового ринку. Проте, на даному етапі, внаслідок падіння довіри до їх діяльності, довірчі товариства не відіграють відведеної їм ролі.

Висновки до 1.3. Розвиток ринкової інфраструктури

1. Вартість основних засобів Львівщини щорічно зростає. Найбільше фондів області зосереджено у промисловості, транспорті та зв'язку, житловому господарстві.

При значному прирості обсягів інвестицій в основний капітал темпи оновлення основних засобів є недостатніми, що призводить до подальшого зростання їхньої зношеності. Найбільш спрацьовані основні засоби підприємств з хімічного виробництва, виробництва та розподілення електроенергії, газу та води, машинобудування, сільського господарства.

2. Важливою складовою економіки Львівщини є транспорт і зв'язок.

Щільність автомобільних та залізничних шляхів області залишається найвищою серед областей України. Широка мережа сполучень із закордоном є великою перевагою Львівської області і створює додаткові шанси для її розвитку. Проте, економічний розвиток області та міжнародні зв'язки стримує нерозвинутість транспортної мережі. Стан автомобільних доріг не відповідає сучасним вимогам: дороги I категорії становлять всього 0,5% від загальної протяжності доріг. Необхідні значні обсяги інвестицій для розбудови та модернізації комунікаційних артерій, в першу чергу, у транспортні магістралі та формування транспортних коридорів міжнародного значення.

3. Щорічно збільшується загальна кількість автомобільного транспорту, у структурі пасажирських і вантажних перевезень переважають перевезення, здійснені автотранспортом. Водночас, значна частина рухомого складу потребує заміни та модернізації.

4. За останні роки суттєво зросла кількість пасажирів, перевезених автомобільним, авіа- та електротранспортом, тоді як відправлення пасажирів залізницею упродовж останніх трьох років істотно не змінилися. Знижуються обсяги вантажних перевезень усіма видами транспорту.

5. Мережа телефонного зв'язку області продовжує розвиватися, зростає рівень телефонізації квартир населення. Підвищеним попитом користується мобільний (стільниковий) зв'язок. Разом з тим, забезпеченість телефонами сільського населення у 3 рази менша, ніж міського.

6. Все більшого використання в інституціях та домогосподарствах набувають комп'ютери, зростає кількість користувачів мережі Інтернет.

Хоча розвиток зв'язку, використання комп'ютерів та Інтернету характеризуються високою динамікою, проте їх рівень ще не відповідає європейським стандартам. Велика диспропорція у розвитку зв'язку між містами і сільськими населеними пунктами. Необхідним є активне впровадження Інтернету, особливо на сільських територіях, збільшення доступності та підвищення рівня комп'ютерних знань населення.

7. Впродовж останніх років зросла кількість діючих бірж, спостерігається поживлення їх економічної активності. Разом з тим, обсяг угод, укладених на біржах області, не перевищує 1% від загальнодержавного показника.

8. Розвивається банківська система, збільшується активність на ринку страхових послуг, проте, їхня підтримка бізнесу ще є недостатньою: за рахунок банківського капіталу освоєно тільки 15% загального обсягу капітальних інвестицій.

9. Рівень розвитку інфраструктури, зокрема транспортних та інформаційних комунікацій, житлово-комунального, готельного, енергетичного сектору, стримує економічне зростання області. Для подальшого розвитку об'єктів ринкової інфраструктури області, в першу чергу розбудови та реконструкції автотранспортної системи, залізниць, переходів через кордон, необхідне залучення

значних обсягів інвестицій, як внутрішніх, так і з боку Європейського Співтовариства.

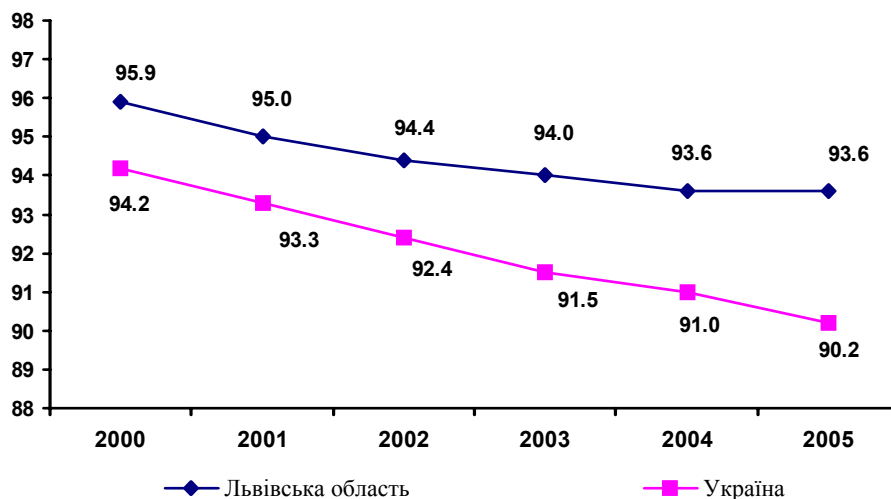
Операційна ціль 1.4. Розвиток людського та соціального капіталу**1.4.1. Чисельність населення**

	2001	2002 ¹	2003	2004	2005	2006
	на 1 січня, тисяч осіб					
Всього	2651,6	2626,5	2611,0	2598,3	2588,0	2577,1
Львів	775,5	758,5	758,7	758,9	760,1	761,7
Борислав	41,3	40,4	40,0	39,6	39,2	38,7
Дрогобич	100,2	100,0	99,7	99,5	99,6	99,7
Моршин	9,4	6,5	6,5	6,4	6,4	6,3
Новий Розділ	28,5	28,2	27,7	27,4	27,5	27,6
Самбір	34,8	36,5	36,1	35,8	35,5	35,2
Стрий	63,9	62,5	62,1	61,7	61,5	61,2
Трускавець	31,6	31,0	30,7	30,6	30,5	30,3
Червоноград	86,0	85,4	84,8	84,4	84,0	83,6
Бродівський	64,6	63,5	63,1	62,9	62,6	62,2
Буський	50,6	50,8	50,2	49,6	48,9	48,4
Городоцький	75,8	74,2	73,3	72,5	71,8	71,2
Дрогобицький	76,6	76,3	76,0	75,7	75,5	74,9
Жидачівський	81,8	80,5	79,5	78,4	77,1	76,0
Жовківський	108,7	108,9	108,6	108,3	108,3	108,2
Золочівський	74,9	74,5	73,8	73,2	72,7	72,0
Кам'янка-Бузький	61,3	61,9	61,2	60,7	60,2	59,6
Миколаївський	65,8	66,3	65,9	65,5	65,2	64,7
Мостиський	61,8	61,9	61,1	60,5	59,9	59,2
Перемишлянський	47,9	47,7	46,6	45,7	44,9	43,8
Пустомитівський	111,7	111,9	111,2	110,8	110,8	110,7
Радехівський	52,6	52,4	52,0	51,7	51,3	50,8
Самбірський	75,2	74,6	73,8	73,2	72,6	71,8
Сколівський	50,1	50,2	49,5	48,9	48,1	47,7
Сокальський	98,4	98,1	97,3	96,6	95,9	95,3
Старосамбірський	83,6	82,2	81,5	80,8	80,3	79,7
Стрийський	60,4	63,3	63,0	62,7	62,4	62,2
Турківський	55,0	54,8	53,9	53,4	52,8	52,2
Яворівський	123,6	123,5	123,2	122,9	122,4	122,2

¹ за даними перепису 2001 року станом на 5 грудня

Динаміка чисельності населення

1 січня 1990 = 100%

Територія Львівської області складає 21831 км² – це 3,6% території держави. Станом на 1 січня 2006 року в області проживало 2577.1 тис. осіб (5,5% від загальної чисельності населення в Україні), серед них 1549,5 тис. осіб (60,1%) міських і 1027,6 тис. осіб (39,9%) – сільських мешканців. На кожний квадратний кілометр території припадало 118 осіб (в Україні – 78). За чисельністю населення область посіла четверте місце після Донецької, Дніпропетровської та Харківської областей, за щільністю населення – друге після Донецької, за територією – сімнадцяте.

Тенденція до зниження чисельності населення області була започаткована у 1994 році і зберігається дотепер.

За період з 2000 по 2005 роки чисельність населення області зменшилася на 74,5 тис. осіб, або на 2,8% (в Україні – на 2174 тис. осіб, або на 4,4%), у тому числі міське населення – на 33,3 тис. осіб (2,1%), сільське – на 41,2 тис. осіб (3,9%).

За 2005 рік населення області зменшилось на 10,9 тис. осіб. Скорочення відбулося в усіх районах. Серед міст обласного значення чисельність населення зменшилась у шести містах, крім Львова, Дрогобича та Нового Роздолу.

У 2001 році зменшення чисельності населення у місті Львові, яке тривало з 1993 року, зупинилось, завдяки додатньому сальдо міграції. Три роки чисельність населення міста була на рівні 732,8 тис. осіб, а з 2004 року почала зростати і у 2005 році досягла до 734,9 тис. осіб.

Чинники скорочення населення області: природне скорочення та від'ємне сальдо міграції.

На міграційне скорочення в другій половині 90-х років у середньому припадало майже 80% загального зменшення чисельності населення, а у 2005 році – лише 15,8%. Таке зменшення міграційного скорочення спостерігається в області з 2002 року.

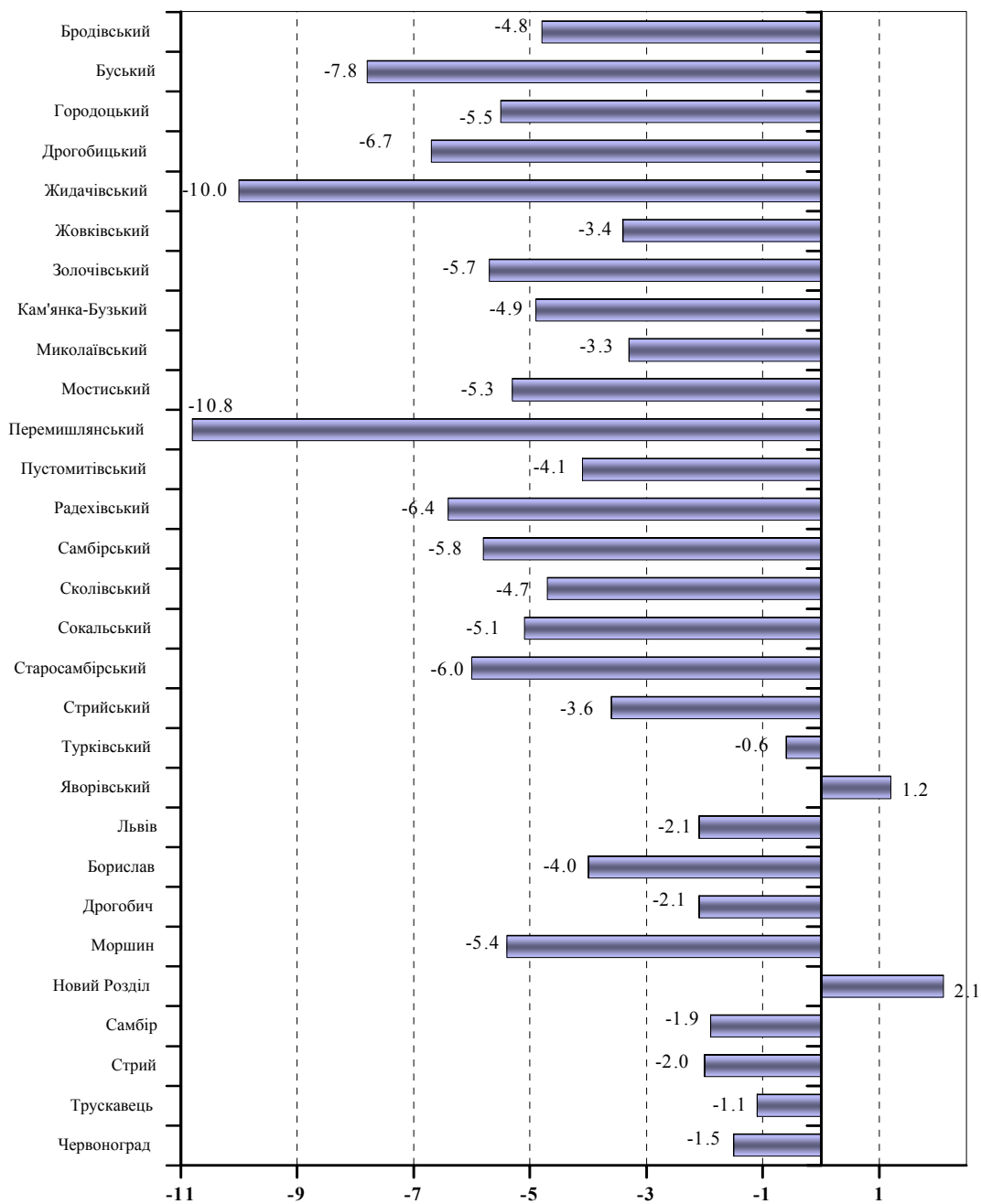
1.4.2. Природний рух населення

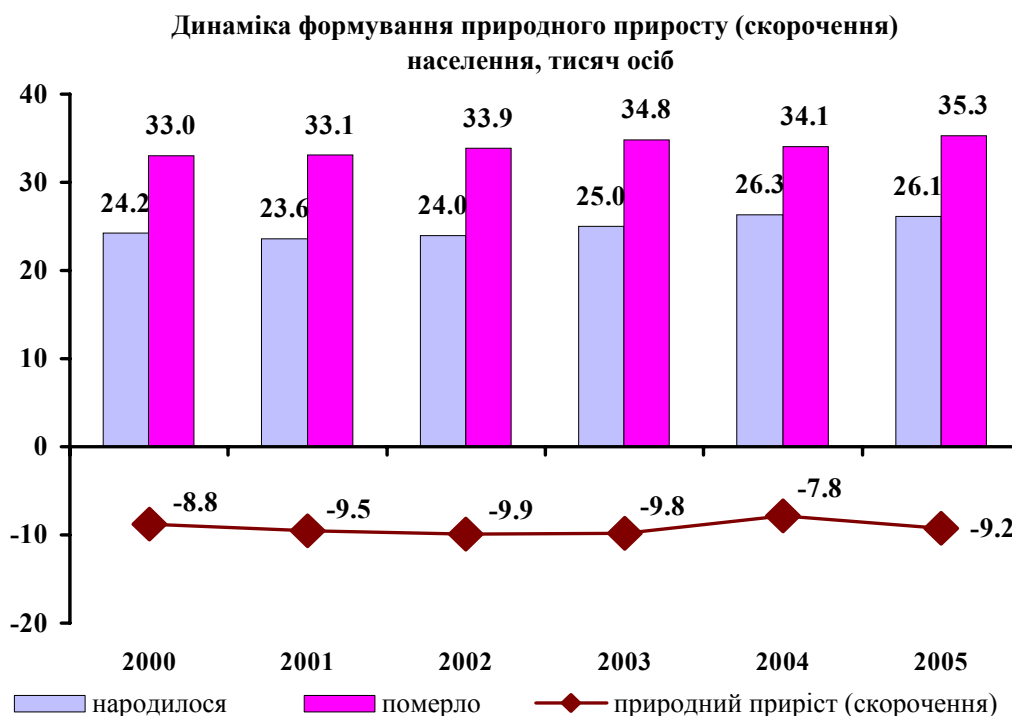
	Народилось			Померло			Природний приріст, скорочення		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
	осіб								
Всього	25009	26255	26082	34785	34087	35271	-9776	-7832	-9189
Львів	6860	7275	7104	8748	8614	8694	-1888	-1339	-1590
Борислав	368	422	400	539	539	558	-171	-117	-158
Дрогобич	801	956	915	1012	1055	1123	-211	-99	-208
Моршин	39	51	34	65	65	68	-26	-14	-34
Новий Розділ	271	265	293	193	195	235	78	70	58
Самбір	360	345	382	463	431	451	-103	-86	-69
Стрий	541	614	618	753	726	743	-212	-112	-125
Трускавець	174	195	204	216	205	237	-42	-10	-33
Червоноград	749	836	870	966	987	994	-217	-151	-124
Бродівський	651	661	688	984	932	988	-333	-271	-300
Буський	481	504	501	881	819	880	-400	-315	-379
Городоцький	707	748	728	1134	1096	1121	-427	-348	-393
Дрогобицький	749	819	764	1214	1172	1273	-465	-353	-509
Жидачівський	723	712	714	1409	1316	1473	-686	-604	-759
Жовківський	1166	1211	1195	1509	1531	1564	-343	-320	-369
Золочівський	687	686	729	1219	1143	1141	-532	-457	-412
Кам'янка-Бузький	578	645	639	879	889	933	-301	-244	-294
Миколаївський	673	704	645	839	854	856	-166	-150	-211
Мостиський	658	617	630	959	862	947	-301	-245	-317
Перемишлянський	425	443	401	823	857	880	-398	-414	-479
Пустомитівський	1047	1116	1099	1545	1445	1545	-498	-329	-446
Радехівський	521	495	551	834	833	881	-313	-338	-330
Самбірський	759	777	730	1129	1107	1145	-370	-330	-415
Сколівський	561	532	533	735	770	757	-174	-238	-224
Сокальський	1008	960	1019	1443	1487	1507	-435	-527	-488
Старосамбірський	764	765	783	1304	1180	1266	-540	-415	-483
Стрийський	576	605	682	893	906	906	-317	-301	-224
Турківський	679	704	710	729	738	739	-50	-34	-29
Яворівський	1433	1592	1521	1368	1333	1366	65	259	155

1.4.3. Коефіцієнти народжуваності, смертності та природного приросту (скорочення) населення

	Народилось			Померло			Природний приріст, скорочення		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
	на 1000 осіб населення								
Всього	9,6	10,1	10,1	13,4	13,1	13,7	-3,8	-3,0	-3,6
Львів	9,0	9,6	9,3	11,5	13,1	11,4	-2,5	-1,7	-2,1
Борислав	9,2	10,7	10,3	13,5	13,7	14,3	-4,3	-3,0	-4,0
Дрогобич	8,0	9,6	9,2	10,2	10,6	11,3	-2,2	-1,0	-2,1
Моршин	8,0	10,5	7,1	13,3	13,4	14,2	-5,3	-2,9	-7,1
Новий Розділ	9,8	9,6	10,6	7,0	7,1	8,5	2,8	2,5	2,1
Самбір	10,0	9,7	10,8	12,9	12,1	12,7	-2,9	-2,4	-1,9
Стрий	8,7	10,0	10,1	12,2	11,8	12,1	-3,5	-1,8	-2,0
Трускавець	7,9	8,9	9,4	9,8	9,3	10,9	-1,9	-0,4	-1,5
Червоноград	8,9	9,9	10,4	11,4	11,7	11,9	-2,5	-1,8	-1,5
Бродівський	10,3	10,5	11,0	15,6	14,9	15,8	-5,3	-4,4	-4,8
Буський	9,7	10,2	10,3	17,7	16,6	18,1	-8,0	-6,4	-7,8
Городоцький	9,7	10,4	10,2	15,6	15,2	15,7	-5,9	-4,8	-5,5
Дрогобицький	9,9	10,8	10,2	16,0	15,5	16,9	-6,1	-4,7	-6,7
Жидачівський	9,2	9,2	9,3	17,8	16,9	19,3	-8,6	-7,7	-10,0
Жовківський	10,8	11,2	11,0	13,9	14,1	14,4	-3,1	-2,9	-3,4
Золочівський	9,3	9,4	10,1	16,6	15,7	15,8	-7,3	-6,3	-5,7
Кам'янка-Бузький	9,5	10,7	10,7	14,4	14,7	15,6	-4,9	-4,0	-4,9
Миколаївський	10,2	10,8	9,9	12,8	13,1	13,2	-2,6	-2,3	-3,3
Мостиський	10,8	10,2	10,6	15,8	14,3	15,9	-5,0	-4,1	-5,3
Перемишлянський	9,2	9,8	9,1	17,8	18,9	19,9	-8,6	-9,1	-10,8
Пустомитівський	9,4	10,1	9,9	13,9	13,0	14,0	-4,5	-2,9	-4,1
Радехівський	10,0	9,6	10,8	16,1	16,2	17,2	-6,1	-6,6	-6,4
Самбірський	10,3	10,7	10,1	15,4	15,2	15,9	-5,1	-4,5	-5,8
Сколівський	11,4	11,0	11,1	14,9	15,9	15,8	-3,5	-4,9	-4,7
Сокальський	10,4	10,0	10,7	14,9	15,5	15,8	-4,5	-5,5	-5,1
Старосамбірський	9,4	9,5	9,8	16,1	14,6	15,8	-6,7	-5,1	-6,0
Стрийський	9,2	9,7	10,9	14,2	14,5	14,5	-5,0	-4,8	-3,6
Турківський	12,6	13,3	13,5	13,6	13,9	14,1	-1,0	-0,6	-0,6
Яворівський	11,7	13,0	12,4	11,1	10,9	11,2	0,6	2,1	1,2

Природний приріст, скорочення(-) населення в розрізі районів і міст (міськрад) обласного значення 2005 році, осіб з розрахунку на 1000 осіб населення

Природне скорочення населення Львівської області розпочалося з 1995 року, а в Україні ще раніше – з 1991 року. У 2005 році в області народилися 26082 дитини, померла 35271 особа, природне скорочення склало 9189 осіб, або 3,6 особи на 1000 осіб населення (в Україні – 7,6 особи). Значення показника природного скорочення в Україні – найбільше в Європі, а наприклад, у Російській Федерації воно становило 5,6‰, у Білорусі – 5,3‰.

Необхідно зазначити, що інтенсивність природного скорочення у 2005 році в сільській місцевості була у 4,1 раза вища, ніж у міських поселеннях (6,5‰ відносно 1,6‰), в Україні – в 1,9 раза (11,1‰ і 5,9‰).

З 2002 року розпочався ріст народжуваності, який тривав до 2004 року включно. У 2005 році відносно попереднього року рівень народжуваності знизився на 0,7%, народилося на 173 особи менше. У розрахунку на кожну тисячу осіб населення народилося 10,1 немовляти (в Україні – 9). За цим показником серед регіонів України Львівська область тривалий час посідає шосте місце (після Закарпатської, Рівненської, Волинської, Чернівецької та Івано-Франківської областей). Український показник народжених живими на тисячу населення є не тільки нижчий, ніж у Російській Федерації (10,4‰) та Білорусі (9,2‰), а і одним з найнижчих в Європі.

З врахуванням того, що межі Львівської області збігаються з польської сторони з межами Люблінського та Підкарпатського воєводства, відзначаємо, що показник народжуваності менший у Львівській області (у середньому на 0,1‰), тоді, коли смертність помітно вища.

На тлі обох країн треба відзначити низький показник смертності у Підкарпатському воєводстві (8,5‰). Тільки Підкарпатське воєводство характеризується додатнім природним приростом (1,2 особи на 1000 населення), у той час як в усіх українських областях та Люблінському воєводстві показники смертності перевищують показники народжуваності.

Найвищий рівень народжуваності спостерігався у Турківському (13,5‰), Яворівському (12,4‰), Сколівському (11,1‰), Жовківському (11‰), районах. Найнижчий – у містах Моршин (7,1‰), Дрогобич (9,2‰), Трускавець (9,4‰), Перемишлянському (9,1‰), Жидачівському (9,3‰), Старосамбірському (9,8‰) районах.

Зниження рівня народжуваності у 2005 році відносно 2004 року відбулося незважаючи на деякі позитивні зміни у статеві-віковій структурі населення області, де за період від перепису 2001 року до 2005 року частка жінок фертильного віку (15-49 років) зросла з 49% до 50%. У деякій мірі це пояснюється зменшенням кількості зареєстрованих шлюбів у 2004 (високосному) році відносно 2003 року (на 4138), оскільки 93% дітей народжується у шлюбних батьків. На сьогодні народжуваність в області не забезпечує простого відтворення населення (коефіцієнт сумарної народжуваності склав 1,35 при 2,14-2,15 необхідних).

Відносно 2004 року смертність населення збільшилась на 1,2 тис.осіб (3,5%), порівняно з 1995 роком (з якого розпочалося природне зменшення чисельності населення) – зросла на 1,6 тис.осіб (4,7%). У 2005 році в області померло 35,3 тис.осіб. Рівень смертності становив 13,7 особи на тисячу населення (в Україні – 16,6 проміле) і був одним з найнижчих серед регіонів держави після м.Києва (11,2‰), Закарпатської (13,2‰) та Івано-Франківської (13,5‰) областей. Відносний показник смертності населення в Україні найвищий серед держав Європи, крім Російської Федерації.

Найвищий рівень смертності у 2005 році був у Перемишлянському (19,9‰),

Жидачівському (19,3‰), Буському (18,1‰) районах. Значно нижчий за

середньообласний показник рівень смертності склався у містах обласного значення:

Новому Роздолі (8,5‰), Трускавці (10,9‰), Дрогобичі (11,3‰) та у Яворівському районі (11,2‰).

Загальний рівень смертності у сільській місцевості був у 1,4 раза вищий, ніж у міських поселеннях.

Частка осіб працездатного віку у загальній кількості померлих у 2005 році склала 22,4%.

У 2005 році порівняно з 2000 роком, кількість померлих у працездатному віці зросла на

17%. Найбільше зростання смертності відбулося у вікових групах 45-49 років – на 36%,

50-54 роки – на 27,3% і 40-44 роки – на 18%.

Серед причин смертності переважають хвороби системи кровообігу (64,7%), новоутворення (11,4%), зовнішні причини захворюваності та смертності (6,7%), хвороби органів дихання (4,5%), хвороби органів травлення (3,1%), інфекційні та паразитарні хвороби (1,8%).

**1.4.4. Склад постійного населення за місцем проживання,
статтю та віком**

	2001	2002 ¹	2003	2004	2005	2006
	на 1 січня, тис осіб					
Все населення	2624,4	2606,0²	2592,6	2579,9	2569,7	2558,8
у тому числі:						
За місцем проживання						
міське	1548,7	1534,0	1530,5	1527,6	1526,9	1526,6
сільське	1075,7	1072,0	1062,1	1052,3	1042,8	1032,2
За статтю						
чоловіки	1244,3	1234,9	1228,2	1222,0	1216,5	1210,8
жінки	1380,1	1371,1	1364,4	1357,9	1353,2	1348,0
За основними віковими групами						
молодший за працездатний	546,5	526,0	505,0	487,8	472,7	459,1
працездатний	1507,9	1509,4	1521,0	1529,6	1535,1	1540,5
старший за працездатний	570,0	569,6	566,6	562,5	561,9	559,2
За віком:						
0-4	132,2	125,0	121,9	120,0	121,6	123,3
5-9	168,1	161,5	152,6	145,5	138,3	131,6
10-14	203,0	195,5	189,1	181,6	173,8	167,0
15-19	220,9	224,8	222,2	214,9	209,1	203,7
20-24	193,0	194,2	201,7	211,2	217,2	219,1
25-29	183,1	181,3	180,6	182,1	184,2	188,0
30-34	181,1	180,0	180,8	180,1	180,2	178,4
35-39	198,3	190,2	183,6	179,0	175,5	176,4
40-44	210,3	213,1	212,8	207,8	201,6	192,1
45-49	166,8	170,1	177,2	188,5	195,5	202,3
50-54	144,3	148,9	150,4	150,1	152,8	157,7
55-59	118,7	113,2	118,5	126,4	129,7	133,9
60-64	142,0	140,5	130,2	119,5	115,9	107,8
65-69	128,0	127,3	125,6	125,5	124,3	124,6
70 років і старші	234,6	239,3	245,4	247,7	250,0	252,9

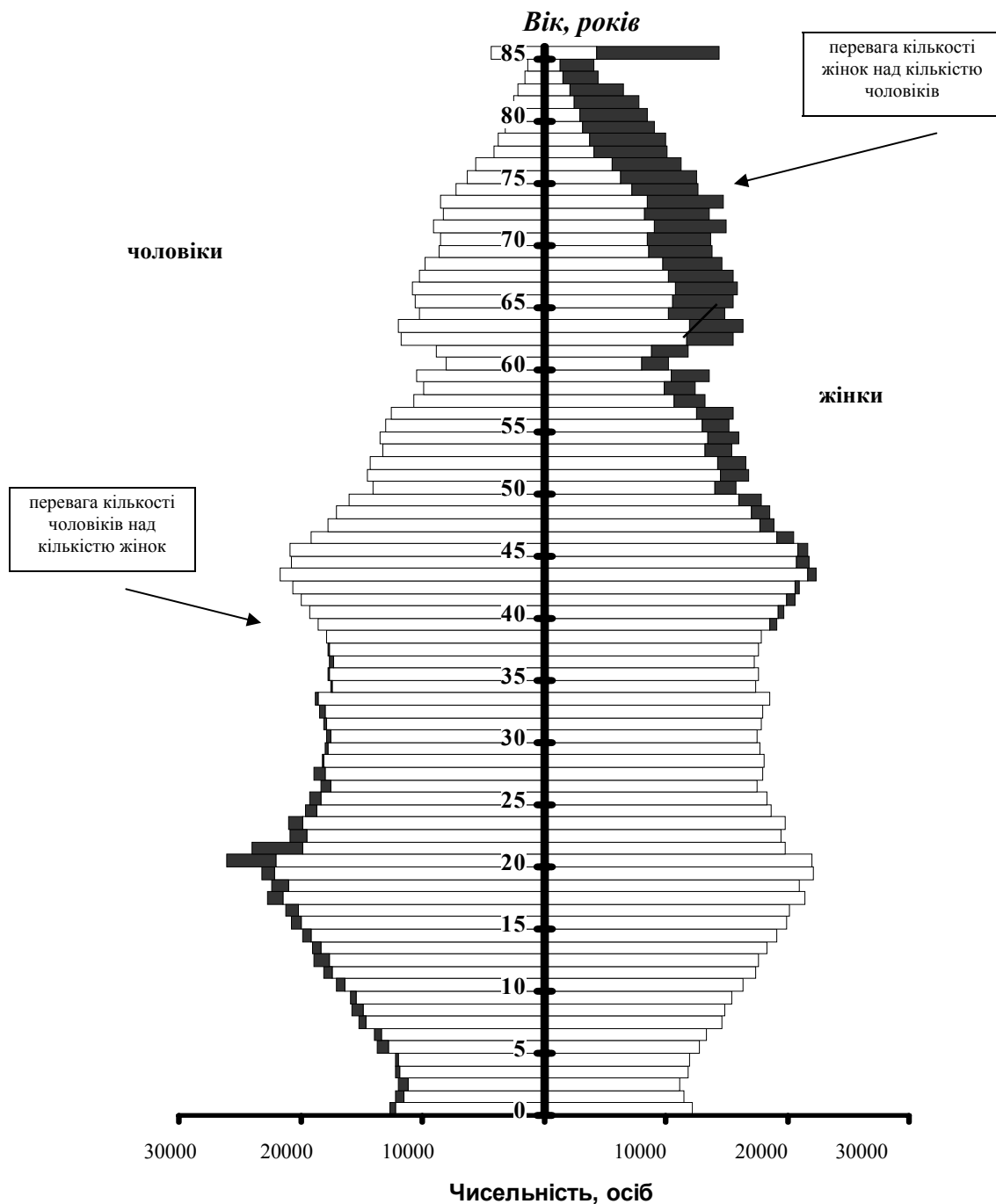
¹ за переписом на 5 грудня 2001 року

² під час перепису населення 2001 року понад тисяча осіб не вказали дати народження

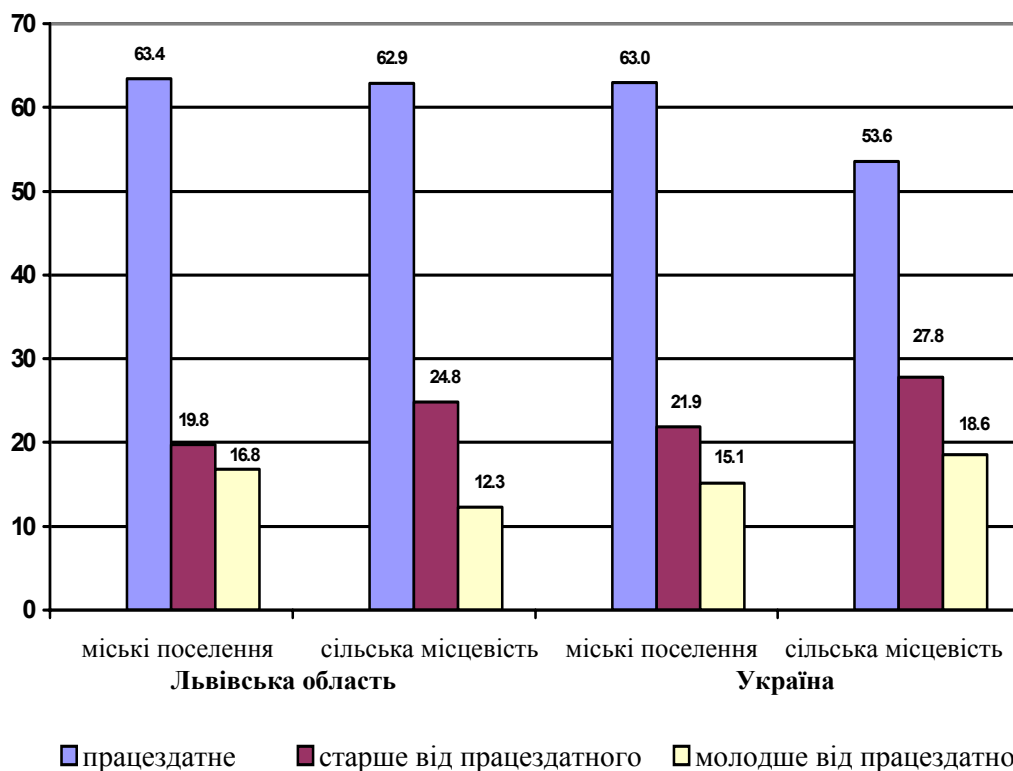
1.4.5. Розподіл постійного населення за основними віковими групами на 1 січня 2006 року

	Населення у віці					
	молодшому за працездатний	працездатному	старшому за працездатний	молодшому за працездатний	працездатному	старшому за працездатний
	тисяч осіб			до загальної чисельності населення, відсотків		
Всього	459,1	1540,5	559,2	17,9	60,2	21,9
Львів	115,2	483,2	155,4	15,3	64,1	20,6
Борислав	7,2	23,3	8,5	18,5	59,7	21,8
Дрогобич	16,3	62,5	18,7	16,7	64,1	19,2
Моршин	0,9	3,0	0,9	18,7	62,6	18,7
Новий Розділ	5,8	18,3	3,8	20,8	65,6	13,6
Самбір	6,2	21,4	7,3	17,8	61,3	20,9
Стрий	10,3	39,0	11,5	16,9	64,2	18,9
Трускавець	3,4	13,9	4,4	15,7	64,0	20,3
Червоноград	14,5	51,0	17,9	17,4	61,1	21,5
Бродівський	12,2	35,2	15,1	19,5	56,3	24,2
Буський	9,3	27,1	12,1	19,2	55,9	24,9
Городоцький	13,1	41,5	16,4	18,5	58,4	23,1
Дрогобицький	14,1	43,2	17,7	18,8	57,6	23,6
Жидачівський	13,8	40,5	22,1	18,1	53,0	28,9
Жовківський	21,9	64,1	22,7	20,1	59,0	20,9
Золочівський	13,3	41,3	17,6	18,4	57,2	24,4
Кам'янка-Бузький	11,7	34,5	13,4	19,6	57,9	22,5
Миколаївський	12,4	37,5	14,6	19,2	58,2	22,6
Мостиський	12,1	33,7	13,5	20,4	56,8	22,8
Перемишлянський	8,0	22,6	13,3	18,2	51,5	30,3
Пустомитівський	19,6	68,4	22,9	17,7	61,7	20,6
Радехівський	9,9	28,9	12,0	19,5	56,9	23,6
Самбірський	14,5	41,2	16,2	20,2	57,3	22,5
Сколівський	10,1	26,5	11,2	21,1	55,5	23,4
Сокальський	18,4	55,1	21,9	19,3	57,8	22,9
Старосамбірський	15,3	44,5	19,9	19,2	55,8	25,0
Стрийський	11,7	36,1	14,6	18,7	57,9	23,4
Турківський	12,3	28,2	11,9	23,5	53,8	22,7
Яворівський	25,6	74,8	21,7	20,9	61,3	17,8

Статеві-вікова структура населення Львівської області на 1 січня 2006 року

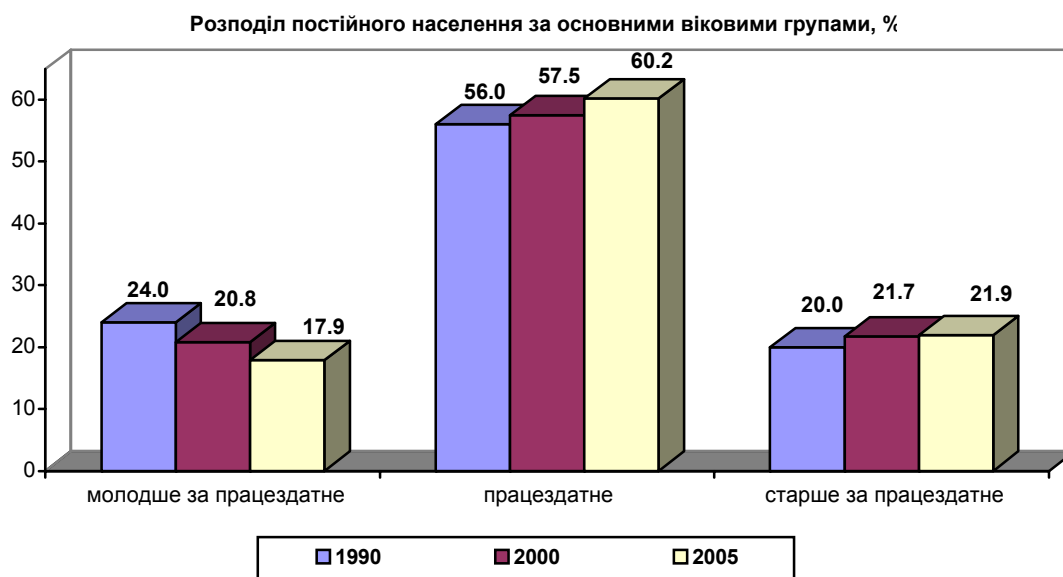

Розподіл постійного населення за основними віковими групами та місцем проживання на 1 січня 2006 року, %

Низький рівень народжуваності разом з високою смертністю підсилюють негативні зміни у віковій структурі населення. Головною особливістю змін вікового складу населення області є зменшення чисельності дітей. При загальному скороченні чисельності населення від останнього перепису (5 грудня 2001 року) на 1,9%, кількість дітей (0-14 років), які проживають у міських поселеннях, зменшилася на 11,8%, у сільських населених пунктах – на 13,3%, а їх частка у загальній чисельності населення за цей період знизилась на 2 відсоткові пункти (з 18,5% до 16,5%). Частка осіб у віці 60 років і старші склала 19% загальної чисельності населення області, у міських поселеннях – 16,6%, у сільській місцевості – 22,5%. У більшості районів області питома вага цієї вікової групи значно перевищує середньообласний показник і найбільше у Перемишлянському (27,8% загальної чисельності населення району), Жидачівському (26,2%), Старосамбірському (22,7%), Золочівському (20,3%) районах.

В Україні майже 21% населення – у віці 60 років і старше; для прикладу, в сусідній Польщі чисельність населення цього віку складає 15%. Частка осіб у віці 60 років і старше у сусідньому Люблінському воєводстві становила 16,3%, у той час як у Львівській області – 19%. Демографічно найстарішим районом Львівської області є Перемишлянський, де частка населення у віці 60 років і старше сягає 27,8%.

Незначне зростання питомої ваги населення старших вікових груп та зменшення кількості дітей у загальній чисельності населення призвело до деякого зниження демографічного навантаження на населення працездатного віку. У 2005 році на Львівщині з розрахунку на 1000 осіб працездатного віку припадала в середньому 661 особа непрацездатного віку, у тому числі: дітей – 298, осіб у віці старшому за працездатний – 363. Порівняно з 2000 роком загальне демографічне навантаження зменшилося на 10,7%, навантаження дітьми – на 17,7%, а особами у віці, старшому за працездатний – на 4%.

Зниження тривалості життя, яке відбувалося з кінця 80-х до кінця 90-х років, призупинилось і розпочалось деяке його підвищення. У 2004 році середня очікувана тривалість життя у Львівській області для обох статей склала 70,7 року (в Україні – 68,2 року), для чоловіків – 65,5, для жінок – 76 років.

У Європі від українських чоловіків менше живуть тільки чоловіки Росії (58,8 року), а також Білорусі (62,3 року). Польські чоловіки, з огляду на тривалість життя, серед 37 країн Європи знаходяться на 22 місці (70,6 року). Середня тривалість життя жінки-українки становить 74,1 року, а в Європі коротше живуть тільки громадянки Росії і Молдови (71,9 року). Польки за тривалістю життя знаходяться в середині цієї класифікації (78,7 року).

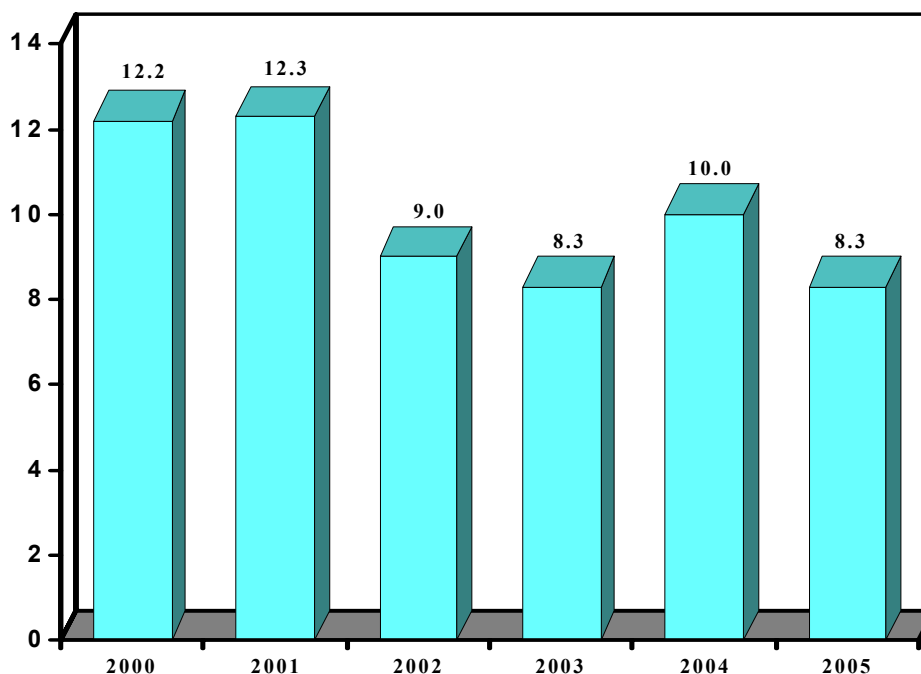
В Україні та Польщі маємо явище надсмертності чоловіків. Особливо висока надсмертність чоловіків в Україні, де чоловік живе в середньому на 11,5 року менше, ніж жінка; у Польщі – на 8,4 року. Серед воєводств Польщі найдовше живуть мешканці Підкарпатського воєводства. Чоловіки на Львівщині живуть на 6,5 року менше, ніж на Підкарпатті, а жінки – на 3,7 року.

Середній вік населення області, за даними останнього перепису населення, склав 37,4 року, на 1 січня 2006 року – 38,2 року. За цей період, як міське, так і сільське населення постаріло більше, як на півроку, відповідно з 36,7 до 37,6 року і з 38,5 до 39,1. “Наймолодшим” в області є населення м.Новий Розділ, середній вік якого становить 34,7 року, Яворівського району (36), м.Моршин (36,8), Турківського (37), Жовківського (37,1) району; “найстарішим” – населення Перемишлянського (42 роки), Жидачівського (41,6) та Буського (39,6) районів.

1.4.6. Коефіцієнт дитячої смертності

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	на 1000 народжених					
Всього	12,2	12,3	9,0	8,3	10,0	8,3
Львів	9,8	9,5	7,5	9,7	10,4	6,6
Борислав	12,7	7,4	5,2	8,0	5,1	9,9
Дрогобич	14,2	14,2	7,5	3,7	3,1	9,8
Моршин	–	–	22,7	–	–	–
Новий Розділ	21,0	14,0	19,1	7,4	11,2	14,0
Самбір	17,5	15,2	6,2	14,3	14,5	10,5
Стрий	14,1	18,5	–	5,6	16,9	3,2
Трускавець	11,6	12,7	–	11,6	10,3	4,9
Червоноград	8,1	13,8	5,2	6,6	9,7	12,8
Бродівський	11,1	11,2	3,1	9,2	12,1	13,1
Буський	13,0	4,5	7,1	8,9	4,0	6,0
Городоцький	11,8	10,9	11,0	8,6	4,0	10,9
Дрогобицький	16,1	20,2	18,9	6,9	12,3	6,5
Жидачівський	15,1	14,6	7,5	9,9	7,0	9,8
Жовківський	15,3	12,9	8,5	5,1	9,1	5,8
Золочівський	5,8	15,9	10,4	7,4	4,4	9,7
Кам'янка-Бузький	15,2	14,9	11,8	3,5	17,6	7,8
Миколаївський	15,2	16,6	9,9	17,9	11,4	9,3
Мостиський	16,6	14,4	6,6	9,7	6,5	8,0
Перемишлянський	9,1	33,7	2,5	11,8	11,4	15,0
Пустомитівський	11,9	15,8	13,7	7,6	13,7	8,2
Радехівський	12,7	7,7	13,9	5,8	16,1	13,1
Самбірський	13,9	12,5	14,2	10,6	15,5	5,5
Сколівський	10,0	13,4	15,9	5,3	9,3	13,1
Сокальський	12,5	13,1	7,7	5,0	8,2	7,9
Старосамбірський	12,2	6,8	15,4	9,3	10,5	9,0
Стрийський	14,0	9,8	6,4	8,7	13,4	5,9
Турківський	13,2	15,9	18,9	13,2	15,7	15,0
Яворівський	13,9	11,0	7,9	3,5	4,5	7,2

**Динаміка дитячої смертності,
померло дітей у віці до 1 року на 1000 народжених**

За період 2000-2004 роки рівень дитячої смертності в Україні знизився з 11,9 дітей до 1 року на 1000 живонароджених до 9,5, а у 2005 році зріс до 10,1. Тенденція до зниження цього показника характерна і для Львівської області (з 12,2 у 2000 році до 8,3 у 2003), проте його значення збільшилося у 2004 році до 10 проміле, як результат збільшення смертності немовлят від вроджених аномалій (з 2,6 на 1000 живонароджених у 2003 році до 4,2 у 2004), а у 2005 році показник знизився до рівня 2003 року (8,3).

У 2005 році діти до 1 року в загальній кількості померлих становили 0,6%. Смертність була викликана переважно станами, що виникають у перинатальному періоді (43,1% загальної кількості померлих дітей віком до 1 року), вродженими вадами розвитку (32,1%), інфекційними та паразитарними хворобами (7,3%), хворобами органів дихання (4,1%).

Найвищий рівень дитячої смертності у 2005 році був у Турківському (15,5 дітей до 1 року на 1000 живонароджених), Перемишлянському (14,9), Бродівському, Радехівському (по 13,1) районах і місті Новий Розділ (14).

1.4.7. Захворюваність на ВІЛ/СНІД, туберкульоз, злякисні новоутворення

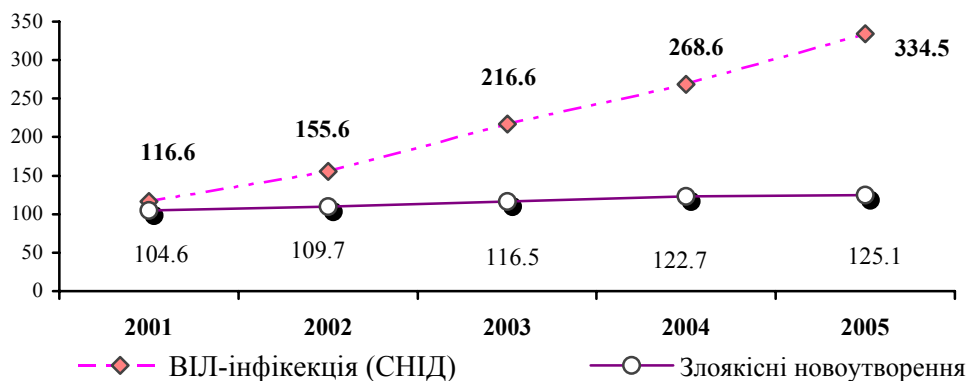
	Кількість хворих з діагнозом, встановленим уперше, осіб					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ВІЛ-інфіковані	84	110	115	146	184	209
СНІД	5	10	26	25	37	43
Активний туберкульоз	1748	1810	1968	1876	1935	2023
Злякисні новоутворення	7057	7190	7291	7525	7504	7591

Продовження

	Кількість хворих, які перебувають на обліку на кінець року, осіб					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ВІЛ-інфіковані	217	251	326	444	546	673
СНІД	6	9	21	39	53	73
Активний туберкульоз	6779	7187	7486	7632	6290*	6162*
Злякисні новоутворення	37239	38943	40881	43374	45704	46595

*Скорочення кількості хворих пов'язане з рішенням МОЗ України про перегляд контингентів осіб, що підлягають диспансерному нагляду.

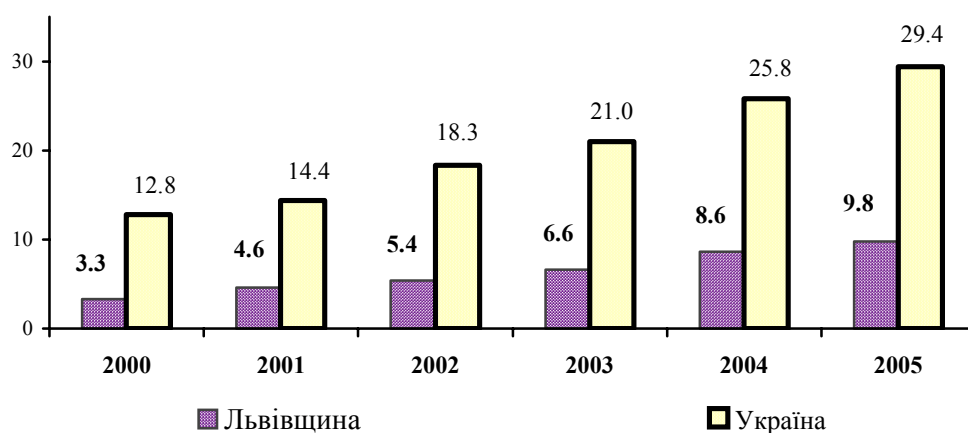
Динаміка кількості осіб, які перебувають на обліку, як хворі на ВІЛ-інфекцію (СНІД) та злякисні новоутворення, у % до 2000 року

Продовжує зберігатись тенденція щодо зростання такого соціально небезпечного захворювання як ВІЛ-інфекція та СНІД. На початок 2006 року у Львівському обласному центрі з профілактики та боротьби зі СНІДом перебували на обліку 673 ВІЛ-інфікованих та 73 хворих на СНІД, що більше відповідно майже на чверть (127 випадків) та більш як на третину (20 випадків) відносно початку 2005 року.

Якщо у 2004 році на облік з вперше в житті встановленим діагнозом було взято 184 ВІЛ-інфікованих та 37 хворих на СНІД, то у 2005 році – відповідно 209 та 43 хворих. Торік були зняті з обліку 23 особи-носії ВІЛ-інфекції та хворі на СНІД з причини смерті від СНІДу та 13 осіб – від іншого захворювання.

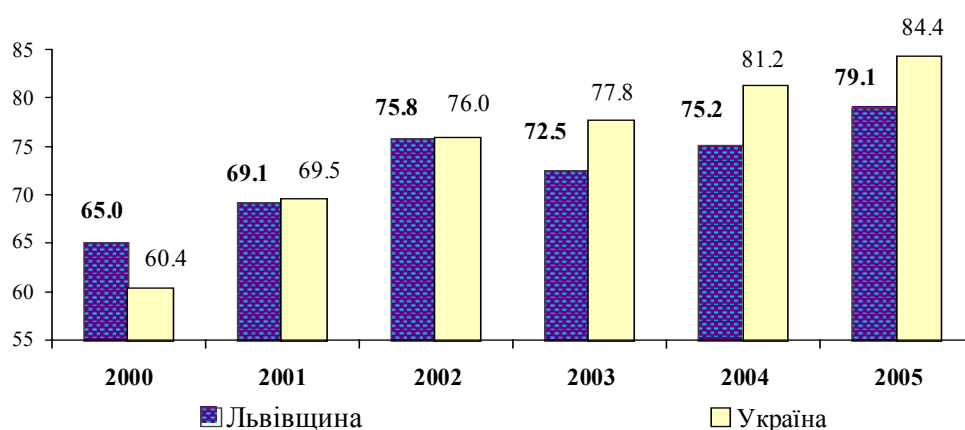
Кількість ВІЛ-інфікованих (хворих на СНІД) з діагнозом, встановленим вперше, на 100 тис. населення

Основним шляхом передачі ВІЛ-інфекції та СНІДу (два випадки з трьох) залишається введення наркотичних речовин ін'єкційним шляхом - 498 випадків у 2005 році та 412 випадків – у 2004 році. У 2005 році збільшилася кількість осіб, які були заражені статевим шляхом – 164 випадки при 123 випадках у 2004 році. Причиною кожного десятого випадку є зараження дитини від ВІЛ-інфікованої матері. Чотири з п'яти ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД – чоловіки, дев'ять з десяти таких хворих – мешканці міських поселень.

Залишається соціально-небезпечною ситуація постійного збільшення захворюваності населення активним туберкульозом. Вперше на туберкульоз у 2005 році захворіли 2023 особи. Порівняно з 2004 роком захворюваність збільшилась на 5,2%, з 2000 роком – на 21,7%, а з 1990 – більше, як у 2,5 раза. Останнім часом працівники медичних закладів реєструють кожного року в середньому на 55 хворих більше, ніж у попередньому році.

Кількість хворих на активний туберкульоз з діагнозом, встановленим вперше, на 100 тис. населення

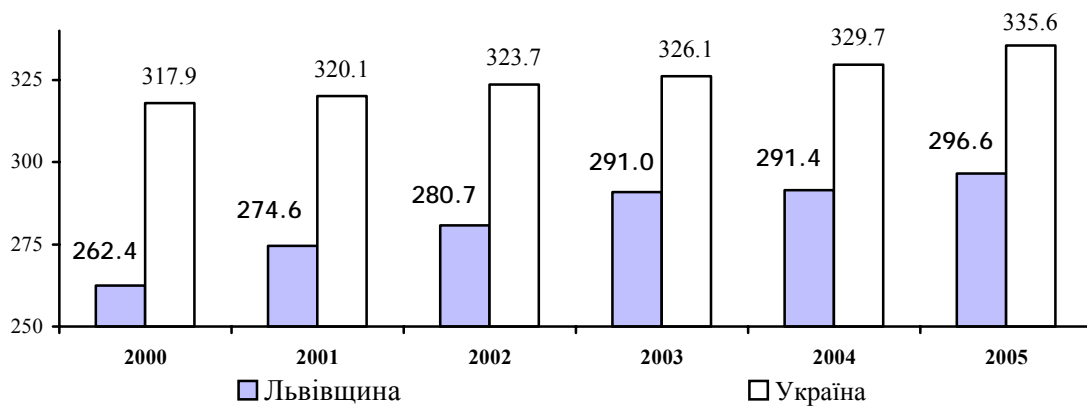
Дев'ять хворих з десяти захворіли на активний туберкульоз легенів, кожний дев'ятий випадок зареєстрований на позалегеновий туберкульоз органів дихання.

Чотири п'ятих хворих складають люди у працездатному віці, з них більше третини становлять молоді люди у віці від 18 до 34 років. Чоловіки складають 73,4% хворих.

Хоча сільські жителі становлять тільки 42% вперше захворілих на туберкульоз, проте у розрахунку на 100 тис. населення поширеність захворюваності починає переважати в сільській місцевості (82,2 випадки проти 76,9 у міських поселеннях). Порівняно з 2000 роком захворюваність сільських жителів на туберкульоз збільшилась на 32,6%, міських – на 14,7%.

Постійно збільшується кількість хворих на злоякісні новоутворення. Серед небезпечних хвороб онкохвороби займають перше місце. У 2005 році кількість хворих, які вперше звернулися у лікарняні заклади з приводу цього захворювання, становила 7591 особу проти 7504 у 2004 році. Порівняно з 1990 та 2000 роком кількість випадків захворювань зросла відповідно на 30,7% та 13,1%. Упродовж останнього часу медичні заклади реєструють кожного року в середньому на 100 хворих більше, як у попередньому році.

Кількість хворих на злоякісні новоутворення з діагнозом, встановленим уперше, на 100 тис. населення

Найпоширенішими є онкозахворювання органів травлення, дихання та грудної клітки, шкіри, жіночі хвороби, хвороби молочної залози тощо. Хворі, в яких виявлені злоякісні новоутворення органів травлення, складають чверть хворих. У кожного сьомого виявлені новоутворення шкіри і органів дихання та грудної клітки.

Більше половини хворих (51,4%), з діагнозом встановленим уперше, становлять чоловіки. Онкозахворюваннями на органи дихання страждають дев'ять чоловіків з десяти хворих. Серед жінок у кожній п'ятій хворі виявлені новоутворення жіночих органів або молочної залози.

Люди пенсійного віку складають 68,7% хворих. В 1,2 раза частіше трапляються випадки захворювань на злоякісні новоутворення у міських жителів, ніж у жителів сільської місцевості.

Серед регіонів України за захворюваністю на новоутворення Львівщина посідає 22 місце, ВІЛ-інфекцію (СНІД) – 21 місце, активний туберкульоз – 14 місце.

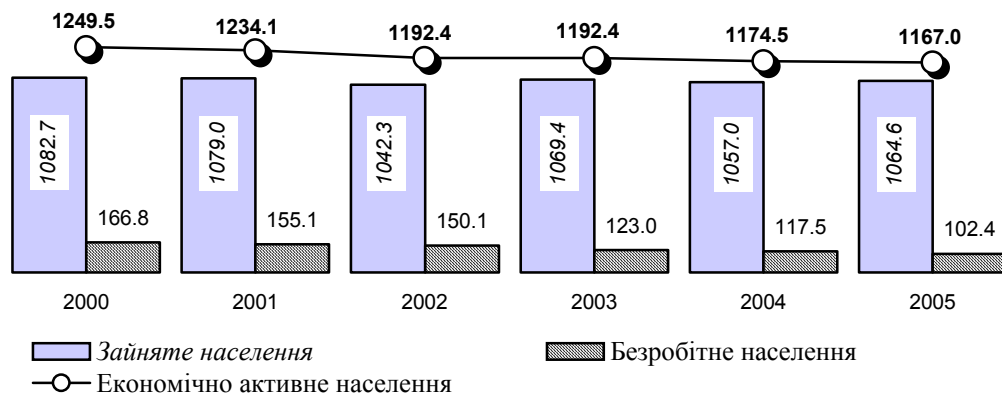
1.4.8. Населення за економічною активністю

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	тисяч осіб					
Все населення						
у віці 15-70 років	1916,6	1912,9	1908,6	1908,6	1907,3	1907,1
Економічно активне населення						
у віці 15-70 років	1249,5	1234,1	1192,4	1192,4	1174,5	1167,0
працездатного віку	1146,5	1132,6	1093,9	1094,9	1087,1	1062,5
старше працездатного віку	103,0	101,5	98,5	97,5	87,4	104,5
Зайняті	1082,7	1079,0	1042,3	1069,4	1057,0	1064,6
працездатного віку	980,0	977,7	944,1	972,6	970,3	960,3
старше працездатного віку	102,7	101,3	98,2	96,8	86,7	104,3
Безробітні	166,8	155,1	150,1	123,0	117,5	102,4
працездатного віку	166,5	154,9	149,8	122,3	116,9	102,2
старше працездатного віку	0,3	0,2	0,3	0,7	0,6	0,2
Економічно неактивне населення у віці 15-70 років	667,1	678,8	716,2	716,2	732,8	740,1
працездатного віку	401,3	418,4	461,4	467,5	483,1	511,1
старше працездатного віку	265,8	260,4	254,8	248,7	249,7	229,0

1.4.9. Населення за економічною активністю, статтю та місцем проживання у 2005 році

	Всього	у тому числі			
		жінки	чоловіки	міське населення	сільське населення
	тисяч осіб				
Все населення					
у віці 15-70 років	1907,1	982,8	924,3	1177,9	729,2
Економічно активне населення					
у віці 15-70 років	1167,0	555,3	611,7	697,6	469,4
працездатного віку	1062,5	486,7	575,8	660,6	401,9
старше працездатного віку	104,5	68,6	35,9	37,0	67,5
Зайняті	1064,6	510,9	553,7	638,1	426,5
працездатного віку	960,3	442,3	518,0	601,3	359,0
старше працездатного віку	104,3	68,6	35,7	36,8	67,5
Безробітні	102,4	44,4	58,0	59,5	42,9
працездатного віку	102,2	44,4	57,8	59,3	42,9
старше працездатного віку	0,2	-	0,2	0,2	-
Економічно неактивне населення у віці 15-70 років	740,1	427,5	312,6	480,3	259,8
працездатного віку	511,1	269,4	241,7	324,7	186,4
старше працездатного віку	229,0	158,1	70,9	155,6	73,4

Динаміка економічно активного населення у віці 15-70 років, тис.осіб

Аналіз динаміки економічно активного населення у Львівській області в 2000-2005 роках показав, що при середньорічному скороченні економічно активного населення на 1,4%, зайняте населення зменшувалось на 0,4%, безробітне – на 9,3%. В результаті питома вага зайнятих збільшилась з 86,7% у 2000 році до 91,2% у 2005, натомість скоротилась частка безробітних з 13,3 % до 8,8%.

Основні характеристики економічно активного населення у 2005 році такі:

- ∑ за віком: 91,0% складала особи працездатного віку;
- ∑ за статтю: 52,4% - чоловіки та 47,6% - жінки;
- ∑ за місцевістю: 59,8% - міські мешканці, 40,2% - сільські жителі;
- ∑ за освітою: переважають особи з повною загальною освітою – 47,9%, з повною, неповною чи базовою вищою освітою - 41,9%, а решта з іншими рівнями освіти - 10,2% .

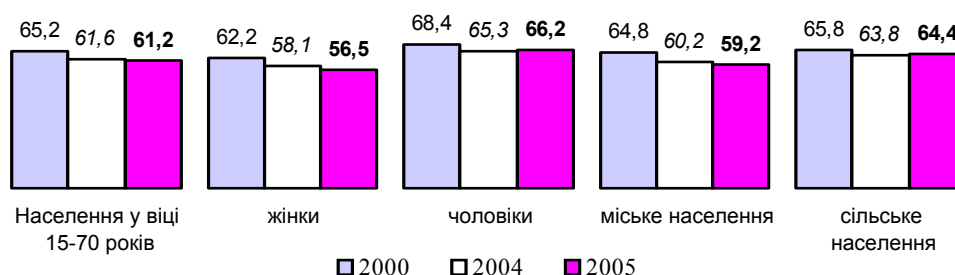
Питома вага економічно активного населення Львівської області у віці 15-70 років склала 5,2% у зазначеній категорії населення України, у тому числі зайняті становили 5,1%, безробітні – 6,4 відсотка.

Рівень економічної активності населення зазначеного віку порівняно з 2000 роком скоротився: з 65,2% до 61,2%. Відповідні зміни відбулися за рівнем економічної активності населення працездатного віку: з 74,1% до 67,5%. Це сталося за рахунок зниження рівня економічної активності міського населення, в той же час як у сільського населення спостерігалось зростання цього показника.

Найвищі рівні економічної активності характерні для осіб у віці 30-49 років, найнижчі - в осіб у віці 15-24 років та пенсійному віці.

Львівська область за рівнем економічної активності населення у віці 15-70 років серед областей України займала 21 місце.

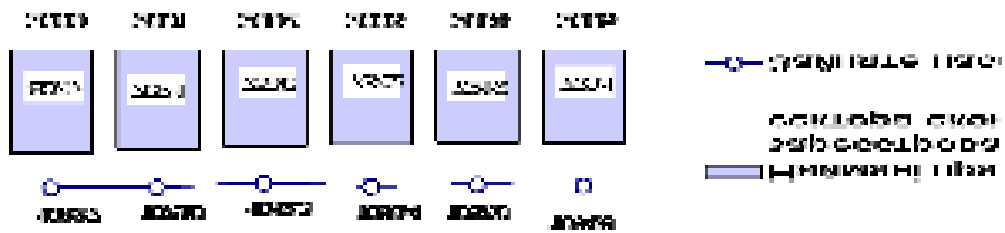
Рівні економічної активності, у %

1.4.10. Кількість найманих працівників за видами економічної діяльності

	2001	2002	2003	2004	2005
	тисяч осіб				
Всього зайнято	874,5	856,8	737,2	724,9	723,1
Сільське, лісове, рибне господарство та мисливство	74,9	58,9	48,6	42,2	37,1
Промисловість	208,8	196,7	182,3	176,5	174,8
Будівництво	39,5	37,1	37,8	38,3	39,3
Оптова й роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами, послуги з ремонту; готелі та ресторани	152,7	163,1	76,7	77,4	79,6
Транспорт і зв'язок	69,3	69,5	60,7	61,0	61,1
Фінансова діяльність	8,8	9,4	9,9	11,4	11,9
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	47,0	46,0	48,6	47,3	49,3
Державне управління	68,1	69,1	68,1	62,8	56,3
Освіта	96,1	96,4	98,6	98,7	100,1
Охорона здоров'я та соціальна допомога	77,4	77,8	78,1	81,0	82,4
Колективні, громадські та особисті послуги	31,9	32,8	27,8	28,3	31,2

Динаміка зайнятого населення, тис.осіб

Економічною діяльністю в області у 2005 році було зайнято 1064,6 тис.осіб у віці 15- 70 років, з них працездатне населення становило 960,3 тис. осіб.

Рівень зайнятості населення у віці 15-70 років торік склав 55,8% і порівняно з 2000 роком знизився на 0,7 в.п., працездатного віку вищий – 61,0% (у 2000 році – 63,3%). Ця тенденція склалася через незначне зростання обсягів зайнятості міського населення (всього на 1%), у той же час як серед сільського населення їх кількість скоротилася на 5,4%. Серед працездатного населення найвищий рівень зайнятості мали: особи у віці 30-34 років (78,6%), 35-39 років (74,8%) та 40-49 років (72,1%), а також з повною вищою освітою (80,1%) та з неповною вищою (63,7%).

За рівнем зайнятості серед регіонів України Львівська область займала 21 місце.

У 2005 році в економіці області серед зайнятого населення 67,9% (723,1 тис.осіб) склали працюючі за наймом на підприємствах та організаціях зареєстрованого сектора економіки, 32,1% (341,5 тис.осіб) – зайняті в секторі самостійної зайнятості.

В області зберігається стійка тенденція до скорочення працюючих за наймом: з 72,5% у 2000 році до 67,9% у 2005 році й відповідно збільшення самостійно зайнятих - з 27,5% до 32,1%.

Аналіз змін у структурі найманих працівників економіки області показав, що за останні 5 років скоротилася частка найманих працівників підприємств торгівлі (з 17,5% до 11%) та сільського господарства (з 8,6% до 5,1%). Це пов'язано з тим, що зазначені види діяльності є найбільш привабливими для розвитку самозайнятості. Напротивагу збільшилась частка найманих працівників промислових підприємств (з 23,8% до 24,2%), організацій будівництва (з 4,5% до 5,4%), організацій, які здійснюють операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам (з 5,4% до 6,8%), установ освіти (з 11% до 13,8%) та охорони здоров'я (з 8,9% до 11,4%).

Кількість найманих працівників підприємств, установ та організацій у районах і містах області залежить від розвитку виробничої та соціальної інфраструктури: найбільше їх зосереджено у містах Львів – 349,8 тис.осіб (48,4%), Дрогобич – 29,6 тис.осіб (4,1%), Червоноград – 21,4 тис.осіб (3%), Стрий – 19,2 тис. осіб (2,7%) та районах Сокальському – 24,3 тис.осіб (3,4%), Яворівському – 23 тис.осіб (3,2%), Жовківському – 20,6 тис.осіб (2,8%).

Специфіка сільського господарства в області виокремлює велику частку такої категорії зайнятих як працюючі в особистих селянських господарствах, які складають близько 80% від зайнятих у галузі.

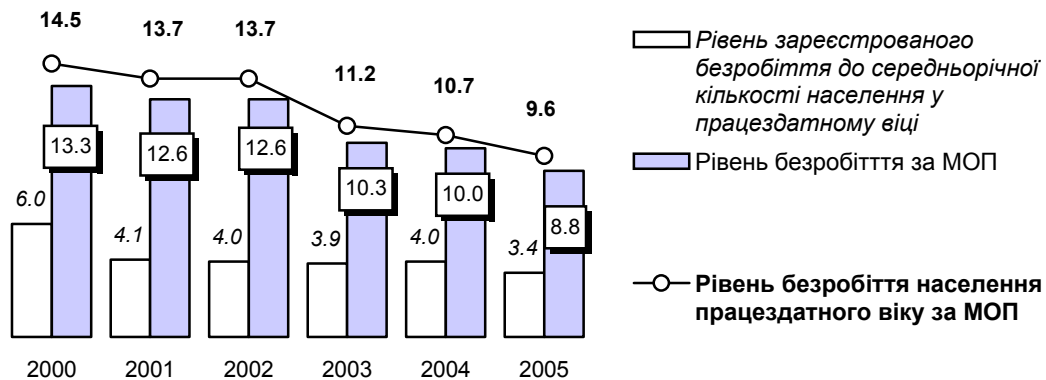
1.4.11. Рівні зайнятості та безробіття населення

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків					
Рівень зайнятості населення у віці 15-70 років	56,5	56,4	54,6	56,0	55,4	55,8
працездатного віку	63,3	63,0	60,7	62,3	61,8	61,0
старше працездатного віку	27,8	28,0	27,8	28,0	25,7	31,3
Рівень безробіття за методологією МОП у віці 15-70 років	13,3	12,6	12,6	10,3	10,0	8,8
працездатного віку	14,5	13,7	13,7	11,2	10,7	9,6
старше працездатного віку	0,3	0,2	0,3	0,7	0,7	0,2

1.4.12. Рівні безробіття за методологією МОП за віковими групами, статтю та місцем проживання у 2005 році

	Всього	у тому числі за віковими групами						
		15-24	24-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-70
	відсотків							
Все безробітне населення у віці 15 - 70 років	8,8	18,7	10,5	4,4	9,1	9,7	4,1	0,2
жінки	8,0	15,9	9,2	6,3	7,7	10,5	1,9	-
чоловіки	9,5	20,6	11,5	2,7	10,3	8,9	6,1	0,4
міське населення	8,5	21,2	9,8	1,8	5,6	10,4	3,6	0,7
сільське населення	9,1	15,3	11,8	8,9	14,5	8,7	4,9	-

Динаміка рівнів безробіття, у %

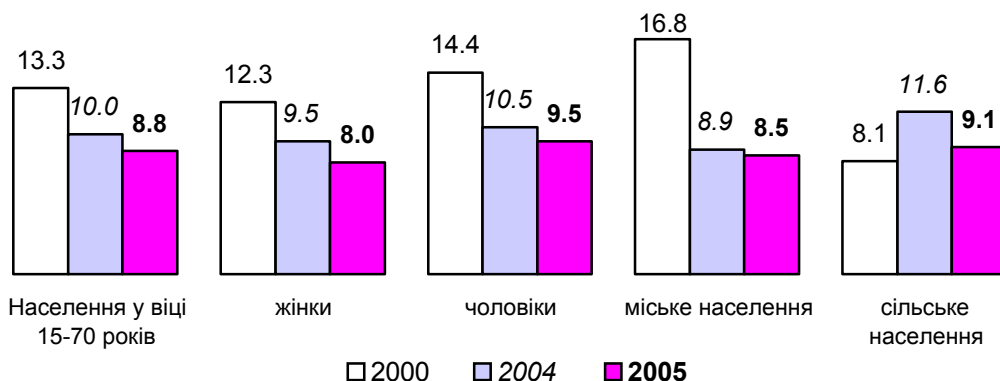

В області у 2005 році кількість безробітного населення у віці 15-70 років, яке з різних причин не мало роботи або прибуткового заняття і шукало її, становило 102,4 тис. громадян. Найбільша кількість безробітних зафіксована у віці 15-24 років (29%), 25-29 років (15,1%), 40-49 років (31%); за статтю переважають чоловіки (56,6%), а за місцевістю - міське населення (58,1%). Частка осіб працездатного віку серед безробітних становила 99,8%.

Порівняно з 2000 роком рівень безробіття скоротився на 4,5 в.п. і становив 8,8%. Скоротився цей показник для міського населення (з 16,6% до 8,5%), а для сільських мешканців, навпаки, зріс (з 8,1% до 9,1%). Рівень безробіття населення працездатного віку знизився: з 14,5% у 2000 році до 9,6% у 2005 році. Разом з тим, він у 2,8 раза перевищував рівень зареєстрованого безробіття. Водночас у сільській місцевості зазначений показник на 2.6 в.п. був нижчий від аналогічного показника зареєстрованого безробіття. Зазначена ситуація пояснюється тим, що сільські мешканці працездатного віку навіть за умов наявності низькодоходної зайнятості в особистих селянських господарствах, зверталися до державної служби зайнятості, оскільки потребували державної соціальної допомоги.

Серед регіонів України за рівнем безробіття область займала 18 місце.

Рівні безробіття за методологією МОП, у %

1.4.13. Рівень зареєстрованого безробіття у містах і районах

	на 1 січня				
	2002	2003	2004	2005	2006
	у відсотках до середньорічної кількості населення у працездатному віці				
Всього	4,1	3,9	3,9	4,0	3,4
Львів	1,6	1,1	1,0	1,0	0,9
Борислав	9,0	8,9	8,8	9,6	7,7
Новий Розділ	10,3	10,7	8,0
Трускавець	4,1	3,3	3,0	3,1	3,0
Червоноград	4,1	2,5	2,4	2,6	2,0
Бродівський	5,1	6,5	6,6	7,3	7,0
Буський	4,5	4,2	4,1	4,7	4,1
Городоцький	2,8	2,9	3,5	4,3	4,0
Дрогобицький *	4,3	3,5	3,5	3,8	3,5
Жидачівський	5,9	5,6	5,5	6,0	5,2
Жовківський	2,8	3,9	3,6	3,2	2,9
Золочівський	6,7	8,2	9,7	8,4	6,3
Кам'янка-Бузький	4,2	3,4	3,2	4,3	4,3
Миколаївський	10,8	9,5	7,2	6,7	5,6
Мостиський	3,7	3,1	3,2	3,8	3,3
Перемишлянський	6,6	6,3	5,8	6,5	5,0
Пустомитівський	2,9	2,6	2,7	2,4	2,3
Радехівський	5,5	5,0	6,6	9,1	6,8
Самбірський **	9,1	9,8	9,4	7,8	6,2
Сколівський	5,9	6,3	5,4	5,2	5,0
Сокальський	3,6	3,3	2,8	2,6	2,1
Старосамбірський	6,1	7,5	8,9	9,6	7,1
Стрийський ***	3,7	4,2	4,0	4,2	3,7
Турківський	6,9	7,8	6,8	6,1	5,3
Яворівський	4,7	5,2	5,5	6,0	5,5

* Включаючи місто Дрогобич

** Включаючи місто Самбір

*** Включаючи міста Стрий і Моршин

За адміністративними даними Державної служби зайнятості за допомогою у пошуках роботи до цієї установи щороку зверталось близько 90 тис. незайнятих трудовою діяльністю громадян. Статус безробітного на 1 січня 2006 року одержали 51,6 тис. осіб, що на 43,2% менше порівняно з 2001 роком. З кожних 100 безробітних, які перебували на обліку станом на 1 січня 2006 року, 44 раніше займали робочі місця, 28 - посади службовців, решту складали особи без професії та такі, що займали місця, які не потребують спеціальної підготовки.

Незмінними упродовж багатьох років залишаються причини безробіття, як зареєстрованого, так і визначеного за методологією МОП (у 2005 році - 102,4 тис. осіб), а саме: звільнення за власним бажанням (34,5 тис. осіб, або 33,7%), вивільнення у зв'язку зі змінами в організації виробництва (32,3 тис. осіб, або 31,5%), неможливість знайти роботу після закінчення навчальних закладів (20,0 тис. осіб, або 19,5%). В числі інших причин можна відмітити звільнення з армії, відсутність робочих місць у сільській місцевості, труднощі зі створенням робочих місць для кваліфікованих молодих кадрів, випускників професійно-технічних та вищих закладів освіти.

Склад та динаміку кількості зареєстрованого безробітного населення за соціальними групами наведено нижче.

	Кількість зареєстрованих безробітних на 1 січня 2006р.			
	усього, тис. осіб	у відсотках до		призначено допомогу по безробіттю, тис. осіб
		загальної кількості безробітних	1 січня 2005р.	
Безробітні – усього	51,6	100,0	85,3	39,9
з них				
жінки	30,4	58,8	84,5	23,0
особи у віці до 35 років	22,3	43,2	84,4	16,8
особи, які потребують особливого соціального захисту	6,8	13,1	84,0	5,4
вивільнені з економічних причин	3,1	6,0	67,0	2,5
особи, які проживають у сільській місцевості	29,0	56,2	86,6	*

Рівень зареєстрованого безробіття на 1 січня 2006р. становив 3,4%. Надалі спостерігається значна диференціація цього показника за районами та містами: від 8,0% у м. Новий Розділ до 0,9% у м. Львів.

Кількість зареєстрованих безробітних у сільській місцевості на 1 січня 2006р. становила 29,0 тис. осіб, у міській – 22,6 тис. осіб. Відповідно, рівень зареєстрованого безробіття сільського населення у 2 рази перевищував аналогічний показник мешканців міської місцевості та становив 5,1% і 2,4% населення працездатного віку відповідної місцевості.

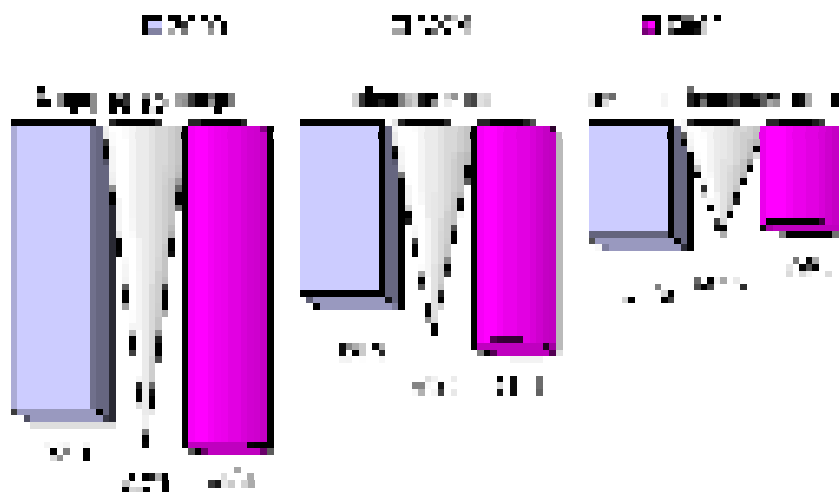
Вищий рівень безробіття, ніж у Львівській області мають 15 регіонів (на 1 січня 2005 року - 10 регіонів).

За останні роки намітилась позитивна тенденція щодо скорочення тривалості безробіття, особливо довготривалого: середня тривалість зареєстрованого безробіття на 1 січня 2006 року складала 6 місяців проти 7,6 місяців – на 1 січня 2005 року (на 1 січня 2002 - 11,4 місяців).

1.4.14. Кількість економічно неактивного населення за причинами економічної неактивності та віковими групами у 2005 році

	Економічно неактивне населення, тис.осіб	у тому числі за причинами					
		пенсіонери за віком, по інвалідності та на пільгових умовах	учні, студенти	особи, які виконують домашні обов'язки	зневірені	сезонний характер роботи	інші
Всього	740,1	300,8	225,0	93,0	38,6	7,7	75,0
у тому числі за віковими групами:							
15-24 років	267,6	3,2	220,7	15,7	10,5	1,4	16,1
25-34 років	74,0	5,2	4,3	35,9	9,2	3,0	16,4
35-49 років	111,5	30,4	-	32,0	15,1	2,3	31,7
50-59 років	100,6	75,7	-	9,4	3,8	1,0	10,7
60-70 років	186,4	186,3	-	-	-	-	0,1
Працездатного віку	511,1	72,0	225,0	93,0	38,6	7,7	74,8
Старше працездатного віку	229,0	228,8	-	-	-	-	0,2

Економічно неактивне населення, тис.осіб

У 2000-2005 роках в області зростала кількість незайнятого населення у віці 15-70 років: з 667,1 тис.осіб у 2000 році до 740,1 тис.осіб у 2005 році. Економічно неактивне населення у 2005 році розподілялось таким чином:

Σ за складом: 40,6% - пенсіонери, 30,4% - учні та студенти, 12,6% - особи, які виконують домашні обов'язки, 5,2% - зневірені у пошуках роботи, 11,2% - інші;

Σ за освітою: 45,5% - з повною загальною середньою, 28,1% - з базовою загальною середньою, 11,3% - з неповною вищою, 9,4% - з повною чи базовою вищою, решта 5,7% - інші рівні освіти;

З числа незайнятих 511,1 тис.осіб, або 69,1% складають особи працездатного віку і в більшій мірі саме через їх зростання, відбувається поповнення цієї категорії населення.

За основними причинами незайнятості економічно неактивне населення працездатного віку розподіляється:

Σ учні та студенти – 225 тис.осіб, або 44%;

Σ особи, які виконують домашні обов'язки – 93 тис.осіб, або 18,2%;

Σ пенсіонери (за інвалідністю, на пільгових умовах) та особи, які за станом здоров'я хворіли – 90.2 тис.осіб, або 17,6%;

Σ зневірені у пошуках роботи – 38,6 тис.осіб, або 7,6%;

Σ особи, які мають сезонний характер роботи – 7,7 тис.осіб, або 1,5%;

Σ особи, які вважають, що не має підходящої роботи – 7.3 тис. осіб, або 1,4%;

Σ інші – 49,3 тис.осіб, або 9,7%.

Аналіз зазначених причин дозволяє підрахувати, що рівень безробіття населення працездатного віку становив би 13,9% (проти 9,6% розрахованого за методологією МОП) за умови, що особи, які зневірилися у пошуках роботи (38,6 тис.осіб) та які не знали, де і як шукати роботу чи організувати власну справу (7,3 тис.осіб) запропонують свою робочу силу.

Продовжує скорочуватись кількість осіб, які зневірилися та припинили пошуки роботи, їх частка складає 5,2% (38,6 тис.осіб) від економічно неактивного населення. Основними причинами такого явища є: вивільнення з реорганізацією, ліквідацією виробництва та скорочення штатів – 10,1 тис.осіб (26,2% від зневірених), непрацевлаштовані після закінчення закладів освіти – 10,3 тис.осіб (26,7%), а також звільнені за власним бажанням – 10,1 тис.осіб (26,2%).

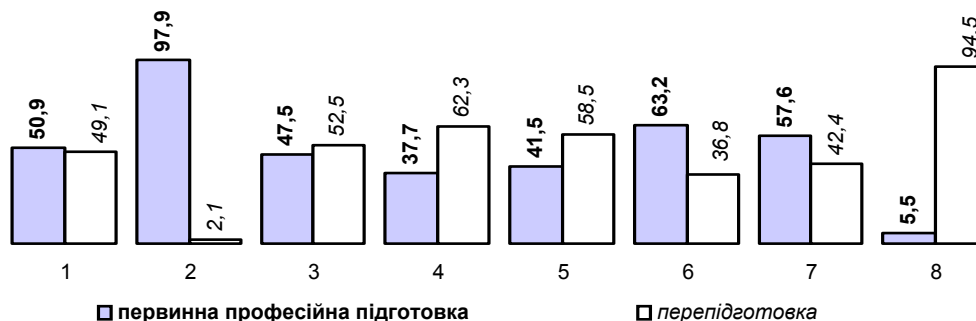
1.4.15. Підготовка та підвищення кваліфікації кадрів на підприємствах

	Навчилися новим професіям			Підвищили кваліфікацію		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
	осіб					
Всього	6619	6521	6482	32591	34899	37666
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	171	178	146	378	287	188
сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги	15	56	40	281	167	57
лісове господарство і пов'язані з ним послуги	156	122	106	97	120	131
Промисловість	4635	4295	4249	8318	10832	9696
Будівництво	205	321	138	664	769	1292
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту роздрібна торгівля побутовими товарами та їх ремонт	79	105	212	324	454	442
Готелі й ресторани	-	22	1	29	73	28
Транспорт	1085	1089	1359	2679	2715	2921
залізничний	80	87	68	206	229	317
міський та автошляховий	9	2	154	171	194	259
авіаційний	-	2	36	127	18	66
пошта та зв'язок	303	273	309	912	1049	1007
Фінансова діяльність	-	23	28	805	1003	1371
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	350	234	168	522	582	830
дослідження та розробки	2	16	9	60	58	104
Державне управління	32	14	33	2957	3392	3078
Освіта	6	-	-	9368	7739	9646
Охорона здоров'я та соціальна допомога	26	225	109	6274	6777	7873
Колективні, громадські та особисті послуги	8	15	34	258	241	301

Одним із засобів збереження та розвитку трудового потенціалу області є підготовка та підвищення кваліфікації на виробництві, яка охоплює: підготовку новим професіям (застосовується переважно для навчання осіб із робітничими професіями), підвищення кваліфікації (для професіоналів та фахівців), із числа штатних працівників облікового складу підприємств, установ та організацій.

Кількість осіб, які опановують нові професії, з кожним роком зменшується: з 6,6 тис.осіб у 2003 році до 6.5 тис.осіб у 2005 році. Проте, кількість жінок, які опановують нові професії, зростає (порівняно з 2003 роком на 21,3%). Крім того, 28 осіб навчалися за кордоном.

Розподіл навчених новим професіям за видами підготовки кадрів та окремими видами діяльності, у % до кількості працівників, які пройшли навчання

1. Усього	5. Оптова й роздрібна торгівля
2. Сільське господарство	6. Транспорт
3. Промисловість	7. Державне управління
4. Будівництво	8. Охорона здоров'я та соціальна допомога

Аналіз отриманих даних щодо місця проведення навчання свідчить, що переважна більшість працівників (72,4%) проходили навчання новим професіям безпосередньо на виробництві. Їх кількість зростає з кожним роком: з 2,6 тис.осіб у 2002 році до 4,7 тис.осіб у 2005 році. За формами навчання: половина з них навчались індивідуально (цей вид навчання передбачає вивчення теоретичного курсу самостійно або шляхом консультацій, а виробниче навчання проходить безпосередньо на робочому місці), друга половина – за курсовою формою навчання (передбачає вивчення теоретичного курсу в навчальній групі, а виробниче навчання проходить двома етапами: спочатку в групі, пізніше на робочому місці).

Кількість працівників, які підвищили свою кваліфікацію у 2005 році у порівнянні з попереднім роком зросла на 7,9% і становила 37,7 тис.осіб. За таких щорічних обсягів навчання кожний працівник економіки, в середньому, зможе підвищити свою кваліфікацію один раз у 16 років, зайнятий фінансовою діяльністю – відповідно у 9 років, у державному управлінні – у 10 років, в освіті та охороні здоров'я – у 11 років, у будівництві та транспорті – відповідно у 20 років.

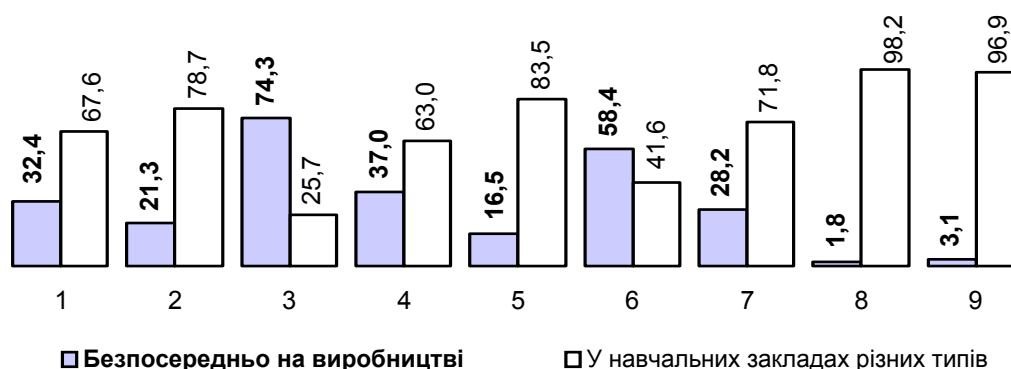
Треба зазначити, що кількість жінок, які підвищують свою кваліфікацію, з кожним роком зростає: з 16,5 тис.осіб у 2003 році до 19,1 тис.осіб у 2005 році.

Значно збільшилися, порівняно з 2004 роком, обсяги підвищення кваліфікації кадрів у таких видах діяльності як: будівництво (на 68%), операції з нерухомістю, здавання під найм (42,6%), фінансова діяльність (36,7%), освіта (24,6%), охорона здоров'я та соціальна допомога (16,2%). Напротивагу обсяги підвищення кваліфікації знизилися у таких видах діяльності, як: готелі та ресторани (на 61,6%), сільське господарство (34,5%), промисловість (10,5%), державне управління (9,3%), торгівля (2,6%).

Різке скорочення підготовки кадрів в сільськогосподарських підприємствах пояснюється значним скороченням зайнятих: за останні п'ять років вивільнення найманих працівників становило 40 тис.осіб, що відповідає 63,9% працюючих у них у 2001 році.

Питома вага осіб, які пройшли підготовку та перепідготовку кадрів на виробництві у 2005 році, складала 7,4% від зайнятих наприкінці року.

Розподіл найманих працівників економіки за місцем підвищення кваліфікації у 2005 році, у % до кількості працівників, які підвищили кваліфікацію

1. Усього	5. Оптова й роздрібна торгівля
2. Сільське господарство	6. Транспорт
3. Промисловість	7. Державне управління
4. Будівництво	8. Освіта
	9. Охорона здоров'я та соціальна допомога

Поряд із підготовкою кадрів зайнятих на виробництві існує система підготовки та перепідготовки незайнятого населення через державну службу зайнятості. У 2005 році навчалося 9,6 тис.осіб, з них 1,5 тис.осіб навчалися на початок року та 8,1 тис.осіб - було скеровано упродовж року. Треба зазначити, що у 2005 році збільшилась кількість скерувань на навчання, порівняно з попереднім роком - на 18%. Відповідно зросла і кількість осіб, які пройшли навчання: з 7,4 тис.осіб до 7,9 тис.осіб. Серед тих, які пройшли навчання 4,6% складають випускники вищих закладів освіти, 2,7% - професійно-технічних закладів освіти, 0,5% - загальноосвітніх шкіл.

1.4.16. Працевлаштування незайнятих трудовою діяльністю громадян

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	осіб					
Всього працевлаштовано	24537	31296	34387	35862	40570	43686
у тому числі:						
на робочі місця	13112	15758	17813	18424	22262	24076
посади службовців	4980	6477	7736	7835	9718	11033
місця, які не потребують професійної підготовки	6445	9061	8838	9603	8590	8577
Із загальної чисельності працевлаштованих - жінки	15051	14850	17256	17179	19642	21921

1.4.17. Працевлаштування незайнятого населення у містах і районах у 2005 році

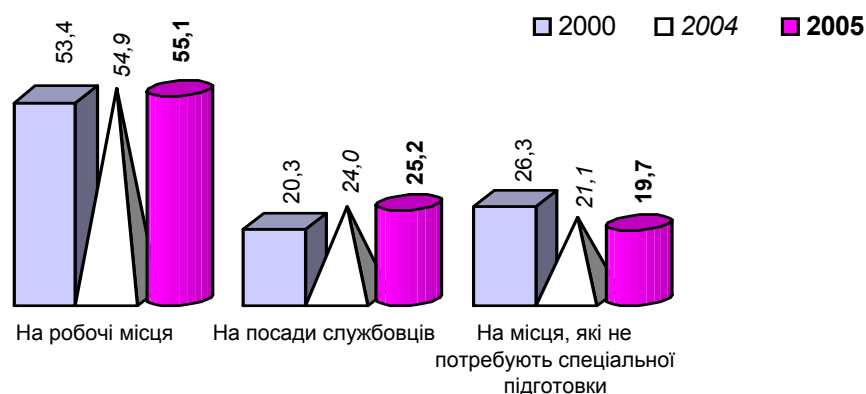
	Незайняті громадяни, які перебували на обліку впродовж року, осіб	З них працевлаштовано, осіб	У відсотках до	
			загальної кількості незайнятих громадян	2004 року
Всього	152373	43686	28.7	107.7
Львів	15260	6201	40.6	107.2
Борислав	5223	1325	25.4	108.0
Новий Розділ	3863	1031	26.7	102.7
Трускавець	1338	464	34.7	110.5
Червоноград	4430	1939	43.8	105.5
Бродівський	6229	1477	23.7	120.7
Буський	3158	928	29.4	114.0
Городоцький	4523	1295	28.6	105.9
Дрогобицький*	10288	2637	25.6	107.1
Жидачівський	6163	2074	33.7	105.2
Жовківський	5291	1552	29.3	111.5
Золочівський	7759	1902	24.5	107.4
Кам'янка-Бузький	4246	1115	26.3	103.5
Миколаївський	5301	1441	27.2	93.2
Мостиський	3184	889	27.9	114.3
Перемишлянський	3050	902	29.6	105.3
Пустомитівський	4602	1458	31.7	111.9
Радехівський	6238	1681	26.9	116.4
Самбірський*	11392	2843	25.0	110.4
Сколівський	3840	956	24.9	104.8
Сокальський	4737	1983	41.9	107.1
Старосамбірський	8899	1491	16.8	115.5
Стрийський*	8806	2627	29.8	105.2
Турківський	4256	918	21.6	105.8
Яворівський	10297	2557	24.8	105.0

*Місто і район.

Одним із стратегічних заходів активного державного регулювання ринку праці є збільшення кількості нових робочих місць в усіх сферах економіки. За даними Головного управління праці та соціального захисту ОДА у Львівській області введено 63,4 тис. нових робочих місць, з них 17,1 тис. для найманих працівників у юридичних осіб, 20,3 тис. – у фізичних осіб-підприємців, 26 тис. – фізичних осіб.

За сприяння державної служби зайнятості у 2005 році було працевлаштовано 43,7 тис. осіб, що на 7,7% більше, ніж у 2004 році. Серед працевлаштованих осіб у 50,2% - склали жінки, 50,3% - особи у віці до 35 років. По відношенню до загальної чисельності осіб, які перебували на обліку упродовж 2005 року, кількість працевлаштованих громадян складала 28,7%. За районами та містами області найвищий рівень цього показника спостерігався в містах: Червоноград (43,8%), Львів (40,6%), Трускавець (34,7%) та у Сокальському (41,9%) районі, найнижчий – у Старосамбірському (16,8%) районі.

Працевлаштування за категоріями посад, у % до підсумку

Рівень працевлаштування незайнятих громадян у 2005 році порівняно з попереднім роком зріс на 1,8 в.п. і становив 28,7%.

Майже кожний четвертий отримав роботу в обробній промисловості або торгівлі, кожний восьмий – в сільському господарстві.

За повідомленнями підприємств, установ та організацій, кількість вільних робочих місць та вакантних посад на 1 січня 2006 року становила 4,9 тисяч. Навантаження незайнятого населення на 1 вільну вакансію складало 11 осіб.

За районами та містами значення показника навантаження коливалося від 2 осіб на вакансію у Львові до 69 осіб у Турківському районі. За категоріями робочих місць цей показник розподілявся так: службовці - 12 осіб, робочі місця – 7 осіб, працівники без спеціальної підготовки – 36 осіб, працівники сільського господарства – 102 особи.

1.4.18. Доходи і витрати населення

	2001	2002	2003	2004	2005*
	мільйонів гривень				
Доходи	7787	9221	11466	14352	19028
у тому числі:					
заробітна плата	3199	3886	4642	5715	7672
прибуток та змішаний дохід	1876	2138	2260	2652	3244
доходи від власності					
одержані	133	173	227	327	440
соціальні допомоги та інші					
одержані поточні трансферти	2579	3024	4337	5658	7672
з них:					
соціальні допомоги	1126	1546	1758	2548	4116
інші поточні трансферти	26	26	772	1066	...
соціальні трансферти в натуральній формі	1427	1452	1807	2044	...
Витрати та заощадження	7787	9221	11466	14352	19028
у тому числі:					
придбання товарів та послуг	7449	8185	9530	11662	15296
доходи від власності сплачені	6	9	29	63	124
поточні податки на доходи, майно та інші сплачені					
поточні трансферти	444	583	770	845	1083
з них:					
поточні податки на доходи, майно тощо	361	459	586	599	762
внески на соціальне страхування	57	91	121	169	...
інші поточні трансферти	26	33	63	77	...
нагромадження	150	131	58	274	194
приріст фінансових активів	-262	313	1079	1508	2331
Наявний дохід					
всього, млн.грн.	5910	7177	8860	11400	14964
на одну особу, грн.	2239,7	2741,8	3401,6	4396,1	5794,2
Реальний наявний дохід, відсотків					
до попереднього року	...	119,3	108,7	120,7	117,6
до 2001 року	100,0	119,3	129,7	156,5	184,1

* Попередні дані.

	Продовження				
	2001	2002	2003	2004	2005*
	до підсумку, відсотків				
Доходи	100	100	100	100	100
у тому числі:					
заробітна плата	41,1	42,1	40,5	39,8	40,3
прибуток та змішаний дохід	24,1	23,2	19,7	18,5	17,1
доходи від власності					
одержані	1,7	1,9	2,0	2,3	2,3
соціальні допомоги та інші					
одержані поточні трансферти	33,1	32,8	37,8	39,4	40,3
з них:					
соціальні допомоги	14,5	16,8	15,3	17,8	21,6
інші поточні трансферти	0,3	0,3	6,7	7,4	...
соціальні трансферти в натуральній формі	18,3	15,7	15,8	14,2	...
Витрати та заощадження	100	100	100	100	100
у тому числі:					
придбання товарів та послуг	95,7	88,8	83,1	81,3	80,4
доходи від власності сплачені	0,1	0,1	0,3	0,4	0,7
поточні податки на доходи, майно та інші сплачені					
поточні трансферти	5,7	6,3	6,7	5,9	5,7
з них:					
поточні податки на доходи, майно тощо	4,6	5,0	5,1	4,2	4,0
внески на соціальне страхування	0,7	1,0	1,1	1,2	...
інші поточні трансферти	0,3	0,4	0,5	0,5	...
нагромадження	1,9	1,4	0,5	1,9	1,0
приріст фінансових активів	-3,4	3,4	9,4	10,5	12,2

* Попередні дані.

За попередніми даними, доходи мешканців Львівської області у 2005 році зросли проти попереднього року на 32,6% і становили 19028 млн.грн., або 5,1% від номінальної суми доходів населення України. В цілому по Україні доходи населення зросли проти попереднього року на 35,1%.

Обсяг доходів, які можуть бути використані населенням для придбання товарів та послуг, характеризується величиною наявного доходу, яка розраховується шляхом віднімання від загальної суми доходів величини соціальних трансфертів в натуральній формі, випланих доходів від власності та поточних податків на доходи, майно та інших сплачених поточних трансфертів.

У 2005 році величина наявного доходу населення Львівської області зросла на 31,3% (у 2004 році - на 28,7%) і становила 14964 млн. грн., у розрахунку на одну особу – відповідно на 31,8% та 5794,2 грн. За цим показником Львівщина посідає 10 місце серед регіонів України після м.Києва, Донецької, Дніпропетровської, Запорізької, Полтавської, Київської, Харківської, Миколаївської, Чернігівської областей.

Реальний наявний дохід, визначений з урахуванням зростання споживчих цін, на Львівщині зріс відносно попереднього року на 17,6% (у 2004 році – на 20,7%), тоді як загалом в Україні – на 18,9%. Проти 2001 року реальний наявний дохід населення області зріс на 84,1%.

Як свідчить аналіз структури доходів населення, у 2005 році проти попереднього року суттєво зросла частка соціальних допомог та інших одержаних поточних трансфертів (на 3,8 відсоткового пункта), тоді як частка заробітної плати, яка є основним компонентом доходів, зменшилася на 0,5 в.п., а частка прибутку та змішаного доходу – на 1,4 в.п. Проти 2001 року частка заробітної плати скоротилася на 0,8 в.п., тоді як частка соціальних допомог зросла на 7,2 відсоткового пункта.

Витрати населення на купівлю товарів та послуг у 2005 році становили 15296 млн.грн. Проти попереднього року вони зросли на 31,2%, їх частка у структурі витрат та заощаджень зменшилась з 81,3% до 80,4%.

Структура витрат та заощаджень суттєво змінилася у порівнянні з 2001 роком.

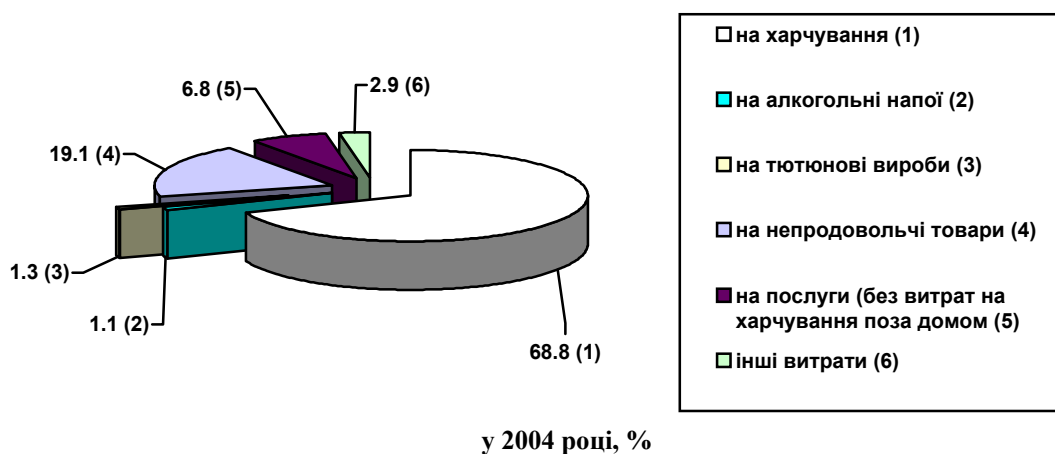
Так, частка витрат на купівлю товарів та послуг скоротилася на 15,3 в.п., тоді як частка витрат, спрямованих на приріст фінансових активів зросла на 15,6 в.п.

Внаслідок перевищення обсягу доходів населення над сумою витрат торік приріст заощаджень склав 2525 млн.грн., що становить 13,3% від величини отриманих доходів (у 2004 році – відповідно 1782 млн.грн. і 12,4%).

1.4.19 Рівень та глибина бідності

	2000	2001	2002	2003	2004
Межа бідності, грн. на одну особу у місяць	168,7	190,8	195,8	247,4	299,8
Рівень бідності, (за регіональною межею), %	31,4	34,3	27,0	34,0	37,7
Глибина бідності, (за регіональною межею), %	21,3	24,2	20,9	22,9	24,0
Сукупні витрати бідного населення, грн. на одну особу у місяць	132,7	144,6	154,9	190,70	227,9

Структура сукупних витрат бідних домогосподарств Львівської області

Дані 2004 року свідчать про незначне погіршення ситуації з бідністю. Оскільки відносна бідність характеризує частку населення, чие споживання є нижчим за певний середній стандарт суспільства, негативна динаміка вказує на деяке посилення розшарування населення за рівнем матеріального добробуту.

У 2004 році межа бідності (рівень витрат, нижче від якого є неможливим задоволення основних потреб), визначена за відносним критерієм, досягла 299,8 грн. у середньому у місяць і збільшилась у порівнянні з попереднім роком на 52,4 грн., або на 21,2 відсотка. Середні сукупні витрати населення, що опинились за межею бідності, становили 227,9 грн. Отже, у середньому одній бідній особі не вистачало для подолання межі бідності на місяць у середньому 71,9 грн. або 24,0%.

Відносно визначеної межі у 2004 році 37,7% населення Львівщини перебували у стані бідності. Сукупний дефіцит доходів бідного населення Львівщини становив 69,5 млн.грн. на місяць. Можемо припустити, що саме такі кошти були необхідні у 2004 році для підтягування бідного населення до межі бідності.

Ситуація із зростанням загальних показників бідності на Львівщині у 2004 році характерна і для більшості регіонів. За середньоукраїнською межею найвище

значення показника рівня бідності спостерігалось у Рівненській області – 48,6%, що в 1,8 раза вище за середнє в Україні (27,3%). Також високі значення показника характерні для Волинської (38,1%), Одеської (37,8%), Хмельницької (37%), Тернопільської (32,9%) та Чернігівської областей (32,7%).

1.4.20. Середньомісячна номінальна заробітна плата найманих працівників за видами економічної діяльності

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	у середньому на одного штатного працівника; грн.					
Всього	196,44	272,01	339,31	419,14	523,32	713,16
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	76,71	100,74	129,83	175,85	292,07	418,83
сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги	66,13	85,81	109,34	144,59	228,59	338,64
лісове господарство і пов'язані з ним послуги	166,87	212,87	251,06	323,59	521,15	657,29
Рибне господарство	160,85	236,40	335,30	395,04	462,05	623,93
Промисловість	228,96	323,04	399,86	487,10	608,48	794,65
Будівництво	231,21	341,35	385,40	500,40	631,74	766,30
Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту роздрібна торгівля побутовими товарами та їх ремонт	188,87	234,96	286,66	344,80	435,56	636,27
Готелі і ресторани	120,70	173,46	227,71	269,21	328,01	417,03
Транспорт	310,70	437,67	564,80	680,73	828,83	1038,24
залізничний	359,27	521,22	686,90	814,81	967,24	1142,43
міський та автошляховий	174,08	222,62	262,54	334,30	421,17	585,64
авіаційний	315,29	412,45	466,08	601,35	1008,91	1587,20
пошта та зв'язок	305,67	394,90	468,62	530,11	649,29	918,00
Фінансова діяльність	451,61	607,61	755,40	862,86	1031,28	1239,15
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	205,94	287,15	338,27	418,10	507,09	676,42
дослідження та розробки	224,60	328,84	355,64	441,82	590,03	811,46
Державне управління	317,45	377,65	485,13	565,02	662,80	1011,21
Освіта	152,00	220,59	261,67	331,72	419,91	628,16
Охорона здоров'я та соціальна допомога	137,53	183,28	227,36	281,54	340,31	481,57
Колективні, громадські та особисті послуги	127,13	172,03	210,52	271,06	350,51	507,97
діяльність у сфері відпочинку та розваг, культури та спорту	117,05	165,01	198,49	260,31	334,86	505,91

Останніми роками в економіці області, як і загалом у країні, спостерігалася позитивна динаміка зростання рівня номінальної заробітної плати, що зумовлено активною соціальною політикою держави, а також зменшенням обсягів неповної зайнятості. У 2005 році порівняно з 2000 роком заробітна плата на одного працівника збільшилася у 3,6 раза, встановлена законодавством мінімальна заробітна плата – в 4,5 раза.

Тенденції зміни заробітної плати

	Середньомісячна номінальна заробітна плата одного працівника		Індекс реальної заробітної плати до попереднього року, у відсотках
	гривень	до попереднього року, у відсотках	
2000	196,44	128,9	98,6
2001	272,01	138,5	122,3
2002	339,31	124,7	120,7
2003	419,14	123,5	116,5
2004	523,32	124,9	124,1
2005	713,16	136,3	122,3

Реальна заробітна плата, з урахуванням індексу інфляції, у 2000-2005 роках збільшилась у 2,6 раза, до 2004 року - на 22,3%; при збільшенні валової доданої вартості, відповідно, в 1,5 раза та на 0,5%. Відставання приросту реальної заробітної плати від номінальної відбулося під впливом змін споживчих цін на продукти харчування, непродовольчі товари та послуги.

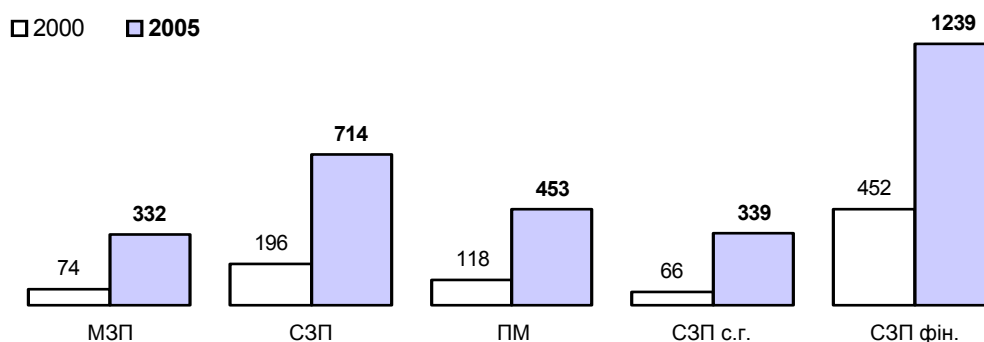
Середньомісячна номінальна заробітна плата одного працівника, зайнятого в економіці області у 2005 році зросла більш, ніж на третину (36,3%) і становила 713,16 грн., у 2,1 раза перевищила рівень встановленої мінімальної заробітної плати, в 1,6 раза - розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Розмір нарахувань за одну оплачувану годину збільшився на 35,4% порівняно з попереднім роком і становив 4,82 грн.

Таке зростання рівня оплати праці також обумовлено збільшенням у 1,6 раза встановленої мінімальної заробітної плати упродовж 2005 року з 205 грн. у січні до 332 грн. у вересні. В результаті зросла оплата праці працівників галузей, які в основному фінансуються з бюджетів усіх рівнів (зайнятих дослідженнями та розробками, установ освіти, культури, охорони здоров'я та соціальної допомоги, державного управління), у межах 37,5%-52,6%.

У виробничій сфері високі темпи зростання заробітної плати спостерігалися: у сільському господарстві – на 48,1%, промисловості – на 30,6%, транспорті – на 25,3%, будівництві – на 21,3%.

Оцінка зміни середньорічних показників соціальних стандартів за 2000-2005 роки показує, що основні з них - мінімальна заробітна плата, прожитковий мінімум, середньомісячна заробітна плата - за п'ять років зросли в середньому в 4 рази.

Середньорічні показники соціальних індикаторів у 2000-2005 роках, грн.

МЗП – мінімальна заробітна плата; СЗП – середньомісячна заробітна плата загалом в економіці; ПМ – прожитковий мінімум на працездатну особу; СЗП с.г. – середня заробітна плата працівників сільського господарства; СЗП фін. – середня заробітна плата працівників фінансової діяльності.

Як і в 2000 році, так і в 2005 році нижчою за прожитковий мінімум була не тільки мінімальна заробітна плата, але й середня заробітна плата працівників сільського господарства. Водночас заробітна плата працівників фінансової діяльності завжди більша за основні соціальні індикатори.

Незадовільними залишаються міжгалузеві співвідношення заробітної плати за видами економічної діяльності: у 2005 році між працівниками підприємств, зайнятих транспортуванням трубопроводів та в сільському господарстві й мисливстві воно склало 6 разів (у 2004 році – 8 разів, у 2000 році - 12). Діапазон цих співвідношень свідчить про те, що рівень заробітної плати значною мірою визначається належністю до певної сфери економічної діяльності, а не формується під впливом загальноновизнаних світовою практикою чинників, якими є кількість, якість та результати праці. Варто зазначити, що в розвинутих країнах рівень міжгалузевої диференціації не перевищує 150-200%.

Найбільш оплачуваними є працівники організацій, які зайняті управлінням та наглядом у сфері оподаткування – 1972,15 грн., авіаційного транспорту – 1587,20 грн., фінансової діяльності – 1239,15 грн., де рівень заробітної плати значно вищий від середнього в області.

У промисловості середньомісячна зарплата у 2005 році становила 794,65 грн. і на 11,4% перевищила середній рівень в економіці. Найвища заробітна плата у працівників із виробництва продуктів нафтоперероблення – 1019,30 грн., з виробництва іншого транспортного устаткування – 1016,46 грн., з видобування кам'яного вугілля – 1046,38 грн.

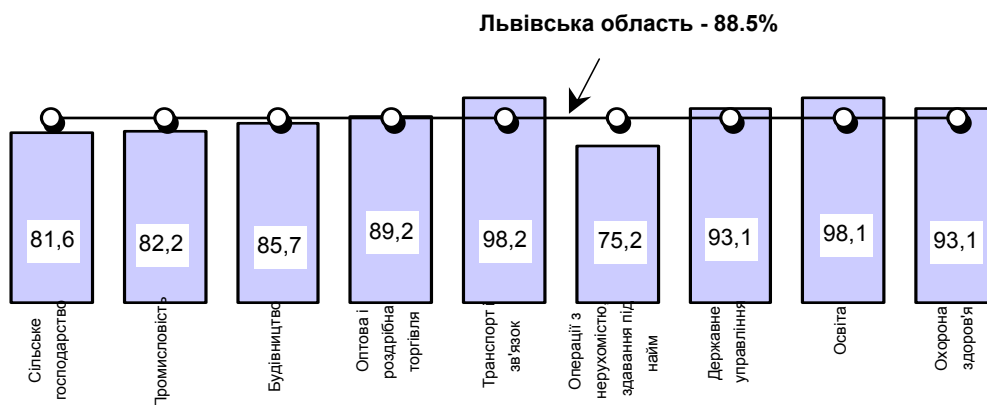
Незважаючи на позитивну динаміку зростання заробітної плати у сільському господарстві (порівняно з 2000 роком вона збільшилася у 5 разів), це не усунуло проблему її низького рівня: у 2005 році вона посіла останнє місце серед видів економічної діяльності, значно поступаючись навіть сфері нематеріального виробництва. За останній рік заробітна плата працівників сільського господарства була у 2 рази менша від середнього рівня в економіці, у 2,3 раза - ніж у промисловості, у 3,7 раза – ніж у фінансовій діяльності. Невеликий рівень

заробітної плати залишається у працівників закладів початкової загальної освіти (у 1,5 раза від середнього рівня в економіці), організацій, що працюють у сфері відпочинку та розваг, культури та спорту (у 1,4 раза).

Підвищення рівня заробітної плати вплинуло на зміну структури розподілу працівників за її розмірами: скоротився прошарок низькооплачуваних і збільшилась кількість середньо та високооплачуваних працівників. Питома вага працівників, які мали нарахування понад 500 грн., в області зросла за останній рік у 1,4 раза: з 44,7% у грудні 2004 року до 64,4% у грудні 2005 року. Разом із тим, у 11,1% працівників області у грудні 2005 року нарахована заробітна плата була нижчою від рівня мінімальної заробітної плати (до 332 грн.), з них найбільша частка припадала на підприємства сільського господарства (48,4%) установи, зайняті страхуванням (40%), готелі та ресторани (27,4%), роздрібну торгівлю побутовими товарами (27,2%).

Рівень заробітної плати працюючих значною мірою пов'язаний з належністю до певної сфери економічної діяльності, а не формується за такими принципами як якість, складність та результати праці. Необхідно відзначити, що серед працівників невиробничої сфери, які мають вищу освіту та високий професійно-кваліфікаційний рівень (установ охорони здоров'я та соціальної допомоги, освіти) частка працівників, які у грудні 2005 року отримали заробітну плату понад 500 грн. у загальній їх чисельності становила не більше 59%. Проте в установах, зайнятих фінансовим посередництвом, питома вага таких працівників склала 89,1%, закладах з управління та нагляду у сфері оподаткування – 98,5%. Ще вищою є диференціація заробітної плати у виробничих видах економічної діяльності. Така ситуація спостерігалася у промисловості: серед працівників, зайнятих на підприємствах з виробництва електроенергії, газу та води, вона становила 86,1%, з виробництва транспортного устаткування – 89%, з виробництва продуктів нафтоперероблення – 91,1%, натомість у виробництві інших неметалевих мінеральних виробів, легкій, харчовій промисловості у 64% працівників заробітна плата не перевищувала 500 грн.

Співвідношення середньомісячної заробітної плати Львівської області та України за окремими видами економічної діяльності у 2005 році, у відсотках до економіки України

Рівень заробітної плати знаходиться у прямій залежності від діючої системи, видів та розмірів оподаткування: великі відрахування податків з фонду заробітної плати залишаються непосильними для багатьох підприємств. Тому значного поширення набула виплата неофіційної, прихованої від оподаткування, заробітної плати: особливо це характерно для малого бізнесу, приватних підприємств та підприємств роздрібно́ї торгівлі.

Середня заробітна плата працівників, відображена у звітності малих підприємств, яка і в попередні роки не перевищувала рівень законодавчо встановленого прожиткового мінімуму для працездатних осіб, у 2005 році становила 385,38 грн., або 54,1% від середнього рівня в економіці.

Незважаючи на суттєве зростання роздрібного товарообороту офіційно зареєстрованих підприємств роздрібно́ї торгівлі, заробітна плата складає лише 494,50 грн., або 69,3% від середнього рівня в економіці, тоді як працівники мережі супермаркетів працюють за 960 грн.

При стабільно високих темпах зростання номінальної та реальної заробітної плати абсолютний її розмір залишається недостатнім та становить 88,5% від середнього показника в Україні. Значно відстає Львівщина за рівнем заробітної плати і від Люблінського воєводства (Польща), яка у 2005 році склала 665 дол.США, що майже у 5 разів більше, ніж у нас.

1.4.21. Середньомісячна номінальна заробітна плата найманих працівників у містах і районах

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	у середньому на одного штатного працівника; гривень					
Всього	196,44	272,01	339,31	419,14	523,32	713,16
Львів	243,19	336,64	411,85	498,76	605,74	802,41
Борислав	221,39	307,31	347,21	466,31	562,17	772,08
Дрогобич	184,23	277,61	341,79	408,56	503,69	680,80
Моршин	313,02	398,29	563,02
Новий Розділ	246,06	320,59	481,77
Самбір	164,99	240,03	306,53	381,87	490,06	641,03
Стрий	212,56	306,66	372,85	476,17	584,96	742,56
Трускавець	179,75	248,76	310,69	393,42	455,25	581,72
Червоноград	222,39	290,82	360,16	407,55	498,35	716,75
Бродівський	155,39	206,99	260,93	330,70	422,81	581,10
Буський	108,70	150,11	207,22	259,81	353,91	510,09
Городоцький	123,31	198,29	253,28	330,72	429,38	585,41
Дрогобицький	116,83	163,45	209,11	274,34	359,24	506,71
Жидачівський	170,39	246,27	293,54	354,05	447,87	597,51
Жовківський	130,07	177,70	235,18	299,35	391,73	596,24
Золочівський	126,35	176,68	230,52	285,90	384,01	534,45
Кам'янка-Бузький	168,00	233,53	324,37	410,96	522,37	757,64
Миколаївський	150,99	196,72	242,40	347,36	430,19	593,52
Мостиський	121,70	164,69	224,83	291,36	366,99	588,93
Перемишлянський	114,20	181,22	226,12	304,80	393,63	584,56
Пустомитівський	166,33	220,29	287,11	368,87	516,94	719,86
Радехівський	117,33	153,45	190,35	237,74	332,30	493,98
Самбірський	89,65	125,11	165,90	225,17	303,25	464,56
Сколівський	185,04	254,32	315,10	399,20	496,08	684,60
Сокальський	198,42	245,42	308,71	343,70	479,18	693,38
Старосамбірський	100,06	135,59	186,63	237,89	326,33	496,60
Стрийський	246,36	312,34	370,81	534,15	674,70	902,90
Турківський	142,95	198,35	239,23	296,27	391,85	579,85
Яворівський	140,86	195,42	236,78	301,40	387,01	572,33

Відповідно до специфіки й особливостей галузевої структури регіонів зберігаються й високі міжрегіональні відмінності в рівнях заробітної плати: різниця в розмірах оплати за територіальним поділом у 2005 році становила майже 2 рази і коливалася від 464,56 грн. у Самбірському районі до 902,90 грн. у Стрийському районі. Збільшення її порівняно з попереднім роком відбулося в усіх районах та містах області, однак рівень її здебільшого залишився низьким. В усіх районах та містах області розмір заробітної плати перевищував прожитковий рівень, встановлений для працездатних осіб (у 2004 році – у 20 районах і містах). І тільки у Львові, Бориславі, Стрию, Червонограді та у Стрийському, Кам'янка–Бузькому, Пустомитівському районах він перевищував середній рівень в економіці.

Групування районів Львівської області за розмірами заробітної плати

за 2005 рік

	Рівень заробітної плати	Середньооблікова чисельність працівників	
		тис. осіб	у % до загальної чисельності зайнятих в області
м. Новий Розділ, Радехівський, Самбірський, Старосамбірський м. Моршин, м. Трускавець, Бродівський, Городоцький, Жидачівський, Жовківський, Буський, Дрогобицький, Золочівський, Мостиський, Миколаївський, Перемишлянський, Турківський, Яворівський	до 600.00 грн.	167,5	28,8
м. Львів, м. Борислав, м. Дрогобич, м. Стрий, м. Самбір, м. Червоноград, Кам'янка-Бузький, Стрийський, Пустомитівський, Сколівський, Сокальський	від 600.00 грн. до 1000.00 грн.	413,8	71,2

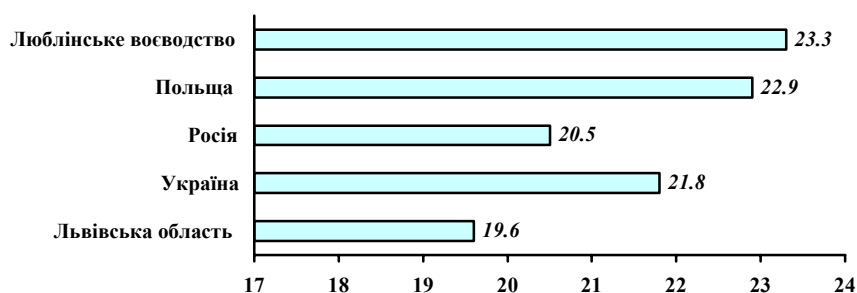
1.4.22. Житловий фонд та забезпеченість населення загальною площею житла

	Житловий фонд, тисяч кв. метрів загальної площі					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	49988,4	50680,6	50951,1	50405,5	50943,7	51275,7
Міські поселення	27721,3	28275,9	28433,1	27686,5	27947,9	28140,1
Сільська місцевість	22267,1	22404,7	22518,0	22719,0	22995,8	23135,6

Продовження

	На одного мешканця, кв. метрів загальної площі					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	18,6	19,3	19,5	19,3	19,6	19,8
Міські поселення	17,1	18,1	18,3	17,8	18,0	18,1
Сільська місцевість	21,1	20,9	21,2	21,6	22,0	22,2

Забезпечення населення житлом у 2004 році, м² загальної площі на одного мешканця

Житловий фонд Львівщини на 1 січня 2006 року становив 51,3 млн.м² загальної площі, з якого більше половини (28,2 млн.м², або 54,9%) знаходиться у містах і селищах міського типу. Порівняно з попереднім роком житловий фонд зріс на 0,7%, а відносно 2000 – на 2,6 %.

На початок 2006 року житловий фонд області нараховував 852,4 тис. квартир та одноквартирних будинків. Найбільшу частку займали двокімнатні та трикімнатні квартири – відповідно 38,5% та 30,7%.

Львівська область відзначається нижчою, ніж у середньому в Україні, забезпеченістю населення загальною площею житла. У 2005 році на одного мешканця Львівщини припадало в середньому 19,8 м² загальної площі помешкань при середньому показнику в Україні – 22 м², у тому числі в міських

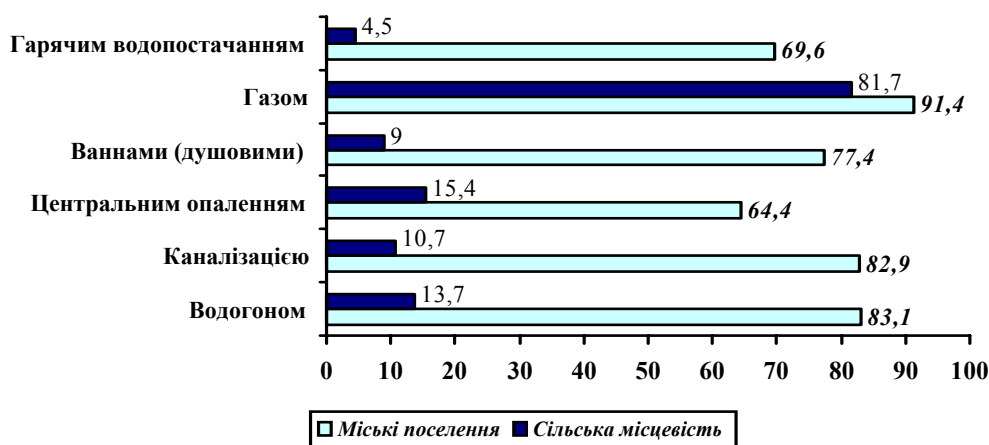
поселеннях – 18,1 м² (в Україні – 20,8 м²), у сільській місцевості – 22,4 м² (в Україні – 24,6 м²).

1.4.2. Рівень благоустрою житлового фонду

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Питома вага загальної площі, обладнаної на 1.01.2006 р. (відсотків):						
водоводом	50,3	50,5	51,4	50,6	51,0	51,5
каналізацією	48,9	49,1	50,2	49,3	49,8	50,1
центральним опаленням	42,3	41,8	42,5	41,8	42,1	42,1
газом	86,6	87,0	86,7	86,5	86,9	87,0
гарячим водопостачанням	39,1	38,3	37,4	37,4	39,5	39,9
ваннами	44,3	44,3	45,9	45,0	45,1	46,2
підлоговими електроплитами	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2

Міський житловий фонд у Львівській області за рівнем благоустрою значно випереджає сільський.

Рівень обладнання житлового фонду благоустроєм на 1 січня 2006 року, %

Рівень обладнання житлового фонду щороку покращується, проте він нижчий, ніж у цілому в Україні, та значно нижчий, ніж у Польщі (за винятком частки житла, обладнаного газом).

	Львівська область	Україна	Люблінське воєводство республіки Польща*	Польща*
Питома вага загальної площі, обладнаної (відсотків):				
водоводом	51,5	56,2	90,0	95,0

каналізацією	50,1	53,8	76,9	87,4
центральним опаленням	42,1	56,2	71,8	77,2
газом	87,0	82,6	39,1	55,5
ваннами	46,2	50,5	77,4	86,2

* Дані за 2004 рік

1.4.24. Кількість об'єднань громадян

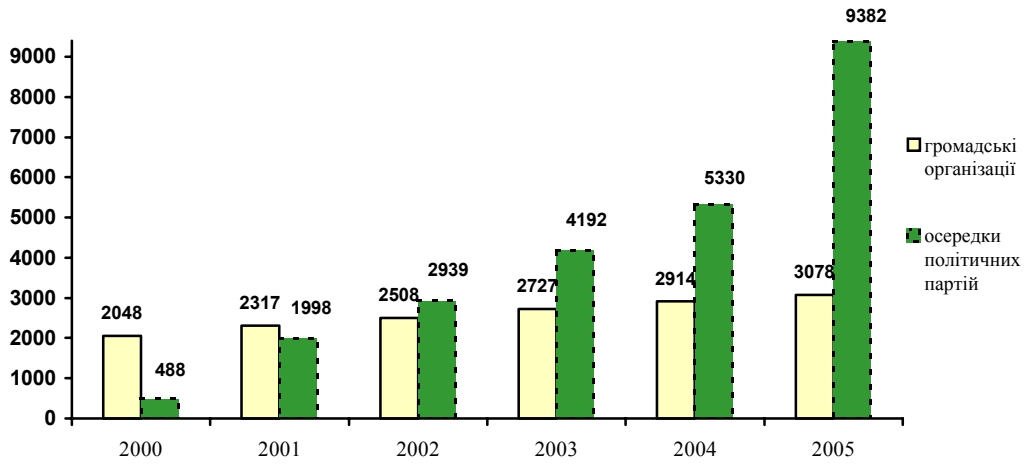
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	на кінець року, одиниць					
Всього	2536	4291	5447	6919	8244	12460
Політичні партії (осередки)	488	1984	2939	4192	5330	9382
Громадські організації	2048	2307	2508	2727	2914	3078

Кількість громадських об'єднань на Львівщині неухильно зростає. На початок 2006 року легалізовано 12460 громадських об'єднань це в 1,5 раза більше, ніж на початок попереднього року, та в 4,9 раза більше, ніж у 2000 році.

Із легалізованих громадських об'єднань 9382 – осередки політичних партій, кількість яких порівняно з 2004 роком зросла в 1,8 раза та майже у 20 разів – порівняно з 2000 роком. Ще 3078 – громадські організації, з яких 2103 (понад дві третини) є постійно діючими центральними органами місцевого значення та 975 – осередки міжнародних, Всеукраїнських та місцевих об'єднань. Кількість громадських організацій зросла порівняно з попереднім роком на 5,6% та в 1,5 раза проти 2000 року. Крім того, легалізуючими органами області зареєстровано 23 спілки об'єднань громадян, 762 благодійні організації (об'єднання, фонди тощо) та 1285 профспілкових організацій.

З введенням в дію у 2001 році нового закону “Про політичні партії в Україні” значно зросла кількість легалізованих партійних осередків, особливо первинних. Упродовж 2005 року було легалізовано 4 тис. партійних осередків, це у 3,5 раза більше, ніж у 2004 році, та у 8,2 раза більше, ніж за 9 років (з 1992 по 2000 рік) до введення в дію нового Закону.

Кількість легалізованих громадських організацій та осередків політичних партій, на кінець року

Із діючих в Україні на кінець 2005 року 125 партій в області мали осередки 120 політичних партій. Майже дві третини усіх легалізованих в області осередків політичних партій (5990 осередків, або 63,8%) належали 7 партіям, кожна з яких мала на Львівщині від 527 осередків до 1520. Так, Соціалістична партія України нараховувала 1520 осередків, Українська Народна Партія - 894, Народна партія - 880, Соціал-демократична партія України (об'єднана) - 819, Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина" - 803, Політична партія «Народний союз Наша Україна» - 547, Народний Рух України - 527.

Понад тисячу партійних осередків, або 11,2% від загальної кількості, зареєстрованих в області, належали 5 партіям, зокрема Республіканській партії України - 355, партії Конгрес Українських Націоналістів - 323, Всеукраїнському політичному об'єднанню "Жінки за майбутнє" - 140, Партії "Демократичний Союз" та Партії національно-економічного розвитку України - по 115.

На Львівщині на кінець 2005 року налічувалося 2843 релігійні організації, з них 2736 релігійних громад.

1.4.25. Кількість релігійних громад

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	на кінець року					
Всього	2575	2607	2651	2680	2709	2736
у тому числі за конфесіями						
українська греко-католицька церква	1435	1438	1449	1450	1461	1468
українська автокефальна православна церква	349	355	358	362	361	361
українська православна церква Київського патріархату	382	388	396	407	418	429
українська православна церква	54	55	58	57	57	57
римо-католицька церква	123	126	127	127	129	129
протестанти	217	175	245	259	264	270
інші	15	70	18	18	19	22

На 1 січня 2006 року найбільша кількість релігійних громад (53,7%) належала Українській греко-католицькій церкві, 15,7% - Українській православної церкві Київського патріархату, 13,2% - Українській автокефальній православної церкві.

1.4.26. Кількість зареєстрованих злочинів

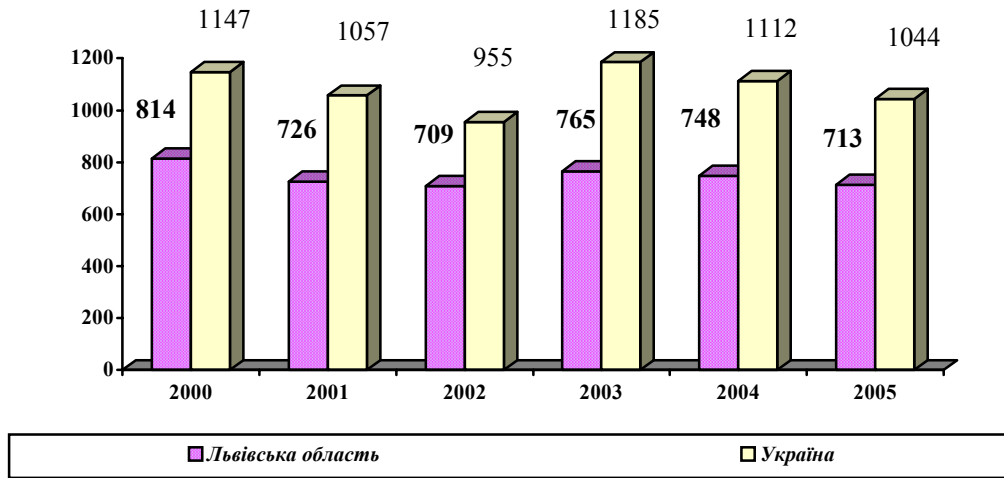
	Всього злочинів, одиниць					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	21554	18659	18109	19461	19051	18426
Навмисні вбивства і замаху на вбивства	139	143	168	151	116	108
Навмисні тяжкі тілесні ушкодження	226	174	186	182	148	160
Згвалтування і спроби згвалтування	44	54	70	52	70	41
Хуліганство	1386	1118	872	930	765	783
Розбої	239	271	209	275	152	211
Грабежі	1193	1237	1209	1548	1861	1902
Вимагання	138	93	156	188	128	170

Продовження

	До підсумку, відсотків					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	100	100	100	100	100	100
Навмисні вбивства і замаху на вбивства	0,6	0,8	0,9	0,8	0,6	0,6
Навмисні тяжкі тілесні ушкодження	1,1	0,9	1,0	0,9	0,8	0,9
Згвалтування і спроби згвалтування	0,2	0,3	0,4	0,3	0,4	0,2
Хуліганство	6,4	6,0	4,8	4,8	4,0	4,2
Розбої	1,1	1,5	1,2	1,4	0,8	1,1
Грабежі	5,5	6,6	6,7	8,0	9,8	10,3
Вимагання	0,6	0,5	0,9	1,0	0,7	0,9

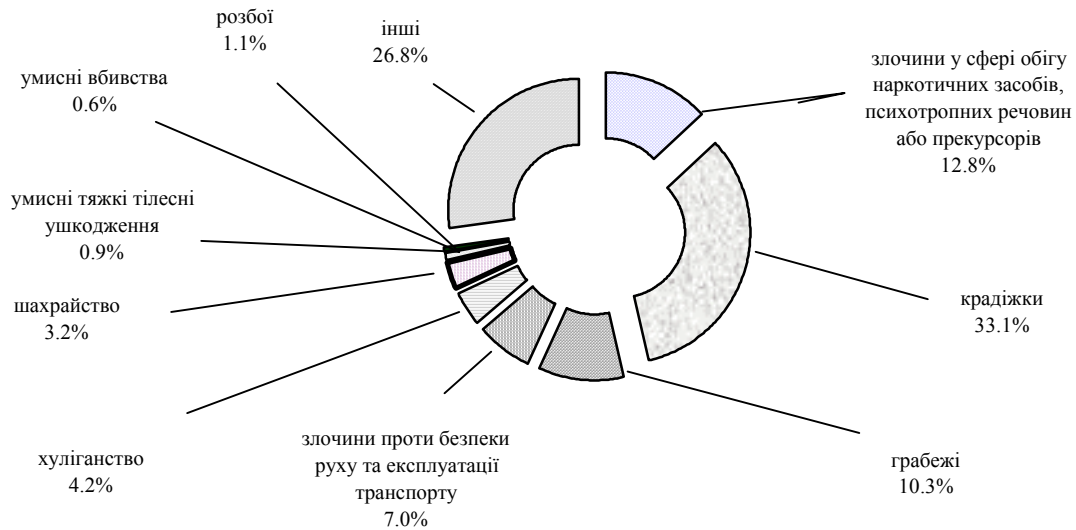
Упродовж 2005 року органи внутрішніх справ області зареєстрували 18,4 тис. злочинів, що на 3,3% менше, ніж у 2004 році. Із загального числа зафіксованих кримінальних проявів більше половини (51,3%) складають тяжкі та особливо тяжкі злочини, кількість яких становила 9,5 тис. випадків. Основна частина злочинів вчинена у містах і селищах міського типу – 14,1 тис. випадків (76,5%), у тому числі у м.Львові зареєстровано 8,6 тис. випадків (46,5% від загальної кількості злочинів), у м.Дрогобичі та Дрогобицькому районі – 1 тис. (5,4%), у м.Червонограді – 791 (4,3%), у м.Стрию та Стрийському районі – 704 (3,8%), у Жовківському районі – 633 (3,4%).

**Рівень злочинності,
кількість злочинів на 100 тис. середньорічного наявного населення**

Коефіцієнт злочинності (кількість злочинів на 100 тис. населення) у Львівській області дещо зменшився порівняно з попереднім роком (з 748 до 713 злочинів) і є меншим, ніж в Україні (1044 злочини), та значно меншим порівняно з Росією (2257 злочинів).

Питома вага окремих видів злочинів у загальній кількості зареєстрованих злочинів у 2005 році

Кількість потерпілих від злочинів упродовж 2005 року становила 10,7 тис. осіб, з яких 1,8 тис. – жінки, 314 – пенсіонери, 278 – неповнолітні. Від злочинів загинуло 337 осіб. Найбільше потерпіло від крадіжок – 5,3 тис. осіб (50%), від грабежів – 2 тис. осіб (18,2%), від тяжких тілесних ушкоджень – 183 особи (1,7%).

В області упродовж 2005 року виявлений 2361 злочин, пов'язаний з незаконним обігом наркотиків, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, з яких 99% (2337) розкриті.

З незаконного обігу упродовж 2005 року вилучено 1003,6 кг наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, у тому числі 793,7 кг макової соломки, 33,8 кг маріхуани, 112,4 кг коноплі, 1,8 кг опію.

Упродовж 2005 року зареєстровано 2,3 тис. осіб, які допускають немедичне вживання наркотиків, психотропних речовин, з них 69,2% (1,6 тис. осіб) - жителі міст. Серед осіб, які вживають наркотики, 93,6% непрацюючих і тих, що не навчаються, 50,1% - раніше вчиняли злочини, жінки становлять 24%, майже половина (45,4%) - молоді люди віком від 14 до 29 років.

Висновки до 1.4. Розвиток людського та соціального капіталу

1. Демографічні зміни, які відбулися впродовж останнього десятиріччя, є несприятливими з точки зору розвитку регіону і характеризуються зростанням смертності осіб в продуктивному віці, скороченням середньої тривалості життя, зменшенням природного приросту і від'ємним сальдо міграції.

Деяке зростання рівня народжуваності, зниження рівня смертності і зменшення інтенсивності міграційних процесів, які спостерігалися останні три роки, позитивно вплинули на показник загального скорочення населення. Проте, у 2005 році відносно 2004 року показник абсолютного природного скорочення знову збільшився.

При такій демографічній ситуації можна і надалі прогнозувати скорочення чисельності населення області. Зменшення мешканців у селах відбуватиметься більш інтенсивно, ніж у містах. Ситуація, що склалася з природним відтворенням та міграцією населення, згубно вплине на вікову структуру: зросте частка осіб післяпрацевдатного віку.

Для покращення ситуації необхідна зміна міграційних процесів, подальша державна підтримка материнства та дітей. Суттєве збільшення з 1 квітня 2005 року матеріальної допомоги матерям при народженні дитини не вплинуло на рівень народжуваності.

2. Незначне зростання населення старшої вікової групи у зв'язку з високою смертністю та зменшення кількості дітей у зв'язку з низькою народжуваністю призвело до деякого зниження демографічного навантаження на працевдатне населення. На 1000 осіб працевдатного віку припадає 661 особа непрацевдатного віку та 447 пенсіонерів. Середній розмір пенсій щорічно зростає, але він тільки на третину перевищує прожитковий мінімум для непрацевдатних осіб.

3. Зростає загальна захворюваність населення, у тому числі випереджальними темпами на ВІЛ-інфекцію, туберкульоз, злоякісні новоутворення, збільшується кількість осіб, які вживають наркотичні та психотропні речовини.

4. Головною тенденцією на ринку праці є скорочення економічно активного населення за рахунок безробітних. Стале зменшення безробіття не приводить до відповідного збільшення зайнятості. В області з року в рік збільшується частка економічно неактивного населення, причому за рахунок осіб працевдатного віку. При таких тенденціях, з врахуванням зменшення чисельності населення, в перспективі область відчуватиме дефіцит трудових ресурсів.

Формування ринку праці створило об'єктивні умови для дії ринкових регуляторів взаємозв'язку заробітної плати і зайнятості. Однак за сучасних умов стабілізації економіки та збільшення темпів економічного зростання ці регулятори ще не стали мотиваційною складовою продуктивної зайнятості.

5. Важливою ознакою сучасного ринку праці є скорочення безробіття, особливо довготривалого. Причинами безробіття, визначеного як і за МОП, так і офіційно зареєстрованого, були й залишаються: звільнення за власним бажанням, вивільнення з економічних причин (реорганізація, ліквідація, конверсія виробництва, скорочення штатів), невлаштованість після закінчення навчальних закладів. Основною причиною звільнення за власним бажанням був недостатній рівень оплати праці. Водночас, низька конкурентоспроможність безробітної молоді на ринку праці була головною причиною проблем в отриманні роботи після закінчення навчальних закладів. Особливо проблемним залишається безробіття сільського населення. Майже третю частину зайнятих у сільському господарстві становлять працюючі в особистих селянських господарствах.

Вирішити проблему зайнятості може створення нових робочих місць за рахунок відкриття нових підприємств, розвитку підприємницької діяльності та підготовки, перекваліфікації кадрів відповідно до потреб сучасного ринку, активізація механізмів легалізації тіньової зайнятості.

6. Ускладнюють організацію та здійснення професійного навчання кадрів у Львівській області відсутність єдиного навчального центру (курсів) та пропозицій з боку навчальних закладів; висока вартість перенавчання та підвищення кваліфікації; відсутність достатніх коштів на підприємствах для професійного навчання персоналу. В результаті цього обсяги підготовки та підвищення кваліфікації є невеликими.

7. Динамічно зростають доходи і, відповідно, витрати та заощадження мешканців Львівської області, хоча велику частку у доходах населення займають соціальні допомоги та трансферти. Разом з тим, розшарування населення за рівнем матеріального добробуту посилюється, про що свідчить збільшення рівня та глибини бідності.

8. За останні роки стабілізація споживчих цін і позитивні зрушення в економічній та фінансовій політиці забезпечили динаміку зростання реальної заробітної плати.

Збільшення рівня середньомісячної заробітної плати в економіці області перебуває у прямій залежності від підвищення законодавчо встановленого розміру мінімальної заробітної плати. Діюча система підготовки та підвищення кваліфікації кадрів на виробництві не має суттєвого впливу на збільшення рівня заробітної плати. У багатьох випадках рівень заробітної плати визначається не за рівнем кваліфікації та інтенсивності праці найманих працівників, а їх належністю до видів економічної діяльності. Найнижча заробітна плата у працівників сільського господарства.

9. Хоча позитивні зрушення в економіці під впливом економічного зростання та активної соціальної політики держави дозволили поліпшити ситуацію, проте вдосконалення організації оплати праці, підвищення рівня та якості життя

населення, а також подолання такого негативного явища, як заборгованість з виплати заробітної плати, залишаються нагальними.

10. Для області характерною є висока політична та релігійна активність населення. Але можна говорити про те, що громадських організацій є небагато, а ті, що існують, є слабкими, особливо в районах.

11. В області мають місце такі небезпечні явища як злочинність, алкоголізм, наркоманія. Серед осіб, які допускають немедичне вживання наркотиків, психотропних речовин, переважають молоді особи віком від 14 до 29 років.

У загальній кількості кримінальних проявів більше половини складають злочини проти власності. Серед злочинців переважають особи, які на час вчинення злочину не працювали і не навчалися.

Найважливішими чинниками, які спонукають людей до вчинення злочинів, є наявність безробіття та соціальна незахищеність населення.

12. Велика кількість громадян області потребує поліпшення житлових умов. За рівнем забезпеченості населення загальною площею житла область посідає останнє місце серед регіонів України.

13. Для Львівщини характерний низький рівень благоустрою існуючого житлового фонду, особливо сільського, де тільки 5%-15% житла обладнано гарячим та холодним водопостачанням, каналізацією, центральним опаленням. Рівень обладнання житлофонду області нижчий, ніж у цілому в Україні, та набагато нижчий, ніж у Польщі (за винятком газу). Ще більший розрив між нами та поляками за ступенем благоустрою у сільській місцевості.

14. Системи централізованого водопостачання та каналізації населених пунктів області перебувають у кризовому стані. На особливу увагу заслуговують великі втрати тепла та води, нерегулярне водопостачання.

Ціль 2:

**Львівщина –
ворота до ЄС**

2.0. Загальні показники

2.0.1. Обсяг зовнішньої торгівлі товарами і послугами, у тому числі з країнами ЄС *

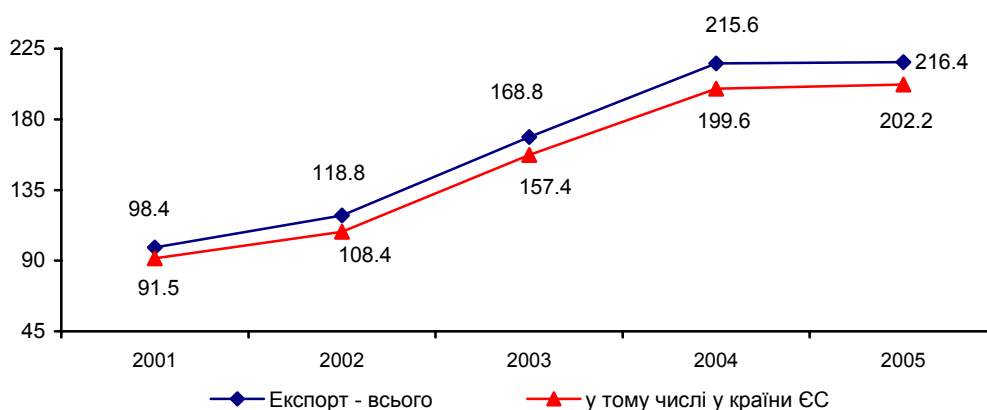
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	млн.дол.США					
Експорт товарів	294,7	289,3	343,2	492,6	632,6	622,2
з них у країни ЄС	205,8	191,1	221,7	321,1	412,2	413,5
Імпорт товарів	393,0	771,4	1052,0	2945,3	1125,6	933,8
з них з країн ЄС	216,2	377,6	358,7	532,8	549,0	701,5
Експорт послуг	19,5	19,9	30,1	37,6	44,7	57,6
з них у країни ЄС	10,3	6,7	12,7	19,0	19,2	23,6
Імпорт послуг	9,9	21,6	17,0	21,3	26,9	33,6
з них з країн ЄС	8,9	20,4	14,8	18,0	21,7	28,5

* Включені обсяги країн, дійсних членів ЄС з травня 2004 року.

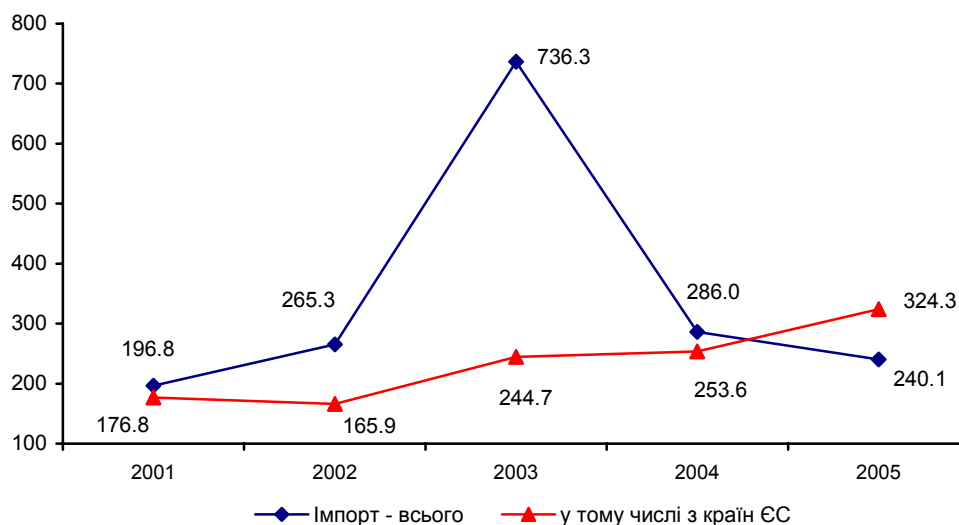
2.0.2. Частка країн ЄС у зовнішній торгівлі товарами і послугами

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків					
Експорт товарів	69,8	66,1	64,6	65,2	65,2	66,5
Імпорт товарів	55,0	48,9	34,1	18,1	48,8	75,1
Експорт послуг	53,1	33,8	42,1	50,4	42,8	41,0
Імпорт послуг	89,9	94,2	86,9	84,7	80,8	84,8

Зміни обсягів експорту товарів та послуг,
у % до 2000 року

**Зміни обсягів імпорту товарів та послуг,
у % до 2000 року**

Частка експорту Львівщини в Україні становить близько 2% у торгівлі товарами та близько 1% у торгівлі послугами. Питома вага імпорту товарів Львівської області в імпорті України коливалася в залежності від обсягів поставок сирих нафтопродуктів – від 13% у 2003 році до 3% у 2005 році, імпорту послуг – у межах 1,5% загальнодержавного показника. Частка області у торгівлі України з країнами ЄС була вищою: 4,5% в експорті товарів, 1,4% в експорті послуг, 6% в імпорті товарів та 2,2% в імпорті послуг.

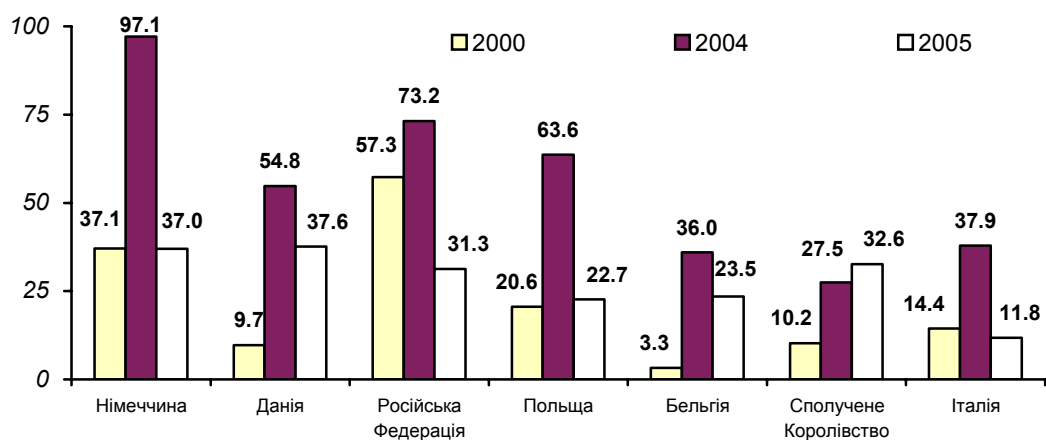
Зростання експорту та скорочення імпорту області у 2004 році, порівняно з 2003 роком, зумовили зменшення від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі Львівщини більш, ніж у 5 разів. Тенденція до скорочення від'ємного сальдо збереглась і у 2005 році – порівняно з 2004 роком воно зменшилось ще більш, ніж у півтора раза.

Країни ЄС є основними партнерами Львівщини у зовнішній торгівлі

товарами та послугами. Частка ЄС у загальнообласному експорті товарів упродовж 2000-2005 років складала приблизно дві третини щороку, в експорті послуг – близько половини його обсягу.

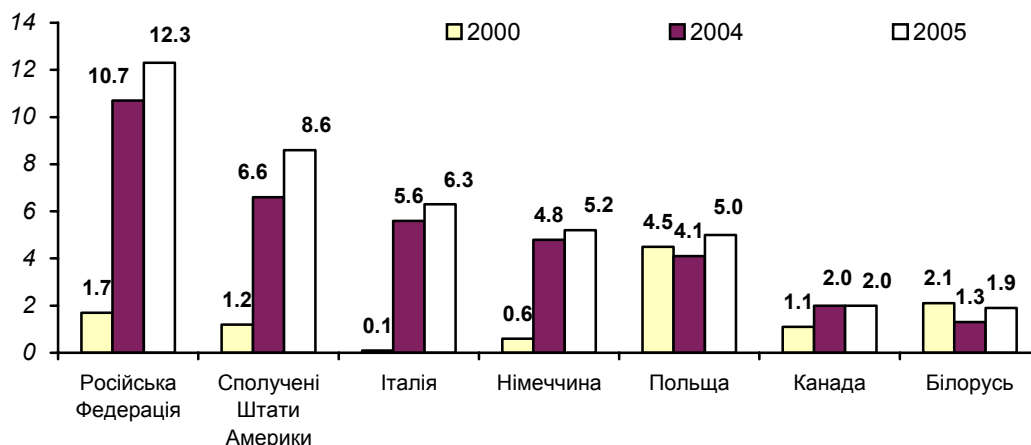
Основними партнерами в експорті товарів упродовж останніх років, крім Російської Федерації, були країни Євросоюзу – Німеччина, Данія, Польща, Бельгія, Сполучене Королівство, Італія. На перелічені сім країн припадає більше половини експорту області (52% у 2000 році, 57% у 2004 році та 59% у 2005 році).

Динаміка експорту товарів за окремими країнами, млн.дол.США

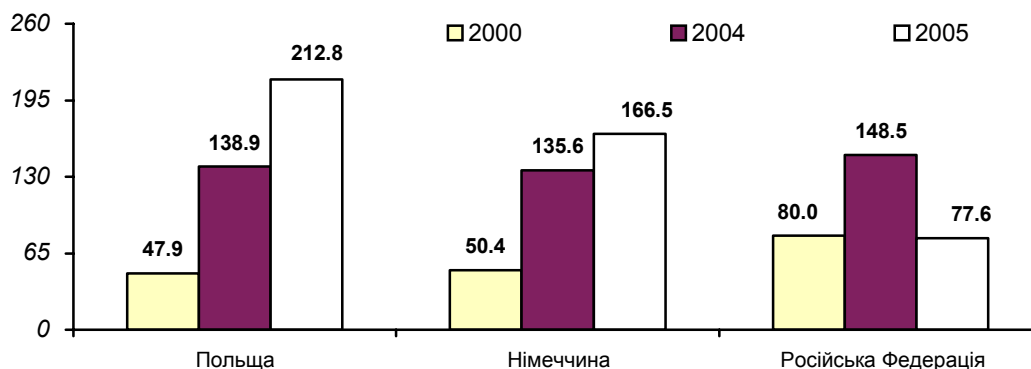
В експорті послуг необхідно відзначити Російську Федерацію, США, Італію, Німеччину, Польщу та Канаду. Їх сумарний експорт у 2000 році склав половину, у 2004 році – три чверті, а у 2005 році – 70% експорту послуг Львівщини. З переліку основних партнерів області в експорті послуг поступово була витіснена Білорусь – її питома вага у загальнообласному експорті послуг зменшилась з 11% у 2000 році до 3% у 2004 році та 3,5% – у 2005 році.

Динаміка експорту послуг за окремими країнами, млн.дол.США

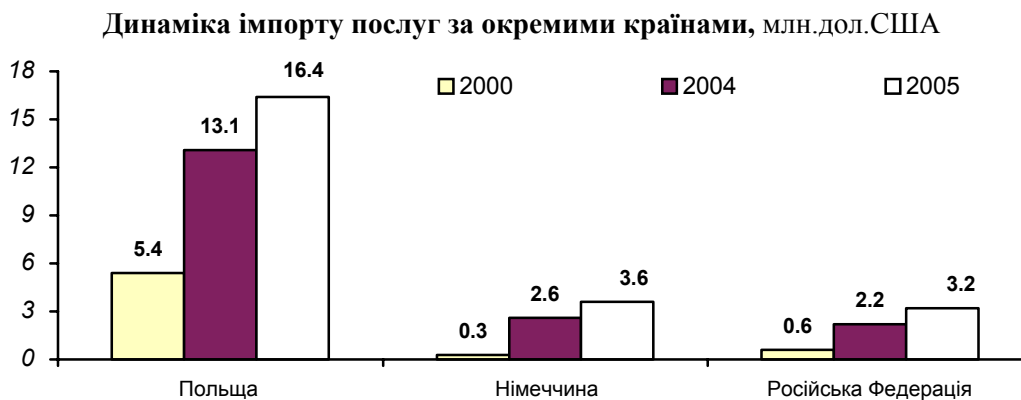
Питома вага країн ЄС в імпорті товарів Львівщини коливалась від 18% у 2003 році до 75% у 2005 році. Такі коливання залежать від обсягів імпорту паливних ресурсів (сирих нафтопродуктів), збільшення його частки у загальнообласному імпорті зменшує частку країн ЄС, які не є його поставниками, незважаючи на зростання абсолютних показників імпорту з цих країн.

Динаміка імпорту товарів за окремими країнами, млн.дол.США

Найбільшими постачальниками товарів в область традиційно виступають Польща, Німеччина та Російська Федерація. Чітко виділяється група країн, що у рейтинговому переліку найбільших імпортерів розташовуються з деяким відривом від чільної трійки, але обсяги їх поставок в область є стабільними – це країни ЄС, що постачають давальницьку сировину (Італія, Данія, Бельгія, Нідерланди, Сполучене Королівство тощо), а також Китай та Білорусь. Окремо необхідно відзначити країни, що в окремі

роки виступали активними партнерами у торгівлі нафтою, а поставки інших товарів були незначними – це Сполучені Штати (2003 та 2004 роки), Віргінські острови (Британські) (2003 рік), Сейшели (2004 рік), Кіпр (2003 та 2004 роки).

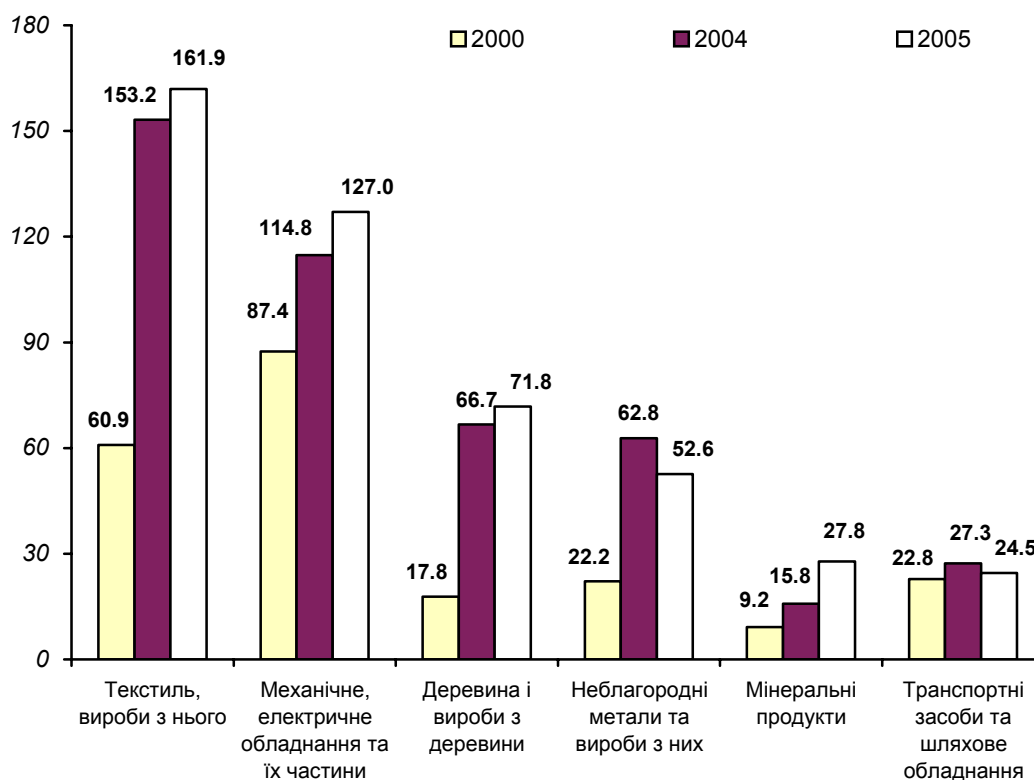

Країни ЄС є основними партнерами Львівщини в імпорті послуг, їх частка у загальнообласному імпорті послуг коливається у межах 80-90%. Основним партнером виступає Польща, яка забезпечує близько половини загальнообласного імпорту послуг. Крім неї можна виділити Німеччину та Російську Федерацію.

2.0.3. Структура експорту за групами товарів

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків					
Всього	100	100	100	100	100	100
у тому числі:						
живі тварини; продукти тваринного походження	6,6	5,4	7,2	7,4	4,2	3,0
продукти рослинного походження	0,6	0,5	1,0	0,4	2,4	2,6
жири і олії тваринного або рослинного походження	0,3	0,6	1,2	2,5	1,3	0,2
готові харчові продукти	1,8	3,1	2,1	1,8	2,3	2,5
мінеральні продукти	3,1	3,0	3,2	3,8	2,5	4,7
продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	4,7	4,5	1,9	2,1	2,4	1,4
полімерні матеріали, пластмаси та каучук	0,5	1,0	2,8	2,4	1,2	1,8
шкіряна і хутряна сировина та вироби з них	2,9	3,8	3,4	3,4	4,9	2,7
деревина та вироби з деревини	6,0	7,7	8,5	8,7	10,5	11,5
маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	2,5	9,8	8,3	2,0	2,8	3,0
текстиль та вироби з текстилю	20,7	27,8	26,7	25,9	24,2	26,0
взуття, головні убори, парасольки	2,1	3,3	3,4	2,5	1,9	2,1
вироби з каменю, гіпсу, цементу, кераміки, скла	0,9	1,7	1,2	2,1	1,0	1,0
неблагородні метали та вироби з них	7,5	9,0	9,7	12,0	9,9	8,5
механічне обладнання; машини та механізми; електрообладнання та їх частини; пристрої для записування або відтворення зображення і звуку	29,6	8,0	10,6	16,8	18,1	20,4
транспортні засоби та шляхове обладнання	7,8	8,2	6,4	3,2	4,3	3,9
прилади і апарати оптичні, для фотографування або кінематографії; апарати медико-хірургічні; годинники; музичні інструменти	1,0	0,7	0,6	1,1	3,7	0,3
різні товари і вироби	1,5	1,8	1,5	1,8	2,3	2,6
різне	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8

Динаміка експорту окремих товарів, млн.дол.США

Упродовж останніх років у товарній структурі експорту Львівщини

переважав текстиль – готовий одяг та інші готові текстильні вироби, більшість з яких виготовлені з давальницької сировини. Основними партнерами при укладанні давальницьких угод є країни ЄС – майже 99% текстилю, виготовленого підприємствами Львівщини, було відправлено у Данію, Німеччину, Бельгію, Польщу, Сполучене Королівство, Італію, Швецію, Францію. У структурі експорту у країни ЄС ця продукція складала 36,3% у 2004 році та 38,7% у 2005 році.

Вагоме місце у загальнообласному експорті займає продукція машинобудування, зокрема електричні машини та устаткування. У країни ЄС було

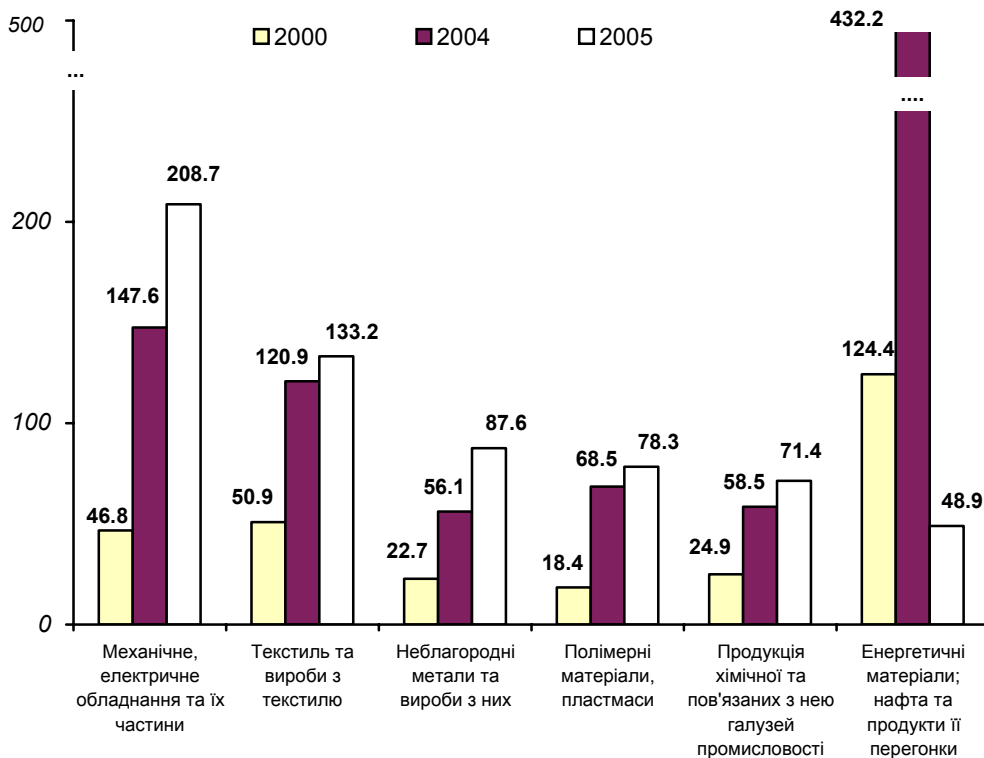
відправлено 77% загальнообласного експорту цього виду продукції у 2004 та 81% – у 2005 році. Переважна більшість вказаної продукції – частини електроустаткування для автомобілів, експортується у Бельгію, Німеччину, Польщу та Сполучене Королівство.

Користується попитом деревина, переважно необроблена (ліс круглий або розпиляний на дошки). Загалом у країни Євросоюзу відправлено близько двох третин обласного експорту деревини. Основними партнерами серед країн ЄС були Польща, Угорщина, Данія, Іспанія та Німеччина.

2.0.4. Структура імпорту за групами товарів

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків					
Всього	100	100	100	100	100	100
у тому числі:						
живі тварини; продукти тваринного походження	0,1	3,0	0,1	0,0	0,1	2,3
продукти рослинного походження	2,6	1,4	0,7	0,4	1,2	3,1
жири і олії тваринного або рослинного походження	0,6	0,4	0,2	0,1	0,2	1,0
готові харчові продукти	2,8	5,8	2,6	2,8	4,0	6,1
мінеральні продукти	31,6	26,0	52,8	77,1	38,4	5,7
з них енергетичні матеріали; нафта та продукти її перегонки	31,2	25,6	52,8	77,0	38,1	5,2
продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	6,3	4,3	3,1	1,7	5,2	7,6
полімерні матеріали, пластмаси та каучук	5,7	5,0	3,7	2,4	7,0	9,4
шкіряна і хутряна сировина та вироби з них	1,0	0,7	0,5	0,2	0,5	0,9
деревина та вироби з деревини	0,8	1,0	1,0	0,5	1,4	2,2
маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	6,6	11,8	13,6	3,8	6,1	5,1
текстиль та вироби з текстилю	13,0	8,3	6,9	3,5	10,7	14,3
взуття, головні убори, парасольки	0,3	0,2	0,2	0,1	0,2	0,3
вироби з каменю, гіпсу, цементу, кераміки, скла	1,3	1,1	0,8	0,5	1,8	3,2
неблагородні метали та вироби з них	5,8	4,6	3,9	1,8	5,0	9,4
механічне обладнання; машини та механізми; електрообладнання та їх частини; пристрої для записування або відтворення зображення і звуку	11,9	17,5	6,4	3,7	13,1	22,4
транспортні засоби та шляхове обладнання	6,7	6,7	2,5	1,0	2,8	3,7
прилади і апарати оптичні, для фотографування або кінематографії; апарати медико-хірургічні; годинники; музичні інструменти	1,3	1,1	0,6	0,3	0,8	1,0
різні товари і вироби	1,3	1,1	0,5	0,4	1,1	1,7
різне	0,3	0,1	0,2	0,1	0,2	0,6

Динаміка імпорту окремих товарів, млн.дол.США

Упродовж ряду років у товарній структурі імпорту Львівщини переважали мінеральні продукти, зокрема сира нафта. Основним постачальником була Російська Федерація, а посередниками, на яких у різні роки припадали значні обсяги імпорту цієї продукції, виступали США, Кіпр, Сейшели, Віргінські острови (Британські). З травня 2004 року поставки в область сирової нафти (за прямими контрактами підприємств, без урахування державного централізованого розподілу) припинились, а у 2005 році питома вага палива у загальнообласному імпорті значно зменшилась. Частка країн ЄС в імпорті паливних ресурсів склала 5,4% у 2004 та 13% у 2005 році. Ці країни поставляли переважно мастила та оливи (Австрія, Польща, Німеччина, Франція, Латвія тощо); крім того, до 2004 року з Польщі поступало кам'яне вугілля.

Значними були поставки в область продукції машинобудування. На країни ЄС припадало понад дві третини імпорту цієї продукції. Основними поставниками були Німеччина, Польща, Італія, Литва, Австрія, Данія, Чехія. Львівщина імпортувала з цих країн холодильне обладнання, включаючи побутові холодильники, запірну арматуру (крани, вентилі), друкарське та деревообробне обладнання, електричні перемикачі, реле, ізоляційну арматуру.

Країни ЄС є основними поставниками текстилю та текстильних виробів, переважна більшість з яких поступає як давальницька сировина. Вони забезпечили 90% загальнообласного обсягу цієї продукції. Основними партнерами, як і в експорті текстилю, виступали Данія, Німеччина, Бельгія, Польща, Сполучене Королівство, Італія, Швеція, Франція.

2.0.5. Структура експорту за видами послуг

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Відсотків					
Всього	100	100	100	100	100	100
у тому числі:						
послуги в обробній промисловості	0,9	1,6	0,9	2,0	2,0	3,8
послуги, пов'язані з будівництвом	4,0	2,8	1,3	1,0	0,6	0,4
послуги готелів і ресторанів	7,4	8,6	9,3	8,6	7,0	8,2
послуги транспорту і зв'язку	59,8	43,7	49,4	49,2	42,9	38,2
послуги в операціях з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	9,0	16,8	13,6	13,2	20,0	20,6
послуги у сфері освіти	4,3	5,1	3,4	2,6	2,9	2,7
послуги, пов'язані з охороною здоров'я та соціальною допомогою	13,7	20,3	20,6	20,8	21,2	22,9
колективні, громадські та особисті послуги	0,1	0,8	1,5	2,4	3,1	2,5
інше	0,7	0,2	0,1	0,2	0,3	0,7

Динаміка експорту окремих видів послуг, млн.дол.США

Основу експорту послуг області склали транспортні послуги, майже дві третини з яких було надано партнерам з країн ЄС (Італія, Польща, Німеччина).

Поширення інформації про унікальні рекреаційно-оздоровчі зони Львівщини сприяло зростанню експорту послуг з охорони здоров'я. Чверть обсягів експорту таких послуг була надана громадянам з країн ЄС, переважна більшість з яких – з Німеччини.

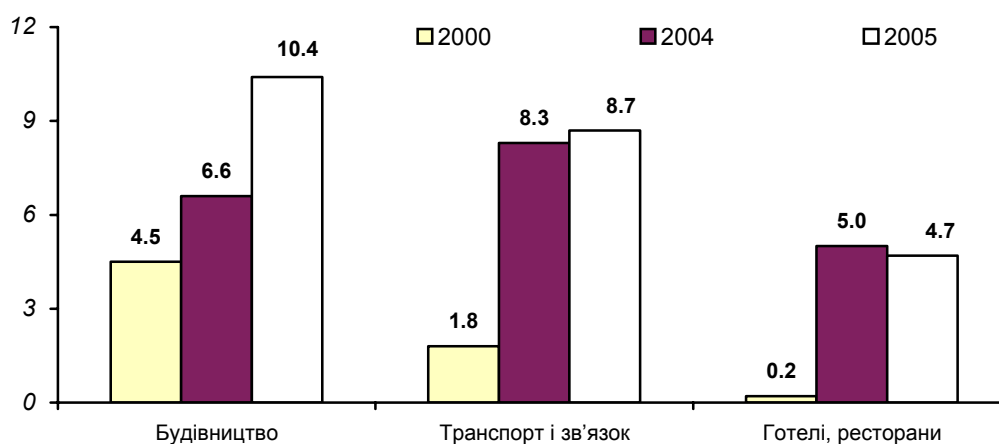
Значно зросли комп'ютерні послуги. На країни ЄС припало 15,5% загальнообласного експорту цих послуг, а основні замовлення були виконані для США та Канади.

Майже 70% від обсягу послуг готельно-ресторанного бізнесу було надано громадянам країн ЄС, переважна більшість з яких – поляки та німці.

2.0.6. Структура імпорту за видами послуг

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	відсотків					
Всього	100	100	100	100	100	100
у тому числі:						
послуги в обробній промисловості	11,8	38,9	17,1	25,7	6,9	6,3
послуги, пов'язані з будівництвом	45,5	43,3	28,4	20,4	24,6	31,0
послуги готелів і ресторанів	1,6	0,9	18,0	19,5	18,8	13,9
транспортні послуги	18,4	8,2	20,7	20,0	30,9	25,9
послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю	11,3	2,2	2,5	4,3	4,7	2,6
послуги в операціях з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	10,8	6,1	10,8	9,4	13,3	17,5
послуги, пов'язані з державним управлінням	0,0	–	0,3	0,1	0,1	2,5
інше	0,5	0,2	2,2	0,5	0,7	0,3

Динаміка імпорту окремих видів послуг, млн.дол.США

Основу імпорту послуг області склали будівельні послуги, понад 90% яких припало на Польщу.

Значними в імпорті послуг Львівщини були транспортні послуги. Партнери з країн ЄС забезпечили понад 75% цих послуг (Німеччина, Польща). Здебільшого це послуги автомобільного транспорту та допоміжні транспортні послуги.

Країни ЄС забезпечили понад три чверті обласного імпорту послуг готельно-ресторанного бізнесу (Польща, Німеччина).

Операційна ціль 2.1. Стимулювання відкритості регіону і розвитку міжнародних контактів

2.1.1. Кількість відкритих дипломатичних установ, торговельних місій та іноземних представництв

	2003	2004	2005	2006
	на 1 січня, одиниць			
Всього	10	11	12	14
у тому числі				
генеральні консульства	2	3	3	3
почесні консульства консульські	7	7	8	10
кореспонденти посольств	1	1	1	1

Джерело: Головне управління економіки облдержадміністрації.

2.1.2. Кількість підприємств, у які вкладені іноземні інвестиції

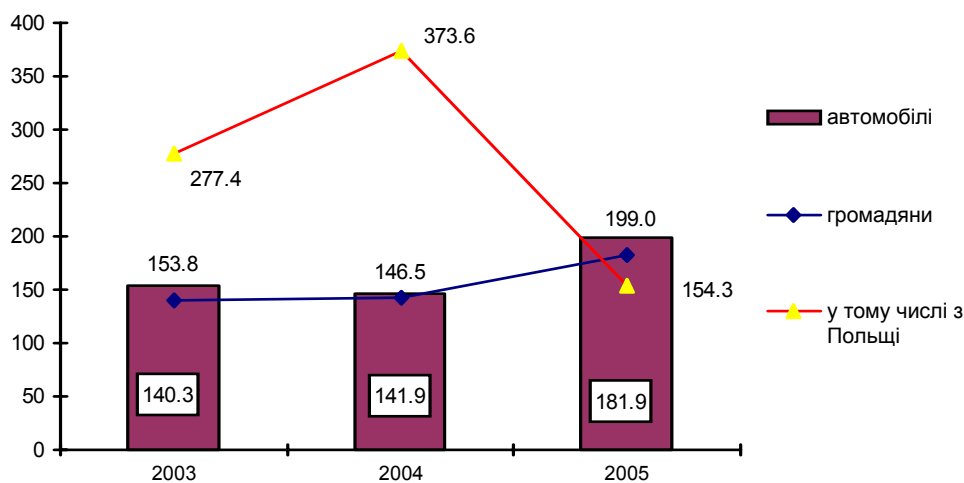
	2002	2003	2004	2005
Всього, одиниць				
на кінець року	990	1054	1102	1138
приріст за рік	115	64	48	36

2.1.3. Кількість пунктів пропуску через кордон, обсяги їх перетину

	2002	2003	2004	2005
Кількість пунктів пропуску через кордон, одиниць	9	8	8	8
Обсяги перетину кордону:				
автомобілів, тис. одиниць	2033,0	3127,1	2978,0	4045,5
громадян, тис. осіб	6507,5	9126,5	9233,4	11834,6
у тому числі з Польщі	117,7	326,5	439,7	181,6

Джерело: Західне регіональне управління Державної прикордонної служби України.

**Динаміка обсягів перетину кордону,
у % до 2002 року**

За інформацією Головного управління економіки ОДА, у Львові на початок 2006 року діяли 3 генеральні консульства іноземних держав (Польщі, Російської Федерації, Чехії), 10 почесних консульств (Австрії, Білорусі, Бразилії, Грузії, Казахстану, Канади, Латвії, Литви, Нідерландів, Німеччини), один консульський кореспондент посольства (Італії). Упродовж минулого року посольства іноземних держав відкрили два почесні консульства.

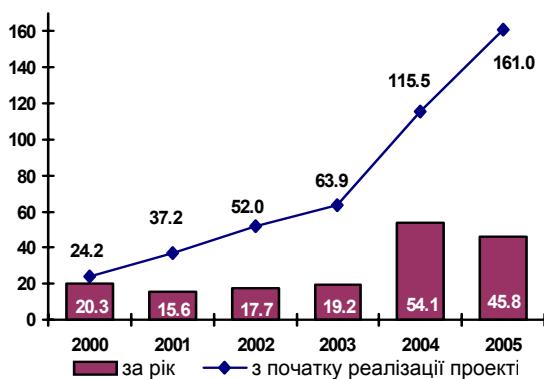
На початок 2006 року іноземними фірмами та міжнародними організаціями були вкладені інвестиції у 1102 підприємства Львівщини. За останні чотири роки кількість підприємств, які інвестуються з-за кордону, зросла на 15%, водночас кількість нових підприємств, у які внесені інвестиції, щорічно зменшується. У 2005 році іноземні фірми приступили до реалізації проектів на 36 підприємствах, що у 3,2 рази менше порівняно з 2002 роком.

Станом на 1 січня 2006 року на території Львівщини діяло 8 пунктів пропуску через Державний кордон України. За даними Західного регіонального управління Державної прикордонної служби України, обсяги перетину українсько-польського кордону щорічно зростають. Кількість автомобілів, що у 2005 році перетнули кордон, порівняно з попереднім роком зросла на 35,9%, а з 2002 – у 2 рази, кількість громадян – відповідно на 28,2% та в 1,8 рази. Водночас, кількість туристів з Польщі, які в'їхали на територію Львівщини у 2005 році, порівняно з 2004 роком зменшилась більш як у 2 рази (порівняно з 2002 роком – зросла в 1,5 рази).

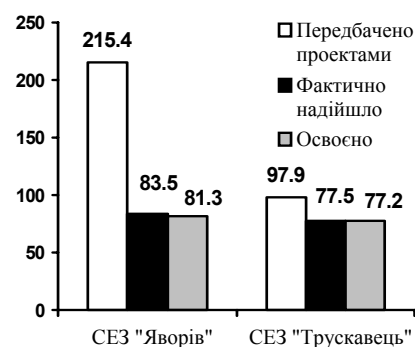
2.1.4. Спеціальні економічні зони

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Кількість проектів, що реалізуються,						
на кінець року, одиниць	49	63	78	87	100	102
СЕЗ “Яворів”	38	49	61	65	75	76
СЕЗ “Курортполіс Трускавець”	11	14	17	22	25	26
Надійшло інвестицій, млн.грн.	109,8	84,0	94,5	102,2	288,4	237,8
СЕЗ “Яворів”	94,8	58,0	77,4	58,7	119,9	90,8
СЕЗ “Курортполіс Трускавець”	15,0	26,0	17,1	43,5	168,5	147,0
іноземних	54,6	39,2	32,4	21,2	79,4	58,6
СЕЗ “Яворів”	48,3	26,8	23,8	16,2	28,3	25,0
СЕЗ “Курортполіс Трускавець”	6,3	12,4	8,6	5,0	51,1	33,6
українських	55,2	44,8	62,1	81,0	209,0	179,2
СЕЗ “Яворів”	46,5	31,2	53,6	42,5	91,6	65,8
СЕЗ “Курортполіс Трускавець”	8,7	13,6	8,5	38,5	117,4	113,4
Обсяг виробленої продукції (робіт, послуг), без ПДВ та акцизного збору, млн.грн.	24,5	141,0	167,8	339,7	487,9	753,9
СЕЗ “Яворів”	23,3	125,8	156,3	311,2	423,5	593,6
СЕЗ “Курортполіс Трускавець”	1,2	15,2	11,5	28,5	64,4	160,3

Надходження інвестицій у СЕЗ Львівщини, млн.дол.США

Надходження та освоєння інвестицій у СЕЗ, млн.дол.США

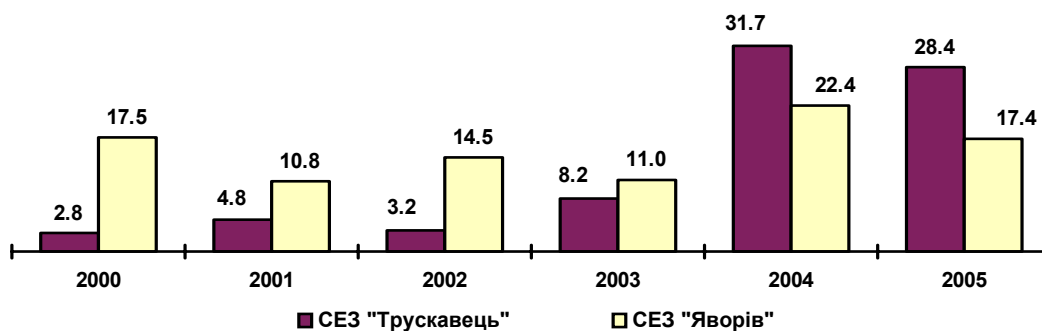
На території Львівщини функціонують спеціальні економічні зони “Яворів” та

“Курортполіс Трускавець”, в яких на 1 січня 2006 року зареєстровано 116

інвестиційних проектів, з них реалізовувалися 102 проекти. Інвестиційно привабливою

для Яворівської зони є обробна промисловість. Переважна кількість проектів у Трускавці спрямована на будівництво нових та забезпечення комфортності існуючих готельно-санаторних комплексів шляхом їх реконструкції та технічного переоснащення. Функціонування спеціальних економічних зон на Львівщині сприяє залученню внутрішніх та зовнішніх інвестицій, активізації підприємницької діяльності, зростанню обсягів виробництва, створенню нових робочих місць. З початку реалізації проектів надійшло 161 млн.дол.США, або половина від передбаченого. Після значного приросту у 2004 році (у 2,8 раза) минулого року інвестицій для реалізації інвестиційних проектів поступило на 15,4% менше (45,8 млн.дол.США).

**Надходження інвестицій
у СЕЗ за роками, млн.дол.США**

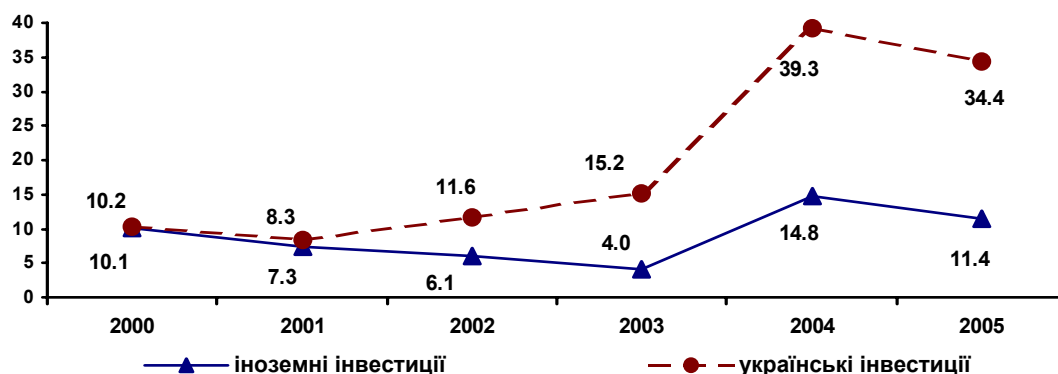

За останні два роки значно зросли поступлення інвестицій у СЕЗ “Курортполіс Трускавець”. Так, у 2004 році надійшло майже вдвічі більше інвестицій, ніж за 2000-2003рр. У 2005 році надходження у СЕЗ “Яворів” скоротилися на 22,3% (у 2004 році інвестиції зросли вдвічі).

Серед регіонів України за обсягом інвестицій, що надійшли у спеціальні зони та території пріоритетного розвитку, Львівщина посіла 4 місце після Донецької, Харківської областей та Автономної Республіки Крим. СЕЗ “Яворів” та СЕЗ “Курортполіс Трускавець” серед вільних економічних зон України займають перше та друге місце як за кількістю інвестиційних проектів, так і за обсягом залучених інвестицій.

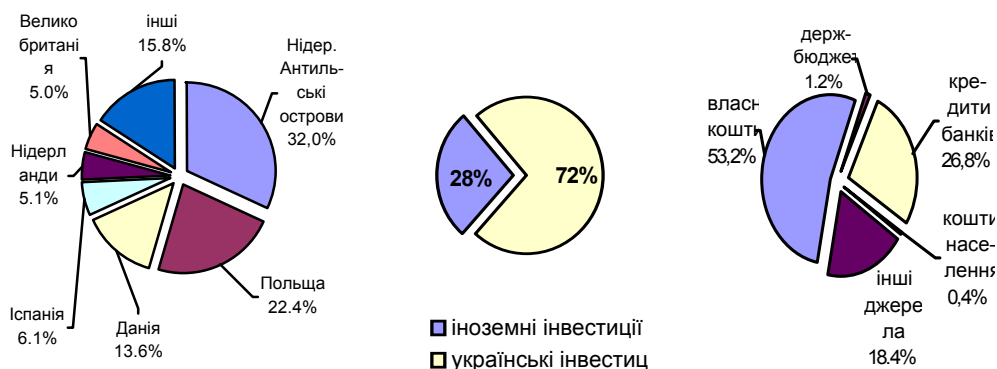
Для реалізації проектів українськими інвесторами внесено майже три чверті коштів. Головним джерелом внутрішніх українських інвестицій були власні кошти суб’єктів СЕЗ, ще чверть вкладених коштів склали кредити комерційних банків.

Динаміка надходження іноземних та українських інвестицій у СЕЗ, млн.дол.США

З початку функціонування економічних зон для реалізації інвестиційних проектів надійшло іноземних інвестицій на 44,7 млн.дол.США, або 27,8% від загального поступлення. Обсяг іноземних інвестицій, що надійшли у СЕЗ з початку їх функціонування, склав 11,7% від загального обсягу іноземних поступлень в економіку Львівської області упродовж 1999-2005 років. Серед іноземних інвесторів найбільший вклад у проекти, що реалізуються у СЕЗ “Яворів”, внесли партнери з Польщі, Данії та Іспанії. У СЕЗ “Курортполіс Трускавець” дві третини іноземних коштів належить інвесторам з Нідерландських Антильських островів. Якщо торік обсяг іноземних інвестицій порівняно з 2000 роком майже не змінився, то вітчизняні інвестиції за цей період зросли втричі.

Структура інвестицій, що надійшли у СЕЗ, за джерелами фінансування, на 1 січня 2006 року

Операційна ціль : Стимулювання відкритості регіону і розвитку міжнародних контактів

Треба зазначити, що за винятком 2005 року з початку функціонування зон у регіонах відбулося значне поживлення інвестиційної активності. За період 1999-2004рр. обсяг вкладених інвестицій у Трускавці збільшився 11,3 раза та у 2,3 раза - у Яворівському районі.

Скасування торік пільг для суб'єктів СЕЗ обумовило зменшення кількості зареєстрованих проектів, скорочення обсягів надходження інвестицій, особливо іноземних. Разом з тим, обсяги виробництва за вже діючими проектами зростають і, відповідно, збільшуються прибутки.

Упродовж 2005 року розпочалося виробництво за 18 проектами, а обсяг виробництва зріс майже в 1,5 раза. За останні роки у зв'язку з початком функціонування СЕЗ темпи зростання обсягів промислової продукції в Яворівському районі та Трускавці були вищими, ніж у цілому в області. Ця тенденція збереглася і торік: у 2005 році порівняно з попереднім роком реалізація продукції промисловості у Яворівському районі зросла на 23,2%, у Трускавці – на 55,4%, у той час як загалом в області відбувся спад на 6,8%.

Торік платежі до бюджету значно перевищили отримані суб'єктами зон пільги. Порівняно з 2004 роком сума пільг скоротилась у 5,9 раза, а платежі до бюджету зросли у 2,6 раза.

З початку функціонування СЕЗ рівень офіційного безробіття у Яворівському районі знизився на 6,8 відсоткового пункта та становив на 1 січня 2006 року 5,5% проти 12,3% - у 1999 році. У Трускавці цей показник за 5 років також скоротився - на 2,5 відсоткового пункта і склав 3% (в області рівень безробіття за цей період скоротився з 6,1% до 3,4%).

Операційна ціль 2.2. Стимулювання розвитку прикордонної співпраці

2.2.1. Обсяг зовнішньої торгівлі товарами та послугами Львівщини з Польщею

	Всього, млн.дол.США					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Експорт товарів	20,6	35,9	44,9	59,1	63,6	49,2
Імпорт товарів	47,9	100,6	103,4	130,8	138,9	212,8
Експорт послуг	4,5	3,2	3,7	4,1	4,1	5,0
Імпорт послуг	5,4	16,2	7,9	10,3	13,1	16,4

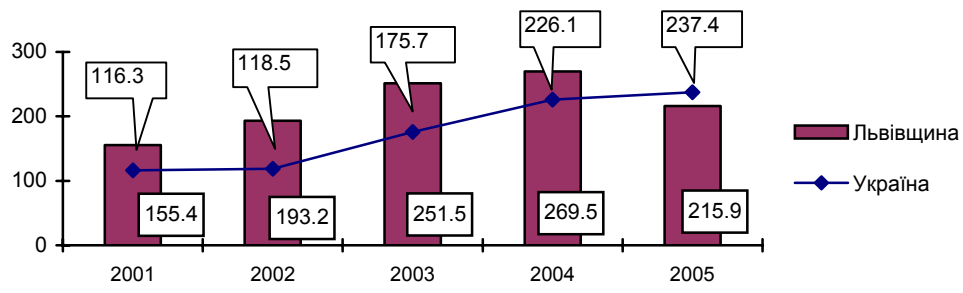
	Продовження					
	Частка Польщі у загальному обсязі зовнішньої торгівлі, відсотків					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Експорт товарів	7,0	12,4	13,1	12,0	10,0	7,9
Імпорт товарів	12,2	13,0	9,8	4,4	12,3	22,8
Експорт послуг	23,2	15,9	12,2	10,8	9,2	8,8
Імпорт послуг	54,0	74,8	46,5	48,2	48,6	48,7

Польща разом з Російською Федерацією та Німеччиною є основним торговельним партнером Львівщини.

Проте, у 2005 році, вперше з 2000 року, спостерігалось скорочення загального обсягу експорту у Польщу внаслідок зменшення, порівняно з 2004 роком, експорту товарів на 22,6% (чорних металів та виробів з них, трикотажного одягу, кабельної продукції). Натомість, експорт послуг зріс на 22,4%.

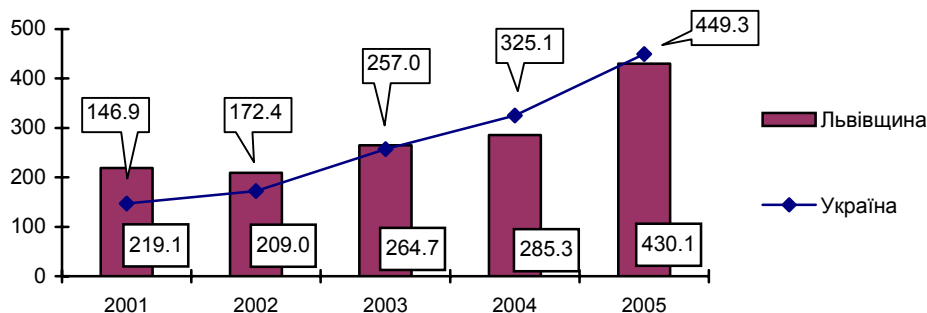
Порівняно з 2000 роком експорт області у Польщу зріс у 2,2 раза при загальнодержавному зростанні у 2,4 раза.

Зміни обсягів експорту товарів та послуг у Польщу, у % до 2000 року

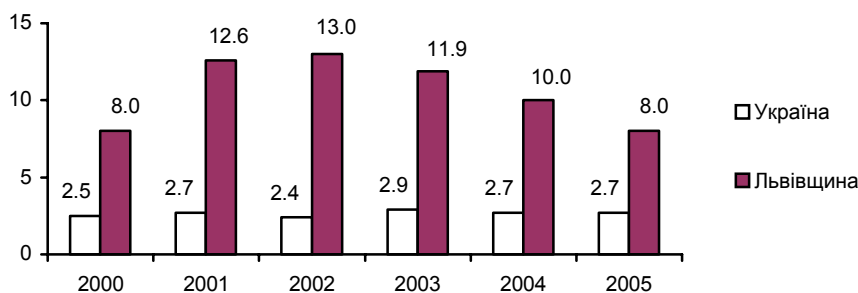
Імпорт з Польщі в Україну з 2000 до 2005 року зростав у середньому на 35% щорічно, в область – на 34%.

**Зміни обсягів імпорту товарів та послуг з Польщі,
у % до 2000 року**

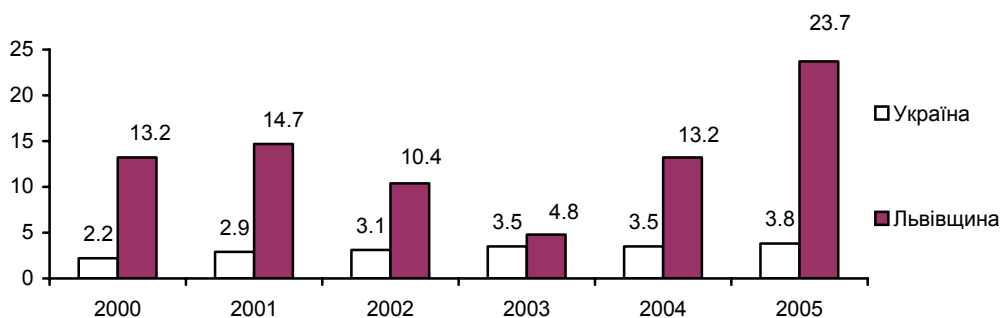

Питома вага загального експорту товарів та послуг Львівської області у Польщу (8-13%) значно перевищує відповідний загальнодержавний показник (2-3%).

Частка експорту товарів та послуг у Польщу, відсотків

Частка імпорту товарів та послуг з Польщі, відсотків

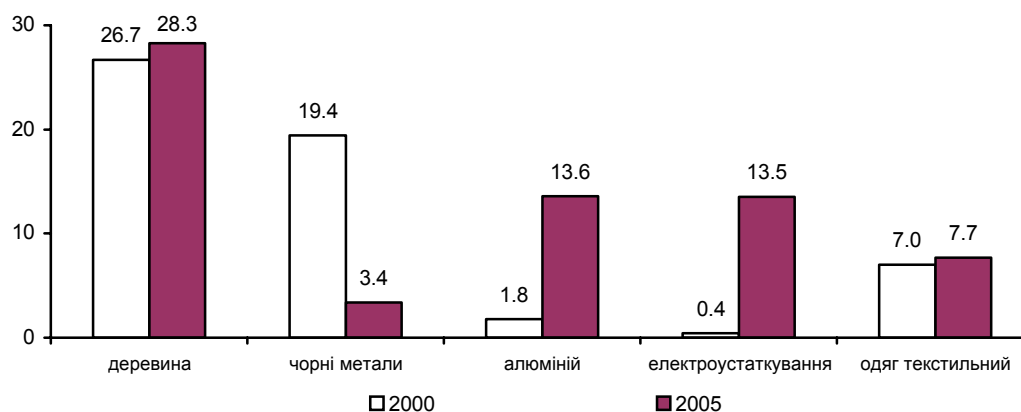

Питома вага імпорту з Польщі в Україну зросла з 2,2% у 2000 році до 3,8% у 2005, тоді як частка Польщі в імпорті області була значно вищою (13,2% у 2004 році та майже чверть – у 2005 році). Необхідно зауважити, що 14-16 відсотків імпорту з Польщі в Україну спрямовано саме у Львівську область.

2.2.2. Зовнішня торгівля Львівщини та Польщі за товарними групами

	Експорт у Польщу				Імпорт з Польщі			
	2000	2003	2004	2005	2000	2003	2004	2005
	тисяч доларів США							
Всього	20591.4	59096.8	63557.4	49172.3	47916.5	130773.7	138941.9	212794.5
живі тварини	-	58.2	-	-	38.7	98.5	56.3	4234.3
м'ясо та харчові субпродукти	-	-	-	7.7	-	-	-	11551.0
насіння і плоди олійних культур	125.6	42.8	2350.1	951.7	874.8	921.9	1249.9	1406.2
продукти із зернових культур	-	-	-	-	9.4	109.7	692.9	2535.7
залишки та відходи харчової промисловості	-	459.0	799.6	-	7.4	3275.7	8411.0	14700.6
сіль, сірка, шпукатурні матеріали, цемент	1438.1	63.6	39.6	42.6	1253.6	2563.3	2549.5	924.1
енергетичні матеріали; нафта та продукти її перегонки	1158.5	3371.4	1775.3	790.3	10396.8	1659.9	2319.8	2081.2
екстракти дубильні, барвники	32.0	90.4	593.4	296.1	1872.1	2469.9	4079.2	6274.4
полімерні матеріали, пластмаси	125.3	449.4	526.0	625.6	3321.2	15941.5	12579.2	20343.0
деревина і вироби з деревини	5505.3	10303.2	14701.7	13914.2	2345.8	10253.3	10993.9	13382.1
папір та картон	118.5	190.1	327.3	231.4	3905.8	28215.5	27977.4	21700.2
одяг трикотажний	1746.2	14683.3	9591.5	1221.6	1630.0	1977.3	3955.3	4162.2
одяг текстильний	1436.8	2008.7	2035.2	3772.3	21.6	299.5	451.4	667.0
вироби з каміння, гіпсу, цементу	12.2	58.5	43.9	88.3	1842.9	5447.3	8422.1	13164.0
керамічні вироби	41.9	2.5	11.4	42.2	703.4	2470.8	2797.2	5246.1
скло та вироби із скла	50.9	55.3	31.1	206.3	469.1	972.0	1473.5	2914.2
чорні метали	3989.4	52.8	7601.8	1656.9	975.0	5153.0	5840.2	8217.6
вироби з чорних металів	312.1	564.7	1272.1	1071.9	734.5	4062.5	5264.9	8612.2
алюміній і вироби з алюмінію	375.7	5298.4	5262.6	6676.0	1035.6	10073.2	5166.5	7167.5
інші вироби з недорогоцінних металів	-	14.6	381.5	1052.0	348.8	1195.7	1257.0	3056.3
котли, машини, апарати і механічні пристрої	883.8	3285.7	685.4	685.1	4769.5	5522.3	6128.3	10185.4
електричні машини і устаткування	86.8	14103.3	8270.5	6634.4	416.8	2325.3	5058.8	12914.2
залізничні або трамвайні локомотиви, шляхове обладнання	24.7	25.3	-	-	1841.0	1566.9	2417.7	1782.7
меблі	20.1	153.9	853.7	925.8	1769.0	1778.9	1281.3	1881.0
інші товари	3107.5	3761.7	6403.7	8273.0	7062.1	20017.3	16051.3	32078.2

Частка експорту окремих товарів у загальному обсязі експорту у Польщу, у %

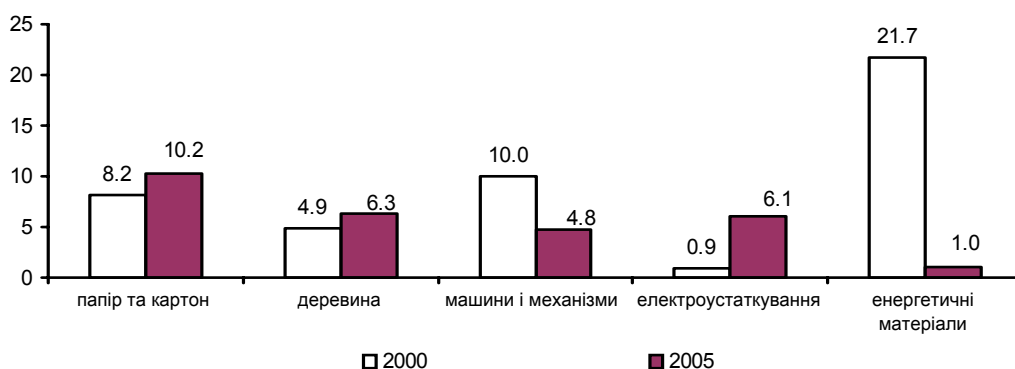

Основними видами товарів, які експортувались у Польщу, були деревина та вироби з неї, чорні, кольорові метали та вироби з них, електрообладнання (зокрема, кабельна продукція), текстиль та текстильні вироби. Порівняно з 2000 роком у товарній структурі експорту суттєво знизилась частка природних будматеріалів та цементу, вугілля, натомість зріс експорт електрообладнання.

У структурі експорту послуг у Польщу упродовж останніх років переважали транспортні, готельні, будівельні послуги, а також послуги, пов'язані з охороною здоров'я, які стрімко зростали.

За період з 2000 року у товарній структурі імпорту з Польщі переважали папір та картон, пластмаси та вироби з них, вироби з деревини, з каміння та гіпсу, машини, апарати і механічні пристрої. У 2004 та 2005 роках, крім вказаних товарів, значне місце в імпорті займали залишки та відходи харчової промисловості (переважно готові корми для тварин), чорні метали та вироби з них, алюміній, електричні машини і устаткування (кабельна продукція), тоді як у 2000 році більш ніж п'яту частину імпорту з країни становили паливні ресурси (зокрема вугілля).

Частка імпорту окремих товарів у загальному обсязі імпорту з Польщі, у %

Основу імпорту послуг з Польщі становлять будівельні, транспортні послуги (включаючи допоміжні послуги на транспорті) та послуги готельно-ресторанного бізнесу. До 2005 року значним був імпорт послуги з капітального ремонту засобів залізничного транспорту, проте у минулому році ці роботи проводились грузинськими партнерами.

2.2.3. Кількість підприємств з польськими інвестиціями

	2002	2003	2004	2005
Кількість проектів, одиниць				
на кінець року	317	339	354	365
приріст за рік	48	22	15	11

Польща є лідером за кількістю підприємств, в які вкладені прямі іноземні інвестиції. На початок 2006 року за участю польських фірм реалізовувались проекти на 365 підприємствах області, або на третині від усієї кількості підприємств, у які залучені кошти іноземних фірм та міжнародних організацій; їх загальний обсяг становив 70,9 млн.дол.США.

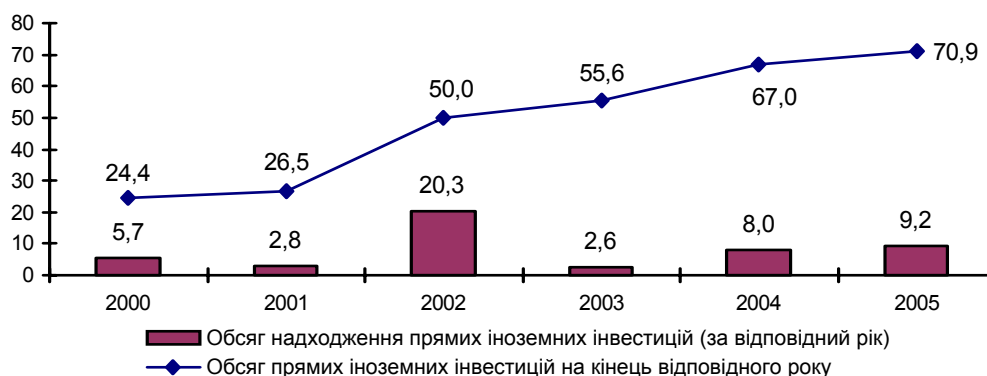
За останні чотири роки кількість підприємств, у які здійснені вкладення фірм з Польщі, зросла на 15,1%, а обсяг інвестицій – на 41,8%. Водночас, інтенсивність залучення інвестицій у нові підприємства щорічно знижується. Так, польські партнери у 2005 році започаткували свої проекти на 11 суб'єктах господарювання області, а це порівняно з 2002 роком менше у 4,4 раза.

2.2.4. Надходження прямих інвестицій з Польщі у Львівську область

	Надійшло, млн. дол США					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	5,7	2,8	20,3	2,6	8,0	9,2

	Закінчення					
	Частка Польщі у загальнообласному обсязі надходжень, відсотків					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	13,0	13,9	36,7	3,5	14,0	19,1

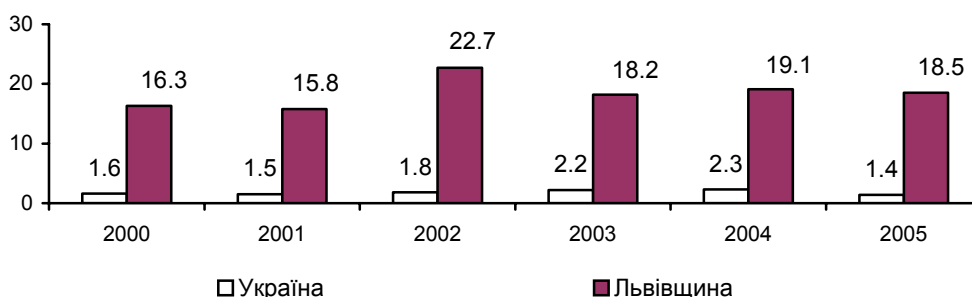
Динаміка надходження інвестицій з Польщі в економіку Львівщини, млн.дол.США

Інвестори з Польщі вже декілька років поспіль є стабільними лідерами в інвестуванні підприємств Львівщини. Ними в області інвестовано 365 підприємств (32,1% від кількості підприємств з часткою іноземного капіталу).

Упродовж 2005 року в економіку Львівщини партнерами з Польщі вкладено на 15% більше прямих інвестицій, ніж у 2004 році, проте, це на 55% менше порівняно з 2002 роком, упродовж якого показник надходження прямих інвестицій з Польщі був найвищим за весь період інвестування області (за рахунок внесення інвестицій у фінансову сферу та деревообробну промисловість).

Частка Польщі у загальному обсязі прямих інвестицій, на кінець року, %

Третина усіх інвестицій з Польщі, що надійшли в Україну, працюють у Львівській області.

2.2.5. Прямі інвестиції з Польщі за видами економічної діяльності

	На кінець року, тис.дол.США					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	24426,1	26549,7	50015,2	55611,7	66961,4	70878,7
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	142,7	164,4	500,1	170,5	207,9	194,5
Промисловість	8378,8	10804,0	21452,4	22079,1	30036,8	36016,4
Обробна промисловість	8378,8	10804,0	21452,4	22079,1	30036,8	36016,4
у тому числі:						
харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів	773,1	824,6	1107,4	1497,2	2224,8	1993,7
легка промисловість	799,4	1014,3	1058,3	1142,2	1615,1	1604,6
виробництво деревини та виробів з деревини	192,5	2349,1	6649,0	7433,9	12954,1	14772,7
целюлозно-паперова промисловість; видавнича справа	78,2	137,7	2360,4	2393,5	2407,2	2577,9
хімічна та нафтохімічна промисловість	364,8	291,4	2666,2	2147,9	2333,4	5376,3
виробництво інших неметалевих мінеральних виробів	548,7	548,7	1049,8	863,5	901,0	271,7
металургія та оброблення металу	5179,6	5180,1	6020,3	5961,2	6684,1	7223,3
машинобудування	156,9	156,5	207,6	222,3	229,3	783,2
інше виробництво, не віднесене до інших угруповань	285,6	301,7	333,4	417,4	688,0	1413,0
Будівництво	290,7	288,9	237,0	250,1	264,5	1089,5
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	4321,0	4553,1	4007,0	3884,3	4186,0	4038,6
Готелі та ресторани	217,9	217,9	313,6	322,7	322,8	322,6
Транспорт і зв'язок	393,6	391,9	447,7	1026,2	1430,3	1407,2
Фінансова діяльність	10480,6	9921,2	22086,8	26593,4	28957,2	25839,8
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	116,9	117,3	872,9	1160,5	1379,6	1618,5
Освіта	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	–
Охорона здоров'я та соціальна допомога	–	–	–	–	–	27,1
Колективні, громадські та особисті послуги	83,9	90,9	97,8	124,8	176,3	324,3

Станом на кінець 2005 року польські інвестиції вкладено здебільшого у промисловість (36 млн.дол.), а саме: у підприємства з виробництва деревини та виробів з неї (14,8 млн.дол.), металообробки (7,2 млн.дол.), хімічної (5,4 млн.дол.), целюлозно-паперової (2,6 млн.дол.), харчової (2 млн.дол.) та легкої (1,6 млн. дол.) промисловості. Менше (порівняно з промисловістю) було вкладено прямих інвестицій у фінансову діяльність – 25,8 млн.дол. Значні обсяги польського капіталу працювали у торгівлі – 4 млн.дол., у наземному транспорті – 1,3 млн.дол. та у будівництві – 1,1 млн.дол.

Зростання загального обсягу інвестицій з Польщі зумовило зміну структури цих інвестицій за видами економічної діяльності.

Структура прямих інвестицій з Польщі за окремими видами економічної діяльності, на кінець року, %

У 2005 році, порівняно з 2000 роком, найбільш суттєво зросли інвестиції у промисловість – на 27,6 млн.дол., або у 4,3 раза, зокрема у деревообробну – на 14,6 млн.дол., у хімічну та нафтохімічну – на 5 млн.дол., целюлозно-паперову – на 2,5 млн.дол., металообробну промисловість – на 2 млн.дол. Значно зріс обсяг інвестицій з Польщі у фінансову діяльність – на 15,4 млн.дол., або у 2,5 раза.

Операційна ціль 2.3. Львівщина – лідер у міжнародних програмах

За даними Головного управління економіки облдержадміністрації упродовж 2001-2005 років на теренах Львівщини реалізовано 35 міжнародних програм та проектів у сфері транскордонного співробітництва. Обсяги їх фінансування перевищили 10 млн.євро. Основними інституціями, що реалізовували програми, були Комісія Європейського Союзу, Агенція США з Міжнародного розвитку, Міністерство у справах міжнародного розвитку Великої Британії (DFID), Шведський інститут державного управління, Представництво Карпатського фонду в Україні, Люксембурзький Червоний Хрест, посольство США, проекти RAUCI, Євразія.

Найвагомішими проектами, впровадженими за останні п'ять років, були:

- технічний аудит української транспортної системи нафтопроводів для експорту нафти, вартість якого становила 2,4 млн.євро;
- розвиток приватного (малого) бізнесу у Львові (1,7 млн.євро);
- підтримка місцевого розвитку та туризму Карпатського регіону (1,5 млн.євро);
- розвиток туризму у м.Львові (1 млн.дол.США);
- допомога дітям з хірургічними захворюваннями серця та розвиток дитячої кардіохірургії у м.Львові (1 млн.дол.США);
- підтримка реформи державного управління в Україні – дослідження ефективності та результативності, оцінювання та управління за результатами (922 тис. шведських крон);
- комплексний розвиток і захист Розточчя (221 тис. євро);
- підтримка творення українсько-польської агенції прикордонного регіонального економічного та соціального розвитку (405 тис. фунтів стерлінгів та 560 тис.євро);
- у сусідстві з розширеним ЄС: розвиток Львівської області на основі Стратегії транскордонного співробітництва (170 тис.євро).

В області у стадії реалізації перебувають 22 міжнародні програми, термін реалізації більшості з них завершується у 2006 році. Серед завдань, що передбачено здійснити або запровадити за цими програмами – покращення експлуатації та управління системою водопостачання та водовідведення міста Львова; розробка та впровадження програми соціально-економічного розвитку Львівської області до 2015 року; опрацювання стратегії збалансованого використання міських зелених зон і парків Львова; подолання безробіття серед жінок та торгівлі жінками; реконструкція і розширення міжнародного автомобільного пункту пропуску Рава-Руська (II черга), економічний розвиток громад,

реформа місцевих бюджетів, скринінгова діагностика вад слуху у новонароджених,
управління басейнами рік Буг, Латориця та Уж.

Висновки до цілі 2. Львівщина – ворота до ЄС

1. Обсяги міжнародного співробітництва Львівщини щорічно зростають. Основними партнерами у зовнішній торгівлі області є країни Європейського Союзу та Російська Федерація. Частка країн ЄС у торгівлі області становить близько 70% в експорті, в імпорті коливається від 20% до 78% (залежно від обсягів поставок паливних ресурсів).

2. Товарна структура експорту Львівщини свідчить про низький рівень технологічного розвитку регіону: в товарообороті товари високої та середньої технологічної обробки займають малу частку.

Основними предметами експорту є текстиль, продукція машинобудування, деревина, метали, папір. Переважна більшість цієї продукції експортується у країни ЄС.

Товарну структуру імпорту області упродовж низки років визначали паливні ресурси (крім 2005 року), продукція машинобудування та текстиль. Імпортувалась дана продукція, переважно, з країн ЄС. Виняток становили сирі нафтопродукти, постачальниками яких виступали Російська Федерація та США.

3. В експорті послуг переважають транспортні, послуги з охорони здоров'я, комп'ютерні та готельні послуги. Близько двох третин транспортних та готельних послуг реалізовано у країни Євросоюзу.

Імпорт послуг визначали будівельні, транспортні та готельно-ресторанні послуги, які надавали, в основному, країни ЄС.

4. Скасування пільг для суб'єктів СЕЗ у 2005 році обумовило зменшення кількості зареєстрованих проектів, скорочення обсягів надходження інвестицій, особливо іноземних. Разом з тим, обсяги виробництва за вже діючими проектами зростають і, відповідно, збільшуються прибутки. Торік платежі до бюджету у сотні разів перевищили отримані суб'єктами зон пільги.

5. Важливим елементом інтеграції України в Європу є розвиток прикордонної співпраці. Польща належить до стратегічних торговельних партнерів Львівщини. У торгівлі України і Польщі 5-9% експорту та 14-16% імпорту припадає саме на Львівську область. Польща є лідером за кількістю підприємств, у які вкладені іноземні інвестиції. Третина усіх інвестицій з Польщі, що надійшли в Україну, працюють у Львівській області.

6. На теренах Львівщини за останні п'ять років реалізовано 35 міжнародних програм та проектів у сфері транскордонного співробітництва, ще 22 перебувають у стадії реалізації. Збільшується як кількість проектів, так і їх обсяги, що має позитивний вплив на подальший економічний та соціальний розвиток області.

7. Про поглиблення міжнародних контактів свідчить збільшення кількості дипломатичних представництв іноземних держав, щорічне суттєве зростання обсягів перетину українсько-польського кордону. Для поглиблення торговельних та економічних відносин з Європейським Союзом і, у першу чергу, з Польщею, необхідна модернізація інфраструктури кордону, перш за все, будівництво нових, розширення та реконструкція існуючих міжнародних пунктів пропуску через державний кордон.

Ціль 3:

**Львівщина –
регіон високоосвічених
людей та інноваційного
потенціалу**

Операційна ціль 3.1. Вдосконалення системи освіти

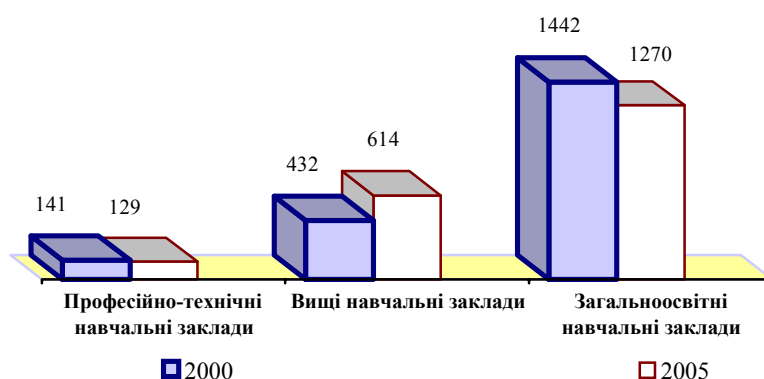
3.1.1. Кількість установ освіти за видами

	На початок навчального року, одиниць					
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006
Кількість установ освіти	1593	1596	1602	1614	1612	1609
Загальноосвітні навчальні заклади	1479	1482	1486	1492	1490	1487
Професійно-технічні заклади освіти	57	56	57	59	60	61
Вищі заклади освіти						
I-II рівнів акредитації	40	39	39	39	36	33
III-IV рівнів акредитації	17	19	20	24	26	28

3.1.2. Кількість осіб, які навчалися в закладах освіти

	На початок навчального року, осіб					
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006
Всього навчалось	543341	544545	540495	537565	526912	520489
Загальноосвітні навчальні заклади	389659	384973	374510	360746	345481	328626
Професійно-технічні заклади освіти	36470	34583	33512	33093	33314	33288
Вищі заклади освіти						
I-II рівнів акредитації	33424	31681	33077	33640	33109	30795
III-IV рівнів акредитації	83788	93308	99396	110086	115008	127780

Кількість учнів (студентів) у розрахунку на 10000 населення

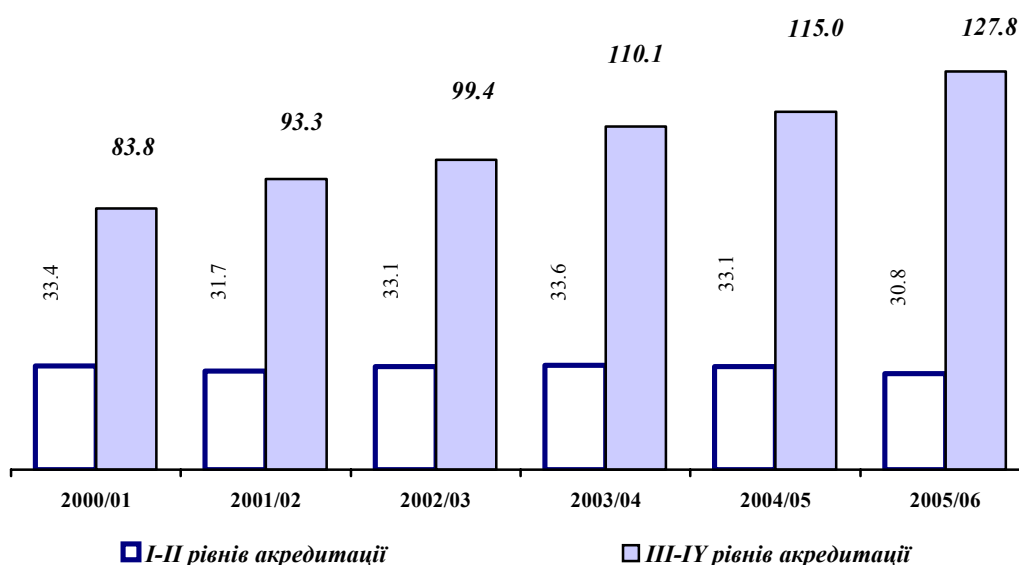
Можливість отримати освіту в області забезпечує досить розвинена мережа закладів різного рівня. Так, у 2005 році 478 дошкільних закладів забезпечували виховання 40,8 тис. дітей, 1487 загальноосвітніх навчальних закладів – навчання 328,6 тис. школярів, 61 професійно-технічний навчальний заклад – 33,3 тис. учнів та слухачів, 61 вищий навчальний заклад – 158,6 тис. студентів, 30 аспірантур – 2,1 тис. аспірантів, 13 докторантур – 59 докторантів.

На початок 2005/2006 навчального року в області функціонувало 1477 денних загальноосвітніх закладів, в яких навчалось 326,4 тис. учнів (на початок 2004/2005 навчального року – відповідно 1480 закладів та 343,2 тис. учнів). Із загальної кількості закладів – 16 приватної форми власності, в яких навчається 1,5 тис. учнів. Серед закладів нового типу – 28 гімназій, 14 ліцеїв, 35 навчально-виховних комплексів, з чисельністю учнів відповідно 11,5 тис., 2,7 тис. та 10,6 тис.

Навчальний процес у закладах освіти 2005/2006 навчального року забезпечували 37,3 тис. вчителів (на початок попереднього року – 37,9 тис.).

За останні 5 років кількість загальноосвітніх навчальних закладів збільшилась на 8 одиниць (0,5%). Внаслідок демографічних змін постійно зменшується кількість учнів. Порівняно з 2000 роком кількість учнів загальноосвітніх навчальних закладів скоротилася на 61 тис. (15,7%), вчителів – на 0,6 тис. (1,5%).

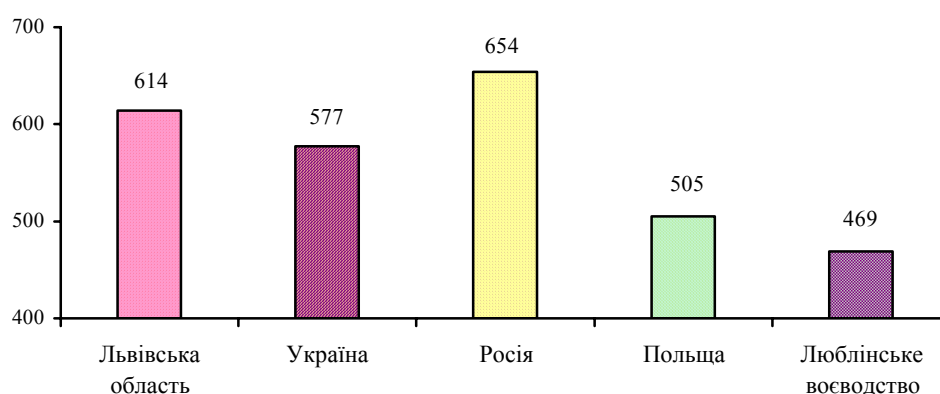
Чисельність студентів вищих навчальних закладів, тис. осіб

У 2005/06 навчальному році у вищих закладах освіти I-II та III-IV рівнів акредитації навчалось відповідно 30,8 тис. та 127,8 тис. студентів. З них 8,4 тис. студентів здобували освіту у філіях (відділеннях) вищих навчальних закладів Львівщини, які розташовані за межами області. Крім того, у відокремлених структурних підрозділах інших регіонів України, які розташовані на Львівщині, вчилось 8 тис. студентів.

Підготовку спеціалістів з вищою освітою на Львівщині здійснюють 33 самостійні вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації та 28 – III-IV рівнів, серед яких 12 технікумів, 10 училищ, 11 коледжів, 7 академій, 8 університетів і 13 інститутів.

**Чисельність студентів на 10000 населення
на початок 2005/2006 навчального року**

За чисельністю студентів на 10 тис. осіб населення Львівщина займає 4 місце серед регіонів України після м.Києва, Харківської області та м.Севастополя.

Внаслідок реорганізації вищої освіти зменшується кількість закладів I-II рівнів акредитації та чисельність студентів у них і збільшується як кількість закладів, так і студентів у закладах III-IV рівнів акредитації. Порівняно з 2000/01 навчальним роком чисельність студентів у закладах I-II рівнів зменшилась на 7,8%, у закладах III-IV рівнів – збільшилась у 1,5 раза.

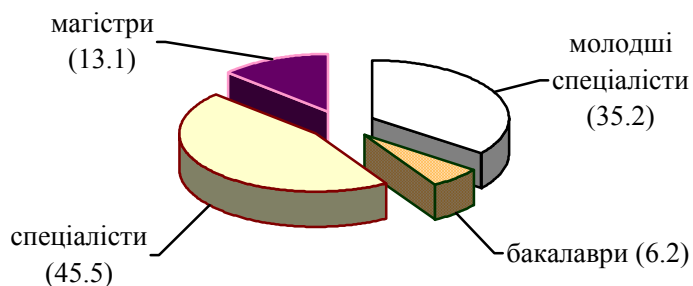
За денною формою навчаються 101,9 тис., або дві третини студентів, заочною – кожний третій (55,9 тис.) та 0,8 тис. – за вечірньою формою навчання.

3.1.3. Випуск студентів вищими закладами освіти *

	Випущено, осіб					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	26979	29017	33538	37847	26410	29031
I-II рівнів акредитації	9522	8902	9294	9754	9372	9189
у тому числі на						
відділеннях						
денних	6648	6341	6779	6802	6479	6469
вечірніх	163	127	136	150	160	140
заочних	2711	2434	2379	2802	2733	2580
III-IV рівнів акредитації	17457	20115	24244	28093	17038	19842
у тому числі на						
відділеннях						
денних	12181	13677	16514	17812	10814	11926
вечірніх	218	100	103	117	52	60
заочних	5058	6338	7627	10164	6172	7856

*У 2000-2003 роках до «випущених» фахівців відносилися особи, які закінчили всі освітньо-кваліфікаційні рівні, починаючи від молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста та магістра, з 2004 року до «випущених» фахівців відноситься тільки та чисельність підготовлених спеціалістів, які залишили навчальний заклад.

Розподіл випуску спеціалістів вищими закладами освіти у 2005 році за освітньо-кваліфікаційними рівнями, у % до підсумку

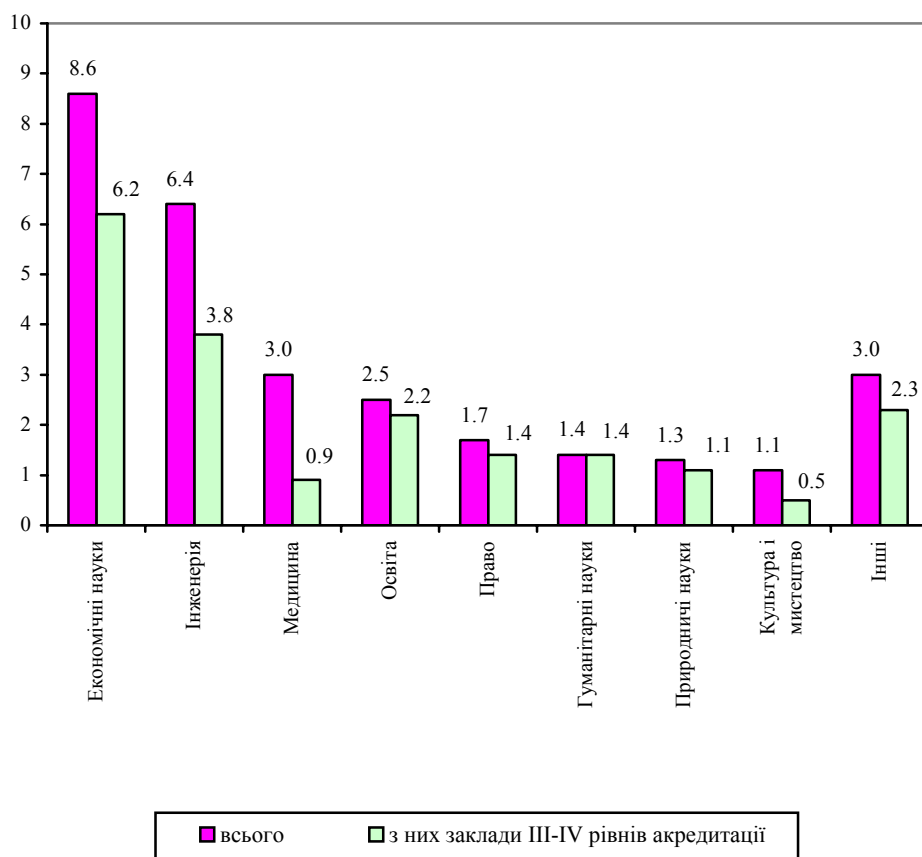

У 2005 році завершили повний цикл навчання і були випущеними 29 тис. молодих фахівців, або на 9,9% більше, ніж попереднього року. Дипломи магістра отримали 3,8 тис. випускників, спеціаліста – 13,2 тис., бакалавра – 1,8 тис. та молодшого спеціаліста – 10,2 тис.

З числа випускників більше двох третіх становили випускники з денних відділень (18,4 тис.).

Основна частина вищих навчальних закладів, (43 або 70%), де навчається 121,2 тис. студентів (76,4%) розміщена у Львові. Друге місце займає Дрогобич, де розташовані 6 закладів, в яких навчається 14,9 тис. студентів. У Самборі працюють 4 вищі навчальні заклади із 3,6 тис. студентів. По одному вищому закладові функціонує у Жовківському районі, де здобувають освіту 11,0 тис. студентів, Стрию (1,8 тис.), Червонограді (1,5 тис.), Бродівському районі (1,1 тис.), Городецькому (1 тис.), Золочівському (0,9 тис.) районах, Новому Роздолі (0,8 тис.), Бориславі (0,6 тис.) та ін.

Випуск спеціалістів вищими навчальними закладами за спеціальностями у 2005 році, тис. осіб

Майже кожного третього спеціаліста вищі навчальні заклади випустили у галузі економіки, кожного п'ятого – з інженерних дисциплін, кожного десятого – в галузі медицини, одинадцятого – освіти, сімнадцятого - права.

3.1.4. Підготовлено аспірантів і докторантів

	Випущено аспірантів, осіб					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	415	396	427	383	414	443

	Продовження Випущено докторантів, осіб					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	15	12	20	13	14	14

У 2005 році в області діяло 30 аспірантур, де навчалося 2107 аспірантів, та 13 докторантур, де проходили підготовку 59 докторантів.

Очікуваним підсумком навчання в аспірантурі та докторантурі є захист дисертації. Одночасно із закінченням аспірантури та докторантури захистили дисертації: кандидатські – 17,2% (76 аспірантів), докторські – 7,1% (1 докторант). Всього ж у 2005 році аспірантуру закінчило 443 особи, докторантуру – 14 осіб.

На наукових радах установ, які здійснювали аспірантську та докторантську підготовку, торік захистили кандидатську дисертацію 419 осіб, докторську – 42 (у 2004 році – відповідно 287 і 42).

3.1.5. Підготовлено кваліфікованих робітників професійно-технічними закладами освіти

	Підготовлено, осіб					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	19286	19080	18606	17837	18912	19558

Підготовку кваліфікованих робітників здійснював 61 професійно-технічний навчальний заклад, у яких оволодівали навиками майбутньої професії 33,3 тис. учнів та слухачів (у попередньому році – 33,1 тис.), у тому числі 20,2 тис. осіб (60,7%) здобували професію разом з повною загальною середньою освітою. Порівняно з 2000 роком кількість зазначених закладів збільшилася на 5,2%, проте чисельність учнів у них зменшилася на 3,2 тис. (8,7%). Скорочення кількості учнів, у першу чергу, зумовлено зменшенням потреб підприємств у новій робочій силі та збільшенням числа учнів старших класів, що продовжують навчання в школі.

У 2005 році ринок праці поповнило 19,6 тис. працівників-випускників професійно-технічних навчальних закладів, із них 7 тис. (36%) здобули професію разом з повною загальною середньою освітою. Майже 2 тис. незайнятого населення пройшли професійне навчання, 2,1 тис. працівників пройшли перепідготовку та підвищили кваліфікацію.

Операційна ціль 3.2. Посилення наукового потенціалу**3.2.1. Кількість підприємств, які виконували наукові та науково-технічні роботи**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	90	90	95	95	90	87
Академічний	25	25	26	30	28	28
Галузевий	54	54	57	52	49	48
Вузівський	9	9	9	10	10	9
Заводський	2	2	3	3	3	2

3.2.2. Кількість спеціалістів, які виконували наукові та науково-технічні роботи

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	5684	5431	5120	5017	5032	4847
Академічний	1739	1789	1838	1855	1987	1979
Галузевий	2754	2510	2171	2076	1964	1771
Вузівський	1111	1000	959	978	981	1004
Заводський	80	132	152	108	100	93

У 2005 році наукові дослідження і розробки виконували 87 організацій. Наукова діяльність здійснювалася у галузевому, академічному, вузівському і заводському секторах. За кількістю наукових організацій Львівщина посідає четверте місце в Україні.

Частка організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи в галузі технічних наук, становила 42,5%, у галузі природничих наук – 28,7%, суспільних – 9,2%, гуманітарних – 4,6%.

На 1 січня 2006 року в організаціях, підприємствах та установах, які виконували дослідження і розробки, працювало 7,7 тис. осіб (без урахування сумісників), що на 4% менше, ніж на відповідну дату 2005 року. В їх числі 4,1 тис. дослідників, 0,7 тис. техніків та 1,3 тис. допоміжного персоналу. Чисельність безпосередніх виконавців досліджень і розробок (дослідників і техніків) зменшилась на 3,7%. У галузевому секторі наук чисельність дослідників і техніків зменшилась на 9,8%. Майже на третину зросла чисельність фахівців, які працювали в наукових організаціях за сумісництвом, і становила 5,2 тис. осіб. Понад 87% працівників-сумісників (4,6 тис. осіб) займалися виконанням наукових та науково-технічних робіт. Найбільше сумісників нараховував вузівський сектор (83,5% від загальної чисельності сумісників), де на умовах сумісництва науковими дослідженнями і розробками займалися науково-педагогічні працівники.

У 2005 році загальний обсяг фінансування наукових та науково-технічних робіт збільшився відносно 2004 року на 13,9% і становив 157,6 млн.грн.. Майже половину (49,4%) загального обсягу фінансування склали кошти державного бюджету (46,3% у 2004 році). Порівняно з 2004 роком питома вага надходжень від вітчизняних замовників збільшилась на 0,3 відсоткового пункта, а від іноземних, навпаки, скоротилась на 2,8 відсоткового пункта.

На фінансування фундаментальних досліджень надійшло 46,8 млн.грн., або 29,7% загального обсягу фінансування наукових та науково-технічних робіт, майже 87,5% яких становили кошти державного бюджету. Обсяг фінансування

прикладних досліджень становив 30 млн.грн. (19%), понад 70% якого – кошти держбюджету і 17,6% – організацій підприємницького сектору.

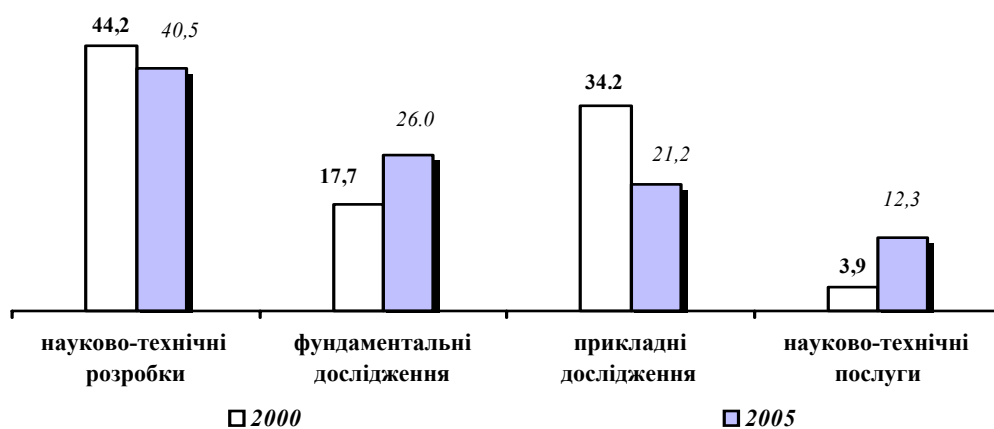
3.2.3. Обсяг наукових та науково-технічних робіт

	За фактичними цінами, мільйонів гривень					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	70,0	81,0	98,5	119,2	135,4	179,2
Фундаментальні дослідження	12,4	17,9	21,3	24,0	31,4	46,7
Прикладні дослідження	24,0	21,1	25,8	27,7	29,8	38,0
Розробки	30,9	31,5	40,5	53,4	57,4	72,5
Науково-технічні послуги	2,7	10,5	10,9	14,1	16,8	22,0

Продовження

	До підсумку, відсотків					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	100	100	100	100	100	100
Фундаментальні дослідження	17,7	22,2	21,6	20,2	23,2	26,0
Прикладні дослідження	34,2	26,0	26,2	23,2	22,0	21,2
Розробки	44,2	38,9	41,1	44,8	42,4	40,5
Науково-технічні послуги	3,9	12,9	11,1	11,8	12,4	12,3

Розподіл обсягу наукових та науково-технічних робіт за видами робіт, у % до підсумку

Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних науковими організаціями у 2005 році, збільшився порівняно з 2004 роком на 32,4% і становив 179,2 млн.грн. При цьому обсяг виконаних науково-дослідних робіт збільшився на 38,4%, науково – технічних розробок – на 26,4%, науково – технічних послуг – на 31%.

У структурі обсягу науково-технічних робіт найбільшу частку, як і у попередні роки, займали науково-технічні розробки (40,5%), на фундаментальні дослідження припало 26% обсягу, прикладні – 21,2%.

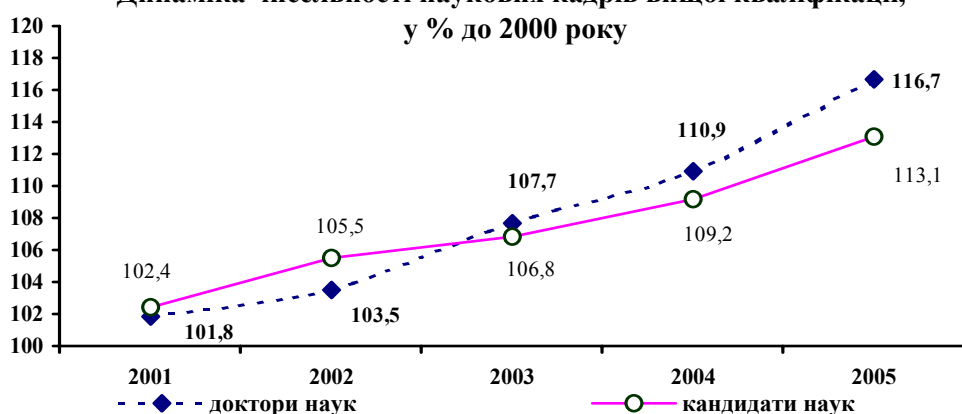
3.2.4. Чисельність наукових кадрів вищої кваліфікації

	Доктори наук, осіб					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	652	664	675	702	723	761
Академіки	64	61	60	59	60	63
Члени-кореспонденти	21	19	20	24	23	22
Професори	308	326	364	394	412	437
Доценти	194	188	174	166	175	183
Старші наукові співробітники	117	118	105	107	105	110

Продовження

	Кандидати наук, осіб					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	4235	4335	4470	4524	4623	4788
Академіки	18	17	17	13	14	15
Члени-кореспонденти	43	43	41	40	37	36
Професори	57	56	56	58	64	66
Доценти	1677	1758	1838	1906	1970	2065
Старші наукові співробітники	359	350	335	327	321	324

Динаміка чисельності наукових кадрів вищої кваліфікації, у % до 2000 року

Щорічно зростає чисельність наукових кадрів вищої кваліфікації. На 1 жовтня 2005 року у різних галузях економіки працював 761 доктор і 4788 кандидатів наук, що відповідно на 16,7% і 13,1% більше, ніж на відповідну дату 2000 року. За чисельністю докторів наук Львівщина посідає четверте місце в Україні, кандидатів наук – третє.

Із загальної чисельності висококваліфікованих спеціалістів лише 21,9% виконували наукові дослідження і розробки за основним місцем роботи, більше половини – працівники, які поєднували викладацьку діяльність з науковою.

Четверта частина виконавців наукових досліджень і розробок мали наукові ступені (196 докторів і 1017 кандидатів наук).

3.2.5. Участь наукових працівників у міжнародному співробітництві

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Кількість виїздів наукових працівників за межі України	1803	2025	2039	1878	2014	2170
у тому числі з метою:						
стажування, навчання, підвищення кваліфікації	408	383	455	476	472	535
викладацької роботи	52	26	37	36	35	54
проведення наукових досліджень	301	320	246	303	301	277
участі у семінарах, конференціях	699	819	941	785	867	972
Інше	343	477	360	278	339	332
Чисельність наукових працівників, які працювали за контрактом за кордоном, осіб	48	39	26	10	15	16
Кількість проведених міжнародних конференцій, семінарів тощо	156	81	103	111	153	151
Кількість грантів, отриманих науковими працівниками від міжнародних фондів	106	136	273	113	87	177

Наукові здобутки вчених Львівщини дістали широке визнання не тільки в Україні, а й за кордоном. У 2005 році наукові працівники області здійснили 2170 виїздів за кордон, що на 7,8% більше, ніж у попередньому році, у тому числі 1249 – з метою проведення наукових досліджень та участі у міжнародних дослідженнях, 535 – стажування, навчання, підвищення кваліфікації, 54 – викладацької роботи, лише 16 фахівців працювали за кордоном за контрактом, що у 3 рази менше, ніж у 2000 році. Упродовж року в наукових організаціях області проведено 151 міжнародну конференцію, семінар тощо.

3.2.6. Кількість виконаних наукових та науково-технічних розробок

	Кількість розробок, одиниць					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Кількість закінчених розробок	1120	1124	1397			

Операційна ціль 3.3. Зростання інноваційного потенціалу**3.3.1. Кількість інноваційно активних підприємств**

	Всього, підприємств				
	2001	2002	2003	2004	2005
Вся промисловість	82	88	93	58	44
Добувна промисловість	1	1	1	2	2
видобування енергетичних матеріалів	1	1	1	2	2
Обробна промисловість	81	87	91	55	42
харчова промисловість та перероблення сільсько-господарських продуктів	13	22	27	14	9
легка промисловість	11	15	13	4	3
текстильна промисловість та пошиття одягу	10	14	11	4	3
виробництво шкіри та шкіряного взуття	1	1	2	-	-
виробництво деревини та виробів з деревини	1	2	2	1	1
целюлозно-паперова, поліграфічна промисловість; видавнича справа	3	2	6	3	3
виробництво коксу та продуктів					
нафтоперероблення	3	2	1	2	2
хімічна та нафтохімічна промисловість	2	1	5	6	4
хімічне виробництво	2	1	4	4	3
виробництво гумових та пластмасових виробів	-	-	1	2	1
виробництво інших неметалевих мінеральних виробів (будматеріалів, скловиробів)	7	6	8	3	3
металургія та оброблення металу	8	7	2	-	-
машинобудування	27	25	21	18	12
виробництво машин та устаткування	14	10	9	8	5
виробництво електричного та електронного устаткування	9	12	7	7	4
виробництво транспортного устаткування	4	3	5	3	3
інше виробництво, не віднесене до інших угруповань	6	5	6	4	5
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	-	-	1	1	-

	Продовження				
	У відсотках до загальної кількості промислових підприємств				
	2001	2002	2003	2004	2005
Вся промисловість	10,9	12,2	12,0	8,2	6,2
Добувна промисловість видобування енергетичних матеріалів	3,8	3,8	3,6	8,0	7,7
Обробна промисловість харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів	12,6	14,2	13,7	9,2	7,0
легка промисловість текстильна промисловість та пошиття одягу	13,8	18,3	14,6	5,4	4,2
виробництво шкіри та шкіряного взуття	14,3	19,0	15,7	7,0	5,4
виробництво деревини та виробів з деревини	6,3	5,9	10,5	-	-
целюлозно-паперова, поліграфічна промисловість; видавнича справа	4,2	8,0	4,7	2,7	2,7
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	7,0	4,7	12,0	6,3	6,4
хімічна та нафтохімічна промисловість	33,0	22,2	11,1	28,6	25,0
хімічне виробництво	4,8	2,6	11,1	13,6	8,5
виробництво гумових та пластмасових виробів	8,3	5,3	21,1	23,5	16,7
виробництво інших неметалевих мінеральних виробів (будматеріалів, скловиробів)	-	-	3,8	7,4	3,4
металургія та оброблення металу	8,3	7,6	9,6	4,1	4,5
машинобудування	25,8	23,3	6,3	-	-
виробництво машин та устаткування	22,5	23,8	19,6	20,7	12,8
виробництво електричного та електронного устаткування	25,5	21,7	18,8	20,5	11,6
виробництво транспортного устаткування	17,3	26,7	16,7	20,6	11,1
інше виробництво, не віднесене до інших угруповань	30,8	21,4	29,4	21,4	20,0
	13,3	12,5	15,0	9,1	10,6

Операційна ціль: Зростання інноваційного потенціалу

Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	-	-	1,2	1,2	-
--	---	---	-----	-----	---

3.3.2. Обсяг реалізованої інноваційної продукції

	Мільйонів гривень				
	2001	2002	2003	2004	2005
Вся промисловість	205,0	406,5	393,6	331,2	343,4
Добувна промисловість	-	-	-	-	-
Обробна промисловість	205,0	406,5	393,6	331,2	343,4
харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів	84,8	208,1	169,0	74,4	67,2
легка промисловість	20,0	31,5	27,0	14,3	3,4
текстильна промисловість та пошиття одягу	19,9	30,5	26,8	14,3	3,4
виробництво шкіри та шкіряного взуття	0,1	1,0	0,2	-	-
виробництво деревини та виробів з деревини	0,3	0,9	0,2	0,1	0,1
целюлозно-паперова, поліграфічна промисловість; видавнича справа	5,6	3,8	36,0	50,2	24,6
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	7,3	4,7	3,6	6,6	-
хімічна та нафтохімічна промисловість	-	5,3	12,5	12,0	22,9
хімічне виробництво	-	5,3	12,5	5,8	12,7
виробництво гумових та пластмасових виробів	-	-	-	6,2	10,2
виробництво інших неметалевих мінеральних виробів (будматеріалів, скловиробів)	6,2	2,1	1,2	1,1	0,8
металургія та оброблення металу	0,3	0,5	0,4	-	-
машинобудування	73,1	137,0	137,0	168,3	214,9
виробництво машин та устаткування	34,3	88,9	62,0	43,7	11,4
виробництво електричного та електронного устаткування	3,7	12,6	3,9	17,5	4,4
виробництво транспортного устаткування	35,1	35,5	71,1	107,1	199,1
інше виробництво, не віднесене до інших угруповань	7,4	12,6	6,7	4,2	9,5
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	-	-	-	-	-
Із загального обсягу - поставлено на експорт	30,6	48,4	148,7	136,1	62,2

	Продовження				
	У відсотках до загального обсягу реалізованої промислової продукції				
	2001	2002	2003	2004	2005
Вся промисловість	4,7	8,0	5,9	4,3	3,4
Добувна промисловість	-	-	-	-	-
Обробна промисловість	6,2	11,6	8,1	5,7	4,4
харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів	6,5	14,9	10,9	4,1	3,1
легка промисловість	10,4	16,7	11,0	3,9	0,7
текстильна промисловість та пошиття одягу	17,3	25,2	18,1	6,9	1,4
виробництво шкіри та шкіряного взуття	0,1	1,4	0,2	-	-
виробництво деревини та виробів з деревини	0,7	1,2	0,1	0,0	0,0
целюлозно-паперова, поліграфічна промисловість; видавнича справа	1,7	1,2	7,8	9,8	4,0
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	6,0	3,6	0,5	2,9	-
хімічна та нафтохімічна промисловість	-	2,1	3,5	2,5	3,3
хімічне виробництво	-	3,5	7,6	2,9	5,3
виробництво гумових та пластмасових виробів	-	-	-	2,2	2,2
виробництво інших неметалевих мінеральних виробів (будматеріалів, скловиробів)	2,6	0,7	0,4	0,2	0,1
металургія та оброблення металу	0,2	0,6	0,3	-	-
машинобудування	11,2	21,9	18,7	14,2	14,6
виробництво машин та устаткування	14,9	43,6	28,8	18,4	4,1
виробництво електричного та електронного устаткування	1,5	5,1	1,5	3,1	0,6
виробництво транспортного устаткування	19,6	20,1	27,6	28,6	38,5
інше виробництво, не віднесене до інших угруповань	6,2	10,5	4,0	1,7	4,1
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	-	-	-	-	-
Із загального обсягу - поставлено на експорт	14,9	11,9	37,8	41,1	18,1

**Частка інноваційно активних підприємств
у загальній кількості промислових підприємств, %**

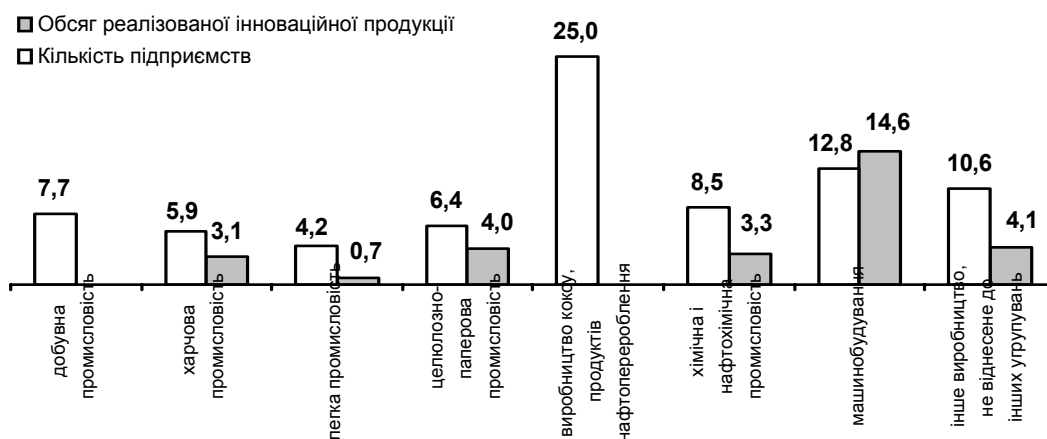

Інноваційна діяльність в області залишається на низькому рівні. Кількість інноваційно активних підприємств у 2005 році скоротилась на 24,1% порівняно з 2004 роком та на 54,6% - з 2000 роком. Їх частка у загальній кількості промислових підприємств є значно меншою, ніж у цілому в Україні.

Найбільше зростання інноваційної активності в області спостерігалось у 2002 році, коли питома вага інноваційно активних підприємств та відповідно інноваційної продукції у загальній кількості (обсязі) у промисловості була найвищою. Проте у наступні роки спостерігався спад, і у 2005 році показники інноваційної активності порівняно з 2002 роком скоротилися майже вдвічі.

Більш активно займались технологічними інноваціями підприємства машинобудування – 27,3% від загальної кількості інноваційних підприємств, харчової промисловості і перероблення сільськогосподарських продуктів – 20,5%, хімічної та нафтохімічної промисловості – 9,1%.

**Частка інноваційно активних підприємств та обсягу реалізованої інноваційної продукції за окремими видами діяльності у 2005 році,
у % до загальної кількості (обсягу) даного виду діяльності**

В результаті впровадження інновацій у 2005 році кожне дев'ятнадцяте промислове підприємство поставляло на ринок нову продукцію. Обсяг реалізованої інноваційної продукції зріс порівняно з 2004 роком на 3,7%, а частка у загальному обсязі реалізованої промислової продукції скоротилась на 0,9 в.п. і склала 3,4% (в Україні – 6.5%). На значно вищому рівні є інноваційна діяльність у Польщі: частка реалізованої інноваційної продукції у промисловості там становить 21,8%.

Найбільша питома вага інноваційної продукції (49,6%) припадала на реалізовану продукцію, удосконалену упродовж трьох останніх років, 41,8% - на продукцію, що зазнала суттєвих технологічних змін, 8,6% - на іншу інноваційну продукцію.

3.3.3. Обсяг інноваційних витрат у промисловості

	Тисяч гривень					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	41448,5	29625,9	108655,7	69682,4	64423,4	75858,0
дослідження і розробки	3457,6	1954,2	4206,9	3766,3	4780,8	5973,0
придбання нових технологій, права власності на винаходи, корисні моделі тощо	46,3	19,7	231,7	4742,0	1500,2	2484,5
технологічна підготовка виробництва	1947,1	677,0	11949,4	4785,2	4512,1	3259,4
придбання основних засобів	31090,7	26377,5	73057,9	49961,5	50875,6	60392,9
маркетинг, реклама	645,8	556,5	5785,5	5161,9	2715,0	3715,2
інші	4261,0	41,0	13424,3	1265,5	39,7	33,0

	До підсумку, відсотків					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	100	100	100	100	100	100
дослідження і розробки	8,3	6,6	3,9	5,4	7,4	7,9
придбання нових технологій, права власності на винаходи, корисні моделі тощо	0,1	0,1	0,2	6,8	2,3	3,3
технологічна підготовка виробництва	4,7	2,3	11,0	6,9	7,0	4,3
придбання основних засобів	75,0	89,0	67,2	71,7	79,0	79,6
маркетинг, реклама	1,6	1,9	5,3	7,4	4,2	4,9
інші	10,3	0,1	12,4	1,8	0,1	0,0

Загалом на здійснення інновацій у промисловості у 2005 році було витрачено 75,9 млн.грн.

На одне підприємство, яке займалось інноваційною діяльністю у Львівській області у 2005 році, припало в середньому 1,7 млн.грн. інноваційних витрат, що на 54,5% більше, ніж у 2004 році. В Україні загалом витрати на одне інноваційне підприємство становили 4,8 млн.грн.

Продовжує зростати частка капітальних вкладень у загальному обсязі інноваційних витрат: з 64,5% у 2002 році до 79,7% - торік. Минулого року на технічне переоснащення виробництва було направлено 60,5 млн.грн. інвестицій в основний капітал, що складає 1,3% від загального обсягу капітальних вкладень в області. П'яту частину інноваційних витрат становили поточні витрати.

Третина інноваційних коштів була скерована в харчову промисловість – 29,7%, у виробництво продуктів нафтоперероблення – 26,7%, у виробництво фармацевтичних препаратів – 14,3%, машинобудування – 6,9%, пошиття верхнього одягу – 3,4%.

Основним напрямом інноваційних витрат підприємств було придбання і впровадження у виробництво машин, обладнання, устаткування та інших основних фондів. Незначними були витрати промислових підприємств, пов'язані з придбанням права власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки і ліцензій на їх використання. Позитивним є зростання витрат на виконання наукових досліджень та розробок (на 24,9%). Проте, залишаються незначними витрати на маркетингові дослідження і рекламу продукції (4,9%).

У більшості країн світу основним джерелом інноваційної діяльності є бюджетні кошти. В Україні фінансування витрат на технологічні інновації здійснюються переважно за рахунок власних коштів підприємств (87,7%), а з державного бюджету було направлено лише 0,5%. В області упродовж 2004 року з бюджету, позабюджетних фондів та місцевих бюджетів на створення нових видів продукції та технічне оновлення виробництва кошти не виділялися, а у 2005 році вони становили лише 0,4%. Частка кредитних коштів, використаних підприємствами, у загальному обсязі фінансування інновацій у 2005 році зросли на 4,8 в.п. і склали 17,4%. Кошти іноземних інвесторів у 2004-2005 роках не залучались, хоча у 2003 році їх частка становила 26,6%.

Кількість впроваджених нових прогресивних технологічних процесів, одиниць

Упродовж 2005 року у промисловості області впроваджено 55 нових технологічних процесів, що на чверть менше, ніж у 2004 році, з яких 9 - мало-відхідні, ресурсозберігальні, безвідхідні.

Найпоширенішим напрямом інноваційної діяльності були продуктивні інновації. У 2005 році освоєно і поставлено на ринок 183 найменування інноваційних видів матеріалів, виробів, продуктів і нової техніки, з них 37 - нові види техніки, що освоєні переважно підприємствами машинобудування.

3.3.4. Використання об'єктів інтелектуальної власності

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього використано	1014	940	953	958	996	962
Винаходи	48	88	53	59	76	77
Корисні моделі	-	1	1	1	6	29
Промислові зразки	22	26	27	26	26	41
Рационалізаторські пропозиції	944	825	872	872	888	815

Надходження заявок до Держдепартаменту інтелектуальної власності та видача ним патентів на об'єкти інтелектуальної власності, одиниць

З 2002 року в області дещо активізувалася винахідницька і рационалізаторська діяльність. У 2005 році збільшилась кількість виданих охоронних документів Державним департаментом інтелектуальної власності України, проте кількість поданих заявок відносно 2004 року дещо зменшилась (на 1,3%).

У 2005 році в економіці області використано 962 об'єкти права інтелектуальної власності проти 996 у 2004 році. Як і у попередні роки впроваджувались переважно рационалізаторські пропозиції (84,7%). Найбільш активно нові технічні рішення використовувались на підприємствах і організаціях транспорту (46,5% від їх загальної кількості), добувній промисловості (16,6%).

Кількість використаних винаходів залишається незначною, хоча і зросла порівняно з 2000 роком в 1,6 раза. Торік винаходи використовувались, переважно, в наукових організаціях та харчовій промисловості.

Рівень ліцензійної роботи в області є недостатнім. У 2005 році лише 9 підприємств та організацій області передали майнові права інтелектуальної власності та придбали право власності на об'єкти інтелектуальної власності. Ними були передані п'ять ліцензійних угод, на використання сортів рослин та торговельних марок та укладено одну ліцензію і

9 ліцензійних договорів про придбання прав власності на об'єкти інтелектуальної власності.

Висновки до цілі 3. Львівщина – регіон високоосвічених людей та інноваційного потенціалу

1. В області добре розвинена мережа закладів освіти різного рівня. Відкриваються навчальні заклади нового типу та недержавної форми власності.

Внаслідок демографічних змін постійно зменшується кількість учнів загальноосвітніх навчальних закладів та профтехучилищ, а кількість студентів вищих навчальних закладів збільшується. При цьому зростає чисельність студентів, які навчаються в інститутах, університетах та академіях, і зменшується як кількість закладів, так і чисельність студентів у технікумах, училищах, коледжах. Серед випускників щорічно збільшується частка фахівців економічної та юридичної спеціальностей. Через розширення потреби у вищій освіті щороку зростає кількість студентів, для яких освіта є платною.

2. Львівщина традиційно займає одне з провідних місць в Україні за чисельністю і рівнем підготовки наукових працівників вищої кваліфікації. Наукова та науково-технічна діяльність в області за останні роки характеризується низкою позитивних тенденцій: діє розгалужена мережа наукових організацій, в яких працює потужний науковий потенціал, спостерігається збільшення обсягу наукових та науково-технічних робіт, виконаних розробок. Проте, обсяги фінансування наукових установ є недостатніми, лише дві третини досліджень і розробок впроваджені у серійне виробництво, або знайшли інші форми застосування, з них тільки 3% мали інноваційну спрямованість.

У сфері науки і дослідної діяльності спостерігається певна стагнація, свідченням чого є збільшення кількості наукових ступенів, що здобуваються упродовж року, і зменшення кількості працівників, що займаються науковими дослідженнями.

Наукові дослідження, в основному, фінансуються підприємствами, що замовляють ці дослідження, та державними установами. Надалі у фінансуванні високою залишається частка державного бюджету, що не сприяє ефективності використання виділених коштів.

3. Інноваційна діяльність в області залишається на низькому рівні. Скоротилася кількість інноваційно активних підприємств, а їх частка у загальній кількості промислових підприємств менша, ніж у цілому в Україні, не зростає обсяг реалізованої інноваційної продукції.

Разом з тим, більш активно відбувається надходження і використання об'єктів права інтелектуальної власності, зросли витрати, пов'язані з дослідженнями і розробками.

Впровадження інновацій в значній мірі ускладнюється нестачею власних фінансових коштів та високою відсотковою ставкою банківських кредитів. Минулого року фінансування інновацій за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів було мізерним, не виділялися іноземні інвестиції.

4. Дещо зросла винахідницька і раціоналізаторська активність. Збільшується кількість охоронних документів, отриманих від Державного департаменту інтелектуальної власності, дохід від використання раціоналізаторських пропозицій і винаходів. Проте, впроваджувались переважно раціоналізаторські пропозиції, кількість використаних винаходів залишається незначною, рівень ліцензійної роботи є недостатнім.

5. Для підвищення рівня наукової та інноваційної діяльності в області необхідна побудова ефективної системи взаємодії науки, освіти, виробництва, підприємництва та фінансово-кредитної сфери.

Ціль 4:

Львівщина – регіон

чистого і

привабливого

навколишнього

середовища, культури,

туризму, рекреації

Операційна ціль 4.1. Поліпшення стану навколишнього середовища, підвищення його привабливості

4.1.1. Земельна площа за напрямками використання

	На кінець року, тисяч гектарів					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього земель	2183,1	2183,1	2183,1	2183,1	2183,1	2183,1
Землі сільськогосподарського призначення	1304,2	1304,2	1300,0	1300,0	1299,4	1298,6
Ліси та лісовкривні площі	680,0	680,1	683,1	692,0	692,6	693,3
Забудовані землі	108,7	108,7	109,0	108,8	108,6	108,8
Землі під водою	42,6	42,5	42,6	42,8	42,7	42,7
Інші землі	47,6	47,6	48,4	39,5	39,8	39,7

Продовження

	До підсумку, відсотків					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього земель	100	100	100	100	100	100
Землі сільськогосподарського призначення	59,7	59,7	59,5	59,5	59,5	59,5
Ліси та лісовкривні площі	31,1	31,1	31,3	31,7	31,7	31,8
Забудовані землі	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Землі під водою	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,9
Інші землі	2,2	2,2	2,2	1,8	1,8	1,8

Львівщина за площею займає 3,6% території держави. Це 17 місце серед областей України та Автономної Республіки Крим. Область характеризується різноманітними природно-кліматичними умовами, складним рельєфом, великою кількістю атмосферних опадів (від 500 мм на рівнині до 1200 мм у горах), густою гідрологічною мережею. В ній нараховується 8950 річок загальною довжиною понад 16 тис.км, на яких майже кожен рік формуються швидкоплинні дощові паводки.

В області переважають землі сільськогосподарського призначення (59,5%). Значна частка земельної площі (58,2%) - це сільськогосподарські угіддя, в структурі яких 62,8% припадає на рілля (в Україні - відповідно 69,2% та 77,8%). Ступінь розораності земельної площі області становив 36,5% (в Україні – 56%). У майбутньому необхідно вилучити з інтенсивного сільськогосподарського обробітку деградовані, малопродуктивні, а також техногенно-забруднені сільськогосподарські угіддя, що підлягають консервації, заболочені землі. На території області майже четверта частина сільськогосподарських угідь перебувають в еродованому стані та вимагають термінових заходів з призупинення негативних процесів.

Основними проблемами з охорони земельних ресурсів в області є зменшення поживних речовин у ґрунтах, водна ерозія ґрунтів і недостатня рекультивація порушених земель. Кількість порушених земель в області на початок 2006 року становила 12,8 тис.га, відпрацьовано у 2005 році 8,1 тис.га, рекультивовано – 0,1 тис.га.

Важливим чинником підвищення продуктивності ґрунтів є внесення мінеральних та органічних добрив. У цілому ситуація з використанням мінеральних добрив у 2005 році дещо поліпшилася, хоча кількість внесених добрив під сільськогосподарські культури залишається низькою і коливається у межах третини від необхідної оптимальної потреби.

Органічними добривами у 2005 році було удобрено лише 4% посівної площі (на 9,2% менше попереднього року).

4.1.2. Утворення небезпечних відходів I-III класів небезпеки, їх знешкодження і використання

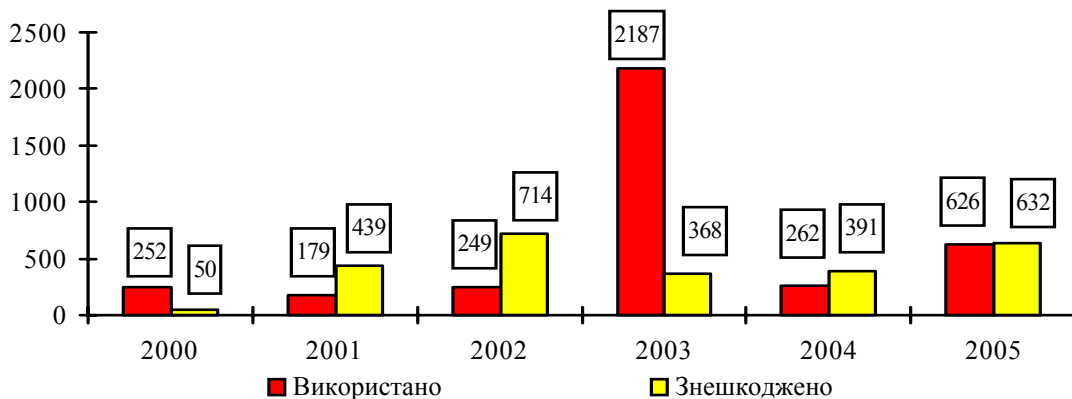
	Тонн					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Утворилось відходів на підприємствах і в організаціях	1083	2179	2480	2201	1073	777
Використано відходів	252	179	249	2187	262	626
Знешкоджено відходів	50	439	714	368	391	632
Наявність відходів (на кінець року)	445767	346109	344690	344593	277122	240540

Суттєвим чинником негативного впливу на природні ресурси області, а також одним із потенційних джерел забруднення довкілля є розміщення небезпечних відходів. На підприємствах, в організаціях, установах області упродовж 2005 року утворилось 777 т промислових відходів I-III класів небезпеки, що на 296 т (на 27,6%) менше порівняно з попереднім роком. Основна частина утворених відходів (406 т, або 52% від загального обсягу) належить до II класу небезпеки. Відходи I класу небезпеки склали 16 т (2%), III класу – 355 т (46%).

Із загальної кількості утворених відходів 65 т (8,4% від утворених) відправлено у спеціально відведені місця чи об'єкти, які належать підприємствам.

Частка відходів, які були повністю використані для одержання тієї чи іншої продукції, або знешкодені, передані іншим підприємствам, у загальному обсязі утворених та наявних на початок 2005 року склала 14%.

Динаміка знешкодження та використання небезпечних відходів, тонн

Найбільше утворено небезпечних відходів на підприємствах міст Львів (35% від загальнообласних обсягів), Борислав (20%), Дрогобич (13%), Стрий (9%).

Станом на 1 січня 2006 року у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств області накопичилось 240,5 тис.т промислових відходів I-III класів небезпеки, з них 82,9% - II класу небезпеки, 17,1% - III класу небезпеки. Першого класу небезпеки в наявності є 2 т і в основному це відходи, що містять ртуть та її сполуки (включаючи люмінесцентні лампи). В області 99,7% сумарної кількості промислових відходів I-III класів небезпеки зберігаються на території м.Львова (82,9%) та м.Дрогобича (16,8%). Понад 80% промислових відходів I класу небезпеки розміщено у сховищах організованого складування у м.Львові (63,5%), Сокальському районі (18,6%).

Надзвичайно небезпечними є промислові відходи II класу небезпеки, що містять фосфор, хлор та їх неорганічні сполуки (накопичилось в області 0,9 т), свинець та його сполуки (22 т), відходи гальванічних виробництв (1 т), відходи пестицидів і агрохімікатів, непридатні чи заборонені пестициди (146 т), нафтовідходи та нафтошлами (43 т) та інші.

Важливим питанням, яке пов'язане з функціонуванням гірничо-хімічних підприємств області, є утилізація їх відходів. З цією метою передбачено здійснити низку проектів, спрямованих на розв'язання проблеми ліквідації відходів гірничої хімії та відходів при виробництві цементу.

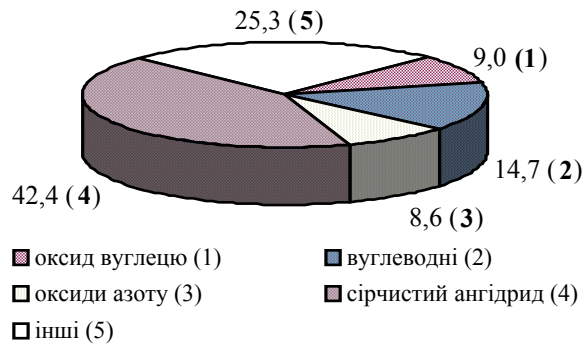
4.1.3. Викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря

	Тисяч тонн					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього	174,0	196,5	188,5	182,9	181,2	186,9
Стаціонарні джерела	108,6	114,6	97,8	96,1	89,9	95,8
з них за складом:						
сірчистий ангідрид	48,5	52,5	45,6	43,2	37,9	40,6
оксиди азоту	8,1	9,1	7,8	8,8	7,7	8,3
оксид вуглецю	8,0	8,9	7,4	9,6	8,2	8,7
вуглеводні	4,5	10,3	11,1	12,2	12,6	14,1
леткі органічні сполуки	0,8	0,9	0,9	1,5	6,2	5,6
інші	38,7	32,9	25,0	20,8	17,3	18,5
Автомобільний транспорт	65,4	81,9	90,7	82,9	87,5	87,9

У 2005 році порівняно з попереднім роком збільшились викиди шкідливих речовин, у тому числі від стаціонарних джерел - на 6,6%, від пересувних джерел - на 0,5%. Кам'янка-Бузькому району належить найбільша частка викидів забруднювальних речовин стаціонарними джерелами (56,4%), найменша частка припадає на Буський, Жовківський, Сколівський, Старосамбірський, Турківський райони та міста Моршин, Самбір, Трускавець.

З розрахунку на один квадратний кілометр території області в середньому викинуто 4,4 т забруднювальних речовин (в Україні - 7,4 т), а з розрахунку на одного мешканця - 37,2 кг (в Україні - 94,4 кг).

**Хімічний склад викидів шкідливих речовин
від стаціонарних джерел у 2005 році, %**

У структурі викидів переважали сірчистий ангідрид (42,4% від загальної кількості), вуглеводні (14,7%), оксид вуглецю (9%).

У середньому одним підприємством було викинуто в атмосферу 244 тонни забруднювальних речовин, в Україні цей показник становив 405 тонн.

Крім того, підприємствами області за 2005 рік було викинуто 2,1 млн.т вуглецю діоксиду і найбільше у Кам'янка-Бузькому районі (97% від загально-обласного обсягу).

На екологічну обстановку як на Львівщині, так і в Україні, негативно впливали, насамперед, підприємства, які виробляли електроенергію, виробничі об'єкти обробної та добувної промисловості.

У наступні роки, обсяги викидів забруднювальних речовин в атмосферу будуть залежати від розвитку промисловості та введення в дію потужностей для охорони від забруднення атмосферного повітря. Крім того, у Львівській області на довкілля впливає не тільки теперішня діяльність підприємств, а й наслідки їх діяльності в минулому. Тому основним питанням є ліквідація наслідків попередньої господарської діяльності підприємств області.

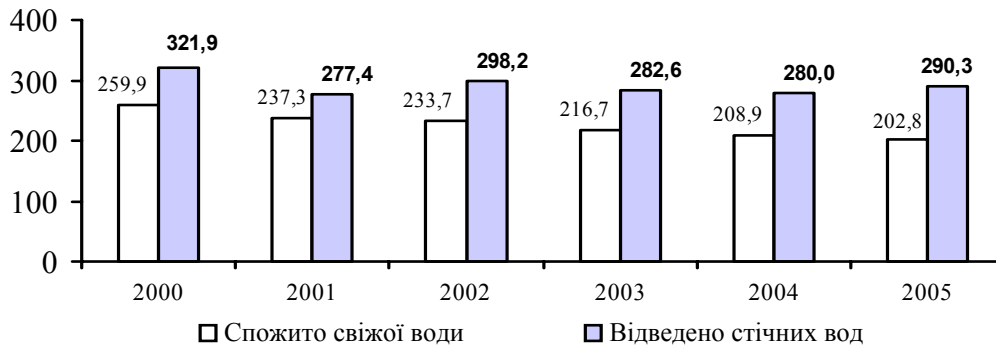
4.1.4. Споживання свіжої води та відведення стічних вод

	Мільйонів метрів кубічних					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Спожито свіжої води	259,9	237,3	233,7	216,7	208,9	202,8
для виробництва	56,1	74,4	78,6	66,6	62,6	62,3
для господарсько-питних потреб	125,8	115,8	103,5	100,9	99,5	95,1
Відведено (скинуто) стічних вод	321,9	277,4	298,2	282,6	280,0	290,3
забруднених	56,0	66,4	39,6	83,1	77,8	193,3
з них без очистки	4,1	2,2	1,8	2,9	3,1	9,2
Обсяг оборотної і послідовно використаної води	395,7	462,3	456,7	450,2	416,3	423,1

Операційна ціль: поліпшення стану навколишнього середовища, підвищення його привабливості

Обсяг оборотного і послідовного використання води, який забезпечує економію свіжої води і скорочення скиду стічних вод, становив у 2005 році 423,1 млн.м куб., що на 6,8 млн.м куб. більше, ніж попереднього року.

**Динаміка споживання свіжої води та відведення стічних вод,
млн.куб.м**

І надалі гострою є проблема запобігання забрудненню поверхневих та підземних вод. У природні поверхневі водойми області торік скинуто 290,3 млн. куб.м використаної води, з якої 193,3 млн.куб.м забрудненої.

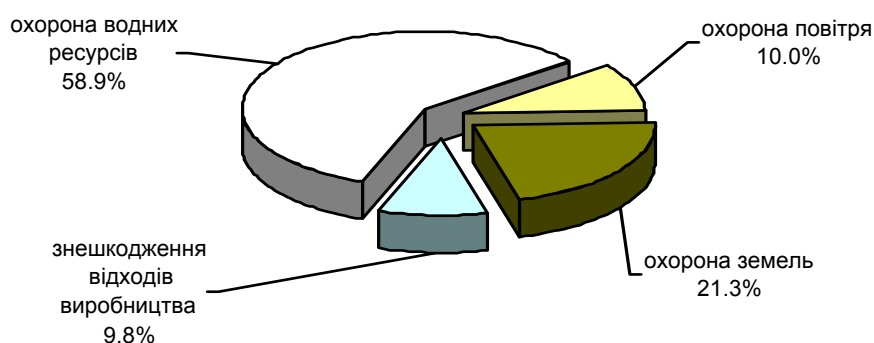
Львівщина займає 9 місце серед областей України та Автономної Республіки Крим за скидами недостатньо очищених і неочищених стоків у відкриті водойми.

На стан водних ресурсів в області негативно впливають скиди стічних вод у поверхневі водойми без належної очистки; самовільний скид у водойми неочищених стоків; транзит нафти та нафтопродуктів транснаціональними продуктопроводами та нафтопроводами; недотримання режиму у прибережних смугах та водоохоронних зонах.

4.1.5. Інвестиції в основний капітал на охорону навколишнього середовища

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Всього, тис.грн.	1865	17862	1343	25509	34649	14653
у % до попереднього року	41,0	у 8,4 р.б.	7,3	у 18,8 р.б.	118,5	35,3

Структура інвестицій на охорону навколишнього середовища за напрямками у 2005 році

Важливим чинником упередження знищення природних ресурсів є інвестування заходів з охорони природи. У 2005 році капітальні інвестиції на охорону навколишнього середовища і раціональне використання природних ресурсів Львівщини становили 21,1 млн.грн., з них інвестиції в основний капітал – 14,7 млн.грн., що склало 0.3% від загального обсягу інвестицій в економіку області. Капітальні вкладення у природоохоронне будівництво порівняно з 2004 роком скоротилися втричі, а відносно 2000 року зросли у 4.9 раза. Динаміка інвестицій на охорону навколишнього середовища характеризується різкими коливаннями, що обумовлене нерівномірним фінансуванням заходів з охорони природи.

Майже половину освоєних інвестицій у природоохоронне будівництво профінансовано з державного бюджету (7 млн.грн.), з місцевого бюджету було виділено 2,5 млн.грн. (17%). Підприємства за рахунок власних коштів освоїли третину від загального обсягу.

Найбільше коштів було використано на охорону та раціональне використання водних ресурсів – 8.6 млн.грн., на охорону та раціональне використання земель направлено 3,1 млн.грн., охорону атмосферного повітря – 1,5 млн.грн.

Операційна ціль 4.2. Зростання культурного потенціалу, плекання мультиетнічних традицій

4.2.1. Мережа закладів та установ культури

	Кількість на кінець року, одиниць					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Професійні театри	10	10	10	11	11	11
Концертні організації	7	7	7	11	11	11
Музеї	18	19	17	17	17	17
Кіноустановки	302	226	113	171	63	63

Продовження

	Кількість відвідувань за рік, тисяч					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Професійні театри	363,3	415,7	395,6	380,8	393,8	391,9
Концертні організації	126,4	167,8	189,8	209,1	220,7	151,6
Музеї	1058,8	1076,9	1080,1	1048,6	1005,5	1044,5
Кіноустановки	150,6	209,8	100,6	128,5	121,2	125,3

4.2.2. Мережа масових та універсальних бібліотек

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Кількість бібліотек	1439	1423	1413	1404	1393	1373
у них книг і журналів, мільйонів примірників	14,9	14,6	14,4	14,2	14,1	13,8
Кількість читачів, тисяч осіб	1103,6	1012,6	1014,0	998,0	981,3	969,4
Видано книг і журналів, мільйонів примірників	20,0	20,0	20,0	20,1	20,2	20,1

4.2.3. Кількість експонатів музейних фондів

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Кількість експонатів на кінець року, тисяч	1215,0	1227,1	1166,0	1102,0	1122,7	1120,7
з них експонувалось упродовж року, тисяч	40,3	40,5	41,9	44,6	44,4	50,1
Кількість виставок, відкритих упродовж року	242	252	209	215	241	251

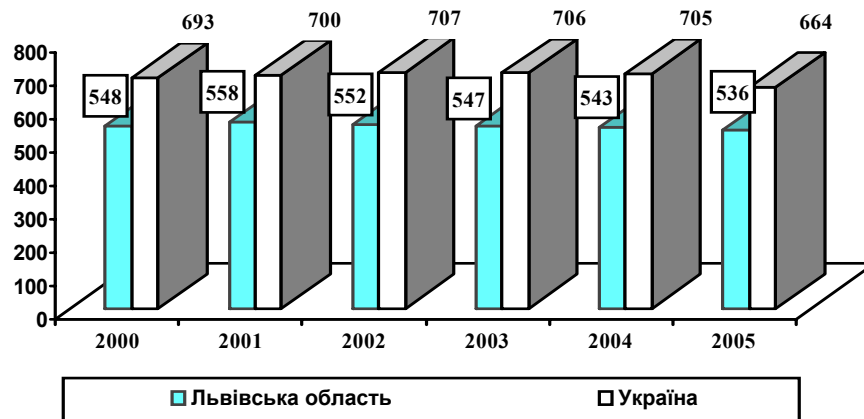
Упродовж 2005 року в області діяло 11 професійних театрів (включаючи театри-студії) на 3,8 тис. глядацьких місць, серед яких – театр опери та балету, 4 драматичних, 2 музично-драматичних, 3 дитячих та юного глядача та театр музичної комедії і мініатюр. У 2005 році у театрах показали 2355 вистав, які відвідали 391,9 тис. глядачів, що на 126 спектаклів більше, але на 1,9 тис. глядачів менше, ніж у 2004 році.

Музичну культуру представляють 11 концертних організацій, з яких 10 самостійних професійних колективів та одна філармонія. У 2005 році 151,6 тис. слухачів відвідали 641 концерт на території області, що на 16 концертів більше, як у 2000 році, але на 44 менше, ніж у 2004 році. У середньому на одному концерті у 2005 році побували 237 слухачів проти 322 у попередньому. Крім того, було дано 40 концертів за межами області, які відвідали 13,7 тис. осіб.

Збільшилася кількість концертів для сільських жителів. Для них проведено 37 концертів, які відвідали 8,5 тис. слухачів.

Упродовж 2005 року населення області обслуговували 1373 масові та універсальні бібліотеки з книжковим фондом 13,8 млн. примірників, що менше відповідно на 20 бібліотек і 0,3 млн. примірників порівняно з 2004 роком та 66 бібліотек і 1,1 млн. примірників – порівняно з 2000 роком. Послугами масових та універсальних бібліотек скористалося майже 969,4 тис. читачів, кожний з яких у середньому прочитав за рік 14 книжок, у тому числі в міських поселеннях - відповідно 420,2 тис. та 17, у сільській місцевості – 549,2 тис. та 13.

Забезпеченість населення книжковим фондом, книг та журналів на 100 осіб населення

Середня забезпеченість населення посадковими місцями у закладах культури клубного типу становила 10 місць на 100 мешканців.

Упродовж 2005 року для відвідувань було відчинено 16 музеїв, які відвідали 1044,5 тис. осіб, або 65,3 тис. осіб у середньому на один музей. У музеях було проведено 16 тис. екскурсій для 461,6 тис. відвідувачів. На одну екскурсію у середньому припало 29 осіб. У музеях зберігається 1121 тис. експонатів основного фонду, у тому числі 1050 тис., або 94% належать до державної частини Музейного фонду.

Львівщина володіє величезною культурною спадщиною. На її території розташовано 3727 пам'яток архітектури та містобудування (з них 2067, або 55% - у м. Львові), 3822 пам'ятки історії, 488 – археології, 302 – монументального мистецтва. Близько 15% пам'яток архітектури і містобудування перебувають у незадовільному та аварійному стані і нагально потребують відновлення.

У 2005 році Львівська область посіла перше місце в Україні за кількістю закладів культури клубного типу, масових та універсальних бібліотек, за кількістю театрів – третє, музеїв – 13. За рівнем відвідування населенням театрів та музеїв (у розрахунку на 100 осіб) – відповідно, шосте і сьоме місце, за забезпеченістю місцями в закладах культури клубного типу (у розрахунку на

Операційна ціль: Зростання культурного потенціалу, плекання мультиетнічних традицій

100 осіб) – дев'ятнадцять, за книжковим фондом масових та універсальних бібліотек – двадцять четверте.

Операційна ціль 4.3. Розвиток туризму та збереження історичної спадщини

4.3.1. Кількість туристів, обслужених упродовж 2005 року

	Кількість туристів	з них з метою відвідування					
		служба, ділова, бізнес-тур, навчання	дозвілля, відпочинок	лікування	спортивно-оздоровчий туризм	спеціалізований туризм	інші
Всього	90756	13741	73724	686	1074	858	673
Іноземні туристи	11233	2068	9098	48	-	18	1
Громадяни України, що виїжджали за кордон	35068	1264	32821	77	20	611	275
Туристи, охоплені внутрішнім туризмом	44455	10409	31805	561	1054	229	397

Продовження

	Кількість туристів	з них з метою відвідування					
		служба, ділова, бізнес-тур, навчання	дозвілля, відпочинок	лікування	спортивно-оздоровчий туризм	спеціалізований туризм	інші
Всього	100.0	15.2	81.2	0.8	1.2	0.9	0.7
Іноземні туристи	100	18.4	81.0	0.4	-	0.2	0.0
Громадяни України, що виїжджали за кордон	100	3.6	93.6	0.2	0.1	1.7	0.8
Туристи, охоплені внутрішнім туризмом	100	23.4	71.6	1.2	2.4	0.5	0.9

Джерело: Міністерство культури і туризму України.

Значна частка подорожуючих знаходиться у сфері уваги суб'єктів туристичної діяльності, які у 2005 році обслужили 90,8 тис. осіб. Крім того, туристичні організації обслужили 112,5 тисяч екскурсантів.

Половину всіх туристів склали ті, які подорожували в межах України. Громадяни України, які виїжджали за кордон, становили 38,6%, іноземні громадяни – 12,4%.

Основною метою подорожей туристів було дозвілля та відпочинок (81,2% від загальної кількості). Кожний сьомий турист подорожував з службовою та діловою метою.

4.3.2. Кількість та одноразова місткість підприємств готельного господарства та їх використання

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Кількість підприємств	55	65	78	85	82	100
Одноразова місткість, місць	4893	5706	6236	6685	6751	8701
Обслуговано приїжджих, тисяч осіб	164,3	146,8	188,1	206,2	219,5	237,3
Загальний час перебування приїжджих, тисяч людино-днів	344,2	354,4	422,1	536,9	510,7	584,9
Коефіцієнт використання місткості	0,19	0,17	0,19	0,21	0,21	0,18

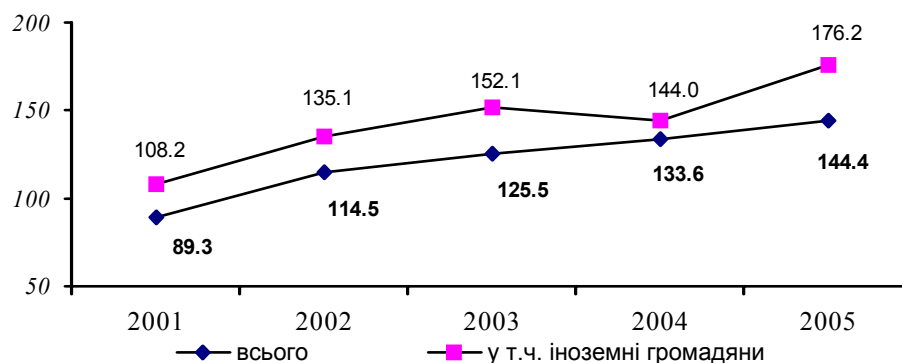
Упродовж останніх років спостерігається активізація готельного бізнесу. Кількість готелів та інших закладів для короткотермінового проживання приїжджих, які перебували у власності юридичних осіб, у 2005 році проти 2000 року зросла майже вдвічі.

За 2000–2005 роки за кількістю діючих підприємств готельного господарства Львівщина перемістилася з дев'ятого місця на третє, поступившись у 2005 році лише м.Києву та Дніпропетровській області.

Шоста частина підприємств готельного господарства області (16%) – сертифіковані. В області функціонують чотири чотиризіркових готелі, сім тризіркових та п'ять двозіркових готелів.

Позитивним моментом розвитку готельного бізнесу є неухильне зростання кількості приїжджих, які зупинялися у готельних закладах області (на 44,4% порівняно з 2000 роком). Загальний час перебування приїжджих у підприємствах готельного господарства за цей період збільшився на 69,9%, адже зросла середня тривалість перебування однієї особи у підприємствах готельного господарства і становила 2,5 доби проти 2,1 у 2000 році. Для іноземних громадян цей показник був меншим – 2 доби, в той час як для українських – 2,6 доби.

Зміна кількості приїжджих у підприємствах готельного господарства, у % до 2000 року

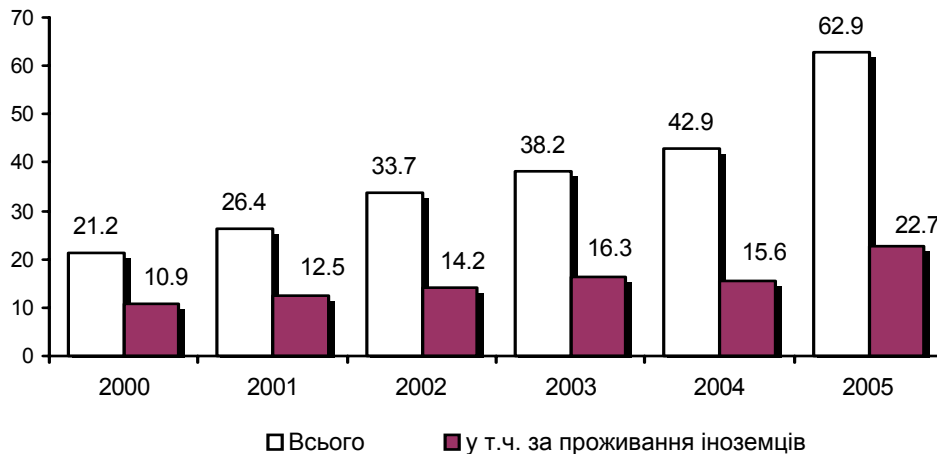
Високий рівень цін зменшує можливість користування послугами готелів, що призводить до неповного використання закладів готельного господарства. Середньорічний коефіцієнт завантаженості цих підприємств у 2005 році становив 0,18.

Вищою від середньообласного рівня середня завантаженість спостерігалася у сертифікованих підприємствах готельного господарства – 0,26.

Володіючи значним рекреаційним потенціалом: вигідним геополітичним положенням, сприятливими кліматичними умовами, культурною спадщиною, Львівщина має всі передумови для входження до найбільш розвинутих туристичних країн світу. У 2005 році у готельних закладах області зупинялись громадяни 105 країн світу, серед них найбільше було приїжджих з Польщі, Німеччини, Російської Федерації, Сполучених Штатів Америки, Сполученого Королівства.

Іноземні громадяни становили чверть від всіх приїжджих (57,5 тис. осіб), що на 22,3% більше, ніж у 2004 році. Треба зауважити, що іноземні громадяни значну перевагу надавали сертифікованим готелям. Три чверті від усіх приїжджих іноземців зупинялися саме у таких готелях.

Динаміка доходів підприємств готельного господарства від надання послуг з проживання, у фактичних цінах, млн.грн.

Доходи підприємств готельного господарства від надання послуг з проживання у 2005 році становили 62,9 млн.грн., що у порівнянних цінах на 27,4% більше, ніж у попередньому році.

Більше третини цих доходів (22,7 млн.грн.) забезпечили іноземні громадяни, хоча частка іноземців у загальному часі перебування приїжджих у підприємствах готельного господарства становила лише 19,3%. Це свідчить про те, що іноземці зупиняються у більш комфортабельних і, відповідно, більш дорогих готелях.

Останніми роками готельний бізнес привертає все більше уваги підприємців. За результатами обстеження, проведеного спеціалістами головного управління статистики, у 2005 році на Львівщині діяло 50 готельних закладів, які перебували у власності фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, з них 36 готелів, 11 мотелів. Необхідно зауважити, що п'ять готелів і один мотель – сертифіковані. Одноразова місткість готельних закладів фізичних осіб у 2005 році склала 916 місць (10,5% від місткості готельних закладів підприємств – юридичних осіб), з них 142 – у сертифікованих закладах.

Операційна ціль 4.4. Розвиток рекреаційного потенціалу

4.4.1. Кількість ліжок у санаторних закладах області і їх використання

	Кількість ліжок					
	2000	2001	2002*	2003*	2004*	2005*
Санаторії і пансіонати з лікуванням	19807	19500	18294	17321	17336	18756

Продовження

	Оздоровлено, осіб					
	2000	2001	2002*	2003*	2004*	2005*
Санаторії і пансіонати з лікуванням	200988	216402	222851	237888	231398	222888

4.4.2. Кількість місць у закладах для відпочинку населення і їх використання

	Кількість місць					
	2000	2001	2002*	2003*	2004*	2005*
Бази та інші заклади відпочинку	2377	2000	1874	2343	2165	2173

Продовження

	Оздоровлено, осіб					
	2000	2001	2002*	2003*	2004*	2005*
Бази та інші заклади відпочинку	11279	8737	6021	9031	8369	8257

*) Дані наведені з 1 жовтня попереднього року до 30 вересня даного року

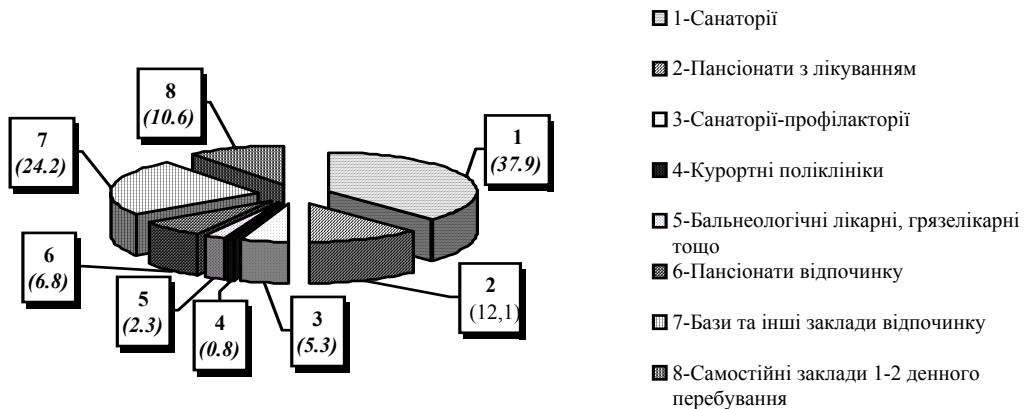
З 1 жовтня 2004 року по 30 вересня 2005 року на Львівщині діяло 118 санаторіїв та закладів відпочинку на 21,4 тис. ліжок (місць), що на 7,5% більше порівняно з 2003/2004 роком.

Із загальної кількості санаторно-курортних (оздоровчих) закладів: 50 санаторіїв, 16 пансіонатів з лікуванням, 7 санаторіїв-профілакторіїв, 1 курортна поліклініка, 3 бальнеологічні лікарні та грязелікарні, 9 пансіонатів відпочинку, 32 бази відпочинку. Крім того, діяли 14 закладів відпочинку короткотермінового (одно-дводенного) перебування.

Серед областей України за кількістю санаторно-курортних (оздоровчих) закладів Львівська область посідала восьме місце, а за кількістю санаторіїв і пансіонатів з лікуванням – друге (після Автономної Республіки Крим); за кількістю ліжок (місць) у санаторно-курортних закладах – сьоме місце, а за кількістю осіб, які оздоровились у цих закладах упродовж 2004/2005 року, – четверте (після Автономної Республіки Крим, Донецької та Одеської областей).

Серед санаторно-курортних закладів переважали санаторії і пансіонати з лікуванням, чисельність яких становила 66 одиниць, або більше половини (55,9%) всіх санаторно-курортних установ. На них припадає 18,8 тис. місць (87,8% від загальної кількості), де з 1 жовтня 2004 року по 30 вересня 2005 року оздоровилося 222,9 тис. осіб.

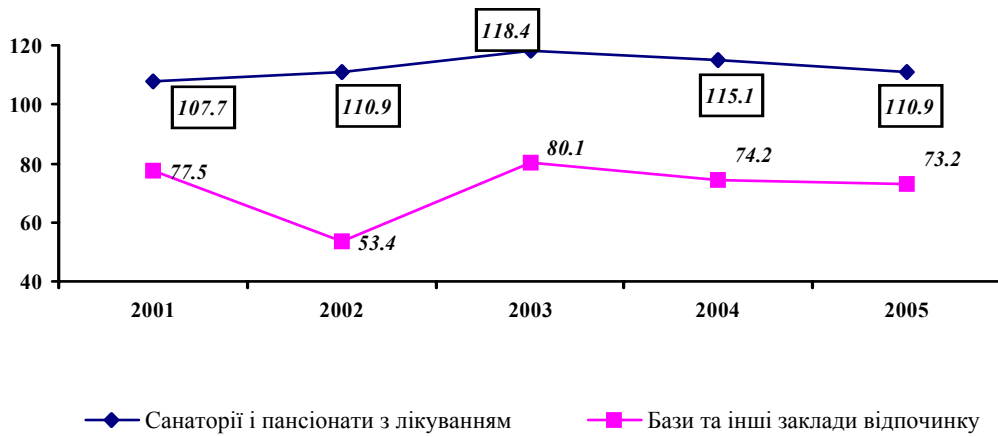
**Розподіл санаторно-курортних (оздоровчих) закладів,
що діяли у 2004/2005 році, за типами,
у % до загальної кількості**

Всього у санаторно-курортних закладах з тривалим перебуванням з 1 жовтня 2004 року по 30 вересня 2005 року оздоровилося 238,7 тис. осіб (у тому числі 14,8 тис. осіб із числа постраждалих внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС), що на 3,6% менше порівняно з попереднім роком. У закладах короткотермінового перебування відпочили 6,7 тис. осіб (на 1,9% більше, ніж у 2003/2004 році).

Вартість усіх проданих путівок за звітний період становила 280,8 млн.грн., у тому числі у санаторіях – 269,7 млн.грн., пансіонатах з лікуванням – 7,9 млн.грн., бальнеологічних лікарнях та грязелікарнях – 0,6 млн.грн., пансіонатах та базах відпочинку – 2,5 млн.грн., самостійних закладах відпочинку одно-дводенного перебування – 49,3 тис. грн. Порівняно з 2004 роком загальна вартість путівок зросла на 16%.

**Кількість оздоровлених у санаторних закладах
та закладах для відпочинку,
у % до 2000 року**

У 2004/2005 році санаторно-курортні заклади були завантажені майже на дві третини (65,7%). При повному використанні їх ліжкового фонду могли б додатково відпочити та оздоровитися не менше як 116 тис. осіб.

Позитивним в організації санаторно-курортного відпочинку є збільшення кількості іноземних громадян, які оздоровлюються на території Львівщини (з 24 тис. осіб у 2000 році до 30,3 тис. осіб у 2004/2005 році). Серед оздоровлених іноземців, в основному, громадяни країн СНД – 22,9 тис. осіб (Російська Федерація – 11,8 тис., Білорусь – 4,8 тис., Республіка Молдова – 4,1 тис.), а також Німеччини та Польщі – відповідно 3,7 тис. та 2,2 тис. осіб.

Висновки до цілі 4. Львівщина – регіон чистого і привабливого навколишнього середовища, культури, туризму, рекреації

1. Зростання економічного потенціалу області можливе лише за умов ресурсозбереження і дбайливого ставлення до національного багатства. Рациональне природокористування й охорона навколишнього середовища об'єктивно постають необхідною передумовою розвитку. Тому екологічні питання набувають особливого значення.

Хоча стан довкілля Львівщини за останнє десятиріччя, в першу чергу за рахунок спаду економіки, має тенденцію до покращення, в області залишається досить високим рівень техногенного навантаження на навколишнє середовище.

2. Основними проблемами з охорони земельних ресурсів є зменшення поживних речовин у ґрунтах, водна ерозія і недостатня рекультивация порушених земель.

3. Спостерігається зменшення утворення небезпечних відходів на підприємствах і в організаціях, споживання свіжої води для виробництва і господарсько-питних потреб. Водночас, в останні роки відбувається зростання викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря як від стаціонарних джерел, так і автомобільного транспорту. Збільшилися обсяги забруднення поверхневих та підземних вод. Відсутність безперервного водопостачання створює проблеми у життєдіяльності населених пунктів.

4. Львівщина володіє добре розвинутою мережею закладів та установ культури, має велику культурну спадщину, але свій культурний та туристичний потенціал використовує не в повній мірі. Значна частина пам'яток архітектури потребує реставрації.

5. Відсутність належного фінансування стали основними причинами занепаду масових закладів культури. Після 2000 року перестали працювати 66 масових та універсальних бібліотек, 239 кіноустановок, 17 установ культури клубного типу. Водночас, у розрахунку на 100 мешканців книжковий фонд публічних бібліотек за той же період скоротився несуттєво, дещо зросло відвідування театрів та концертів.

6. Туризм, як вид економічної діяльності, посідає все важливіше місце в житті області. Львівщина займає вигідне геополітичне розташування в західній частині України, володіє значним рекреаційним та культурним потенціалом для відпочинку та санаторно-курортного лікування. Розвиток туризму, у тому числі агротуризму, може бути вагомим чинником зростання зайнятості, особливо у сільській місцевості, а охорона культурної спадщини підтримуватиме регіональні особливості області.

Упродовж останніх років зростає кількість іноземних громадян, які зупиняються та оздоровлюються у готельних та санаторних закладах області. Проте, проблематичним залишається відсутність коштів на розвиток туристичної бази, відновлення пам'яток архітектури і широкомасштабної рекламної кампанії. Низький рівень розвитку туристичної бази, незадовільний стан більшості музеїв, розбиті дороги не сприяють збільшенню напливу туристів.

7. Все більшого розвитку набуває готельний бізнес Львівщини. Збільшується кількість готелів та інших закладів для короткотермінового проживання, проте рівень використання місткості готелів є доволі низьким. Неухильно зростає кількість приїжджих. Все більшим попитом користуються сертифіковані готельні заклади. Зростає кількість закладів готельного господарства, які перебувають у власності підприємців-фізичних осіб.

Водночас, готельне господарство області вимагає значної модернізації та розширення. Готельний бізнес є малопривабливим для іноземних інвесторів. Якість готельних послуг залишається на низькому рівні.